MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGŲ PASIRENGIMO ĮTRAUKIAJAM UGDYMUI ĮSIVERTINIMAS

Marijampolės savivaldybės pedagoginė psichologinė tarnyba
2022

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame **Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaiko gerovės komisijų nariams, ugdytinių tėvams ir visai bendruomenei** už geranorišką bendradarbiavimą dalyvaujant pasirengimo įtraukiajam ugdymui tyrime.

Taip pat nuoširdžiai dėkojame **gerb. logopedei ekspertei VIDAI KVARACIEJIENEI** už bendradarbiavimą, konsultacijas ir pagalbą rengiant tyrimo anketas.

Džiaugiamės, kad Jūsų dėka galime augti ir tobulėti.

TURINYS

Įvadas 4

IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGŲ PASIRENGIMO ĮTRAUKIAJAM UGDYMUI APKLAUSOS DUOMENŲ KIEKYBINĖ ANALIZĖ 6

1. Įtraukties **kultūros** sritis 7

2. Įtraukties **politikos** sritis 17

3. Įtraukties **praktikos** sritis 35

4. Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo **įstaigų ugdytinių tėvų** pasirengimo įtraukiajam ugdymui tyrimo anketų duomenų analizė 47

5. APIBENDRINTI KIEKYBINĖS ANALIZĖS DUOMENYS 59

IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGŲ PASIRENGIMO ĮTRAUKIAJAM UGDYMUI APKLAUSOS DUOMENŲ KOKYBINĖ ANALIZĖ 61

6. Ikimokyklinio ugdymo įstaigų ir jų ugdytinių tėvų pateiktų atsakymų palyginimas 62

7. APIBENDRINTI TYRIMO KOKYBINĖS ANALIZĖS DUOMENYS 67

7.1. Įtraukties **kultūros** sritis 67

7.2. Įtraukties **politikos** sritis 68

7.3. Įtraukties **praktikos** sritis 69

7.4. **Tėvų** nuostatos 70

8. TYRIMO PRIELAIDOS IR ĮŽVALGOS 72

9. **Tyrimo išvados** 74

10. **Rekomendacijos** 77

11. Priedai 83

11.1. Marijampolės vaikų lopšelis - darželis „Rūta“ 83

11.2. Marijampolės vaikų lopšelis darželis "Šaltinėlis" 90

11.3. Marijampolės vaikų lopšelis - darželis "Rasa" 96

11.4. Marijampolės vaikų lopšelis -darželis "Ąžuoliukas" 102

11.5. Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Vaivorykštė" 108

11.6. Marijampolės vaikų lopšelis darželis „Želmenėliai“ 114

11.7. Marijampolės sav. Patašinės universalus daugiafunkcis centras 120

11.8. Marijampolės lopšelis - darželis "Nykštukas" 125

11.9. Marijampolės vaikų lopšelis - darželis "Šypsenėlė" 131

11.10. Marijampolės vaikų lopšelis-darželis "Pasaka" 138

ĮVADAS

Tyrimo problema ir jos aktualumas. 2024 m. rugsėjį įsigalios Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymo Nr. I-1489 5, 14, 21, 29, 30, 34 ir 36 straipsnių pakeitimas ir įstatymo papildymas 45 straipsniu, kurie numato, kad kiekvienam vaikui turi būti sudarytos sąlygos ugdytis artimiausioje ugdymo įstaigoje (darželyje, mokykloje) kartu su savo bendraamžiais. Jame numatytas įtraukties principo švietime praktinis įgyvendinimas, kuriame bus numatytas kelių mokytojų komandinės veiklos klasėse reglamentavimas, kai jose mokysis SUP turintys mokiniai (ugdymo procesą vykdys daugiau kaip vienas mokytojas, esant nedideliems ir vidutiniams SUP – galimai, esant dideliems ir labai dideliems – privalomai), kartu su mokytojais pagalbą mokiniams teiks švietimo pagalbos specialistai. Įsigalios naujai apibrėžti švietimo prieinamumo reikalavimai SUP turintiems mokiniams. Remiantis 5 straipsniu, švietimo sistemos principai yra šie:

1) lygios galimybės – švietimo sistema yra socialiai teisinga, ji užtikrina asmens teisių įgyvendinimą, kiekvienam asmeniui ji laiduoja švietimo prieinamumą, bendrojo išsilavinimo bei pirmosios kvalifikacijos įgijimą ir sudaro sąlygas tobulinti turimą kvalifikaciją ar įgyti naują;

2) kontekstualumas – švietimo sistema yra glaudžiai susieta su krašto ūkinės, socialinės, kultūrinės raidos kontekstu, kartu su juo atsinaujina ir atitinka nuolat kintančias visuomenės reikmes;

3) veiksmingumas – švietimo sistema siekia geros kokybės rezultatų sumaniai ir taupiai naudodama turimus išteklius, nuolat vertindama, analizuodama ir planuodama savo veiklą, remdamasi veiksminga vadyba – tinkamais ir laiku priimamais sprendimais;

4) tęstinumas – švietimo sistema yra lanksti, atvira, pagrįsta įvairių formų ir institucijų sąveika; ji sudaro sąlygas kiekvienam asmeniui mokytis visą gyvenimą;

5) įtrauktis – švietimo sistema sudaro sąlygas kiekvienam asmeniui ugdytis, plėtoti savo galias ir gebėjimus, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę mokantis, socialinėje, kultūrinėje ir (ar) kitose veiklose ir būti nediskriminuojamam dėl ugdymosi poreikių įvairovės ir (ar) švietimo pagalbos reikmės.

Tyrimo hipotezė. Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigos dar galimai nepakankamai pasirengusios sudaryti sąlygas kiekvienam asmeniui ugdytis, plėtoti savo galias ir gebėjimus, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę mokantis, socialinėje, kultūrinėje ir (ar) kitose veiklose ir būti nediskriminuojamam dėl ugdymosi poreikių įvairovės ir (ar) švietimo pagalbos reikmės.

Tyrimo instrumentas. Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų anketinė apklausa atlikta atsižvelgiant į Pasirengimo įgyvendinti švietimo įstatymo Nr. I-1489 5, 14, 21, 29, 30, 34 ir 36 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 45[1] straipsniu nuostatas. Apklausos tikslas - pirminės pasirengimo įtraukčiai situacijos analizė Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigose, kuri įgalintų: apžvelgti ikimokyklinio ugdymo mokyklų pasirengimą (stiprybes), sudaryti sąlygas kiekvienam asmeniui ugdytis, plėtoti savo galias ir gebėjimus, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę mokantis, socialinėje, kultūrinėje ir (ar) kitose veiklose ir būti nediskriminuojamam dėl ugdymosi poreikių įvairovės ir (ar) švietimo pagalbos reikmės. Pasirengimo įtraukčiai situacijos analizės siekiamybė - išsiaiškinti problemines ikimokyklinių ugdymo įstaigų kultūros, politikos ir praktikos sritis (silpnybes), mokyklų švietimo pagalbos poreikius bei daryti apibendrinančias išvadas ir teikti rekomendacijas strateginio planavimo tikslams savivaldybės bei instituciniuose lygmenyse.

Remiantis Europos specialiojo ir inkliuzinio ugdymo plėtros agentūros siūlomais įtraukiojo ugdymo kokybės skatinimo principais, t.y.: pagarba mokinių nuomonei (mokinių, jų tėvų ir artimųjų, organizacijų, besirūpinančių neįgaliųjų asmenų teisėmis, nuomonių turėtų būti paisoma, ypač priimant sprendimus); aktyviu mokinių dalyvavimu (visiems mokiniams sudaryta galimybė aktyviai dalyvauti mokyklos ir vietos bendruomenės gyvenime); teigiamos mokytojų nuostatos (visi mokytojai turėtų turėti teigiamą požiūrį į visus mokinius ir norą

bendradarbiauti su kolegomis); mokytojų įgūdžiai (visi mokytojai turėtų išsiugdyti įgūdžių, reikalingų veiksmingam visų mokinių ugdymui, atsižvelgiant į kiekvieno poreikius); lyderystė mokykloje (mokyklų vadovai turėtų teigiamai vertinti darbuotojų ir mokinių skirtybes, skatinti kolegialumą ir inovacijas), bei įvairių žinybų paslaugų dermę. Buvo sudaryti 2 klausimynai: 83 klausimų anketa ikimokyklinio ugdymo įstaigų VGK komandoms ir 10 klausimų anketa ikimokyklinio ugdymo įstaigų ugdytinių tėvams.

Tyrimo imtis. Tyrime dalyvavo 10-ties Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų komandų atstovai:

1. Marijampolės sav. **Patašinės** universalus daugiafunkcis centras
2. Marijampolės vaikų lopšelis-darželis "**Pasaka**"
3. Marijampolės vaikų lopšelis darželis "**Šaltinėlis**"
4. Marijampolės vaikų lopšelis - darželis "**Rasa**"
5. Marijampolės vaikų lopšelis -darželis "**Ąžuoliukas**"
6. Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „**Vaivorykštė**"
7. Marijampolės vaikų lopšelis darželis „**Želmenėliai**"
8. Marijampolės lopšelis - darželis "**Nykštukas**"
9. Marijampolės vaikų lopšelis - darželis "**Šypsenėlė**"
10. Marijampolės vaikų lopšelis - darželis „**Rūta**"

Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Rūta" pateikė keturias tyrimo anketas, todėl analizuojant gautus duomenis struktūruotų klausimų atsakymai yra pateikiami apibendrinti.

Ir šių ikimokyklinio ugdymo įstaigų ugdytinių **369** tėvai.

Tyrimo tikslas - pateikti tikslingus klausimus trijose esminėse įtraukiojo ugdymo srityse, inicijuojančius aktyvų respondentų įsitraukimą į pasirengimo įtraukčiai situacijos savianalizę įstaigoje. Atviri klausimai pateikti žvalgomajam tyrimui apie respondentų individualius situacijos vertinimus.

Apklausos metodas – apklausa raštu.

Klausimų sritys – įtraukiojo ugdymo kultūra, politika, praktika įstaigoje.

Klausimų struktūra – struktūruoti ir nestruktūruoti klausimai. Struktūruoti klausimai turėjo 5 ir daugiau atsakymų variantų.

Nuomonių vertinimo metodai: apibūdinimo - vidurkis, duomenų analizės – koreliacijos, variacijos. Citatos iš visų gautų anketų yra originalios kalbos ir netaisytos.

Tyrimo klausimai apima tris įtraukiojo ugdymo sampratos dimensijas:

Kultūra: bendruomenės kūrimas, įtraukiojo ugdymo vertybių puoselėjimas. Per šią dimensiją kuriama saugi, priimanti, bendradarbiaujanti bendruomenė, kur kiekvienas jaučiasi vertingas. Inkliuzinio/įtraukiojo ugdymo vertybės visiems žinomos (visiems mokyklos darbuotojams, mokiniams, tėvams ir kt.), suprantamos, jomis dalijamasi. Inkliuzinio /įtraukiojo ugdymo pincipais ir vertybėmis remiamasi priimant sprendimus susijusius su mokyklos politika ir kasdiene praktika klasėje.

Politika: mokyklos prieinamumas, atvirumas, pagalba įvairovei. Per šią dimensiją užtikrinama, kad inkliuzinio/įtraukiojo ugdymo idėjos atsispindėtų visuose mokyklos dokumentuose, planuose. Vykdoma tokia politika, kuri skatina kiekvieno įsitraukimą ir dalyvavimą nuo pat pirmos tapimo bendruomenės nariu dienos. Pokyčiai strategiškai planuojami. Bet kokia pagalba teikiama vadovaujantis inkliuzijos/įtraukties principais.

Praktika: mokymosi „orkestruotė" (ugdymosi procesas), išteklių mobilizavimas. Tai kasdienės situacijos mokykloj, kuriose atsispindi mokyklos kultūra ir politika. Pamokos planuojamos ir vykdomos atsižvelgiant į besimokančiųjų įvairovę. Mokiniai – aktyvūs ugdymosi proceso dalyviai visuose jo etapuose. Atrandami ir panaudojami (mobilizuojami) visi galimi materialiniai ir žmogiškieji resursai skatinantys mokymąsi ir dalyvavimą.

IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGŲ PASIRENGIMO ĮTRAUKIAJAM UGDYMUI APKLAUSOS DUOMENŲ KIEKYBINĖ ANALIZĖ

1. ĮTRAUKTIES KULTŪROS SRITIS

1.1. Ar manote, kad jūsų ugdytinių tėvai (globėjai) yra pasirengę į ugdymo įstaigos bendruomenę priimti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?

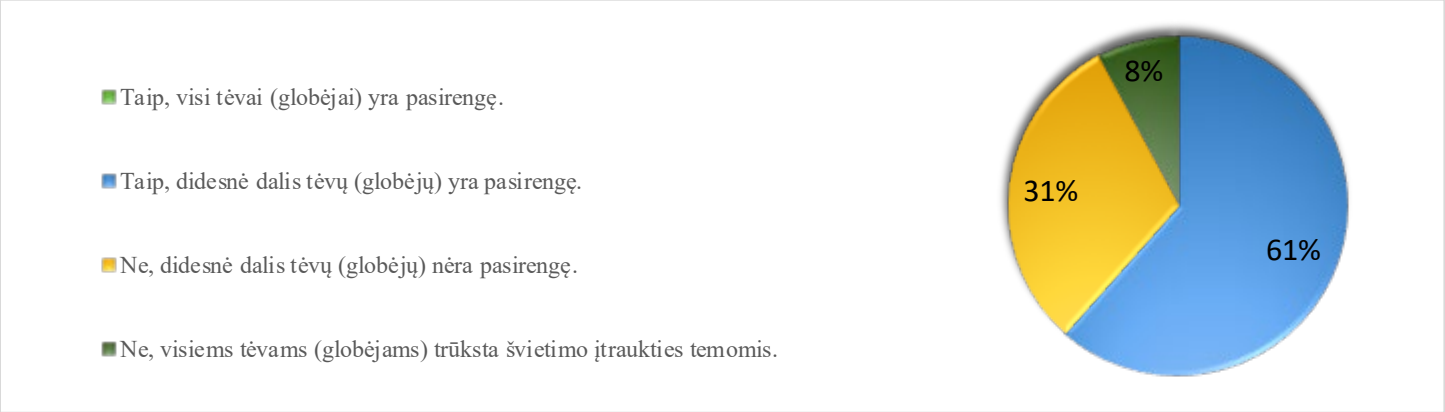

Įsivertinant ikimokyklinių ugdymo įstaigų kultūros sritį, daugiau nei puse (61 %) ikimokyklinio ugdymo įstaigų Vaiko gerovės komisijos (toliau tekste VGK) narių mano, jog didesnė dalis tėvų (globėjų) yra pasirengę į ugdymo įstaigos bendruomenę priimti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes. 31 % respondentų teigia, kad didesnė dalis tėvų (globėjų) nėra pasirengę, 8 %, jog visiems tėvams (globėjams) trūksta švietimo įtraukties temomis.

Duomenis apibendrinanti išvada: Įsivertinusių įstaigų požiūriu, beveik trečdalis tėvų nėra pasirengę į ugdymo įstaigos bendruomenę priimti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes. O manančių, kad visi tėvai (globėjai) yra pasirengę, nebuvo.

1.2. Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvai (globėjai) yra pasirengę toleruoti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?

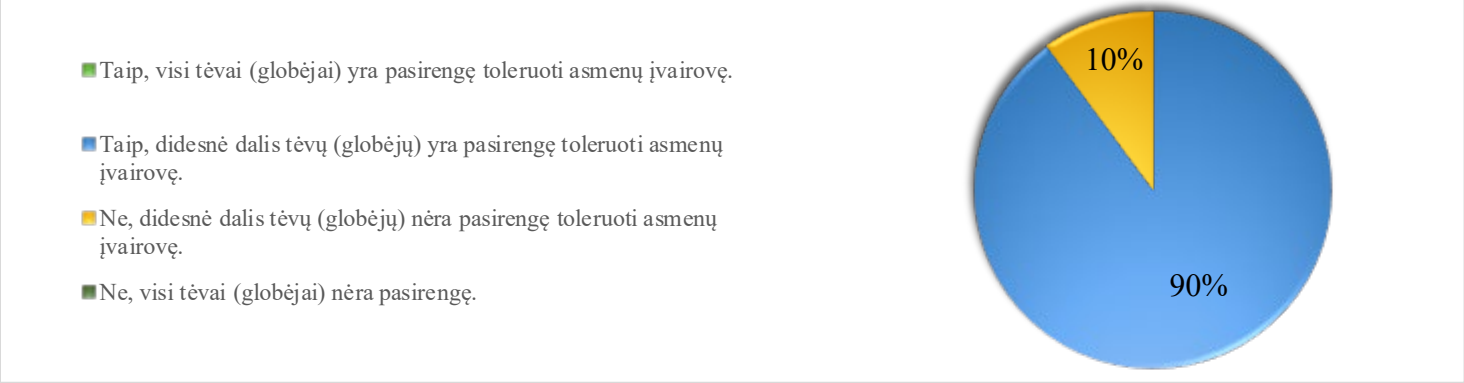

Į klausimą apie ugdymo įstaigos ugdytinių tėvų (globėjų) pasirengimą toleruoti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes, net 90 % ugdymo įstaigų atsakė, jog taip, didesnė dalis tėvų pasirengusi toleruoti asmenų įvairovę. 10 % ikimokyklinio ugdymo įstaigų VGK narių konstatuoja, kad didesnė dalis tėvų nėra pasirengusi toleruoti asmenų įvairovę jų ugdymo įstaigoje.

Duomenis apibendrinanti išvada: iš 1.1. ir 1.2. klausimuose gautų duomenų išryškėja respondentų nuomonė, kad didesnė dalis tėvų yra pasirengę *toleruoti* asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes, tačiau tik vos daugiau nei pusė jų yra pasiruošę šiuos asmenis *priimti*.

1.3. Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvams (globėjams) vaikų įvairovė yra vertybė?

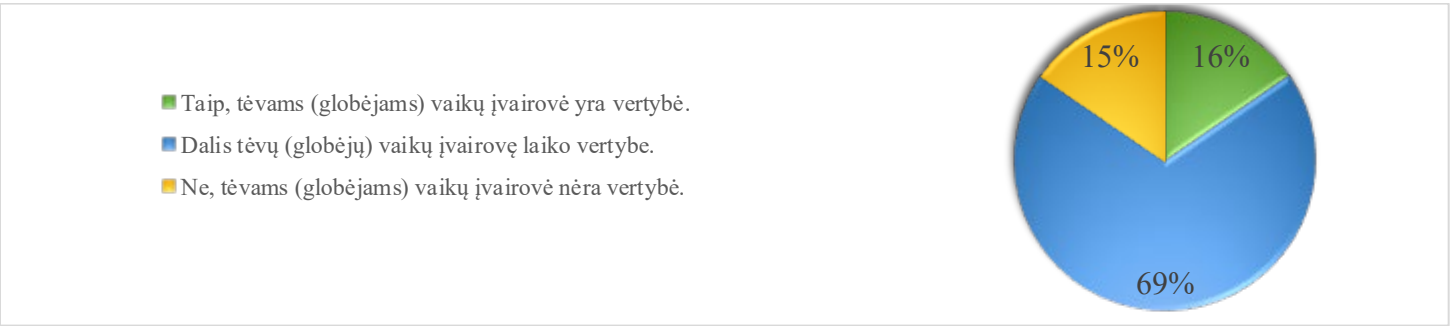

Respondentų nuomone, 15 % jų įstaigų tėvų vaikų įvairovės nelaiko vertybe, o 16 % - laiko vertybe. Daugiau nei pusė (69 %) ikimokyklinio ugdymo įstaigų VGK teigia, kad dalis jų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvų (globėjų) vaikų įvairovę laiko vertybe.

Duomenis apibendrinanti išvada: ikimokyklinio ugdymo įstaigų VGK nuomone daugelis tėvų vaikų įvairovę laiko vertybe.

1.4. Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytiniai yra pasirengę priimti vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?

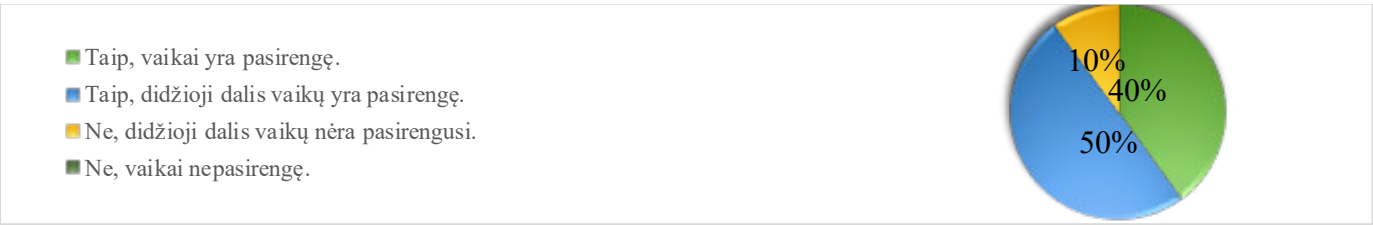

Puse visų apklaustų ikimokyklinių ugdymo įstaigų VGK mano, jog didžioji dalis jų ugdytinių yra pasirengę priimti vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes, vos mažiau nei puse (40 %) teigia, jog visi pasirengę ir 10 % sako, jog ne, didžioji dalis vaikų nėra pasirengusi.

Duomenis apibendrinanti išvada: didžioji dalis respondentų mano, kad jų ugdymo įstaigų ugdytiniai (ar didžiojo dalis jų) yra pasirengę priimti vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes, tačiau 10 % apklaustųjų mano priešingai.

1.5. Kaip manote, ar jūsų ugdymo įstaigos ugdytiniai lygiavertiškai priima vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdantis ir žaidžiant?

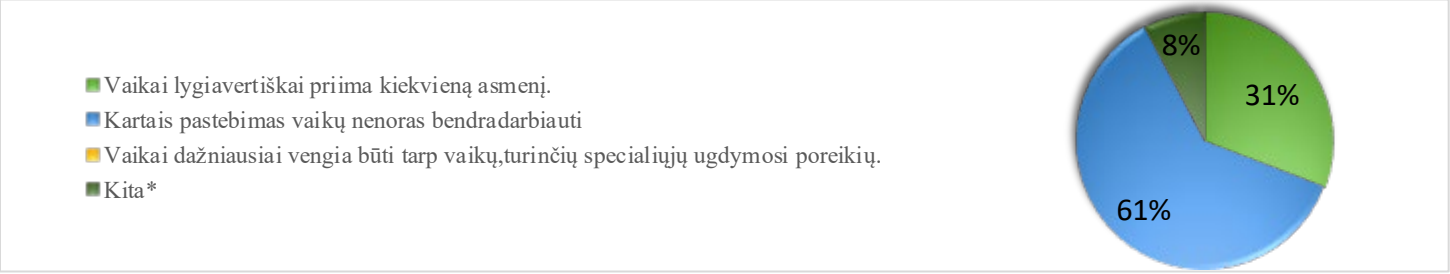

*Kita: „Jau trečius metus grupę lanko keli vaikai turintys spec. poreikių. Nepastebėjau vaikų nenoro bendrauti ar jų vengimo. Visi vaikai puikiai sutaria.“

61 % respondentų kartais pastebi vaikų nenorą bendradarbiauti su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdantis ir žaidžiant. Trečdalis VGK teigia, kad jų ugdytiniai lygiavertiškai priima kiekvieną asmenį.

***Duomenis apibendrinanti išvada**:* respondentų požiūriu, jų ugdytiniai kartais vengia būti tarp vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių.

1.6. Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos pedagogų pasirengimą priimti į bendruomenę vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?

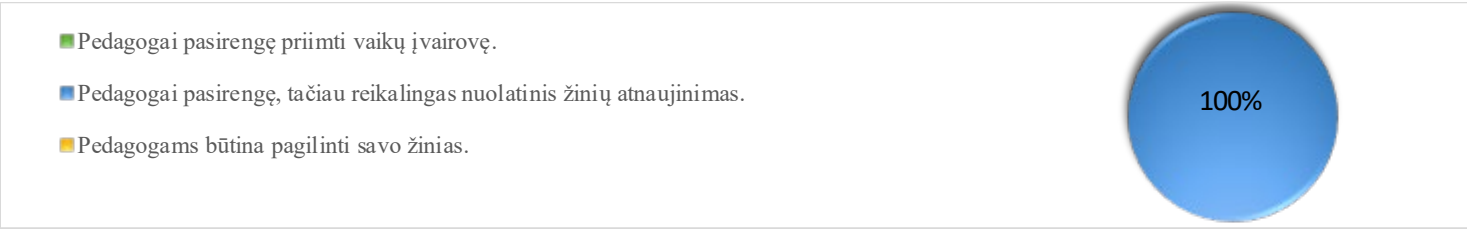

Visi respondentai įvardino, kad ikimokyklinio ugdymo įstaigų pedagogai yra pasirengę priimti vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes, tačiau reikalinga nuolat atnaujinti savo žinias šia tema.

1.7. Kaip vertinate jūsų įstaigos bendruomenės pedagogų pasirengimą toleruoti asmenų skirtingus poreikius ir galimybes?

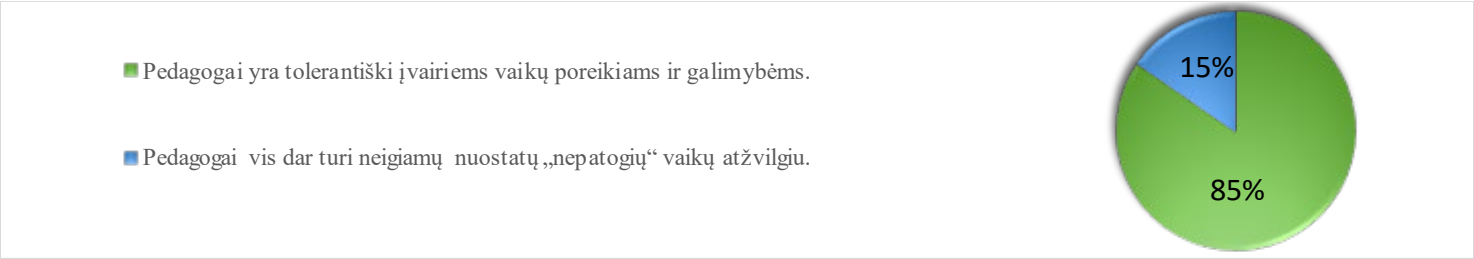

Tyrime dalyvavusių įstaigų VGK nuomone didžioji dalis (85 %) pedagogų yra tolerantiški įvairiems vaikų poreikiams ir galimybėms, o maža dalis (tik 15 %) vis dar turi neigiamų nuostatų.

***Duomenis apibendrinanti išvada**:* Nors visos ikimokyklinės įstaigos VGK 1.6. klausimo duomenimis vienareikšmiškai teigia, jog visi jų pedagogai yra pasirengę priimti į bendruomenę vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes, su reikme nuolat atnaujinti žinias, tačiau 15 % respondentų (1.7. klausimo duomenimis) visgi mano, jog pedagogai vis dar turi neigiamų nuostatų „nepatogių“ vaikų atžvilgiu.

1.8. Ar jūsų ugdymo įstaigos bendruomenės pedagogams vaikų įvairovė yra vertybė?

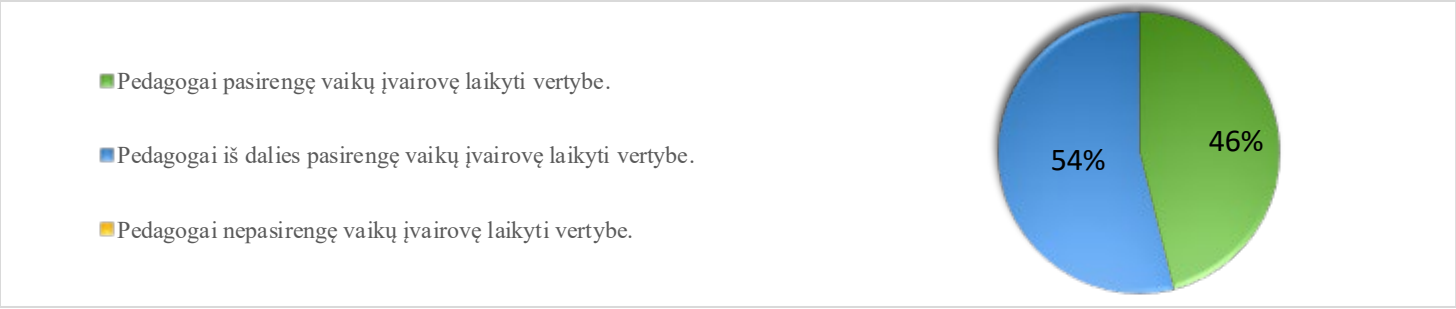

Į klausimą ar jūsų ugdymo įstaigos bendruomenės pedagogams vaikų įvairovė yra vertybė, vos daugiau negu puse (54%) ugdymo įstaigų VGK atsakė, jog pedagogai **iš dalies** pasirengę vaikų įvairovę laikyti

vertybe. Beveik pusė (46 %) respondentų konstatuoja, kad jų įstaigų pedagogai pasirengę vaikų įvairovę laikyti vertybe.

***Duomenis apibendrinanti išvada**:* respondentų nuomone, ikimokyklinio ugdymo įstaigų pedagogai yra pasirengę arba iš dalies pasirengę vaikų įvairovę laikyti vertybe.

1.9. Kokių pastebėjimų turite apie jūsų įstaigos pedagogų kolegialumą, pasirengimą bendradarbiauti?

Ikimokyklinio ugdymo įstaigų VGK, pateikiant nuomonę apie jų įstaigos pedagogų kolegialumą ir pasirengimą bendradarbiauti, akcentavo vyraujantį tarpusavio bendradarbiavimą, dalinimąsi gerąja patirtimi. Vienoje anketoje pateiktais duomenimis pastebėjimų apie įstaigos pedagogų kolegialumą ir pasirengimą bendradarbiauti įvardinti negalėjo („*Nezinau*“). Vienas gautas atsakymas neatitinka klausimo esmės, todėl yra pateiktas, kartu su kitais, tačiau neįtraukiamas į bendrą išvadą („*Visi pedagogai pasirengę priimti vaiką tokį koks jis yra*“).

Duomenis apibendrinanti išvada: Iš gautų anketinių duomenų matoma, kad jų įstaigų pedagogai dirba kolegialiai ir yra linkę geranoriškai bendradarbiauti.

1.10. Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiai darbuotojai priima vaikų įvairovę?

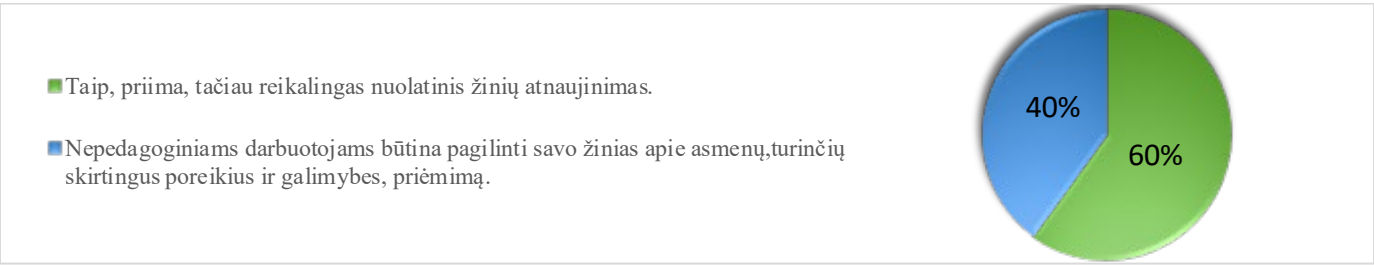

1.11. Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiai darbuotojai toleruoja skirtingus poreikius ir galimybes?

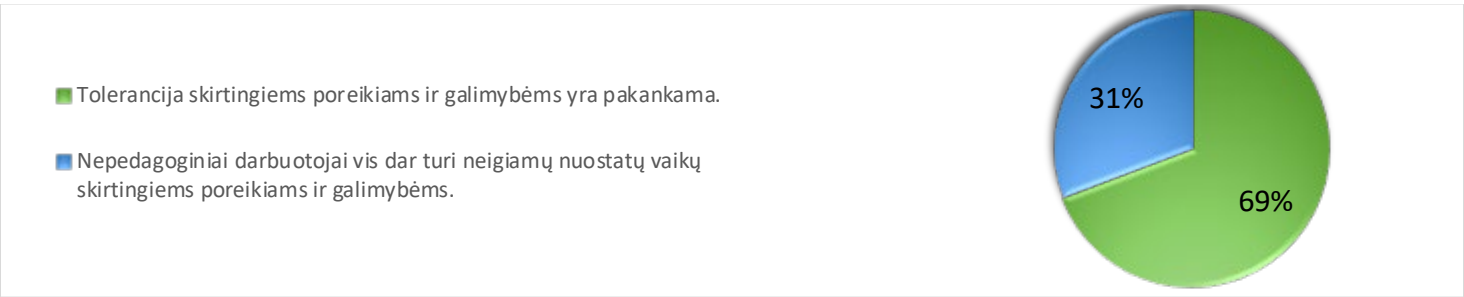

1.12. Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiams darbuotojams vaikų įvairovė yra vertybė?

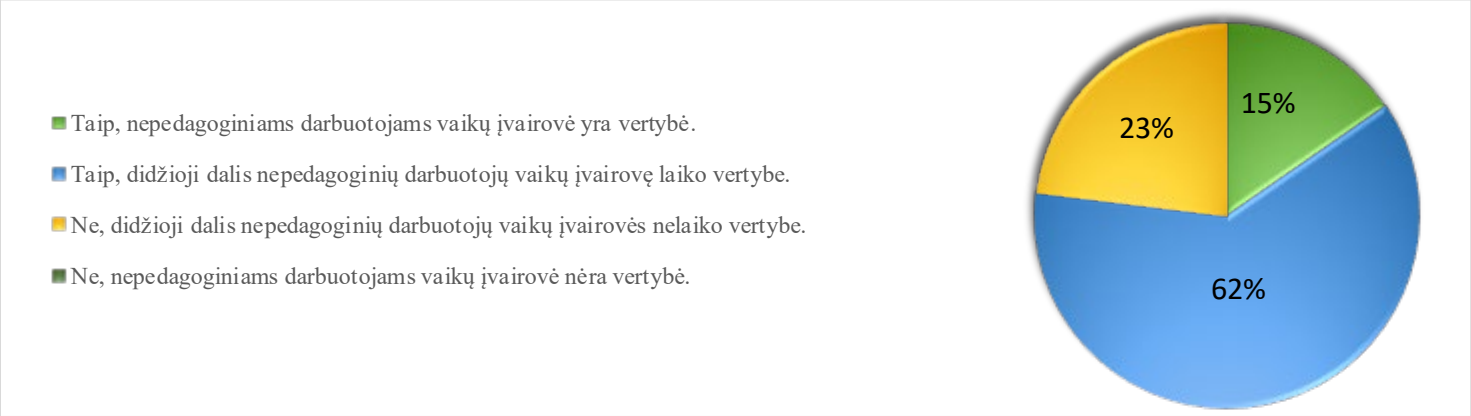

40 % apklaustų įstaigų VGK mano, jog nepedagoginiai jų įstaigų darbuotojai priima vaikų įvairovę, tačiau reikalingas nuolatinis žinių atnaujinimas. Daugiau negu puse (60 %) sako, kad nepedagoginiams darbuotojams būtina atnaujinti savo žinias apie asmenų, turinčių skirtingus poreikius ir galimybes, priėmimą.

31 % ikimokyklinių ugdymo įstaigų VGK tvirtina, kad jų nepedagoginiai darbuotojai vis dar turi neigiamų nuostatų vaikų skirtingiems poreikiams ir galimybėmis, todėl nestebina, jog 23 % teigia, jog didžioji dalis nepedagoginių darbuotojų vaikų įvairovės nelaiko vertybe. Daugiau negu puse (62 %) respondentų teigia, kad didžioji dalis ir 15 %, kad visiems nepedagoginiams darbuotojams vaikų įvairovė yra vertybė.

Duomenis apibendrinanti išvada: Atsižvelgiant į 1.10. – 1.12. klausimų duomenis įsivertinusių įstaigų požiūriu, beveik visiems nepedagoginiams įstaigų darbuotojams reikalingas žinių atnaujinimas apie asmenų, turinčių skirtingus poreikius ir galimybes, priėmimą, nes beveik trečdalis nepedagoginių darbuotojų vis dar turi neigiamų

nuostatų vaikų skirtingiems poreikiams ir galimybėmis, o vos mažiau nei trečdalis, vaikų įvairovės nelaiko vertybe.

1.13. Kokia jūsų nuomonė apie mikroklimatą, pagarbos ir tolerancijos atmosferą ugdymo įstaigos bendruomenėje?

„Kaip ir kiekvienoje įstaigoje pasitaiko nesusipratimų, bet viską puikiai ir taikiai išsprendžiame. Svarbiausia yra bendravimas, išsikalbėjimas, įsiklausymas, keitimasis informacija. "

„Puikus mikroklimatas įstaigoje."

„Patenkinamas mikroklimatas, palanki atmosfera"

„Mikroklimatas , tolerancijos atmosfera ir pagarba įstaigos bendruomenėje gera."

„Įstaigoje mikroklimatas geras, jaučiama tarp darbuotojų pagarba ir tolerancija."

„Mikroklimatas yra teigiamas"

„teigiama"

„Pedagoginiai ir nepedagoginiai darbuotojai yra pagarbūs ir tolerantiški."

„Manau, kad tolerancija ir pagarba pakankama"

„Labai gerai, mikroklimatas pagarbus, tolerantiškas, empatiškas."

„Tai ne nuo manes priklauso. Tai visos istaigos ir tevu reikalas taip pat"

„Bendruomenės nariai pripažįsta vaikų kultūrą kaip vertybę, o vaikus - kaip aktyvius savo aplinkos kūrėjus. Įstaigoje vaikams sudaromos sąlygos atskleisti savo individualumą ir kūrybiškumą. Bendruomenės nariai jaučiasu saugūs, veikla grindžiama lygių galimybių, teisiugumo ir teisėtumo principais."

„Mikroklimatas nuolat yra puoselėjamas"

Iš pateiktų VGK atsakymų matome, jog daugelyje ikimokyklinių ugdymo įstaigų mikroklimatas yra geras, o pagarbos ir tolerancijos atmosfera jų bendruomenėse pakankami.

1.14. Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimą?

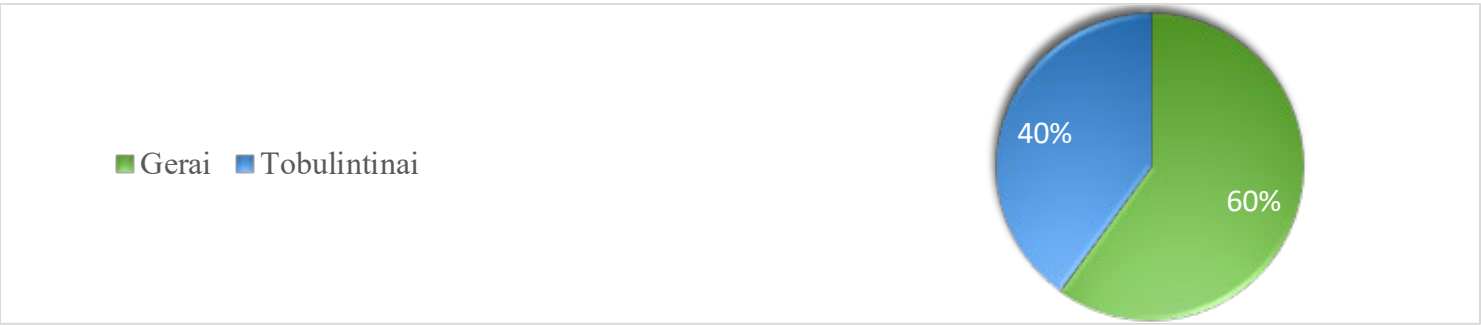

1.15. Kaip vertinate ugdymo įstaigos ugdytinių tėvų (globėjų) lūkesčius, susijusius su jų vaikų (turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių) individualia pažanga?

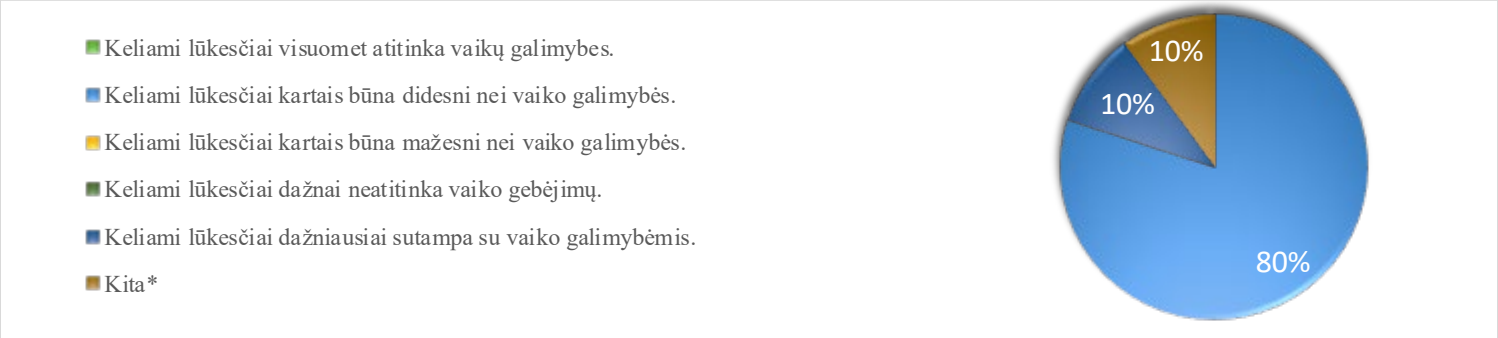

*Kita: "Tėvelių lūkesčiai yra skirtingi. Vienų tėvelių lūkesčiai didesni nei vaiko galimybės, kitos grupės tėvėlių lūkesčiai mažesni."

1.16. Kaip vertinate pedagogų lūkesčius susijusius su vaikų, turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, individualiai pažangai?

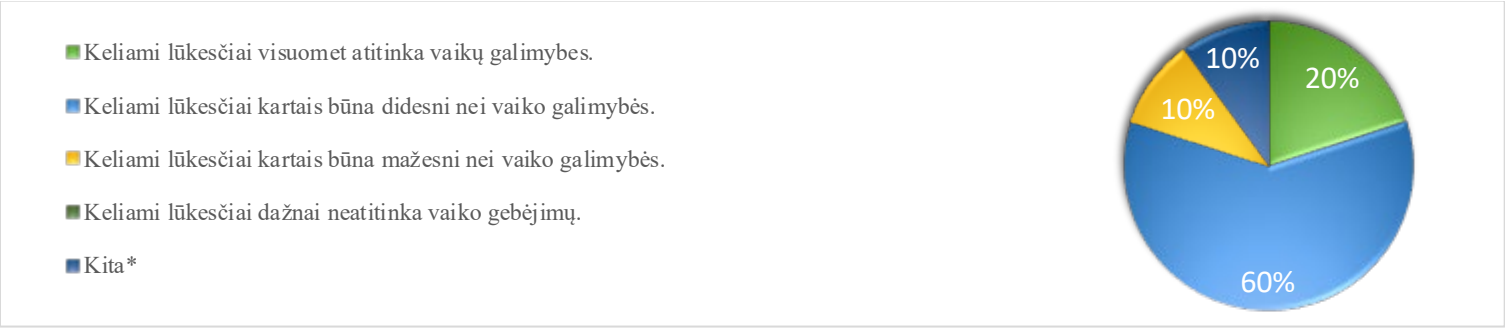

*Kita: "Pedagogų lūkesčiai vaiko galimybėms priklauso nuo pedagogo kompetencijpos ir jo vertybinių nuostatų."

Daugiau negu puse (60%) įstaigų VGK mano, kad pedagogų keliami lūkesčiai kartais būna didesni nei vaiko galimybės, 10 % teigia, jog pedagogų keliami lūkesčiai būna mažesni nei vaiko galimybės ir 20 % pedagogų lūkesčius susijusius su jų vaikų (turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių) individualia pažanga vertina, jog visuomet atitinka vaikų galimybes

Duomenis apibendrinanti išvada: Nemaža dalis VGK mano, jog bendradarbiavimą su ugdytinių tėvais dar būtų galima gerinti. O didžiosios dalies tėvų ir pedagogų lūkesčiai susiję su vaikų (turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių) individualia pažanga, kartais būna didesni nei vaiko galimybės.

1.17. Kokiais būdais siekiate edukuoti įstaigos bendruomenę įtraukiojo ugdymo klausimais?

1.17. Kokiais būdais siekiate edukuoti įstaigos bendruomenę įtraukiojo ugdymo klausimais?

„Susitikimų, diskusijų, bendrų švenčių, išvykų metu."

„Seminarai, konferencijos."

"Seminarai"

„Individualūs pokalbiai su tėvais, pedagogais, įstaigos vadovu, VGK nariais, prevenciniai projektai, bendruomenės susirinkimai, įstaigos tarybos, VGK posėdžiai, seminarai."

„Tėvų ir bendruomenės švietimas: visuotiniuose ir grupių tėvų susirinkimuose, bendruomenės susirinkimuose, VGK posėdžiuose ir kt. pasitarimuose. Skatindami partnerystę su įstaigomis, kurios dirba įtraukiojo ugdymo srityje ir dalijasi savo gerąja praktika. Pvz. Vaikų ir jaunimo diabeto klubu DIABITĖ, Lietuvos aklųjų ir silpnaregių ugdymo centru, Marijampolės tarpinstitucinio bendradarbiavimo specialistais, Marijampolės sav.PPT. Įstaiga sukaupusi gerąją patirtį (įtraukiojo ugdymo srityje) ja pasidalinome organizuodami respublikinę konferenciją "Įtraukiojo ugdymo link'as""

Daugiausia įstaigų bendruomenes įtraukiojo ugdymo klausimais stengiasi edukuoti seminarų, mokymų, kursų būdu.

1.18. Kaip planuojate šalinti kliūtis, trukdančias vaikų įtraukčiai?

„Pirmiausia - kokios bus kliūtys. Visada galima rasti problemos sprendimo įvairiausių būdų."

„Nuolatiniu įstaigos bendruomenės švietimu"

„Atsižvelgti į kiekvieną konkretų atvejį, aptariant ir analizuojant atskiruose įstaigos bendruomenės susirinkimuose."

„Išsiaiškintiir šalinti priežastis, kurios trukdo vaikų įtraukčiai į įstaigos bendruomenę."

„Stengsimės šalinsime kliūtis atsižvelgdami į individualius"

„Edukuojant bendruomenę, įtraukiant tėvus į bendras grupių bendruomenių veiklas"

„švietėjiška veikla, bendradarbiavimu su atitinkamomis tarnybomis, komisijomis"

„Manome, kad kliūčių neatsiras, o atsiradus kreipsimės pagalbos į institucijas PPT ir kt.."

„Kurti fizines ir socialines aplinkas įtraukiojo ugdymo vaikų poreikių tenkinimui"

„Gilinti savo pačios žinias apie įtrauktį, ir tai pritaikyti praktiškai."

„Įstaigos pedagogų bendruomenės sistemingas darbas su tėvais, su VGK, mokymai, seminarai, reikalingų specialistų - mokytojų padėjėjų, specialiojo pedagogo et. didinimas, reikiamas finasavimas."

„Šviesdami visuomenę ir bendruomenę, universalaus dizaino pagrindu kurdami ir atnaujindami įstaigos edukacines erdves."

Tam, kad šalintų kliūtis, trukdančias vaikų įtraukčiai, įstaigos pasirengusios taikyti įvairius būdus, nuo švietimo, bendradarbiavimo su kitomis įstaigomis iki individualių, konkrečių atvejų analizės.

1.19. Kaip savo ugdymo įstaigoje skatinate įtraukiojo ugdymo filosofijos ir jos vertybių puoselėjimą?

„Vadovaujamasi Geros ikimokyklinės įstaigos koncepcija: personalizuotas, suasmenintas ugdymasis ir mokymasis, pripažįstant, kad žmonių patirtys, poreikiai, siekiai skiriasi, ugdomi vaikai skirtingais tempais ir būdais; drauge mokantis, dirbant komandose, mokymasis "socialėja" – mokomasi partneriškai grupėse, komandose, įvairiuose virtualiuose socialiniuose tinkluose; keičiasi ugdymo organizavimas IU įstaigose – mažiau paisoma tam tikrų amžiaus tarpsnių numatytų pasiekimų normų (standartų), lanksčiau grupuojama, individualizuojama; plinta ugdymas(is) iš elektroninių šaltinių ir virtualus pažinimas, tačiau tuo pat metu suvokiama aktyvaus mokymo(si), ugdymo(si) iš patirties svarba."

„Kol kas dar ir neteko skatinti įtraukiojo ugdymo filosofijos. "

„Seminarai, dalijimasis patirtimi, sklaida virtualioje erdvėje"

„Įtraukiojo ugdymo klausimai aptariami pedagogų, tėvų, aptarnaujančio personalo susirinkimuose. "

„Vaiką priimame tokį, koks jis yra(su visais privalumais ir trūkumais)"

„Šviečiame tėvus apie įtraukiamąjį ugdymą, pedagogai gilina žinias įtraukiojo ugdymo filosofijoje"

„Per bendras veiklas ir kuriamas ugdymo įstaigos tradicijas"

„švietėjiška veikla bendruomenei"

„Skatiname dalyvauti darbuotojus seminaruose, konferencijose apie įtraukųjį ugdymą."

„Kurdami naujas tradicijas, sudarydami lygias galimybes vaikams ir tėvams kiekvienoje įstaigos veikloje dalyvauti kaip pilnateisiais įstaigos bendruomenės nariais. "

„Svarbus visų švietimo pagalbos specialistų komandinis bendravimas ir bendradarbiavimas su tėvais, mokytojais diskutuojant apie vaiko gerovės užtikrinimą, poreikių tenkinimą įstaigoje."

1.20. Kaip vertinate pasidalintos lyderystės, skatinimo ir palaikymo kultūrą jūsų įstaigoje?

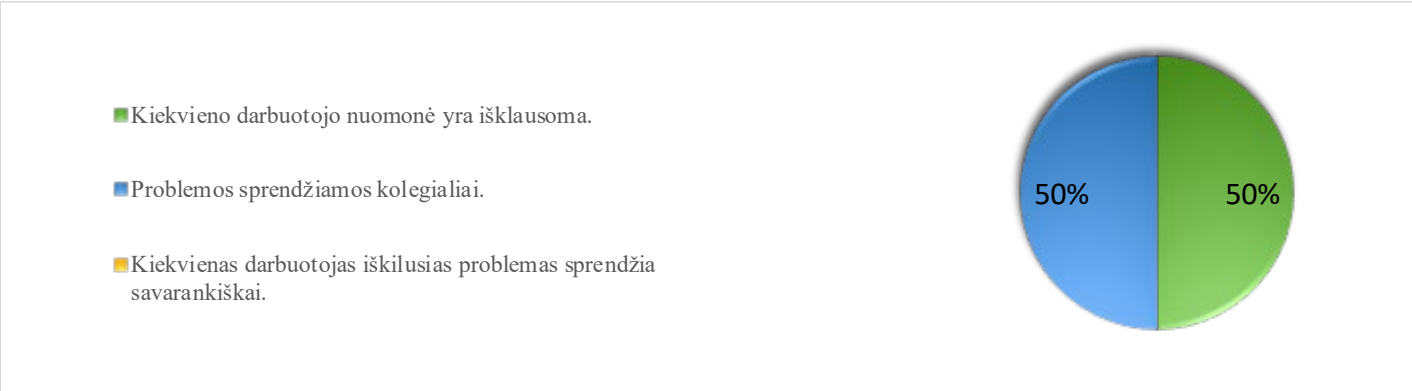

Į klausimą kaip vertinate pasidalintos lyderystės, skatinimo ir palaikymo kultūrą jūsų įstaigoje, puse įstaigų atsakė, jog kiekviena darbuotojo nuomonė yra išklausoma ir antra tiek (50%) sako, kad problemos sprendžiamos kolegialiai.

Duomenis apibendrinanti išvada: Ikimokyklinėse ugdymo įstaigose darbuotojai nepaliekami iškilusias problemas spręsti savarankiškai, o problemos sprendžiamos kolegialiai ir kiekvieno darbuotojo nuomonė, daugiau ar mažiau yra išklausoma.

1.21. Kokių iniciatyvų, pagalbos, išteklių reikia įtraukiojo ugdymo kultūros gerinimui jūsų ugdymo įstaigoje?

„Kompetentingų specialistų, kurie profesionaliai ir aiškiai tėveliams perteiktų informaciją, kodėl jų mažyliui reikalinga pagalba ir kokia. "

„Pritaikytos aplinkos, pritaikytų priemonių bei nuoširdaus bendravimo ir bendradarbiavimo"

„Tinkamų priemonių, inventoriaus, atitinkančio vaikų poreikius, papildymo. Lektorių - praktikų pasidalijimo gerąja patirtimi. "

„Nuolatinio švietimo visiems bendruomenės nariams bei mokytojų padėjėjų papildomų etatų steigimo."

„Žmogiškųjų , finansinių išteklių, praktinių mokymų "

„Jaučiamas poreikis įstaigoje organizuoti mokymus-konsultacijas, kviečiant kompetentingą lektorių. Reikalingas finansavimas mokymams ir priemonių įsigijimui."

„švietėjiškos pagalbos tėvams"

„Specialistų, priemonių, literatūros."

„Svarbu sudarytisąlygas vaikų socialinės ir emocinės aplinkų sukūrimui, priemonių įsigijimui, mokytojų kompetencijos tobulinimui."

„Financinių edukacinių ir kt."

„Vietos, erdvės, laiko ir išteklių: pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, mokytojo padėjėjų švietimui ir relaksacijai."

„Užtikrinsime vaiko socialinį, emocinį, intelektualinį ugdymą, sveikatos stiprinimą ir apsaugą, socialinės paramos ir kitų teikiamų paslaugų kokybę ir prieinamumą šeimai. Tobulinsime įstaigos vidines ir išorės erdves, įrengdami "Pojūčių namelį" ir kt., įsigysime reikiamų ugdymo priemonių, bendradarbiaujant su įstaigos bendruomene ,socialiniais partneriais kursime bendrus projektus, juos įgyvendinsime, ieškosime finasinės paramos. Aktyvinsime VGK veiklą, darbą su tėvais. Gerinsime įstaigos įvaizdį, tinkamai atstovausime visuomenėje. Tenkinsime vietos bendruomenės poreikius ir būsime atviri pokyčiams,"

Kad ikimokyklinio ugdymo įstaigose gerėtų įtraukiojo ugdymo kultūra, daugeliui įstaigų reikalinga tinkamai pritaikyta aplinka, žmogiškieji resursai ir bendruomenės švietimo galimybės.

2. ĮTRAUKTIES POLITIKOS SRITIS

2.1. Kaip priimate į ugdymo įstaigą atvykstančius vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių?

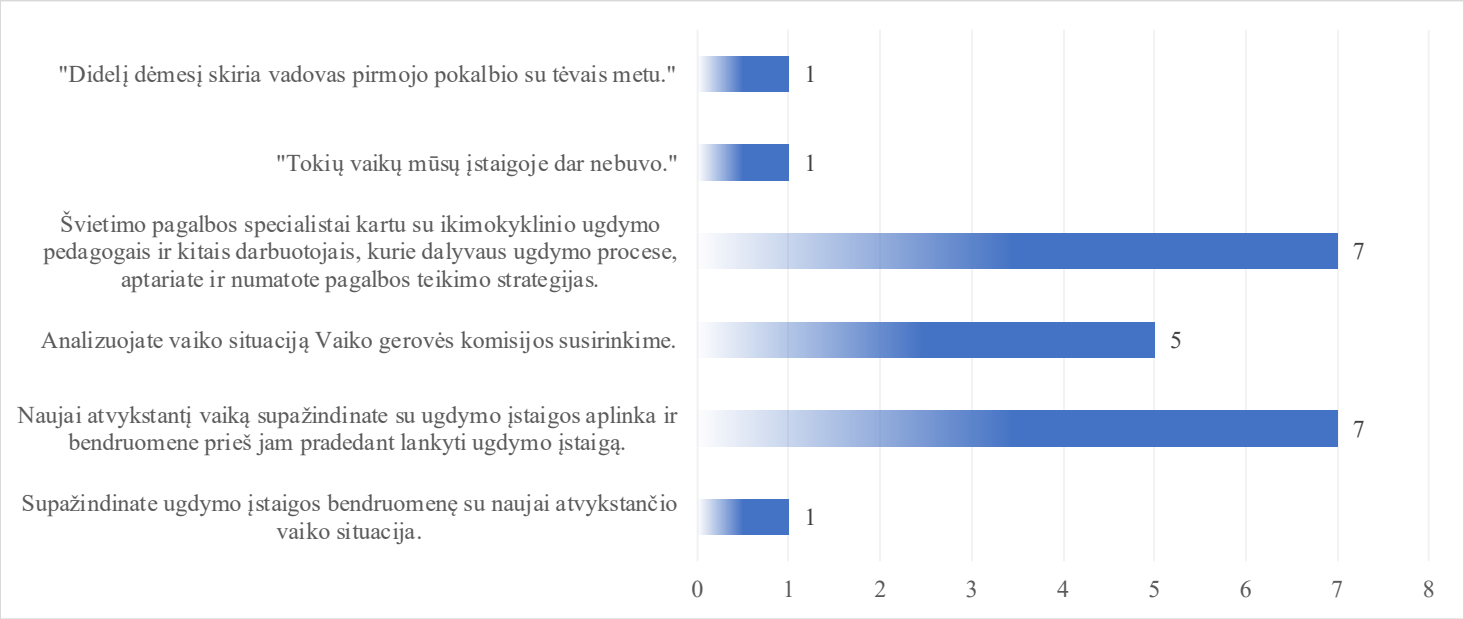

Atsakymus pateikė visos 10 ugdymo įstaigų, bet tik iš 7 jų nurodė, kad ugdymo įstaigos atstovai, specialiųjų ugdymosi poreikių vaikus, atvykus supažindina su ugdymo įstaigos aplinka ir bendruomene prieš vaikams pradedant lankyti ugdymo įstaigą, taip pat švietimo pagalbos specialistai kartu su ikimokyklinio ugdymo pedagogais ir kitais darbuotojais, kurie dalyvaus ugdymo procese, aptaria ir numato pagalbos teikimo strategijas. Tuo tarpu 1 iš visų ugdymo įstaigų, išskyrė savo atsakymą, jog įstaigoje *didelis dėmesys yra skiriamas pokalbiui su vadovu* , o kita įstaiga nurodė, kad įstaigos bendruomenė supažindinama su naujai atvykstančio vaiko situacija. Viena iš visų ugdymo įstaigų nurodė, vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių jų įstaigoje dar neturėjo (ugdymo įstaigos pateiktas atsakymas). Šiame klausime buvo galima rinktis kelis atsakymo variantus (žr. 2.1. diagramą).

Duomenis apibendrinant išvada: Pusė tyrime dalyvavusių ugdymo įstaigų atvykus specialiųjų ugdymosi poreikių vaikus, supažindina su ugdymo įstaigos aplinka ir bendruomene prieš vaikams pradedant lankyti ugdymo įstaigą ir švietimo pagalbos specialistai kartu su ikimokyklinio ugdymo pedagogais ir kitais darbuotojais, kurie dalyvaus ugdymo procese, aptaria ir numato pagalbos teikimo strategijas.

2.2. Kaip vertinate kiekvieno vaiko individualumo, jo galimybių pažinimo, pripažinimo bei stiprinimo politiką Marijampolės savivaldybės švietimo įstaigų lygmenyje?

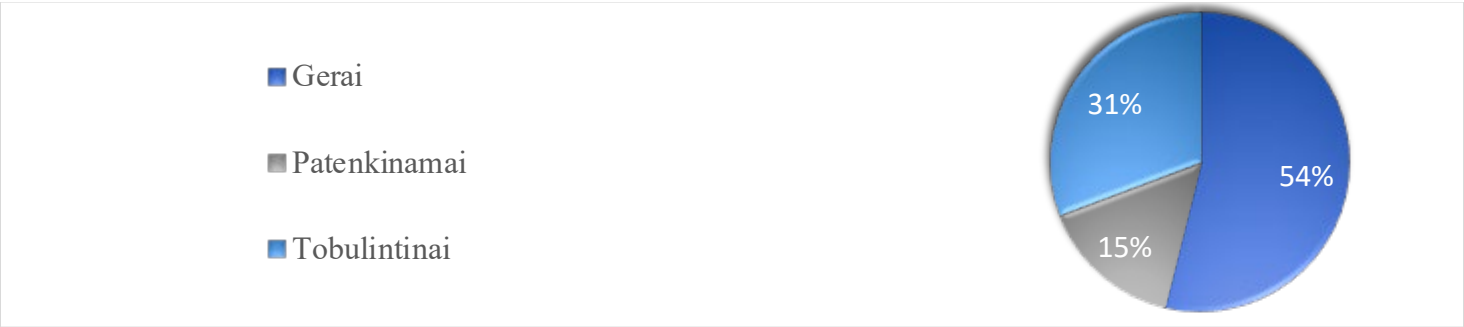

2.3. Kaip vertinate kiekvieno vaiko individualumo, jo galimybių pažinimo, pripažinimo bei stiprinimo politiką jūsų įstaigos lygmenyje?

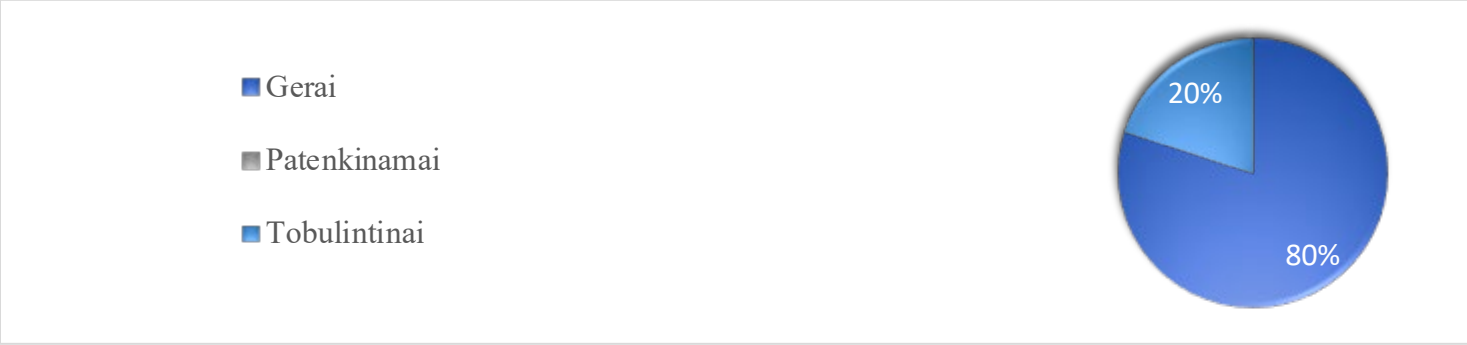

Didžioji dalis respondentų nurodo, gerai vertinantys kiekvieno vaiko individualumo, jo galimybių pažinimo, pripažinimo bei stiprinimo politiką Marijampolės savivaldybės švietimo įstaigų lygmenyje (žr. 2.2. diagramą), 31 proc. respondentų vertina tobulintinai ir 15 proc. vertina patenkinimai. Toliau tyrimo rezultatai rodo (žr. 2.3. diagramą), kad 80 proc. respondentų vertina kiekvieno vaiko individualumą, jo galimybių pažinimą, pripažinimo bei stiprinimo politiką savo įstaigos lygmenyje gerai ir 20 proc. respondentų vertina tobulintinai

Duomenis apibendrinanti išvada: Tyrime dalyvavę respondentai kiekvieno vaiko individualumą, jo galimybių pažinimą, pripažinimo bei stiprinimo politiką vertina geriau savo įstaigos lygmenyje, nei Marijampolės savivaldybės švietimo įstaigų lygmenyje.

2.4. Ar jūsų ugdymo įstaigoje ugdomi vaikai, turintys didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių?

Beveik visose ugdymo įstaigose yra ugdomi didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turintys vaikai, ir tik 10 proc. ugdymo įstaigų bendruomenėse vaikai su dideliais arba labai dideliais specialiaisiais ugdymosi poreikiais nėra ugdomi (žr. 2.4. diagramą).

Duomenis apibendrinanti išvada: Beveik visose ugdymo įstaigose yra vaikų turinčių didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių.

2.5. Kokias esmines įtraukties filosofijos nuostatas ir universalaus dizaino mokymuisi strategijas jau esate įdiegę ugdymo įstaigoje?

„Įstaigos strateginio planavimo dokumentuose, metinėje veiklos programoje, prevencinėse programose yra numatyta, kaip yra nustatomi vaiko ugdymosi sunkumai, kaip vertinama, kaip siekama kiekvieno vaiko pažangos ir tobulėjimo. Įgyvendinama Lauko pedagogika, socialinių emocinių įgūdžių programos "Zipio draugai", Komochis" ir kt. prevencinės programos bei projektai. sigyta modernių ugdymo priemonių, pastatytas ir įrenginėjamas "Pojūčių namelis" vaikų nusiraminimui, vaikų socialinių emocinių sunkumų įveikimui, vaikų raidos surtikimų problemoms spręsti."

„Netaikome" (4 atsakymai)

„Bendradarbiaujam su Lietuvos aklųjų ir silpnaregių centro SRVKS specialistais"

„Ugdymas pagal kiekvieno ugdytinio poreikius"

„Kuriamos specialios erdvės - "Pojūčių" laboratorija ir kt."

„ugdymo personalizavimas, individualizavimas, savaiminis ugdymasis, eksperimentai, ugdymas gamtoje, STEAM ir kt."

„Mokytojų kompetencijų stiprinimas."

„ugdymas pagal kiekvieno poreikius ir galimybes, siekiant geriausio rezultato"

„Pritaikomos bendrosios ugdymo programos"

Įsivertinant kokias esmines įtraukties filosofijos nuostatas ir universalaus dizaino mokymuisi strategijas ugdymo įstaigos jau yra įdiegę, keturios įstaigos nurodė, kad tokių nuostatų ir strategijų netaiko. Toliau atsakymus respondentai pateikė labai įvairiapusiškus, pavyzdžiui, vienos įstaigos nurodė, kad *pagrindinį dėmesį telkia į mokytojų kompetencijų stiprinimą, bendrojo ugdymo programų pritaikymą, kuria specialias erdves-pojūčių laboratoriją, siekia ugdymo pagal kiekvieno ugdytinio poreikius.* Kitos įstaigos nurodė, *kad bendradarbiauja su Lietuvos aklųjų ir silpnaregių centro SRVKS specialistais, siekia ugdymą personalizuoti, individualizuoti, naudoja STEAM priemones, eksperimentus gamtoje.* Taip pat respondentai išskyrė, *kad siekiamybė įtraukti lauko pedagogikos idėjas, socialinių emocinių įgūdžių lavinimo svarbą, sunkumų nustatymą ir intervencijų taikymą.*

2.6. Ar ugdymo įstaigos strateginio planavimo dokumentuose yra numatytas individualios visų vaikų pažangos planavimas ir vertinimas?

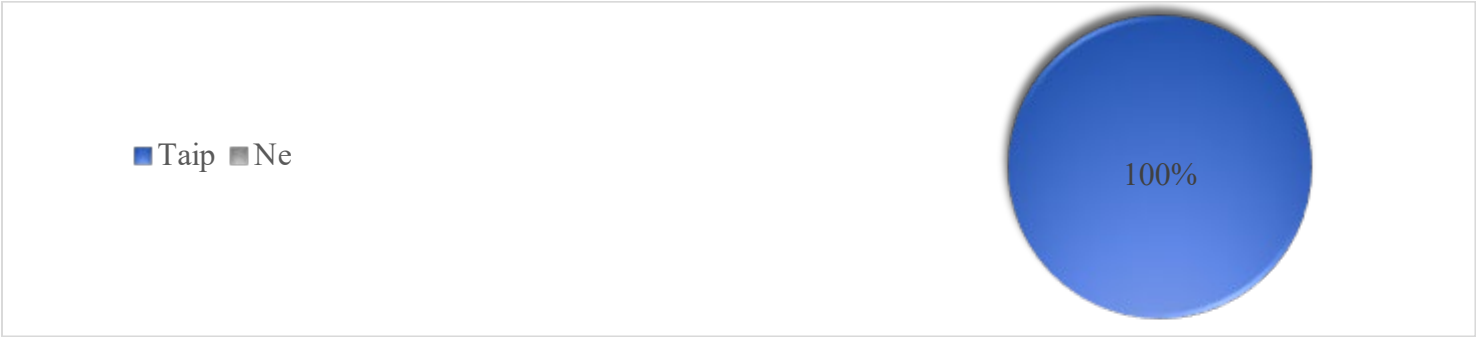

Duomenis apibendrinanti išvada: Visų Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų strateginiai planavimo dokumentai numato individualių visų vaikų pažangos planavimą ir vertinimą.

2.7. Kokiais būdais ir formomis planuojate ugdymo individualizavimą?

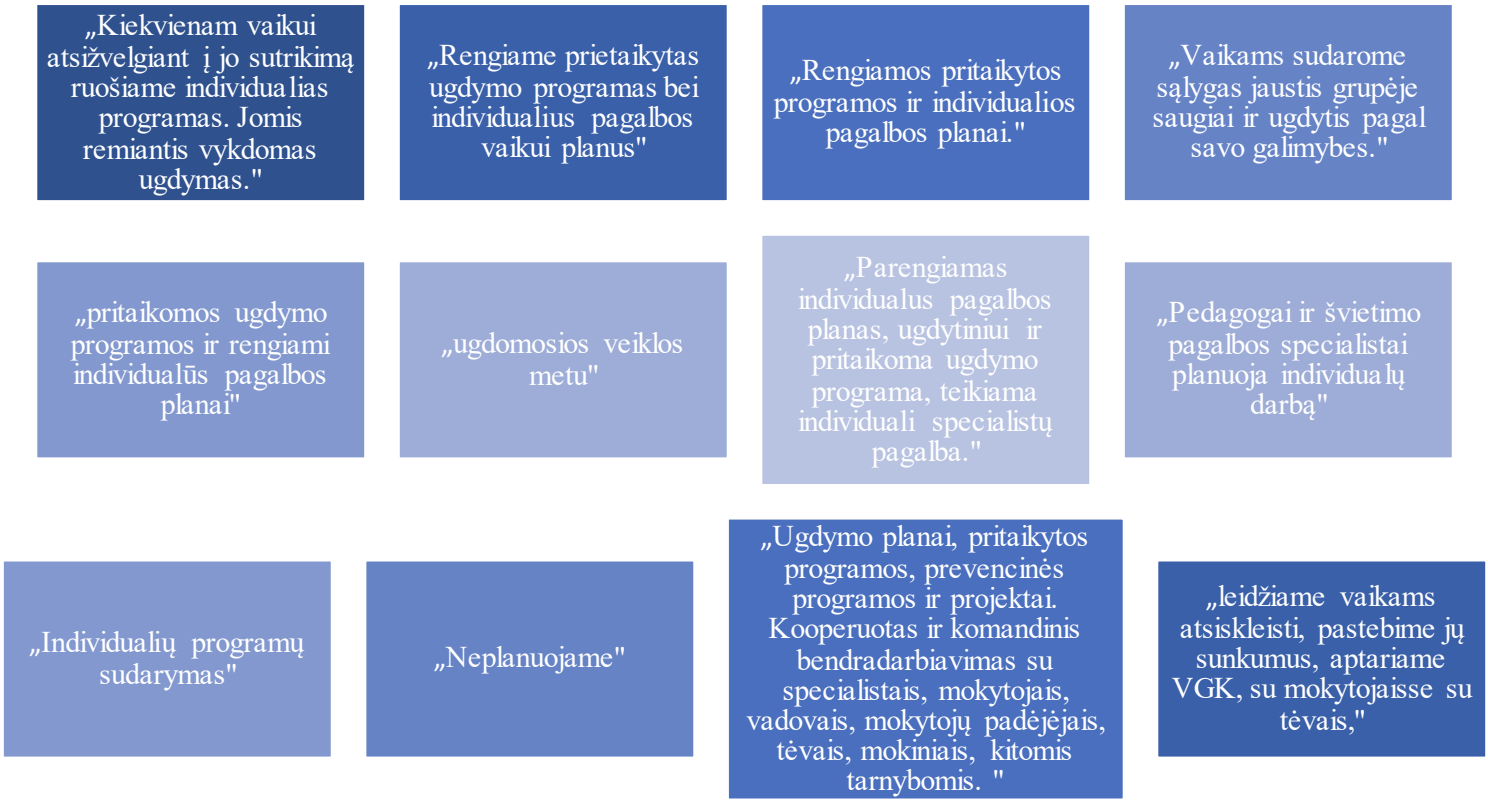

Vertinant kokiais būdais ir formomis planuojamas ugdymo individualizavimas ikimokyklinio ugdymo įstaigose, dažniausiai respondentai nurodė tokius atsakymus: *individualių programų ruošimas ir sudarymas, individualių pagalbos planų ruošimas, komandinis bendradarbiavimas su specialistais, tėvais.*

2.8. Kaip vertinate jūsų įstaigos administracijos lyderystę ir vadybinius sprendimus, įgyvendinant įtraukties politiką?

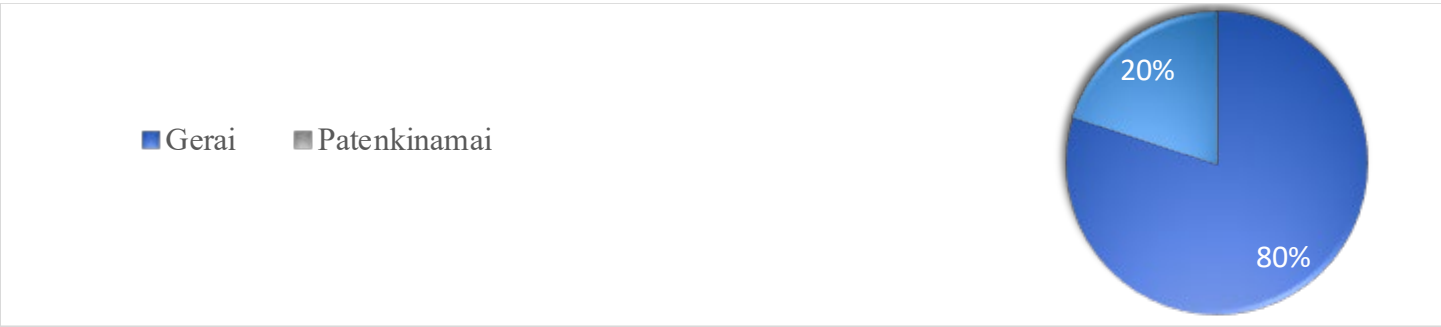

Didžioji dalis respondentų (80 proc.) savo administracijos lyderystę ir vadybinius sprendimus, įgyvendinant įtraukties politiką, vertina gerai ir tik mažesnė dalis vertina tobulintinai (žr. 2.8. diagramą).

Duomenis apibendrinanti išvada: Tik maža dalis ugdymo įstaigų vertina tobulintinai savo administracijos lyderystę ir vadybinius sprendimus, įgyvendinant įtraukties politiką.

2.9. Kokios vaikų individualios pažangos stebėjimo sistemos taikomos jūsų ugdymo įstaigoje?

Įsivertinus, kokios vaikų individualios pažangos stebėjimo sistemos taikomos ugdymo įstaigose, dažniausiai respondentai nurodė tokius atsakymus: *individualus vaiko planas, vaikų vertinimo aplankai, pažangos stebėjimas ir fiksavimas, ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašo naudojimas, pokalbiai su vaikais ir jų tėvais.*

2.10. Kaip vertinate jūsų įstaigos operatyvios pagalbos ir ankstyvosios intervencijos sistemą?

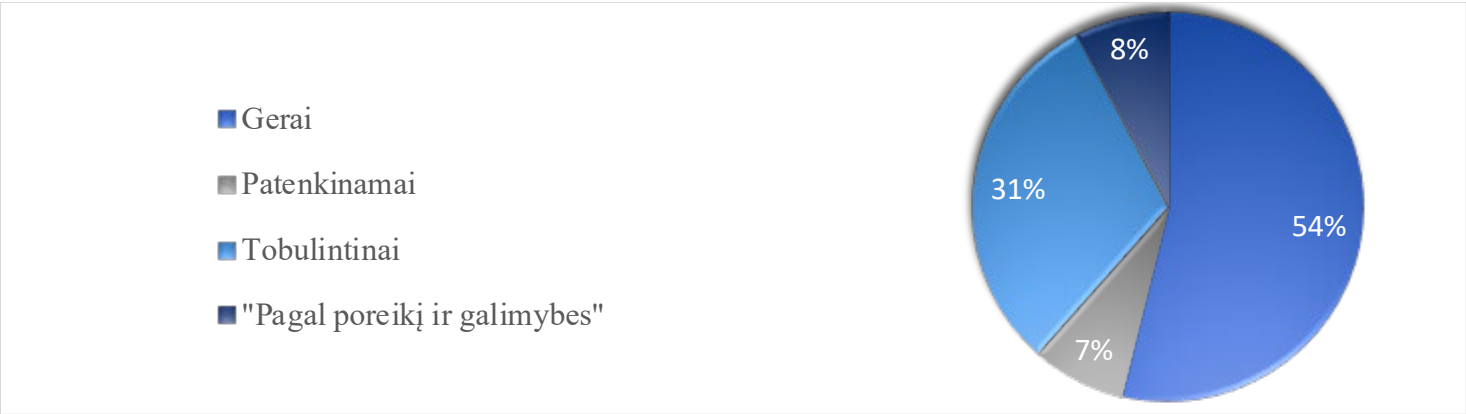

Šiek tiek daugiau nei pusė tiriamųjų savo operatyvios pagalbos ir ankstyvosios intervencijos sistemą vertina gerai, o daugiau nei trečdalis respondentų vertina tobulintinai. Likusioji dalis respondentų (8 proc. ir 7 proc.) vertina patenkinamai arba *pagal poreikį ir galimybes* (ugdymo įstaigos pateiktas atsakymas) (žr. 2.10. diagramą).

Duomenis apibendrinanti išvada: tik labai maža dalis respondentų operatyvios ir ankstyvosios intervencijos sistemą vertina patenkinamai arba pagal galimybes.

2.11. Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos inovacijų diegimo politiką?

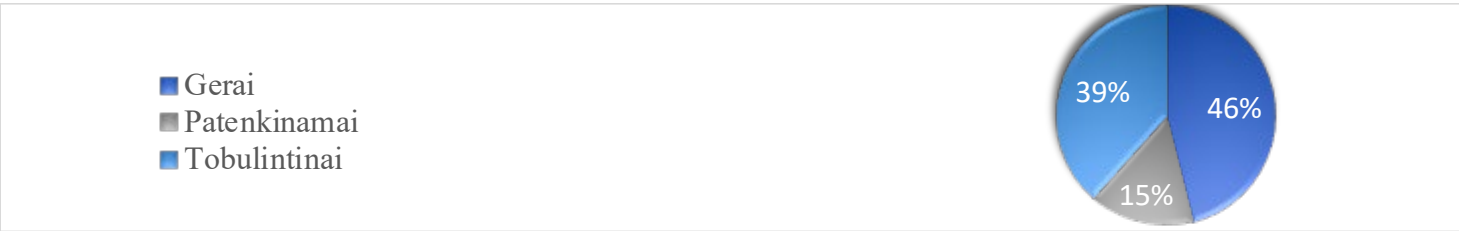

2.12. Kaip vertinate švietimo pagalbos sistemą jūsų įstaigoje?

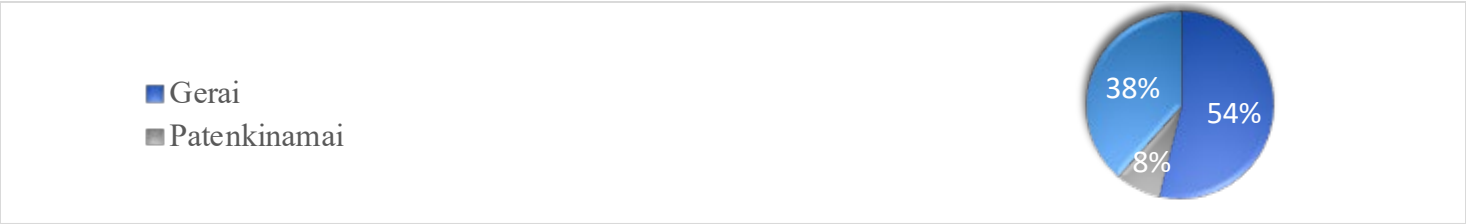

Tyrimo rezultatai rodo, kad 46 proc. respondentų gerai vertina savo inovacijų diegimo politiką, daugiau nei trečdalis respondentų vertina tobulintinai ir tik 15 proc. patenkinamai (žr. 2.11. diagramą). Toliau įsivertinant įstaigos švietimo pagalbos sistemą, pusė respondentų savo švietimo pagalbos sistemą vertina gerai, o daugiau nei trečdalis vertina tobulintinai (žr. 2.12. diagramą).

Duomenis apibendrinanti išvada: Didžioji dalis respondentų gerai vertina savo inovacijų diegimo politiką ir švietimo pagalbos sistemą.

2.13. Kaip jūsų ugdymo įstaigos administracija skatina pedagogų kvalifikacijos kėlimą ir pasirengimą diegti personalizuoto ugdymo strategijas?

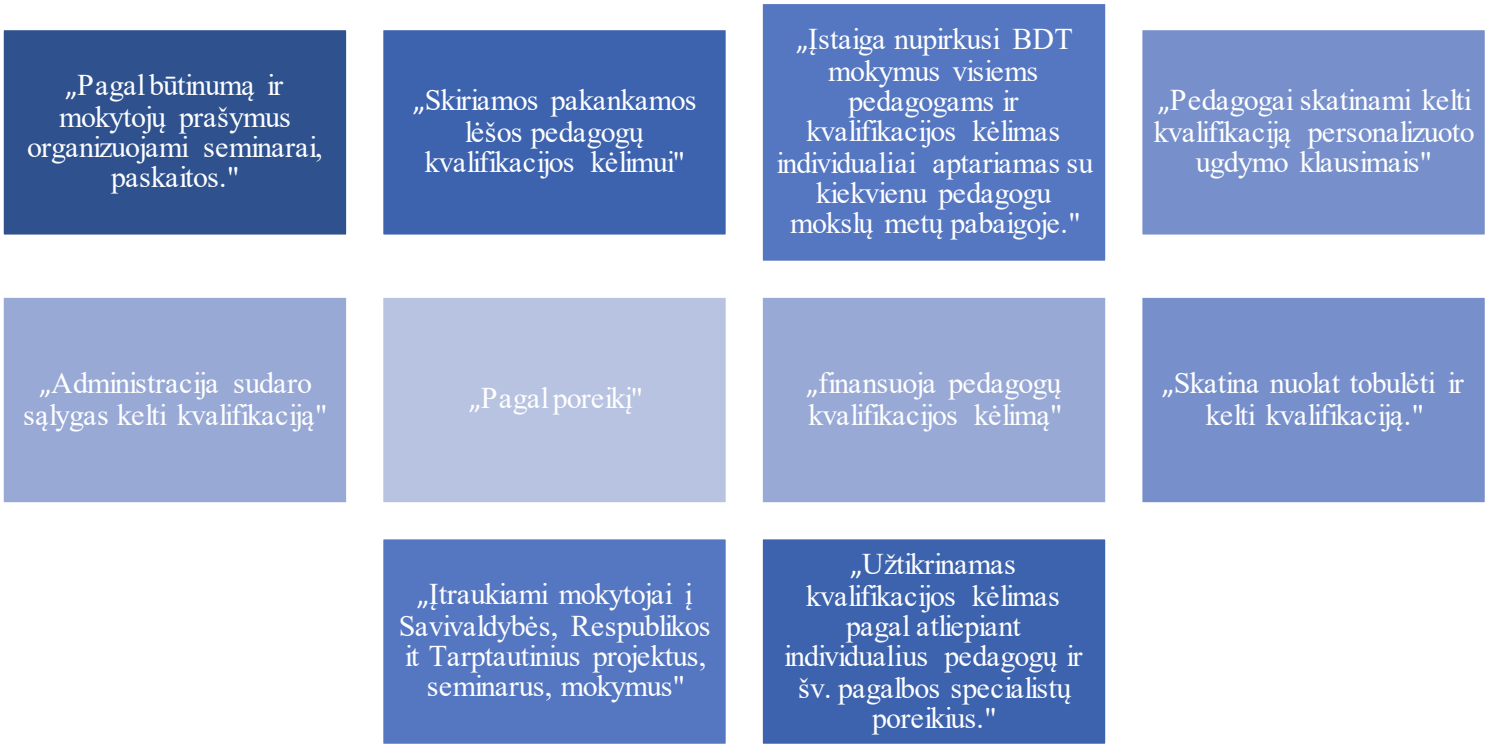

2.13. Kaip jūsų ugdymo įstaigos administracija skatina pedagogų kvalifikacijos kėlimą ir pasirengimą diegti personalizuoto ugdymo strategijas?

„Įstaigos administacija motyvuoja, skatina pedagogus, sudaro sąlygas ir skiria pakankamai lėšų pedagogų kvalifikacijos kėlimui ir naujų kompetencijų darbui su SUP vaikais. Skiria lėšų logopedo kabinetui, grupių naujų erdvių įkūrimui, modernių priemonių įsigijimui grupių patalpose ir lauko aikštyne individualiam darbui su vaiku. Įrenginėjamas "Pojūčių namelis" , paildomos kitos erdvės personalizuotam ugdymui. "

Buvo vertinama kaip ikimokyklinio ugdymo įstaigų administracija skatina pedagogų kvalifikacijos kėlimą ir pasirengimą diegti personalizuoto ugdymo strategijas, tad dažniausiai respondentai išskyrė tokius atsakymus: *administracija sudaro sąlygas kelti kvalifikaciją, skiriamas pakankamas finansavimas mokymams, mokytojai įtraukiami į tarptautinius projektus, seminarus, mokymus, kvalifikacijos kėlimas aptariamas su kiekvienu pedagogu individualiai mokslo metų pabaigoje.*

2.14. Kaip vertinate vaikų savivertės stiprinimo ir pasitikėjimo savimi skatinimo politiką jūsų ugdymo įstaigoje?

Beveik visi respondentai gerai vertina vaikų savivertės stiprinimo ir pasitikėjimo savimi skatinimo politiką savo ugdymo įstaigoje (žr. 2.14 diagramą).

***Duomenis apibendrinanti išvada**:* Tik 10 proc. ikimokyklinio ugdymo įstaigų, vaikų savivertės stiprinimo ir pasitikėjimo savimi skatinimo politiką vertina tobulintinai.

2.15. Kaip skatinate vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą?

„Indivudualizuojame ugdymo turinį, teikiame švietimo pagalbos specialistų pagalbą, bendradarbiaujame su tėvais, įtraukiame SUP ugdytinius į organizuojamas šventes ir renginius, tobuliname ugdymo(si) aplinką, suadarome sąlygas ....."

2.15. Kaip skatinate vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą?

"Vaikams turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių būtina lankyti ugdymo įstaigą, bet nepilną darbo laiką ir įstaiga turi užtikrinti padėjėjos buvimą nuolatos."

"Šie vaikai įstaigą lanko labai gerai"

„Specialiųjų ugdymosi poreikių, turintiems vaikams, teikiama specialistų švietimo pagalba, grupėje dirba mokytojų padėjėjai."

„Vaikų lankymas priklauso nuo tėvų požiūrio ir galimybių. Vyksta nuolatinis bendravimas su tėvais ir jų aktyvinimas. Vaikams sudaromos galimybes ugdytis ne tik grupėje, bet ir kitose įstaigos erdvėse."

„Ugdymo erdvių įvairove"

„Lankomumas yra geras"

„vaikų su spec. poreikiais nėra"

„Vaikai įtraukiami į įvairias veiklas, dalyvauja išvykose, renginiuose."

„Teigiamo emocinio klimato sukūrimu"

„Sudarant tam sąlygas, prisitaikant prie ugdytinio poreikių."

„Gera atmosfera"

„Nuolatiniai geranoriški, šilti santykiai su ugdytiniu ir jo šeima. Dėmesys ir pagalba visai šeimai."

Įsivertinus kaip ikimokyklinio ugdymo įstaigos skatina vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą, respondentai dažniausiai nurodė tokius atsakymus: *skatina vaikų įtraukimu į įvairias veiklas, išvykas, renginius, taip pat ugdymo erdvių įvairove, teikiama švietimo pagalbos specialistų pagalba.* Taip pat dalis respondentų išskyrė įvairiapusiškus atsakymus, kuriuose nurodė, pavyzdžiui, *vaikams turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių būtina lankyti ugdymo įstaigą, bet nepilną darbo laiką ir įstaiga turi užtikrinti padėjėjos buvimą nuolatos arba "Vaikų lankymas priklauso nuo tėvų požiūrio ir galimybių. Vyksta nuolatinis bendravimas su tėvais ir jų aktyvinimas.* Viena iš ugdymo įstaigų nurodė, neturintys vaikų su specialiaisiais poreikiais.

2.16. Kokios pagalbos, išteklių ir (ar) iniciatyvų reikia įtraukiojo ugdymo politikos gerinimui jūsų ugdymo įstaigoje?

Buvo vertinama kokios pagalbos, išteklių ir/ar iniciatyvų reikia įtraukiojo ugdymo politikos gerinimui ikimokyklinio ugdymosi įstaigose. Dažniausiai vyravo tokie respondentų atsakymai: *finansinių išteklių, žmogiškųjų išteklių, priemonių skirtų ugdyti specialiųjų poreikių vaikus, vaikų skaičiaus mažinimas grupėje, švietimo pagalbos specialistų poreikio patenkinimas, ugdomosios aplinkos atnaujinimas, mokymų poreikis pedagogams.*

2.17. Ar pastatas ir jo prieigos pritaikyti asmenims su regėjimo negalia (pažymėtos durys, laiptų pakopos, kiti paženklinti statinio elementai)?

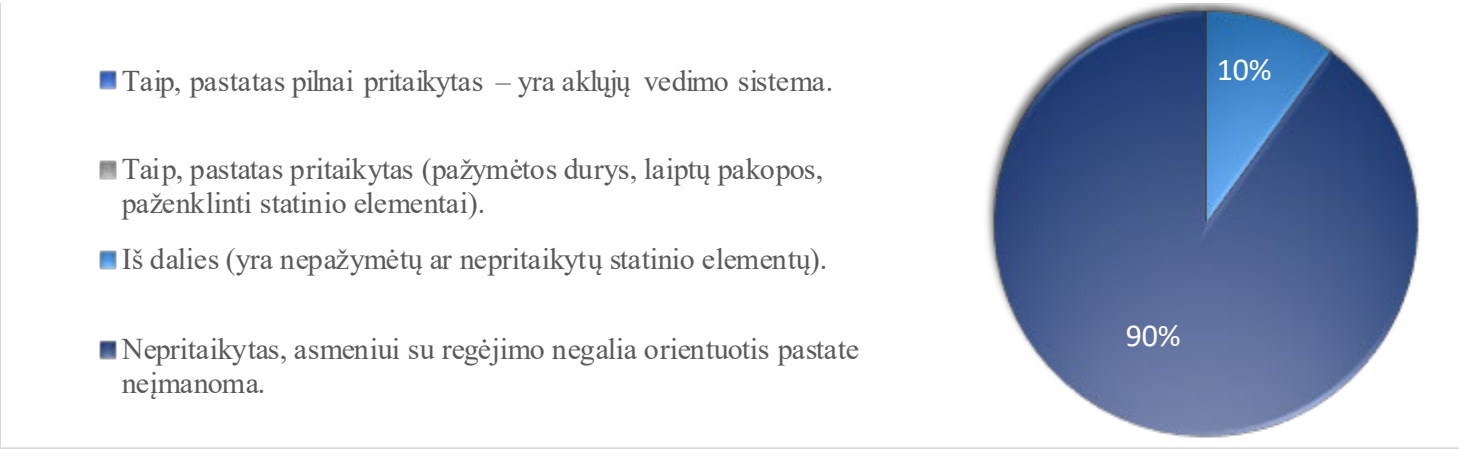

Vertinant ugdymo įstaigų pastatų ir jo prieigų pritaikomumą asmenims su regėjimo negalia, tik 10 proc. respondentų nurodė, kad jų ugdymo įstaigos iš dalies pritaikytos ir beveik visi respondentai. atsižvelgiant į šį kriterijų, nurodė, kad jų ugdymo įstaigos yra nepritaikytos (žr. 2.17. diagramą).

***Duomenis apibendrinanti išvada*:** Didžioji dalis Marijampolės ikimokyklinio ugdymo įstaigų pastatų ir jų prieigų, nėra pritaikyti asmenims su regėjimo negalia.

2.18. Ar įstaigoje esantiems laiptams įrengti apsauginiai turėklai?

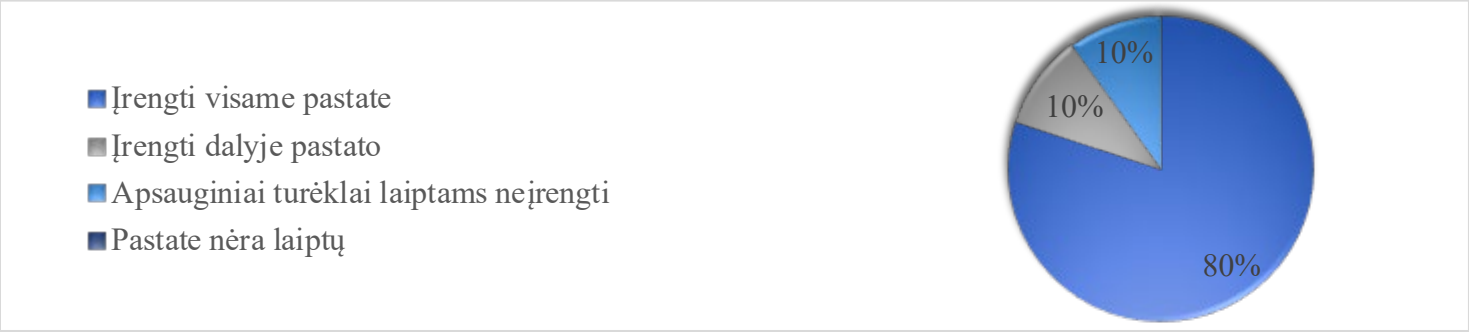

Didžioji dalis respondentų nurodo, kad jų ugdymo įstaigose yra įrengti apsauginiai turėklai laiptams ir tik maža dalis respondentų atsakė, kad apsauginiai turėklai laiptams įrengti dalyje pasato arba visai neįrengti (žr. 2.18. diagramą).

***Duomenis apibendrinanti išvada**:* Galima teigti, kad 80 proc. Marijampolės ikimokyklinio ugdymo įstaigose yra įrengti apsauginiai turėklai laiptams.

2.19. Ar laiptų pradžia ir pabaiga dengta skirtinga danga?

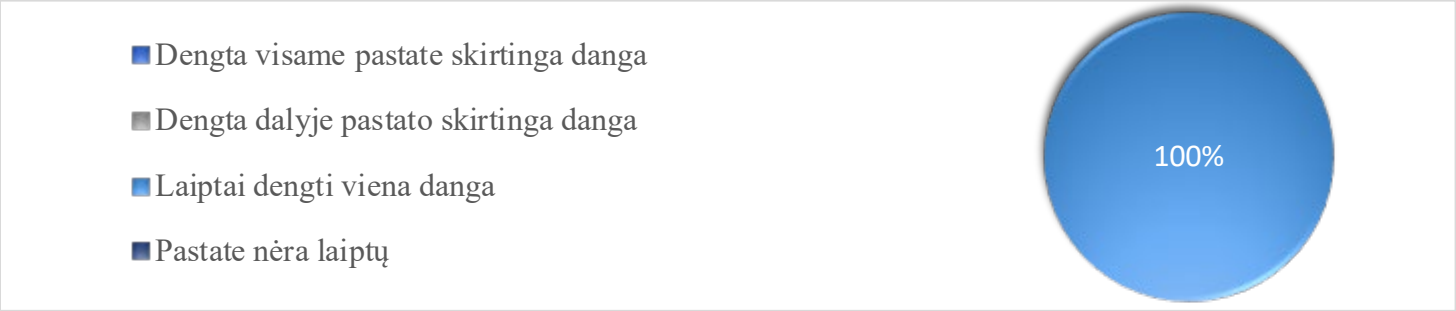

Duomenis apibendrinanti išvada: Visose Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigose laiptai yra dengti viena danga.

2.20. Ar įstaigos patalpų grindys išklotos skirtinga danga?

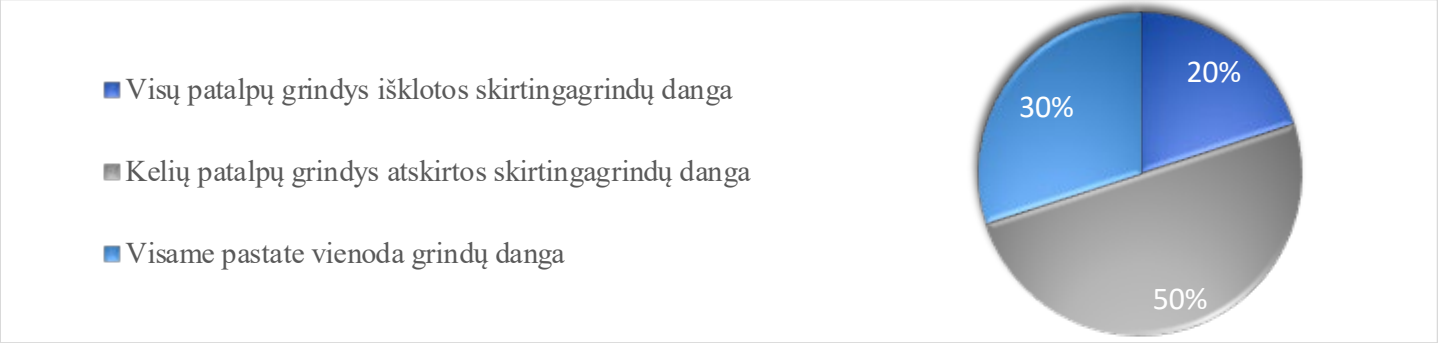

Pusė visų respondentų nurodė, kad jų ugdymo įstaigų, kelių patalpų grindys yra atskirtos skirtinga grindų danga, trečdalis respondentų nurodė, kad jų ugdymo įstaigos visame pastate yra vienoda grindų danga ir 20 proc. respondentų atsakė, kad jų ugdymo įstaigos visų patalpų grindys išklotos skirtinga grindų danga (žr. 2.20. diagramą).

***Duomenis apibendrinant išvada**:* Pusėje Marijampolės savivaldybės ikimokyklinių ugdymo įstaigose kelių patalpų grindys atskirtos skirtinga grindų danga.

2.21. Kokios įspėjamosios garsinės priemonės yra įrengtos pastate?

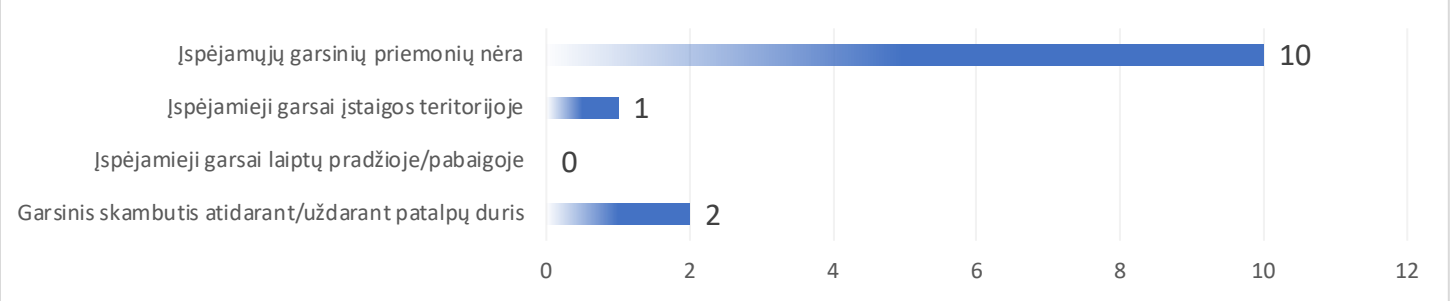

Vertinant kokios įspėjamosios garsinės priemonės yra įrengtos ikimokyklinio ugdymo įstaigose, atsakymus pateikė 10 ugdymo įstaigų. Visos iš jų nurodė, kad įstaigose įspėjamųjų garsinių priemonių nėra. Viena iš jų nurodė, kad ugdymo įstaigoje įspėjamieji garsai yra tik įstaigos teritorijoje ir dvi iš jų nurodė, kad įstaigose įrengti garsiniai skambučiai atidarant/uždarant patalpų duris (žr. 2.21. diagramą). Šiame klausime buvo galima rinktis kelis atsakymo variantus.

Duomenis apibendrinanti išvada: Didžiojoje dalyje Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų, įspėjamųjų garsinių priemonių nėra.

2.22. Ar lauko teritorijoje takai iškloti skirtinga danga?

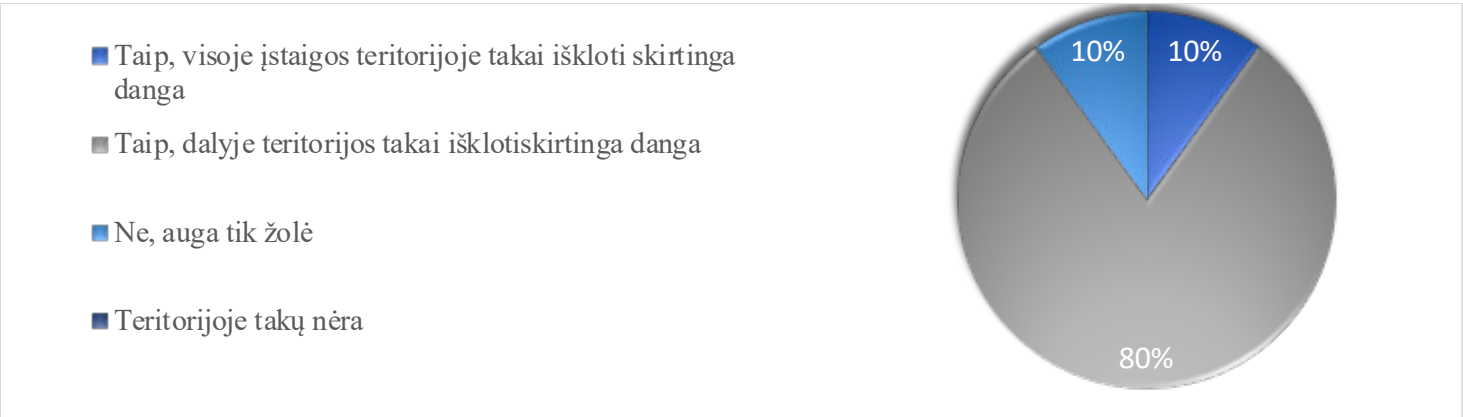

Net 80 proc. respondentų nurodė, kad jų ugdymo įstaigose tik dalis lauko teritorijos takų iškloti skirtinga danga, viena dešimtis procentų. respondentų nurodė, kad jų visoje įstaigos teritorijoje takai iškloti skirtinga danga ir kita dešimtis procentų respondentų nurodė, kad jų įstaigos lauko teritorijoje auga tik žolė (žr. 2.22. diagramą).

Duomenis apibendrinanti išvada: Didžioji dalis Marijampolės ikimokyklinio ugdymo įstaigų dalyje lauko teritorijų takų yra iškloti skirtinga danga.

2.23. Įvertinkite, ar Jūsų įstaiga prieinama asmenims su negalia, judantiems neįgaliojo vežimėliu:

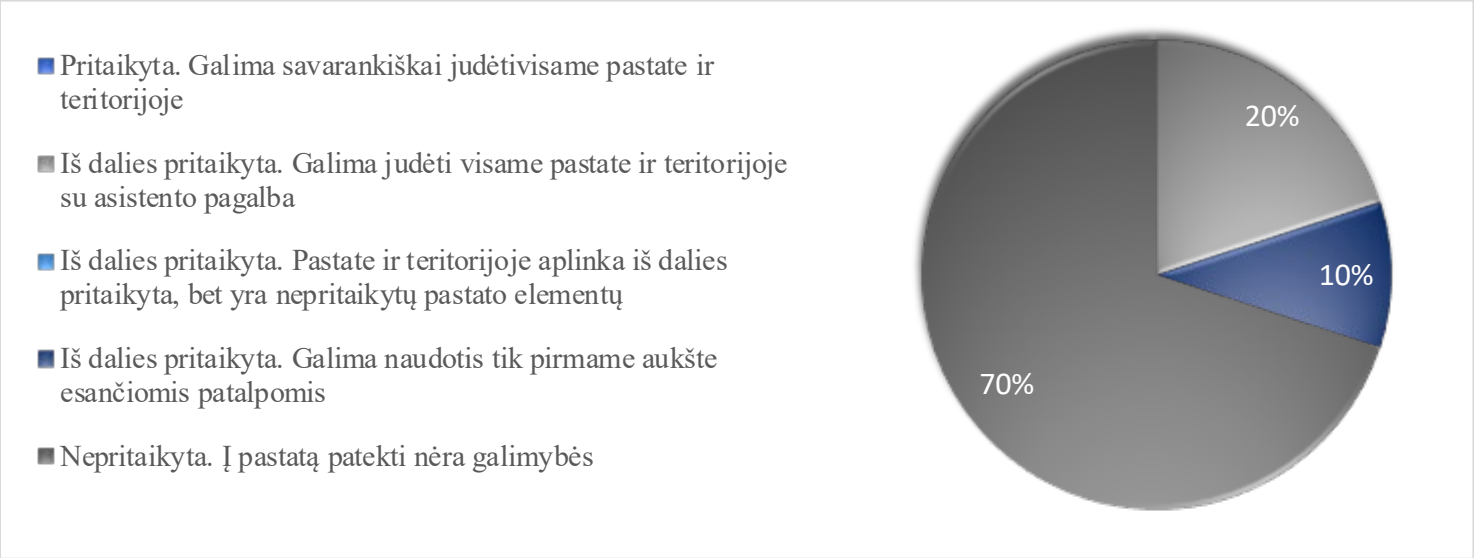

Vertinant įstaigų prieinamumą asmenims su negalia, judantiems neįgaliojo vežimėliu, 70 proc. respondentų nurodė, kad jų ugdymo įstaiga nepritaikyta ir į pastatą patekti nėra galimybės asmenims su negalia, judantiems neįgaliojo vežimėliu. Mažesnioji respondentų dalis, t.y. 20 proc. respondentų nurodė, kad jų ugdymo įstaiga yra iš dalies pritaikyta ir galima judėti visame pastate ar teritorijoje su asistento pagalba. Tik 10 proc. respondentų nurodė, kad jų ugdymo įstaigoje asmenims su negalia, judantiems neįgaliojo vežimėliu, galima naudotis tik pirmame aukšte esančiomis patalpomis (žr. 2.23. diagramą).

Duomenis apibendrinanti išvada: 70 proc. Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų yra nepritaikytos asmenims su negalia, judantiems neįgaliojo vežimėliu.

2.24. Ar patalpų durys pritaikytos neįgaliojo vežimėliui tilpti?

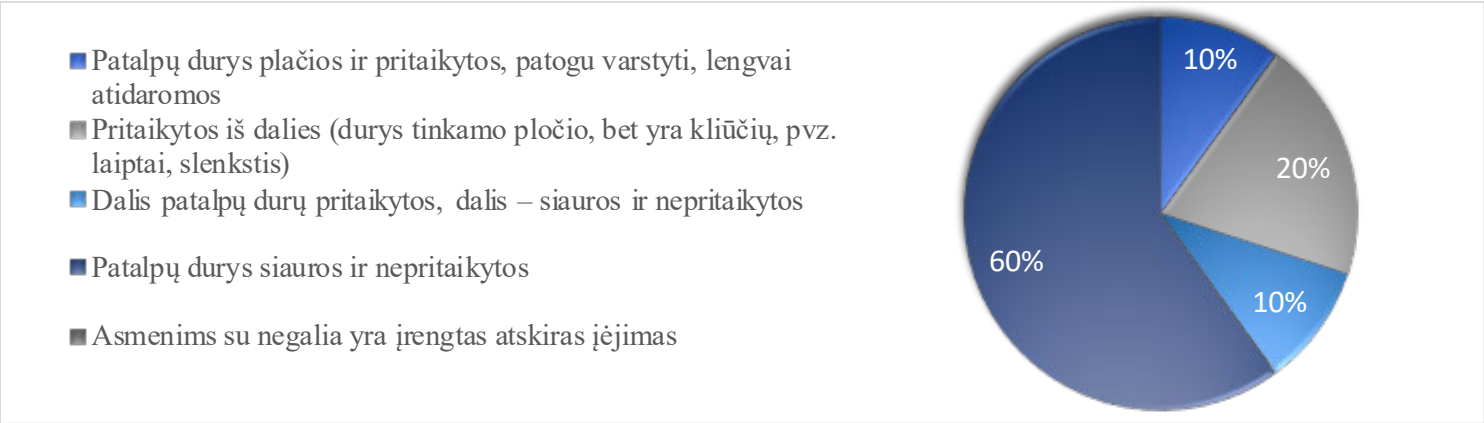

Įsivertinant ugdymo įstaigų patalpų durų pritaikomumą neįgaliojo vežimėliui, daugiau nei pusė ugdymo įstaigų respondentų nurodė, kad jų įstaigų patalpų durys yra siauros ir nepritaikytos, mažesnė dalis respondentų (20 proc.) nurodė, kad jų ugdymo įstaigų durys pritaikytos iš dalies, t.y. durys tinkamo pločio, bet yra kliūčių, pavyzdžiui, laiptai arba slenkstis. Viena dešimtis procentų respondentų nurodė, kad dalis patalpų durų pritaikytos, dalis–siauros ir nepritaikytos, o kita dešimtis respondentų nurodė, kad patalpų durys plačios ir pritaikytos, patogu varstyti ir yra lengvai atidaromos (žr. 2.24. diagramą).

Duomenis apibendrinanti išvada: Tik 10 proc. Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų patalpų durys pritaikytos neįgaliojo vežimėliui.

2.25. Kaip užtikrinate savarankišką patekimą į pastatą su neįgaliojo vežimėliu?

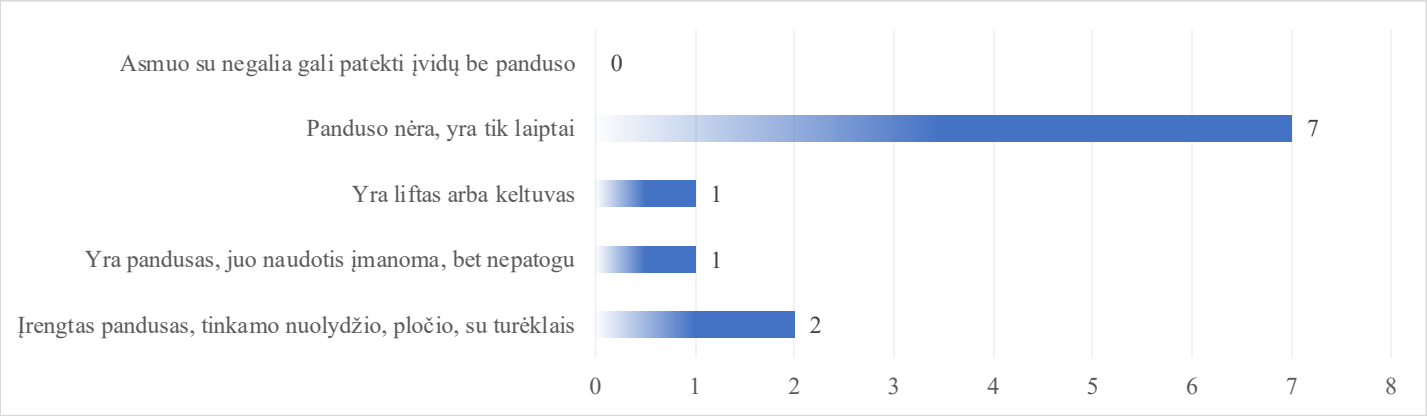

Atsakymus pateikė visos 10 ugdymo įstaigų. Šiame klausime buvo galima rinktis kelis atsakymo variantus. Vertinant kaip ugdymo įstaigos užtikrina savarankišką patekimą į pastatą su neįgaliojo vežimėliu, 7 iš jų nurodė, kad įstaigos teritorijoje nėra panduso, yra tik laiptai, tuo tarpu 2 ugdymo įstaigos nurodė, kad jų teritorijoje įrengtas pandusas, tinkamo nuolydžio, pločio ir su turėklais. Dvi iš jų nurodė, kad įstaigos teritorijoje pandusas įrengtas, juo naudotis įmanoma, bet nepatogu arba įstaiga turi liftą arba keltuvą (žr. 2.25. diagaramą).

Duomenis apibendrinanti išvada: Didžioji dalis Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų teritorijoje panduso nėra, yra tik laiptai.

2.26. Kaip užtikrinate savarankišką judėjimą su neįgaliojo vežimėliu, jei pastatas kelių aukštų?

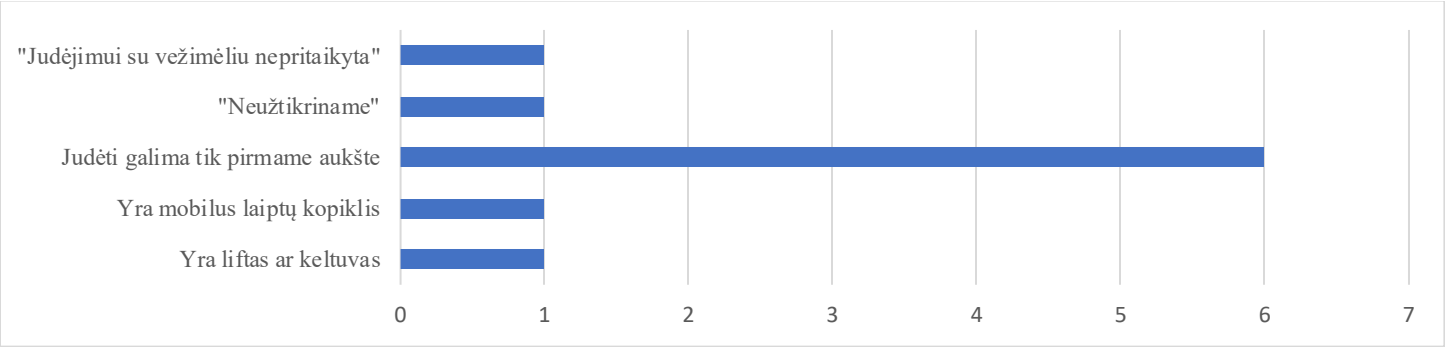

Buvo vertinama, kaip ugdymo įstaigos savo patalpose geba užtikrina savarankišką judėjimą neįgaliojo vežimėliu, pastatui esant kelių aukštų. Atsakymus pateikė visos 10 ugdymo įstaigų. Šiame klausime buvo galima rinktis kelis atsakymo variantus. Šešios iš jų nurodė, kad jų įstaigoje judėti neįgaliojo vežimėliu galima tik pirmame aukšte, viena iš jų nurodė, kad jų įstaigai esant kelių aukštų judėjimas neįgaliojo vežimėliu *neužtikrinamas* (pateiktas įstaigos atsakymo variantas). Visgi dvi iš ugdymo įstaigų nurodė, kad jų patalpose yra mobilus laiptų kopiklis, liftas ar keltuvas, o viena iš jų išskyrė savo atsakymą kad jų ugdymo įstaigos patalpos *judėjimui su vežimėliu nepritaikytos* (žr. 2.26. diagramą).

Duomenis apibendrinanti išvada: Šešios Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigos gali užtikrinti savarankišką judėjimą neįgaliojo vežimėliu tik pirmo jų įstaigos aukšto patalpose. Dvi ikimokyklinio ugdymo įstaigos neįgaliojo vežimėlio judėjimą užtikrina mobiliojo laiptų kopiklio, lifto ar keltuvo pagalba.

2.27. Ar koridoriai yra pritaikyti asmenims, judantiems neįgaliojo vežimėlyje?

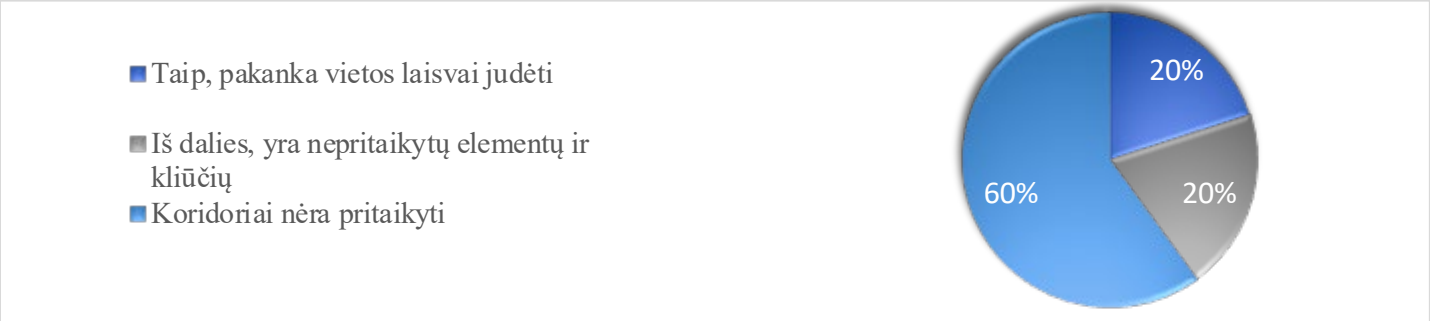

Didžioji dalis respondentų nurodė, kad jų ugdymo įstaigų koridoriai nėra pritaikyti asmenims, judantiems neįgaliojo vežimėliu, tačiau 20 proc. respondentų atsakė, kad jų įstaigų koridoriai yra pritaikyti iš dalies (yra nepritaikytų elementų ir kliūčių), o dar 20 proc. respondentų nurodė, kad jų įstaigos koridoriai yra pritaikyti, t.y. pakanka vietos judėti laisvai asmenims, neįgaliojo vežimėlyje (žr. 2.27. diagramą).

Duomenis apibendrinanti išvada: Marijampolės savivaldybėje, 20 proc. ikimokyklinio ugdymo įstaigų koridorių, yra tik iš dalies pritaikyti asmenims, judantiems neįgaliojo vežimėlyje ir 20 proc. ikimokyklinio ugdymo įstaigų koridorių yra pritaikyti, judėti laisvai.

2.28. Ar pritaikyti baldai ir kiti daiktai grupėse judėjimo negalią turintiems vaikams?

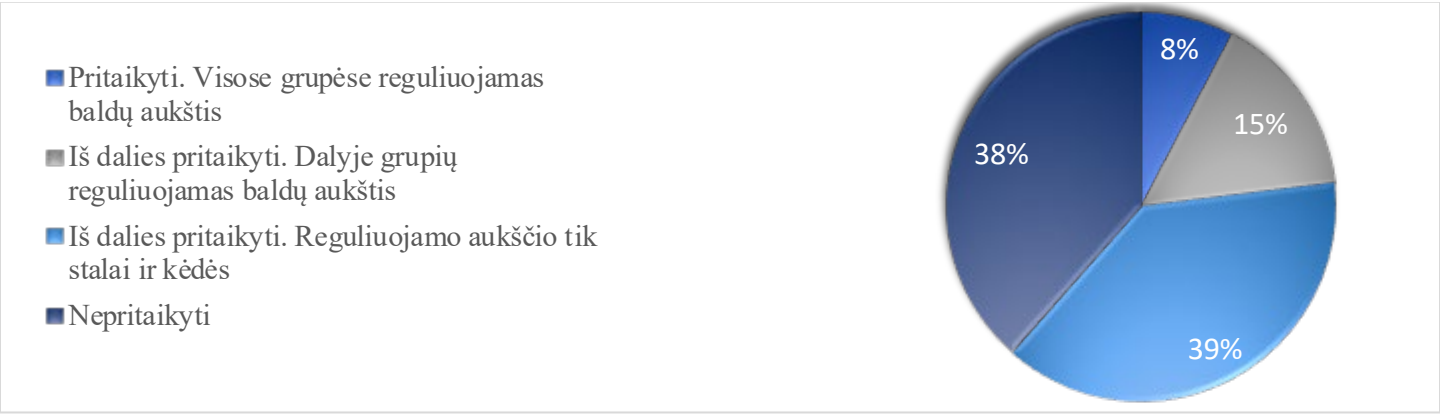

Daugiau nei trečdalis (38 proc.) respondentų nurodė, kad jų ugdymo įstaigų grupių baldai ir daiktai yra nepritaikyti judėjimo negalią turintiems vaikams, tačiau 39 proc. respondentų pažymėjo, kad jų įstaigų grupių baldai pritaikyti, bet iš dalies, t.y. grupėse yra tik reguliuojamo aukščio stalai ir kėdės. Tik 8 proc. respondentų atsakė, kad jų įstaigų grupių baldai pritaikyti, t.y. visose grupėse reguliuojamas baldų aukštis. Dalis respondentų (15 proc.) atsakė, kad jų ugdymo įstaigoje tik dalyje grupių yra reguliuojamas baldų aukštis (žr. 2.28. diagramą).

Duomenis apibendrinanti išvada: Daugiau nei trečdalio Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų grupių baldai ir kiti daiktai nėra pritaikyti judėjimo negalią turintiems asmenimis, tačiau taip pat daugiau nei trečdalio ikimokyklinio ugdymo įstaigų grupių baldai ir daiktai yra iš dalies pritaikyti, t.y. grupėje reguliuojamo aukščio yra tik stalai ir kėdės.

2.29. Ar bent vienas sanitarinis mazgas (tualetas/prausykla) pritaikytas fizinę negalią turintiems asmenims (tinkamas durų plotis ir užraktas, pakankamai erdvės vežimėliui judėti, yra ranktūriai, patogu naudotis kriaukle, popieriaus laikikliu, muilo dozatoriumi)?

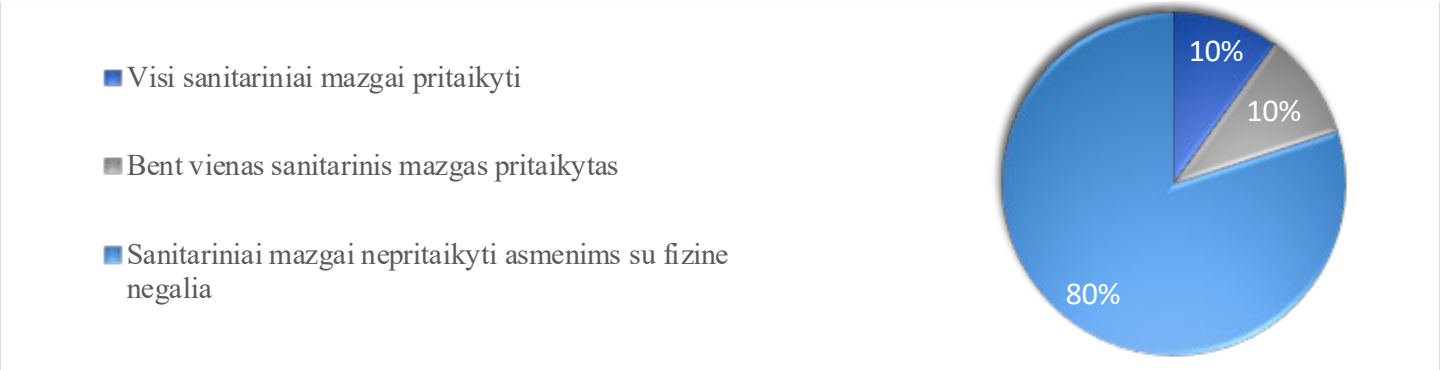

Buvo vertinama ar ikimokyklinio ugdymo įstaigose bent vienas sanitarinis mazgas (tualetas/prausykla) yra pritaikytas fizinę negalią turintiems asmenims, t.y. tinkamas durų plotas ir užraktas, yra pakankamai erdvės judėti vežimėliui, yra ranktūriai, patogu naudotis kriaukle, popieriaus laikikliu, muilo dozatoriumi. Didžioji dalis respondentų nurodė, kad jų ugdymo įstaigose sanitariniai mazgai nepritaikyti, 10 proc. respondentų nurodė, kad jų įstaigoje bent vienas sanitarinis mazgas pritaikytas, o kiti 10 proc. respondentų atsakė, kad jų ugdymo įstaigoje visi sanitariniai mazgai yra pritaikyti, fizinę negalią turintiems asmenims (žr. 2.29. diagramą).

Duomenis apibendrinanti išvada: Tik nedidelė dalis Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų turi bent vieną (10 proc.) ar visus (10 proc.), sanitarinius mazgus, pritaikytus fizinę negalią turintiems asmenims.

2.30. Ar įstaigos pastate ir teritorijoje įrengtos informacinės-vaizdinės priemonės (informacinės rodyklės, lentos, ekranai, kita)?

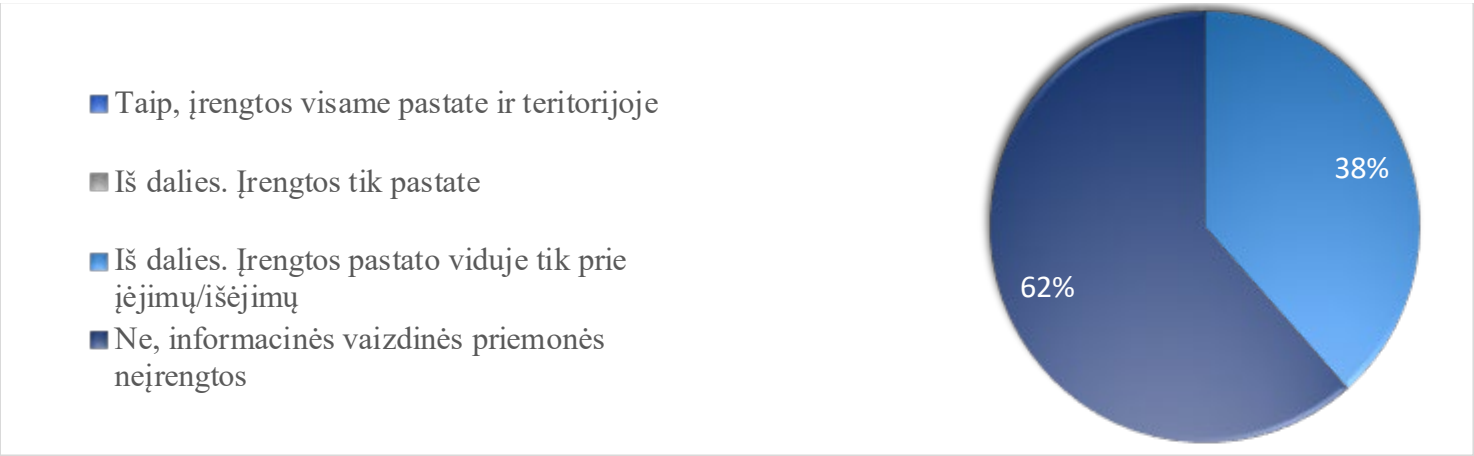

Duomenis apibendrinanti išvada: Daugiau nei pusė respondentų atsakė, kad jų ugdymo įstaigų pastatuose ir teritorijose nėra įrengtų informacinių-vaizdinių priemonių, t.y. informacinių rodyklių, lentų, ekranų ir kt. Visgi daugiau nei trečdalis respondentų nurodė, kad jų įstaigose informacinės-vaizdinės priemonės įrengtos iš dalies, t.y. įstaigų pastato viduje tik prie įėjimų ir išėjimų.

2.31. Ar visi vaikai, kuriems skirta mokytojo padėjėjo pagalba, ją gauna jūsų įstaigoje reikiama apimtimi?

Didžioji dalis respondentų nurodė, kad jų ugdymo įstaigose, vaikai, kuriems yra skirta mokytojo padėjėjo pagalba, ją gauna reikiama apimtimi. Trečdalis respondentų atsakė, kad jų ugdymo įstaigose, vaikai iš dalies arba visai negauna mokytojo padėjėjo pagalbos, taip pat nurodė kad ugdymo įstaigoje jos nėra (žr. 2.31. diagramą).

Duomenis apibendrinanti išvada: Didžioji dalis Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikų, kuriems skirta mokytojo padėjėjo pagalba, ją gauna reikiama apimtimi.

2.32. Kokie švietimo pagalbos specialistai dirba įstaigoje?

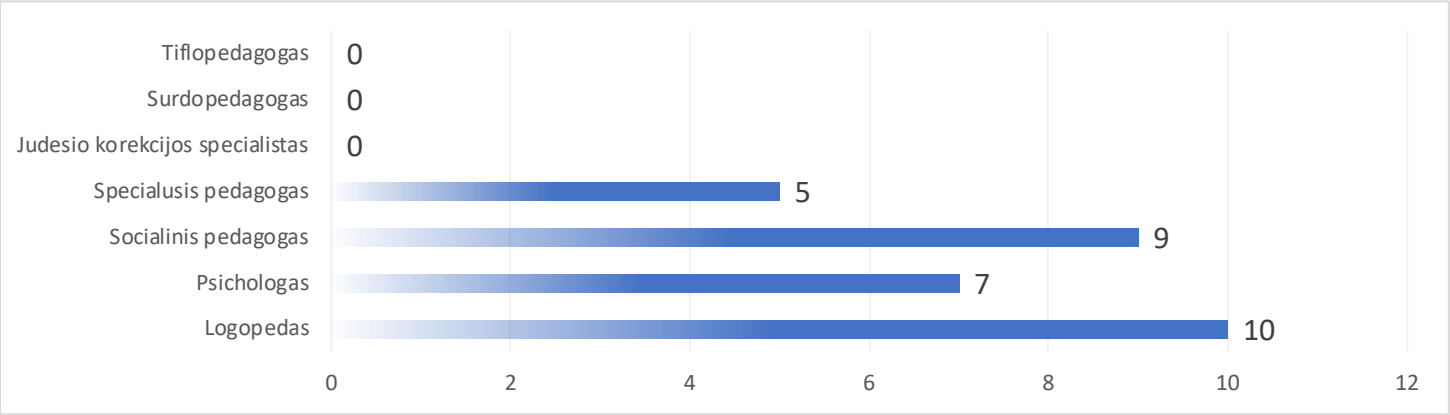

Vertinant kokie švietimo pagalbos specialistai dirba ugdymo įstaigose, atsakymus pateikė visos 10 ugdymo įstaigų. Šiame klausime buvo galima rinktis kelis atsakymo variantus. Visos 10 iš jų nurodė, kad jų įstaigose dirba logopedas, 7 iš jų nurodė, kad jų įstaigose dirba psichologas. Toliau vertinant tyrimo rezultatus, 9 įstaigų respondentai nurodė, kad ugdymo aplinkose dirba socialinis pedagogas ir 5 iš jų nurodė, kad jų įstaigose dirba specialusis pedagogas.

Duomenis apibendrinanti išvada: Visose Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigose dirba logopedai, devyniose iš jų dirba socialiniai pedagogai, septyniose iš jų dirba psichologai, penkiose iš jų dirba specialieji pedagogai.

2.33. Ar grupių erdvės ir patalpos yra struktūruojamos į:

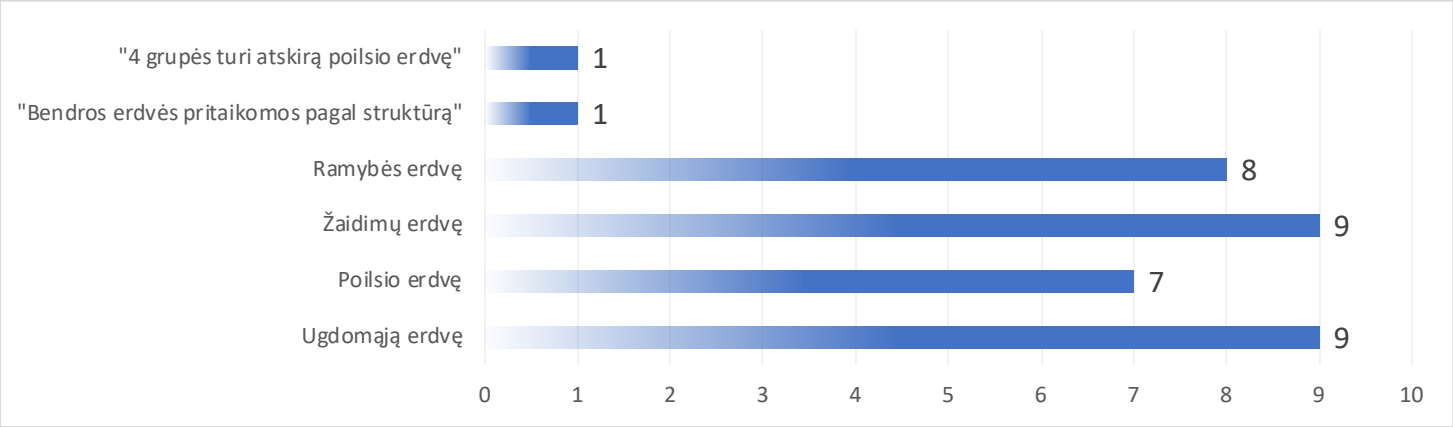

Įsivertinant ar ugdymo įstaigų grupių erdvės ir patalpos yra struktūruojamos, atsakymus pateikė visos 10 ugdymo įstaigų. Šiame klausime buvo galima rinktis kelis atsakymo variantus. Taigi 9 iš jų nurodė, kad įstaigų grupių erdvės ir patalpos yra struktūruojamos į ugdomąją erdvę ir žaidimų erdvę, 7 iš jų nurodė, kad erdvės struktūruojamos į poilsio erdvę, 8 įstaigos nurodė, kad grupės turi ramybės erdvę. Taip pat dvi ugdymo įstaigos išskyrė savo atsakymus, t.y. jos nurodė, kad jų *bendros erdvės pritaikomos pagal struktūrą* ir *keturios grupės jų įstaigoje turi atskirą poilsio erdvę*.

Duomenis apibendrinanti išvada: Didžioji dalis Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų, savo grupių erdves ir patalpas, struktūruoja į: ugdomąją erdvę, žaidimų erdvę, ramybės erdvę ir poilsio erdvę.

2.34. Ar organizuojami vaiką, turintį specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdysiančių pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų susirinkimai dar prieš pradedant vaikui lankyti ugdymo įstaigą?

Vertinant ar organizuojami vaiką, turintį specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdysiančių pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų susirinkimai dar prieš pradedant vaikui lankyti ugdymo įstaigą, pusė ugdymo įstaigų respondentų nurodė, kad taip, dvi dešimtys procentų nurodė, kad kartais ir tik dešimt procentų nurodė, kad ne. Taip pat dalis įstaigų išskyrė savo atsakymus, t.y. pažymėjo, kad *specialieji ugdymosi poreikiai nustatyti vaikui jau lankant ugdymo įstaigą* ir *kol kas nebuvo poreikio.*

Duomenis apibendrinanti išvada: Pusė Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų organizuojami vaiką, turintį specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdysiančių pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų susirinkimai dar prieš pradedant vaikui lankyti ugdymo įstaigą.

2.35. Ar su visa ugdymo įstaigos bendruomene (įskaitant administracijos darbuotojus) dar prieš pradedant vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą yra aptariami galimi iššūkiai?

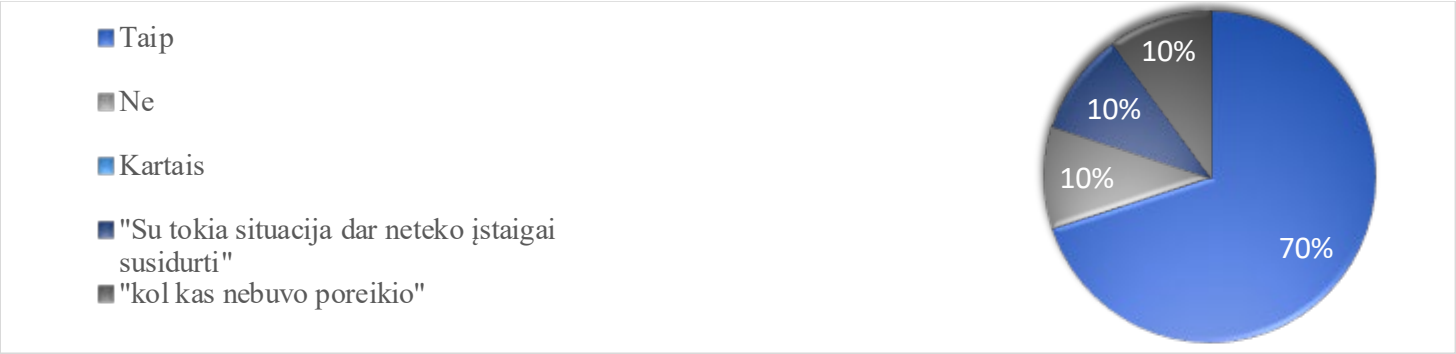

Didžioji dalis ugdymo įstaigos respondentų atsakė, kad yra aptariami galimi iššūkiai su visa ugdymo įstaigos bendruomene (įskaitant administracijos darbuotojus) dar prieš pradedant vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą. Tik nedidelė dalis įstaigų respondentų nurodė, to nedarantys. Taip pat dalis ugdymo įstaigų respondentų išskyrė savo atsakymus, pavyzdžiui, *su tokia situacija dar neteko įstaigai susidurti* arba *kol kas nebuvo poreikio*.

Duomenis apibendrinanti išvada: Didžioji dalis Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų organizuoja galimų iššūkių aptarimus su visa įstaigos bendruomene, r prieš pradedant vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą.

3. ĮTRAUKTIES PRAKTIKOS SRITIS

3.1. Kaip vertinate personalizuoto ugdymo planavimo praktiką jūsų ugdymo įstaigoje?

Įsivertinant personalizuoto ugdymo planavimo praktiką ikimokyklinio ugdymo įstaigų Vaiko gerovės komisijos (toliau tekste VGK) narių nuomonės beveik tolygiai pasiskirstė tarp gero ir tobulintino vertinimų. Patenkinamai personalizuoto ugdymo planavimo praktiką savo įstaigose įsivertino mažiau nei ketvirtis visų dalyvavusių respondentų. Apibendrinant gautus duomenis daroma prielaida, kad tobulintinai ir patenkinamai personalizuoto ugdymo planavimo praktiką įsivertinusių respondentų dalis (61%) gali turėti žinių apie ikimokyklinio ugdymo pedagogų patiriamus iššūkius ir su jais susijusius sunkumus, planuojant personalizuotą ugdymą.

Duomenis apibendrinanti išvada: 61% tyrime dalyvavusių respondentų personalizuoto ugdymo planavimo praktiką ikimokyklinio ugdymo įstaigose vertina kaip dar nepakankamai gerą.

3.2. Kokie sunkumai kyla ikimokyklinio ugdymo mokytojams personalizuojant vaikų ugdymą?

Trys įstaigų VGK per didelį vaikų skaičių grupėse nurodo kaip esminę/pagrindinę problemą. Pora įstaigų VGK nuomonių sutampa dėl mokytojų sunkumų dėl žinių ir patirties, žmogiškųjų, laiko išteklių bei priemonių stokos.

Duomenis apibendrinanti išvada: Įsivertinant sunkumus, kylančius ikimokyklinio ugdymo pedagogams personalizuojant vaikų ugdymą, daugiausiai nuomonės sutapo dėl **per didelio vaikų skaičiaus grupėse**, **žinių ir patirties bei išteklių stokos,** o kitos nuomonės atskleidė pedagogams kylančių sunkumų įvairovę

3.3. Kaip ikimokyklinio ugdymo mokytojai geba atpažinti vaikų įvairovę ir poreikius?

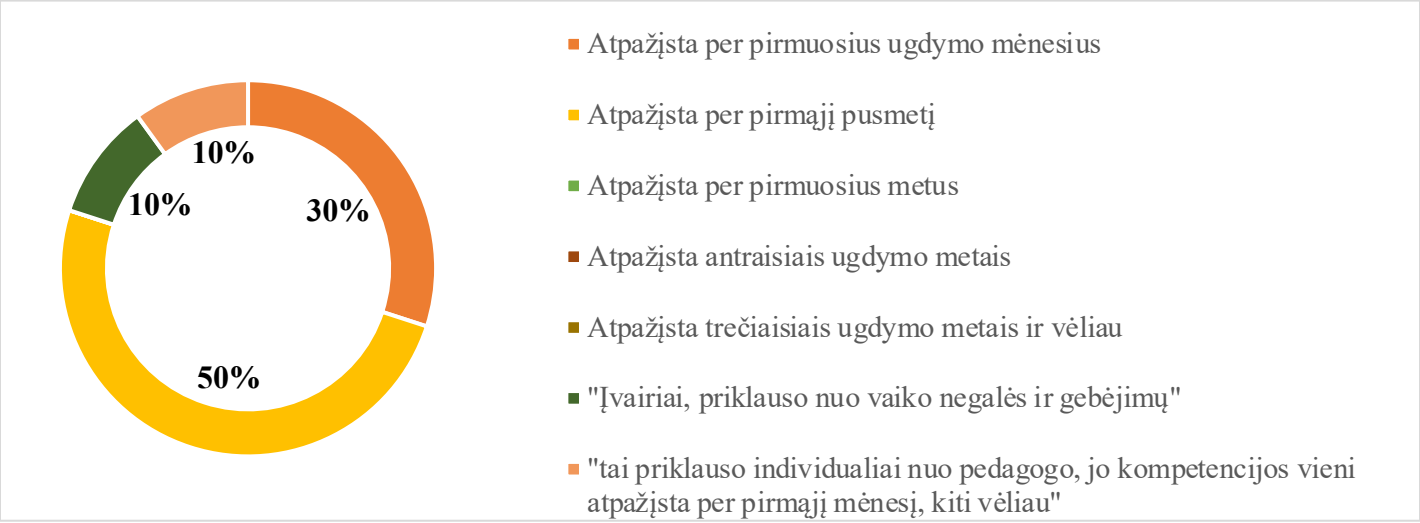

Įsivertindamos mokytojų gebėjimus atpažinti vaikų įvairovę ir poreikius ikimokyklinių ugdymo įstaigų VGK teigia, kad 80 % atvejų pedagogai identifikuoja vaikų poreikius per pirmąjį pusmetį, o 30 % iš jų ir per pirmuosius mėnesius. Bet pripažįstama, kad 10 % atvejų ankstyvasis poreikių atpažinimas priklauso nuo vaikų negalių ir gebėjimų, dar 10 % nuo pedagogų kompetencijos.

***Duomenis apibendrinanti išvada**:* Įsivertinusių įstaigų požiūriu apie 20 % atvejų mokytojų gebėjimai laiku atpažinti vaikų įvairovę ir poreikius dar nėra pakankami.

3.4. Kokiose specialiųjų ugdymosi poreikių srityse iki šiol ikimokyklinio ugdymo mokytojai tobulino ir kėlė profesinę kvalifikaciją?

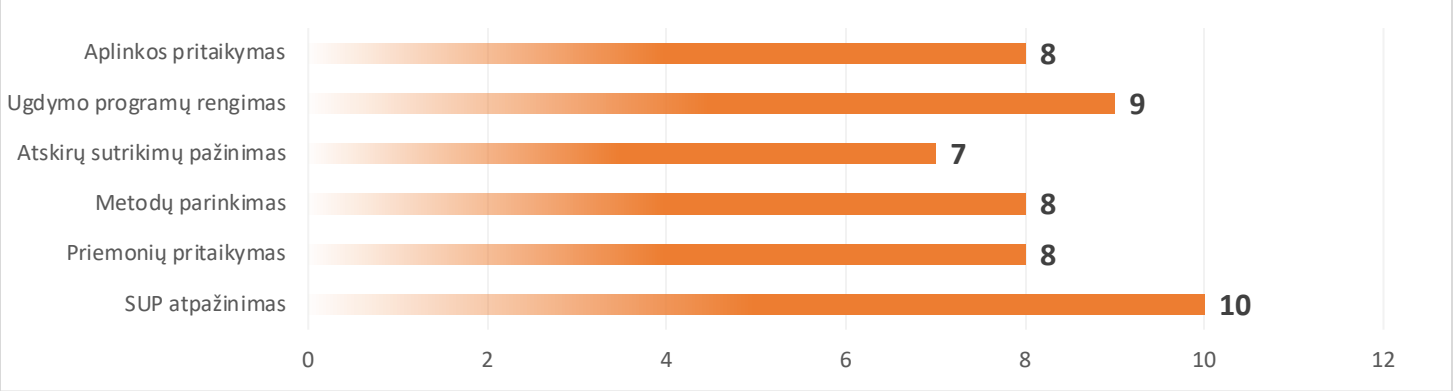

Ikimokyklinio ugdymo įstaigos nurodo, kad mokytojai iki įsivertinimo savo profesinę kvalifikaciją daugiausiai kėlė ir tobulino Specialiųjų ugdymosi poreikių atpažinimo srityje.

Duomenis apibendrinanti išvada: Keldami kvalifikaciją SUP turinčių mokinių ugdymo srityse mažiausiai dėmesio ikimokyklinio ugdymo mokytojai skyrė atskirų sutrikimų išsamesniam pažinimui, daugiau dėmesio skirdami aplinkos pritaikymui, metodų parinkimui ir priemonių parinkimui, daugiausiai dėmesio skirdami ugdymo programų rengimui ir bendram specialiųjų ugdymosi poreikių atpažinimui.

3.3 *ir* 3.4 klausimų duomenis apibendrinančių išvadų lyginamoji analizė leidžia daryti prielaidą, kad *daugiausiai dėmesio skiriant kvalifikacijos kėlimui ugdymo programų rengimo ir bendro specialiųjų ugdymosi poreikių atpažinimo srityse apie 20 % atvejų mokytojų gebėjimai laiku atpažinti vaikų įvairovę ir poreikius vis dar nėra pakankami.*

3.5. Kokias būdais stengiatės įgyvendinti sėkmingą ikimokyklinio ugdymo mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimą?

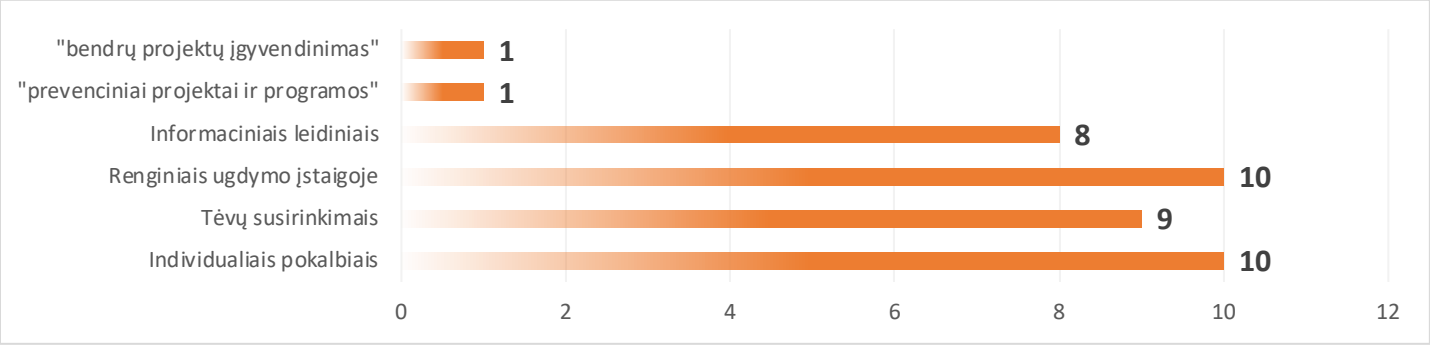

Įstaigų pateikti duomenys rodo, kad sėkmingas ikimokyklinio ugdymo mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimas dažniausiai bandomas užtikrinti organizuojant renginius įstaigose ir inicijuojant individualius pokalbius. Mažiausiai bendradarbiaujama bendrų prevencinių projektų ir programų įgyvendinimo srityse.

***Duomenis apibendrinanti išvada**:* Sėkmingiausiomis mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimo formomis ikimokyklinio ugdymo įstaigų Vaiko gerovės komisijos laiko individualius pokalbius ir renginius. Gauti duomenys leidžia daryti prielaidą, kad apklausoje dalyvavusiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose vyrauja tradicinės bendruomeninio ir individualaus bendradarbiavimo formos.

3.6. Kaip vertinate švietimo pagalbos vaikams prieinamumą jūsų įstaigoje?

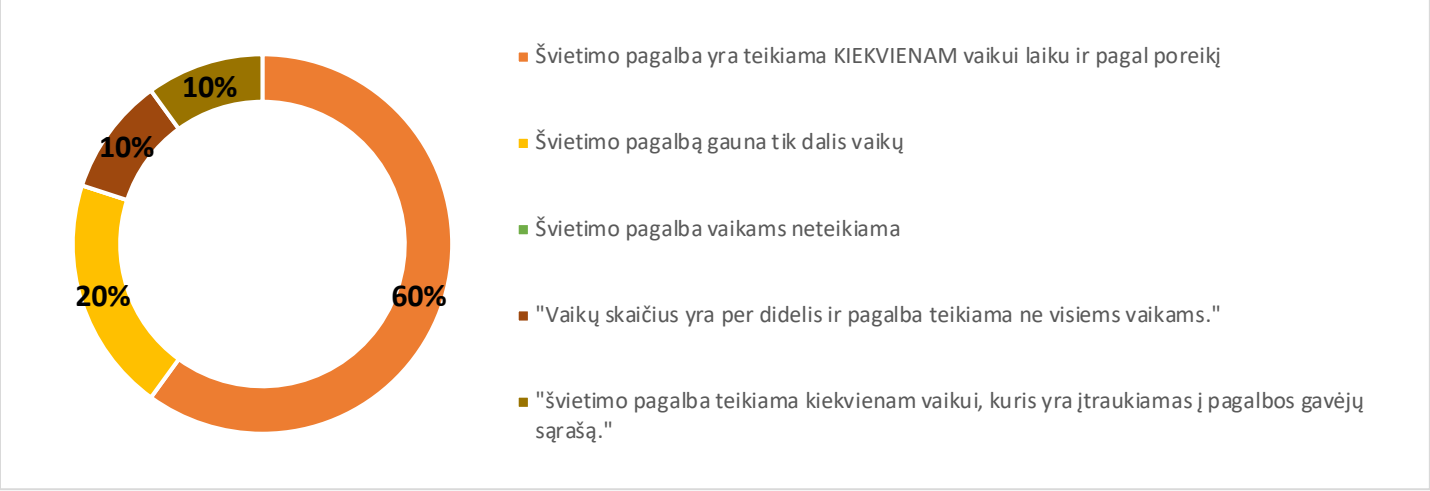

Įsivertindamos švietimo pagalbos prieinamumą ikimokyklinio ugdymo įstaigos konstatuoja, kad iki 20 % atvejų švietimo pagalba prieinama tik daliai vaikų, o 10 % atvejų specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų skaičius yra per didelis, todėl pagalba teikiama ne visiems vaikams.

Duomenis apibendrinanti išvada: Apie 30 % respondentų konstatuoja, kad švietimo pagalba ikimokyklinio ugdymo įstaigose prieinama tik daliai specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių, nes jų skaičius yra per didelis (įstaigų turimiems švietimo pagalbos specialistų etatiniams krūviams ir etatui priskirtam pagalbos gavėjų normatyviniam skaičiui).

3.7. Kaip vertinate švietimo pagalbos vaikams kokybę jūsų ugdymo įstaigoje?

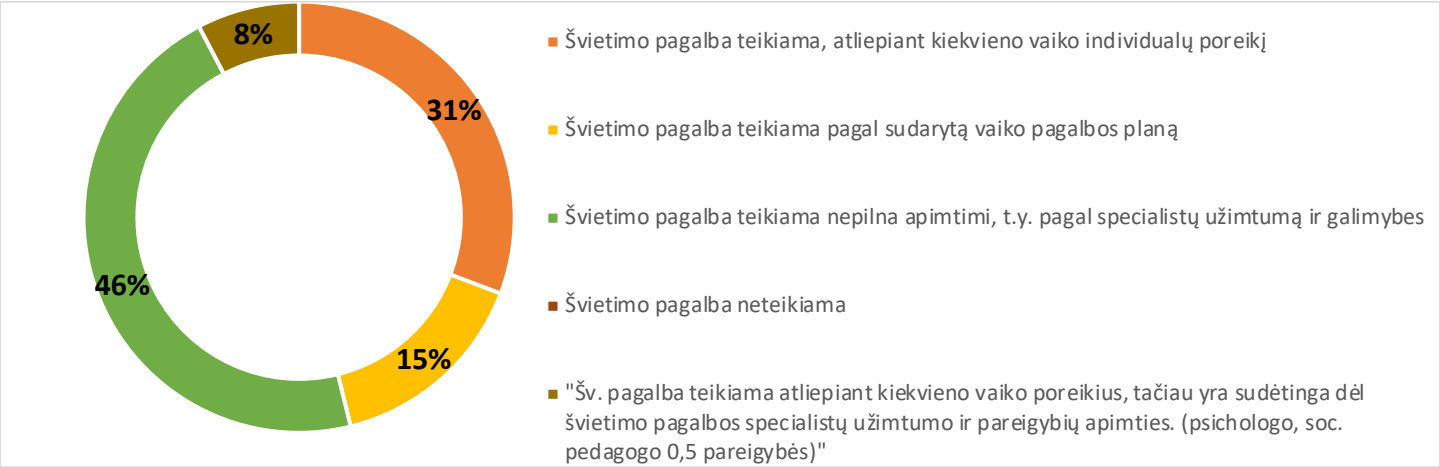

Švietimo pagalbos kokybę ikimokyklinio ugdymosi įstaigose tiktai truputį daugiau nei trečdalis respondentų įvertimo kaip atliepiančią į kiekvieno vaiko poreikius. Daugiau nei pusė respondentų (54%), vertindami švietimo pagalbos kokybę, atkreipia dėmesį į jos nepakankamą prieinamumą.

Duomenis apibendrinanti išvada: Marijampolės ikimokyklinio ugdymo įstaigos, įsivertindamos teikiamos švietimo pagalbos kokybę, pagrindine problema laiko jos nepakankamą prieinamumą.

3.8. Kaip vertinate metodinės ir konsultacinės pagalbos prieinamumą ikimokyklinio ugdymo mokytojams jūsų ugdymo įstaigoje?

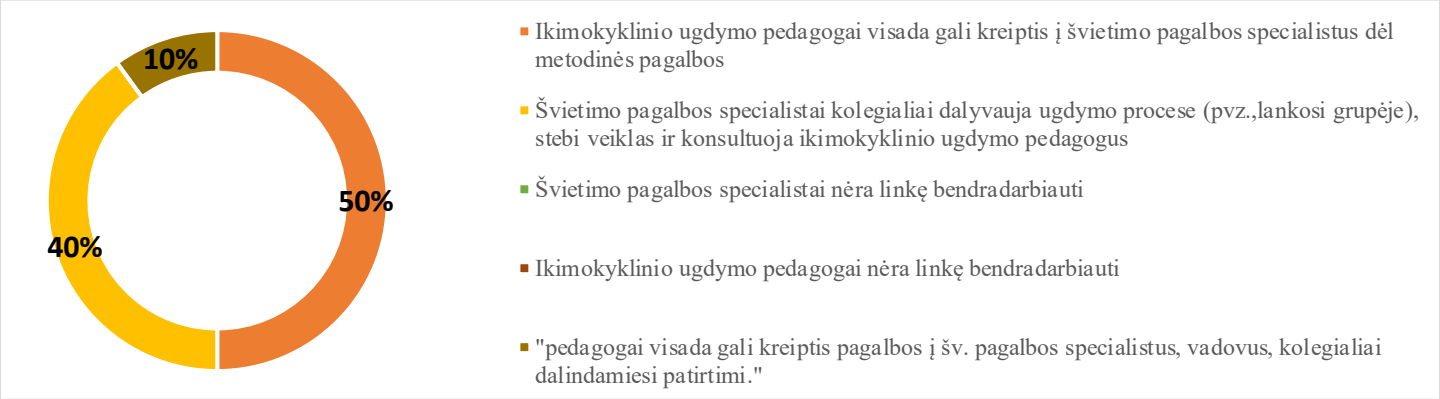

Įsivertindami metodinės konsultacinės pagalbos prieinamumą tiktai 10 % respondentų pagalbą nurodo kaip visapusišką ir pakankamai gerai prieinamą (pedagogai visada gali kreiptis į švietimo pagalbos specialistus, vadovus, kolegialiai dalindamiesi patirtimi). Pusė respondentų nurodė švietimo pagalbos specialistų teikiamą švietimo pagalbą kaip pakankamai prieinamą. 40 % respondentų nurodo, kad švietimo pagalbos specialistai kolegialiai dalyvauja ugdymo procese.

Duomenis apibendrinanti išvada: 40 % respondentų teigia, kad jų įstaigų švietimo pagalbos specialistai aktyviai bendradarbiauja kolegialiai įsitraukdami į ugdomąsias veiklas. 90 % respondentų ikimokyklinio ugdymo įstaigų švietimo pagalbos specialistų metodinės konsultacinės pagalbos prieinamumą vertina kaip pakankamą.10 % respondentų pripažįsta, kad gali kreiptis dėl konsultacinės pagalbos į vadovus, kolegialiai dalindamiesi patirtimi.

3.9. Kaip vertinate švietimo pagalbos jūsų ugdymo įstaigai prieinamumą ir kokybę, teikiamą kitų savivaldybės įstaigų ir institucijų?

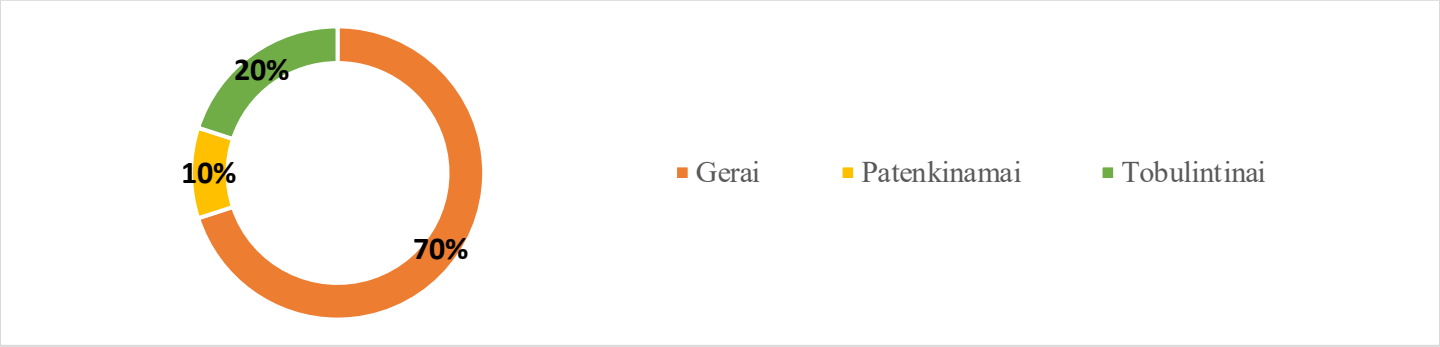

Penktadalis respondentų įstaigai teikiamos švietimo pagalbos prieinamumą ir kokybę įsivertino kaip tobulintiną. Daugiau kaip du trečdaliai respondentų kitų savivaldybės įstaigų ir institucijų teikiamos švietimo pagalbos prieinamumą ir kokybę vertina gerai.

Duomenis apibendrinanti išvada: Trečdalis respondentų kitų savivaldybės įstaigų ir institucijų teikiamos švietimo pagalbos prieinamumą ir kokybę vertina nepakankamai gerai.

3.10. Kaip vertinate jūsų įstaigoje vyraujančią sprendimų priėmimo praktiką, atsižvelgiant į vaikų poreikius ir nuomonę?

Truputį mažiau nei du trečdaliai respondentų įstaigose vyraujančią sprendimų priėmimo praktiką vertina kaip pakankamą atsižvelgimo į vaikų nuomonę ir poreikius aspektu.

Duomenis apibendrinanti išvada: Tiktai truputį daugiau nei trečdalis respondentų pastebi, kad jų įstaigų sprendimų priėmimo praktikoje galėtų būti daugiau atsižvelgiama į vaikų poreikius ir nuomonę.

3.11. Ar vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, pagalbos planas rengiamas kartu su tėvais (globėjais)? Ar atsižvelgiama į tėvų (globėjų) nuomonę ir pastebėjimus?

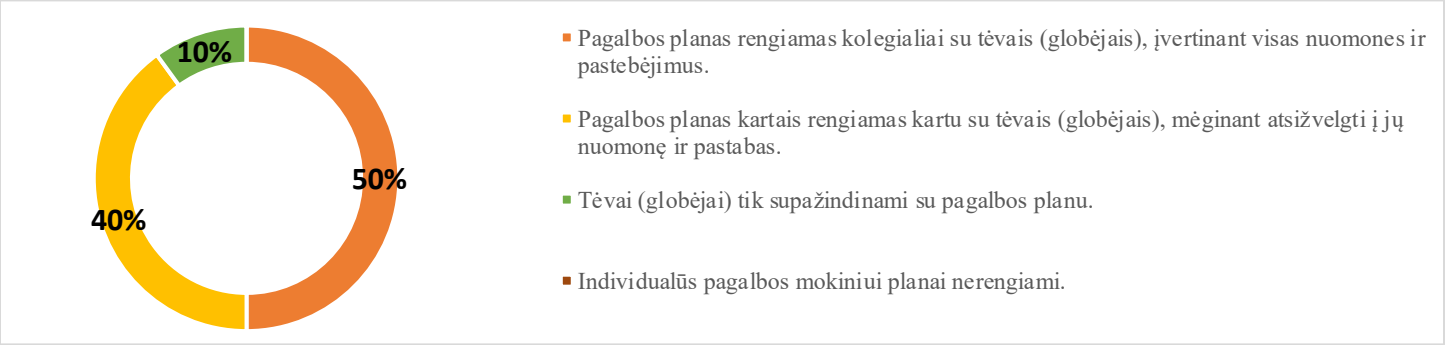

Pusė respondentų teigia, kad pagalbos planavimas vyksta kolegialiai su tėvais (globėjais), įvertinant jų nuomonę ir pastebėjimus. 40 % respondentų įsivertina pagalbos planavimą kaip mėginimą atsižvelgti į tėvų (globėjų) nuomonę ir pastabas, o 10 % respondentų konstatuoja, kad tėvus (globėjus) tiktai supažindina su parengtu pagalbos planu.

Duomenis apibendrinanti išvada: Pusė tyrime dalyvavusių respondentų, pagalbos specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniams planavimą įsivertina, kaip nepakankamai atsižvelgiantį į tėvų (globėjų) nuomones ir pastebėjimus.

3.12. Kaip vertinate pedagogų gebėjimus vaikų skirtybes naudoti ugdymo procese kaip išteklius?

Beveik du trečdaliai respondentų pakankamai gerai vertina ikimokyklinio ugdymo pedagogų galimybes vaikų skirtybes vertinti ir naudoti kaip ugdymo proceso išteklius. Tuo tarpu 41 % respondentų pedagogų gebėjimus vertinti ir naudoti vaikų skirtybes ugdymo procese kaip išteklius vertina kaip nepakankamus.

Duomenis apibendrinanti išvada: Respondentų vertinimu beveik pusei ikimokyklinio ugdymo pedagogų reikėtų sustiprinti gebėjimus naudoti vaikų skirtybes ugdymo procese kaip išteklius.

3.13. Kaip vertinate bendruomenės praktiką naudotis visais turimais ugdymo aplinkos ištekliais?

Duomenis apibendrinanti išvada: Įsivertinant ikimokyklinių ugdymo įstaigų bendruomenių praktiką naudotis visais turimais ugdymo aplinkos ištekliais beveik trečdalis respondentų vertina ją kaip tobulintiną.

3.14. Kaip vertinate ugdymosi išteklių prieinamumą jūsų ugdymo įstaigoje?

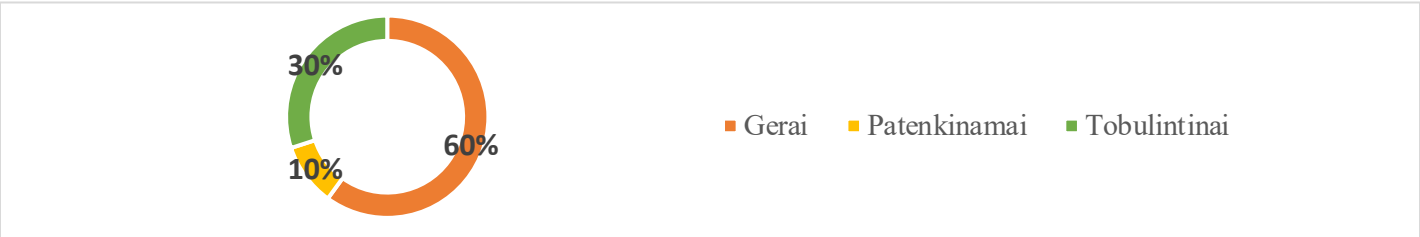

Įsivertinant ugdymosi išteklių prieinamumą ikimokyklinių ugdymo įstaigose du trečdaliai respondentų jį įsivertino gerai, bet daugiau kaip trečdalis nurodė kaip tobulintiną ir tik patenkinamą.

Duomenis apibendrinanti išvada: Daugiau kaip trečdalis respondentų ugdymosi išteklių prieinamumą ikimokyklinio ugdymo įstaigose vertina kaip nepakankamai gerą.

3.15. Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos turimų ugdymosi išteklių kokybę?

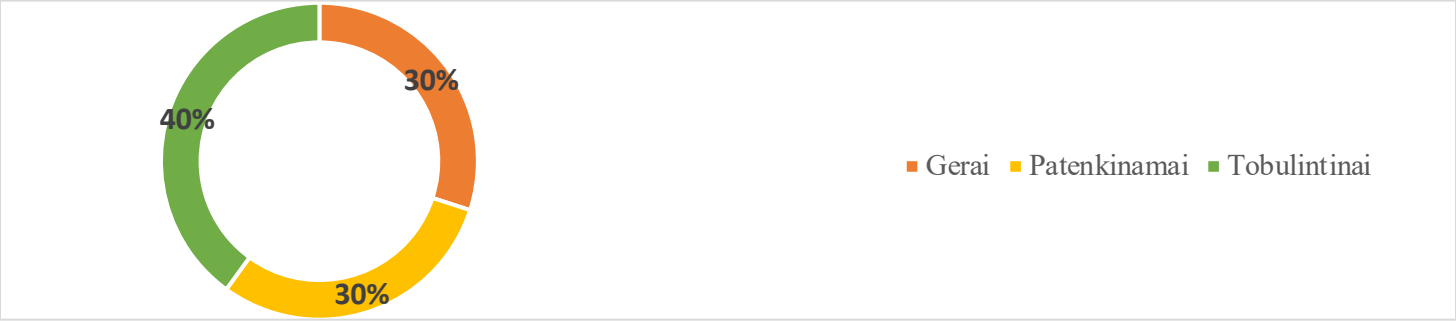

Duomenis apibendrinanti išvada: Įstaigos turimų ugdymosi išteklių kokybę gerai vertina tiktai mažiau nei trečdalis tyrime dalyvavusių respondentų.

3.16. Kiek vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, įsitraukia į neformalias veiklas jūsų ugdymo įstaigoje?

Įsivertinimuose vietoj įsitraukiančių vaikų skaičiaus nurodomos ir neformalių veiklų rūšys ir išskiriami žymių sutrikimų turintys vaikai ir nurodoma, kad visi pageidaujantys ir kiekis apibrėžiamas sąvoka daug ir visi ir pan. Yra ir įsivertinimų konstatuojančių, kad vos keli įsitraukia ar neįsitraukia visai. Daugumos respondentų vertinimai suponuoja vyraujančią nuomonę, kas ikimokyklinio ugdymo įstaigose sudarytos pakankamos sąlygos vaikų įsitraukimui į neformalias veiklas.

Duomenis apibendrinanti išvada: Procentine išraiška vaikų įsitraukimo į neformalias veiklas neįsivertino nei vienas respondentas, kiekine išraiška vienas. Vaikų įsitraukimo ir dalyvavimo neformaliose veiklose įsivertinimas atskleidžia, kad įtraukties situacijos atskirose ugdymo įstaigose yra labai skirtingos.

3.17. Kaip vertinate kiekvieno vaiko galimybes aktyviai dalyvauti ugdymo įstaigos ir vietos bendruomenės gyvenime?

Duomenis apibendrinanti išvada: kiekvieno vaiko galimybes aktyviai dalyvauti ugdymo įstaigos ir vietos bendruomenės gyvenime kaip tobulintinas įsivertino tiktai 10 % respondentų. 90 % respondentų vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, galimybes aktyviai dalyvauti ugdymo įstaigų ir vietos bendruomenės gyvenime vertina pakankamai gerai.

3.18. Kokios pagalbos, išteklių ir (ar) iniciatyvų reikia įtraukiojo ugdymo praktikos tobulinimui jūsų ugdymo įstaigoje?

Įsivertinant švietimo pagalbos reikmes dažniausiai minima ***žmogiškųjų ir finansinių išteklių stoka bei*** *nepakankamas aplinkos pritaikymas.* Pora institucijų teigia, kad pagalbos, išteklių ar iniciatyvų nereikia/pakanka.

3.19. Kokias priemones ir/ar metodus ikimokyklinio ugdymo mokytojai taiko vaikų savireguliacijos ugdymui?

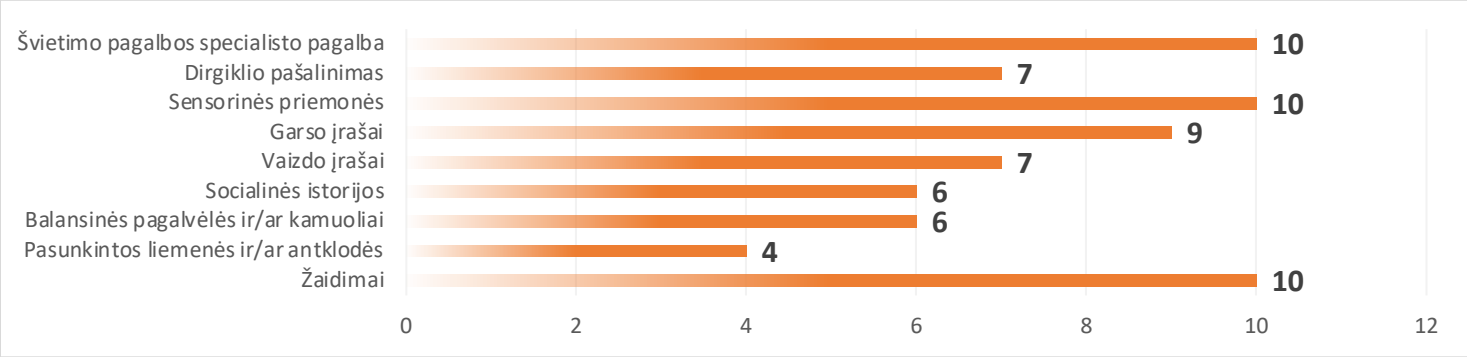

Respondentai, įsivertindami ikimokyklinio ugdymo įstaigų praktikoje dominuojančius vaikų savireguliacijos ugdymo priemones ir metodus išskiria tris pagrindines jų grupes: švietimo pagalbos specialistų pagalbą, sensorinės stimuliacijos ir relaksacijos priemones ir žaidimą. Rečiau taikomi būdai - dirgiklio pašalinimas, vaizdo ar garso įrašai. Rečiausiai ikimokyklinio ugdymo praktikoje naudojamos sensorinės savireguliacijos bei stabilizacijos priemonės ir socialinės istorijos.

Duomenis apibendrinanti išvada: Ikimokyklinio amžiaus vaikų savireguliacijos ugdymo praktikoje dar nėra pakankamai taikomas nuoseklus vaikų įgūdžių ugdymo procesas (mokant naudotis pasunkintomis liemenėmis, antklodėmis, balansinėmis pagalvėlėmis, balansiniais kamuoliais ir pan. savarankiško elgesio ir emocijų stabilizavimo priemonėmis). Ugdymo praktikoje vyrauja savireguliacijos mokymas nukreipiant dėmesį į žaidimus, kviečiantis kitų specialistų pagalbą arba pasitelkiant sensorinės relaksacijos priemones.

3.20. Keliais skirtingais būdais pateikiama ugdomoji medžiaga vienos veiklos metu?

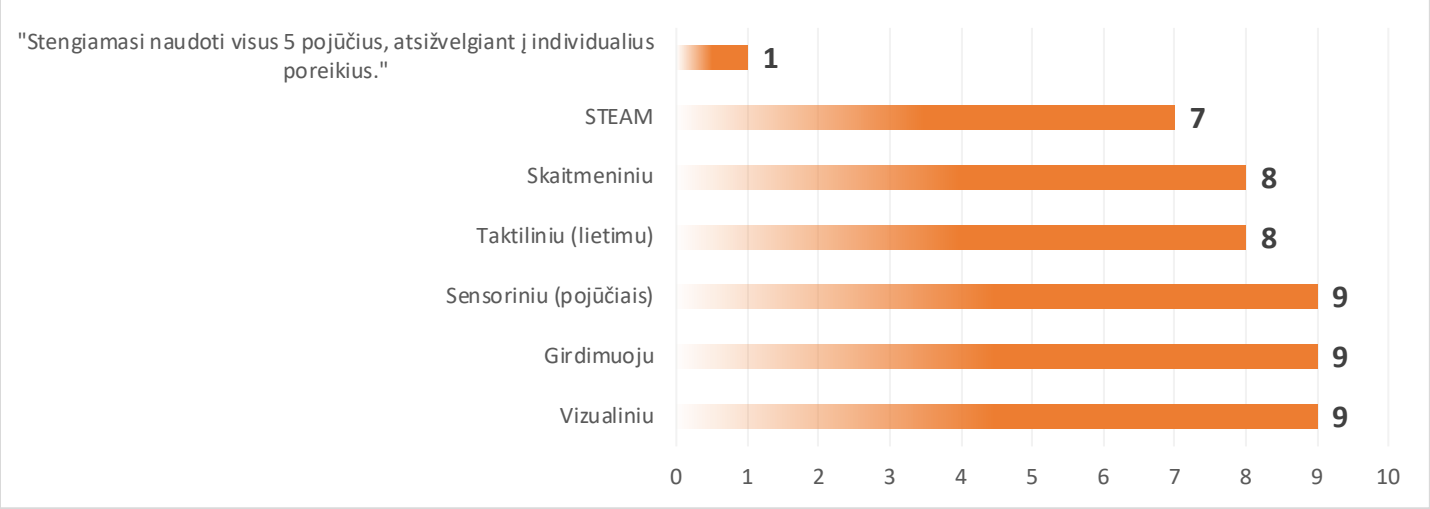

Respondentai įsivertindami dominuojančius ugdomosios informacijos ir medžiagos pateikimo būdus ugdomosios veiklos metu, teigia, kad vyrauja trys pagrindiniai būdai – vizualinis, girdimasis ir sensorinis (pojūčiais). Šie būdai dažniausiai taikomi pavieniui, priklausomai nuo ugdymo medžiagos. Kiek rečiau, bet taikomi pavieniui ir taktilinis (lytėjimo) būdas bei skaitmeninis (elektroninis) informacijos pateikimo būdai. Retai respondentų vertinimu taikomi STEM (atradimų, išbandymų, tyrinėjimų, eksperimentavimo ir veiklos mokymo žaidžiant būdai). O rečiausiai vaikai ugdomi vienu metu pasitelkiant visus 5 pojūčius ar į kelis pojūčius vienu metu, atsižvelgiant į jų poreikius ir galias.

Duomenis apibendrinanti išvada: Respondentų vertinimu, Marijampolės ikimokyklinio ugdymo įstaigose dar nepakankamai paplitusi STEAM mokymo(-si) būdai (patyriminio ugdymo, kryptingo mokymo spręsti problemas,

tikslingo mokymosi žaidžiant, kritinio mąstymo, samprotavimo, analizavimo apibendrinimo, išvadų darymo, iškilusių problemų sprendimo ir kt.) Tyrimo duomenys rodo, kad ypatingai retai įstaigose taikomi universalaus dizaino ugdymuisi metodai (apimantys ugdymo turinio ir medžiagos pateikimą visais pojūčiais vienu metu) bei ugdymo metodai personalizuojami atsižvelgiant į individualius ugdymosi poreikius.

3.21. Kokie alternatyvūs būdai pateikiami vaikams, padedantys lengviau suvokti girdimąją informaciją?

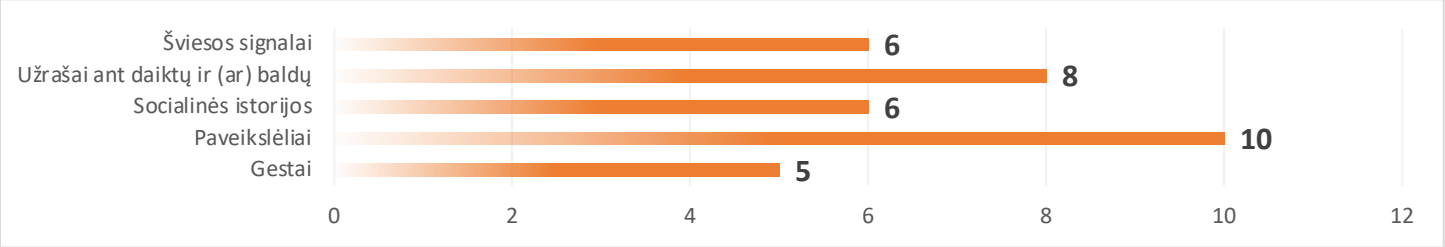

Įsivertindami dažniausiai naudojamus alternatyvius girdimosios informacijos būdus respondentai nurodo, kad paveikslėliai yra dažniausiai pasitelkiama alternatyva. Kitas, pakankamai dažnai naudojamas būdas ikimokyklinio amžiaus vaikų, turinčių girdimosios informacijos suvokimo sunkumų, mokymo būdų – užrašai ant daiktų ir baldų. Rečiausiai ikimokyklinio ugdymo įstaigose (padedant suvokti girdimąją informaciją kalbos supratimo sunkumų turintiems vaikams) naudojami alternatyvūs girdimosios informacijos pateikimo metodai - gestai. Socialinės istorijos ir šviesos signalai taip pat naudojami daug rečiau.

Duomenis apibendrinanti išvada: Pasirinkdami alternatyvius girdimosios informacijos pateikimo metodus ikimokyklinio ugdymo pedagogai renkasi ne pačius veiksmingiausius ar vaikų raidos tarpsnį atitinkančius

3.22. Kokie alternatyvūs būdai pateikiami vaikams, padedantys lengviau suvokti regimąją informaciją?

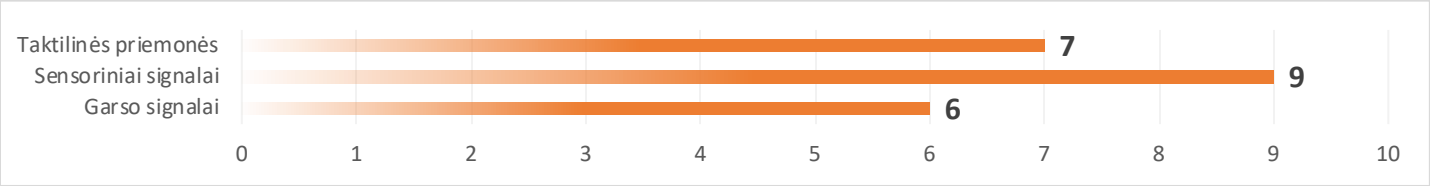

Įsivertindami dažniausiai naudojamus alternatyvius regimosios informacijos būdus respondentai nurodo, kad sensoriniai signalai yra dažniausiai pasitelkiama alternatyva. Pakankamai dažnai naudojamos ir taktilinės informacijos pateikimo priemonės bei būdai. Rečiausiai ikimokyklinio ugdymo įstaigose naudojami alternatyvūs regimosios informacijos pateikimo metodai – garso signalai.

Duomenis apibendrinanti išvada: Pasirinkdami alternatyvius regimosios informacijos pateikimo metodus ikimokyklinio ugdymo pedagogai naudoja sensorinius, taktilinius ir garso signalus, bet dominuoja sensorinio signalizavimo metodai ir priemonės.

3.23. Kaip struktūruojama ugdomoji veikla?

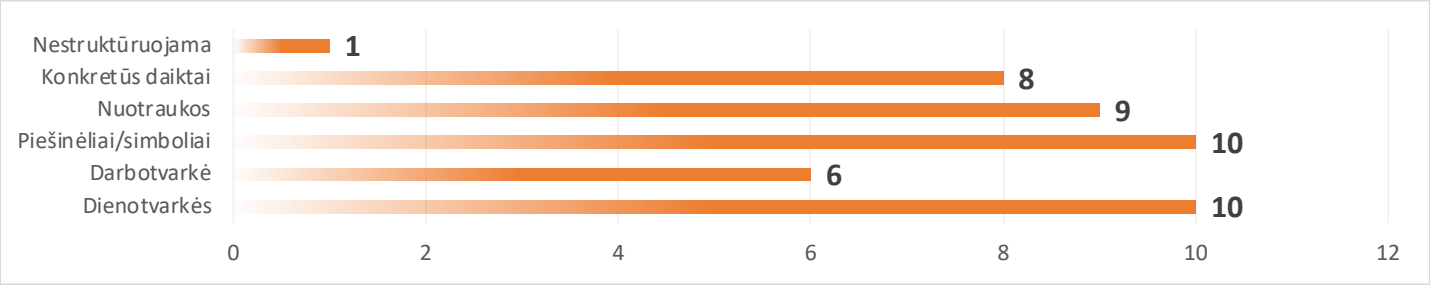

Ugdomosios veiklos struktūravimo praktikos įsivertinimo duomenys atskleidžia, kad ikimokyklinio ugdymo įstaigose vyrauja laiko struktūravimas dienotvarkėmis ir ugdymo aplinkos struktūravimas piešinėliais/simbolia is. Dažnai naudojamas ir aplinkos bei veiklų struktūravimas nuotraukomis bei konkrečiais daiktais. Dar daugiau nei pusėje iš apklausoje dalyvavusių ikimokyklinio ugdymo įstaigų ugdomosios veiklos struktūruojamos dabotvarkėmis. Tik viena institucija teigia, kad ugdomoji veikla joje nėra struktūruojama.

Duomenis apibendrinanti išvada: Respondentų įsivertinimo duomenys rodo, kad ikimokyklinio ugdymo veiklos jokiais būdais nestruktūruojamos tiktai vienoje ugdymo įstaigoje. Daugumoje ikimokyklinio ugdymo įstaigų ugdomoji aplinka yra struktūruojama įvairiais veiklos ir aplinkos struktūravimo būdais.

Darbotvarkės vis dar yra ikimokyklinėse ugdymo įstaigose dažnai taikomas ugdomosios veiklos struktūravimo būdas.

3.24. Kokias techninės pagalbos priemones turite ir naudojate vaikų ugdymo procese?

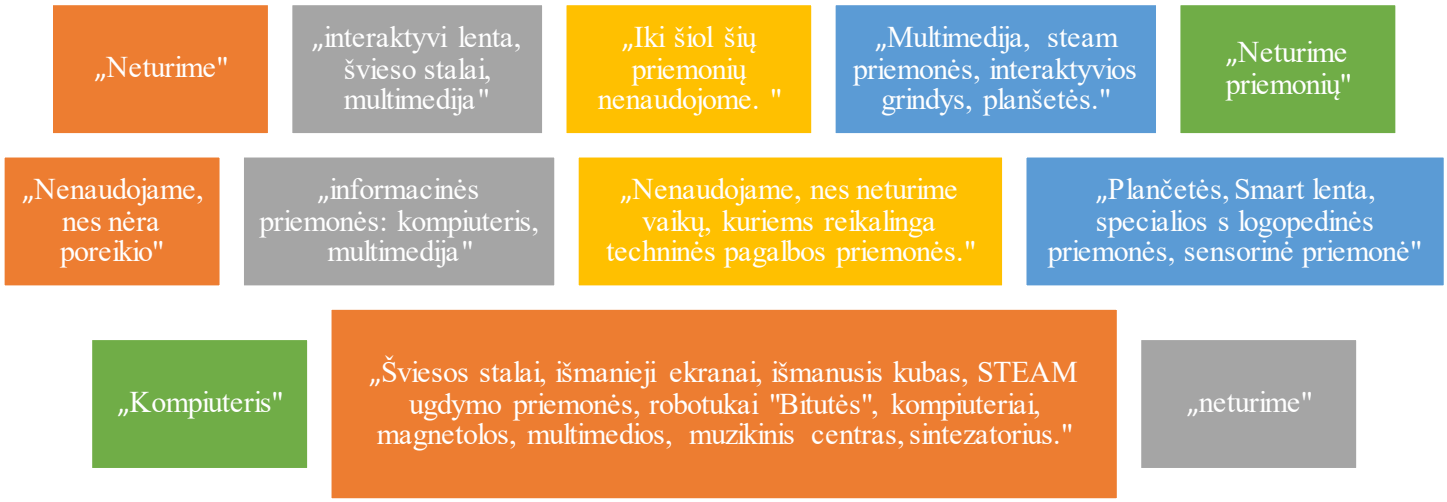

Trečdalis respondentų techninės pagalbos priemonių prieinamumą jų įstaigose įsivertina blogai (nenaudoja, nes neturi). Viena įstaiga nenaudoja, nes nėra poreikio, kita nenaudoja nenurodydama priežasties. Dar viena ikimokyklinio ugdymo įstaiga ugdymo procese naudoja tiktai kompiuterį. Kitos švietimo įstaigos nurodo pakankamai platų praktikoje naudojamų techninės pagalbos priemonių spektrą.

Duomenis apibendrinanti išvada: Truputį daugiau nei pusė apklausoje dalyvavusių respondentų nurodo, kad vaikų ugdymo procese naudoja pakankamai platų techninės pagalbos priemonių spektrą. Beveik pusėje įsivertinime dalyvavusių Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų techninės pagalbos priemonės vaikų ugdymo procese naudojamos labai ribotai arba iš viso nenaudojamos. Respondentų vertinimo duomenimis trečdalis įstaigų stokoja reikalingų techninės pagalbos priemonių.

3.25. Kaip dažnai švietimo pagalbos specialistai ir ikimokyklinio ugdymo pedagogai vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą organizuoja ir pagalbą teikia kartu vienoje erdvėje?

Įsivertindami švietimo pagalbos specialistų ir ikimokyklinio ugdymo pedagogų bendradarbiavimą, organizuojant ugdymą bei teikiant pagalbą specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams vienoje erdvėje, tik 7 % respondentų pastebi, jog tai yra nuolatinė praktika jų įstaigose. Beveik trečdalis respondentų pastebi, kad tokia bendradarbiavimo praktika yra dažna jų įstaigose. Daugiau nei pusė respondentų nurodo, kad ši praktika pasitaiko tiktai kartais, o 8 % respondentų pripažįsta, kad tokia praktika yra reta.

Duomenis apibendrinanti išvada: Mažiau nei pusėje Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų švietimo pagalbos specialistų ir ikimokyklinio ugdymo pedagogų bendradarbiavimo praktika, organizuojant ugdymą bei teikiant pagalbą specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams vienoje erdvėje vyksta tiktai kartais arba yra reta.

3.26. Kokiose srityse ikimokyklinio ugdymo mokytojams stinga žinių?

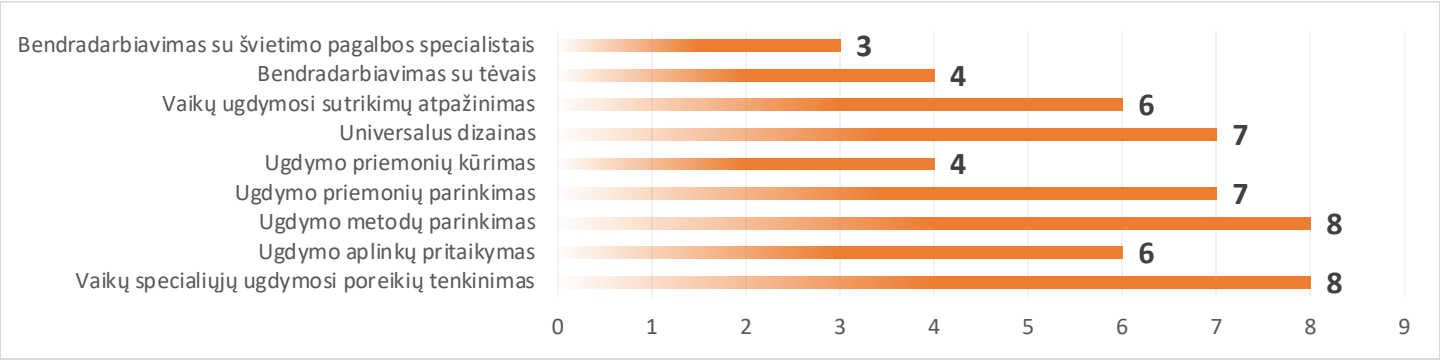

Ikimokyklinio ugdymo mokytojų žinių stygiaus įsivertinimo duomenys rodo, kad respondentai problemiškiausiomis laiko vaikų SUP tenkinimo ir ugdymo metodų parinkimo praktiką. Po šių sekančiomis prioritetinėmis žinių gilinimo sritimis respondentai nurodo universalų dizainą ir ugdymo priemonių parinkimą.

Geriau respondentai vertina ikimokyklinio ugdymo mokytojų vaikų ugdymosi sutrikimų atpažinimo ir ugdymo priemonių parinkimo žinias. Dar geriau bendradarbiavimo su tėvais ir ugdymo priemonių kūrimo žinias, o geriausiai ikimokyklinio ugdymo mokytojų turimas bendradarbiavimo su švietimo pagalbos specialistais žinias ir supratimą.

Duomenis apibendrinanti išvada: Prioritetinėmis ikimokyklinio ugdymo mokytojų švietimo sritimis tyrimo respondentai įsivertino vaikų SUP tenkinimo, ugdymo metodų parinkimo, universalaus dizaino ir ugdymo priemonių parinkimo sritis.

3.27. Kokiose srityse švietimo pagalbos specialistams stinga žinių?

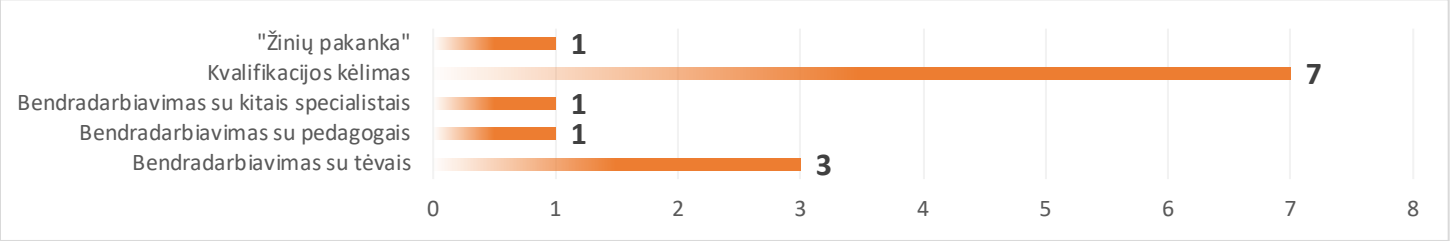

Įsivertindami švietimo pagalbos specialistų prioritetines kompetencijų plėtojimo reikmę ir sritis, didžioji respondentų dauguma nurodo kvalifikacijos kėlimą. Trys respondentai pastebi poreikį gilinti švietimo pagalbos specialistų žinias bendradarbiavimo su tėvais srityse. Pora respondentų pastebi specialistų žinių trūkumą bendradarbiaujant su kitais specialistais ir pedagogais. Tiktai vienas respondentas mano, kad jų įstaigos švietimo pagalbos specialistams žinių pakanka visose srityse.

Duomenis apibendrinanti išvada: Prioritetine Marijampolės ikimokyklinio ugdymo įstaigų švietimo pagalbos specialistų švietimo sritimi tyrimo respondentai nurodė kvalifikacijos kėlimą.

4. MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGŲ UGDYTINIŲ TĖVŲ PASIRENGIMO ĮTRAUKIAJAM UGDYMUI TYRIMO ANKETŲ DUOMENŲ ANALIZĖ

Ikimokyklinio ugdymo įstaigos savo ugdytinių tėvams išdalino „Google forms“ anketas ne mažiau 50 dalyvių imtimi. Anketos buvo sudarytos iš 10 klausimų, kuriuose tėvų buvo prašoma pateikti jų asmeninę nuomonę apie ugdymo įstaigos komunikaciją, problemų sprendimo procesus ir pasiruošimą specialiųjų ugdymosi poreikių tenkinimą įtraukiojo ugdymo kontekste bei savo asmeninę patirtį ir nuomonę susijusią su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių. Šias anketas užpildė ir pateikė 369 ugdytinių tėvai. Diagramose analizuojami rezultatai yra pateikti pagal atsakymų pasirinkimo variantus, o individualūs respondentų atsakymai prie kiekvieno klausimo yra pateikiami neredaguotos kalbos citatomis.

4.1. Informacija iš ikimokyklinio ugdymo įstaigų tėvų apie poreikį pervesti savo vaiką į kitą ugdymo įstaigą

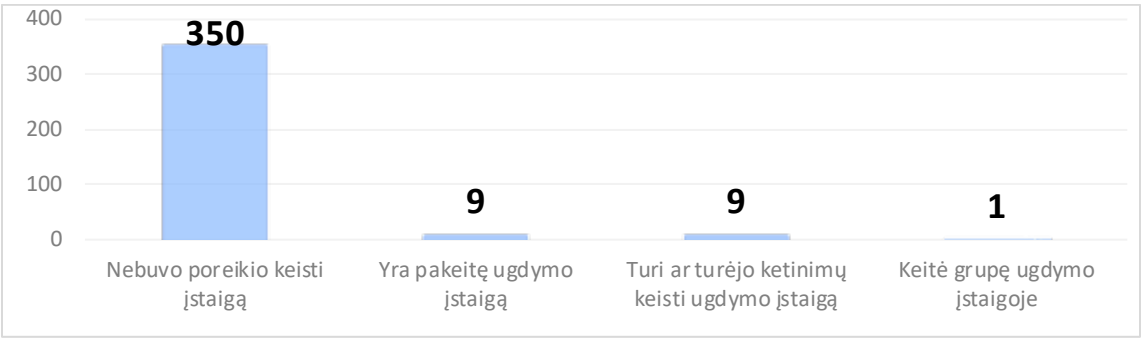

Iš pateiktų duomenų matoma, kad 350 respondentų įvardino, jog nebuvo poreikio keisti ugdymo įstaigą, 9 – yra pakeitę ugdymo įstaigą, 9 – tyrimo duomenų rinkimo laikotarpiu arba anksčiau turėjo ketinimų keisti ugdymo įstaigą, o vienas respondentas atsakė, kad vaikas yra pakeitęs grupę toje pačioje ugdymo įstaigoje. Atsakant į anketos klausimą apie poreikį keisti ugdymo įstaigą, prašėme tėvų įvardinti priežastį, jei toks poreikis buvo svarstomas ar iškilęs. Buvo sudaryta galimybė anketoje pasirinkti vieną iš dviejų variantų – „*Buvo nesutarimų su ugdymo įstaigos pedagogais ir (ar) administracija*“ arba „*Vaikas negavo kokybiško ugdymo*“ – arba įrašyti savo priežastį.

Citatos iš tėvų anketų apie poreikį keisti ugdymo įstaigą (kalba neredaguota):

„Pagal gyvenamaja vieta priklauso si istaiga, gauti vietas kitose sudetinga"

„Nebuvo norimam daržely vietos"

„Nekeitėme, esame labai patenkinti"

„Buvo nesutarimų su ugdymo įstaigos pedagogais ir (ar) administracija" (pateikti 3 atsakymai)

„Persikraustėm kitur gyventi."

„Vaikas negavo kokybiško ugdymo" (pateikti 2 atsakymai)

„Grupę keitėme dėl vaiko gerovės"

„keitėme dėl sudarytų "išskirtinių sąlygų" (neigiama prasme) grupėje, ir vaikas pasiskundė auklėtojos smurtu"

„Buvo nekarta poreikis keisti,bet perkalbejo"

„Keisime,nes vaikui susižeidus auklėtoja nieko nežino, daromos nuotraukos asmeniniame telefone, vaikui nesuteikiama pagalba jei jos reikia, meluojama.Taip pat auklėtojai parodo nepasitenkinima jei atvyksti vaiko pasiimti likus 15min iki darbo pabaigos, nes jau visi prieš pusvalandį išėjo. Apkalbinėjamos mamos kurios nedirba bet veda vaikus į darželį. Žemina vaikus, kad jos anūkai puzlę tveria o šitie nieko nemoka ir t.t"

Iš 369 respondentų užpildžiusių anketas, 3 atsakė „*Buvo nesutarimų su įstaigos pedagogais ir (ar) administracija*“, 2 atsakė „*Vaikas negavo kokybiško ugdymo*“. Individualius atsakymus pateikė 8 respondentai: 6 iš jų nurodė priežastis dėl kurių kilo poreikis keisti ugdymo įstaigą, 1 respondentas teigė "*Nekeitėme, esame labai patenkinti*" ir 1 respondentas nurodė, kad poreikis buvo, tačiau „*Nebuvo norimam daržely vietos*“.

***Duomenis apibendrinanti išvada*:** nors daugumos respondentų vaikai nėra pakeitę ugdymo įstaigos, šis poreikis kyla dėl ugdymo įstaigos pedagogų ir specialistų galimo profesinės kompetencijos ir (ar) etikos trūkumo bei bendradarbiavimo su administracija, sprendžiant iškilusias problemas.

4.2. Kokį sąlytį esate turėję su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių?

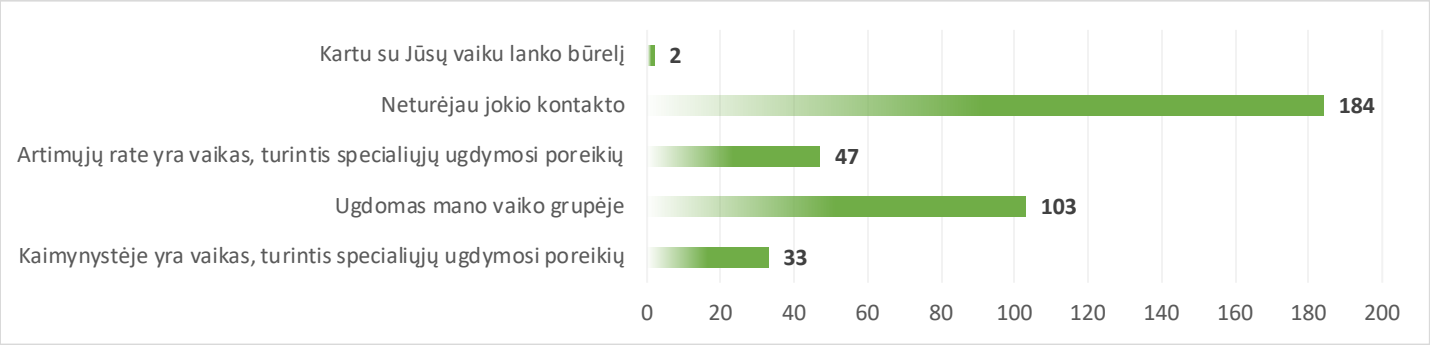

Analizuojant diagramoje pateiktą informaciją galima pastebėti, kad pusė respondentų įvardino, jog nėra turėję jokio kontakto su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių. Šiek tiek daugiau nei ketvirtadalis (103 atsakymai) respondentų teigė, kad vaikas, turintis specialiųjų ugdymosi poreikių, yra ugdomas toje pačioje grupėje kaip ir jų vaikas. 47 respondentai įvardino, kad artimųjų rate, o 33 respondentai, kad kaimynystėje yra vaikas, turintis specialiųjų ugdymosi poreikių. Tik du respondentai galėjo įvardinti, kad vaikas, turintis specialiųjų ugdymosi poreikių, kartu su jų vaiku lanko būrelį.

***Duomenis apibendrinanti išvada*:** didžioji dalis respondentų teigia, kad nėra turėję jokio kontakto su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių, nebent šis vaikas yra ugdomas jų vaiko grupėje.

4.3. Ar Jūs este pasirengęs(-usi) priimti ir toleruoti vaikų skirtybes bei žvelgiate į kiekvieną vaiką kaip į vertybę?

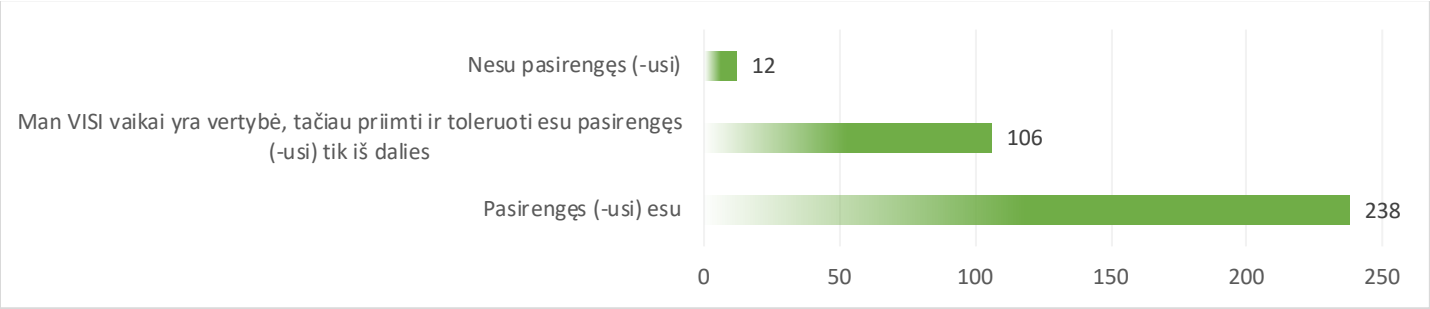

Daugiau nei pusė, 67% visų atsakiusiųjų respondentų įvardino, kad yra pasirengę priimti ir toleruoti vaikų skirtybes bei žvelgti į kiekvieną vaiką kaip į vertybę, o 12 respondentų pripažino, kad tam dar nėra pasirengę. Beveik trečdalis (106 atsakymai) respondentų įvardino, kad jiems visi vaikai yra vertybė, tačiau priimti ir toleruoti yra pasirengę tik iš dalies.

***Duomenis apibendrinanti išvada*:** atsakymuose pastebimas disonansas išduoda apie tėvų rūpestį dėl visapusiško visų vaikų priėmimo, tolerancijos skirtybėms ir suvokimo, kad į kiekvieną vaiką reikėtų žvelgti kaip į vertybę. Pastarąją interpretaciją patvirtina tėvų pateikiami individualūs atsakymai.

Citatos iš tėvų anketų apie pasirengimą priimti ir toleruoti vaikų skirtybes bei į kiekvieną vaiką žvelgti kaip į vertybę (kalba neredaguota):

„Taip, tol kol nekenkia mano vaiko saugumui."

„Esu pasirengusi iš dalies. Jei vaikas su specialiais poreikiais yra nepavojingas tiek fiziškai, tiek emociškai."

„Iš savo asmeninės darbo patirties galiu pakomentuoti, kad sprendimas tokius vaikus integruoti į bendrasias grupes daro žalą vaikų be spec poreikių ugdymui."

„Integruojant spec. poreikių vaikus neužtikrinamas kitų vaikų saugumas."

„Toleruoju visus vaikus, bet skriausti savo vaiko dėl kito vaiko poreikių patenkinimo neleisiu"

„Esu pasirengusi priimti ir toleruoti, jei tai tiesiogiai nepalies mano vaiko (pvz. kaip smurtaujantis spec. poreikių turintis vaikutis)"

„Kiekvienas vaikas turi ugdytis pagal jo poreikius ir galimybes, nediskriminuoti nei vieno"

„Jei tai netrukdys ugdymui ir nekenks mano vaikui, man kitokie vaikai netrukdo, aš juos priimti kaip ir kiekviena kita vaiką"

„Neturiu nuomonės"

„Esu pasirengusi priimti visus vaikus, tame tarpe, su spec. poreikiais, bet ne agresyvius kitiems vaikams vaikus, nepriklausomai nuo to, ar jie turi sveikatos/raidos sutrikimų, ar ne"

„Tikiuosi, kad esu pasirengusi"

„Laikas suvokti, kad gyvename NE uždarame burbole! Šviesti ir dar karta šviesti pedagogus ir tevus! Stebedami tevu reakcija IS JU kyla (ne)tolerancija įvairiu vaiku atžvilgiu."

„Nesuprantu klausimo"

Iš 369 respondentų 13 pateikė individualius atsakymus apie pasirengimą priimti ir toleruoti vaikų skirtybes bei į kiekvieną vaiką žvelgti kaip į vertybę, tačiau 1 iš atsakiusiųjų nurodė, kad nesuprato klausimo, ir 1 – neturi nuomonės. Tik dviejų respondentų atsakymai atskleidžia teigiamą tėvų pasirengimą priimti vaikų įvairovę.

Duomenis apibendrinanti išvada: nors daugiau nei pusė respondentų įvardino esantys pasirengę priimti ir toleruoti vaikų skirtybes bei į kiekvieną vaiką žvelgti kaip į vertybę, pateikti individualūs atsakymai rodo, kad priėmimas ir tolerancija egzistuoja tik tol, kol vaikas, turintis specialiųjų ugdymosi poreikių, nėra šalia jų vaikų.

4.4. Kaip manote, ar jūsų vaiko ugdymo įstaigos ugdytinių tėvų bendruomenė yra pasirengusi priimti ir toleruoti vaikų skirtybes bei žvelgti į kiekvieną vaiką kaip į vertybę?

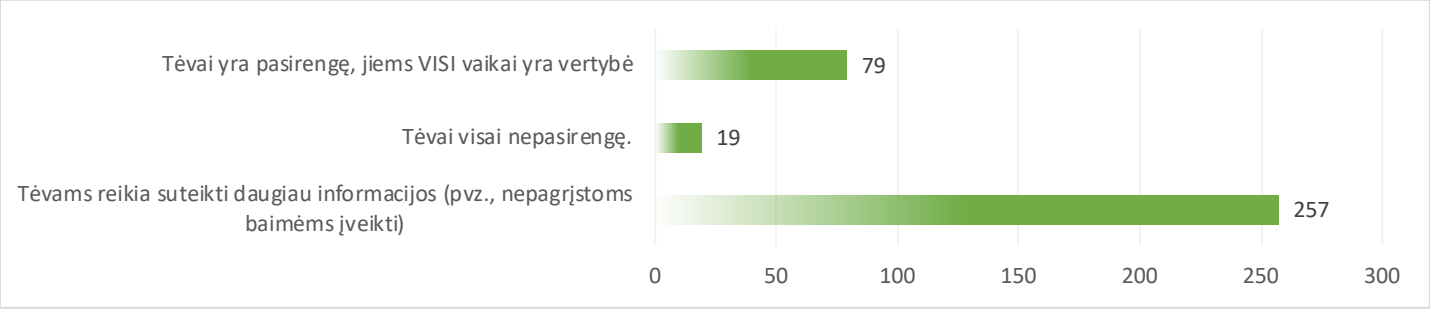

Vos 22 procentai (79 atsakymai) respondentų mano, kad jų vaikų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvų bendruomenė yra pasirengusi priimti ir toleruoti vaikų skirtybes bei žvelgti į kiekvieną vaiką kaip į vertybę. Tik 5 procentai (19 atsakymų) respondentų mano, kad tėvų bendruomenė yra visai nepasirengusi. Nors 62 procentai respondentų ankstesniame anketos klausime įvardino esantys pasirengę priimti, toleruoti ir žvelgti į kiekvieną vaiką kaip į vertybę, net 73 procentai (257 atsakymai) įvardino, kad tėvams reikia suteikti daugiau informacijos (pvz., nepagrįstoms baimėms įveikti).

Citatos iš tėvų anketų apie jų vaiko ugdymo įstaigos ugdytinių tėvų bendruomenės pasirengimą priimti ir toleruoti vaikų skirtybes bei žvelgti į kiekvieną vaiką kaip į vertybę (kalba neredaguota):

„Manau pasirengę, tačiau ne visada įmanoma užtikrinti psichologinį bei fizinį vaikų saugumą."

„Už kitus tėvus negaliu pasakyti, nes nežinau jų nuomonės"

„Apie visus atsakyti negaliu"

„Reikia labai gerai parengti įstaigos darbuotojus darbui su tokiais vaikais"

„Nežinau" (2 atsakymai)

„Pasirengę toleruoti kokias stiprybes?"

„nežinau kitų vertinimo"

„Manau ne visi tėvai tam pasiruošę"

„Tėvai yra pasirengę, jiems VISI vaikai yra vertybė"

„Nežinau, ką galvoja kiti tėvai"

"Nesuprantu klausimo"

„Logopedo pagalba reikalinga ir sveikiems vaikams, o dabar ji teikiama tik " kitokiems"

„Netinkamas ir nelogiskas klausimas, kadangi atsakymas gali buti tik SPĖJAMAS! Tai priklauso nuo konkretaus asmens išsilavinimo, bendruju ir specialiuju psichologijos žiniu ir dar nemazai kitu sudetiniu daliu."

Individualiai pateikiami respondentų atsakymai rodo, kad ne visi asmenys pildydami anketą tinkamai suprato klausimą ir tai priėmė kaip galimybę pasakyti ką galvoja. Atsakymas „*logopedo pagalba reikalinga ir sveikiems vaikams, o dabar ji teikiama tik „kitokiems*“ neatitinka anketos klausimo apie tėvų bendruomenės pasirengimą priimti ir toleruoti vaikų skirtybes bei žvelgti į kiekvieną vaiką kaip į vertybę. Taip pat anketos klausime buvo prašoma pateikti savo nuomonę, o atsakymuose rašoma „<...> *nežinau jų nuomonės*“ ar „*apie visus negaliu atsakyti*“ ir pan.

***Duomenis apibendrinanti išvada*:** remiantis pateiktais atsakymų pasirinkimo variantais ir individualiais atsakymais, pastebima, kad tėvams galimai yra sudėtinga suprasti skirtumą tarp vaikų skirtybių priėmimo ir toleravimo, todėl buvo renkamasi nepateikti konkretaus atsakymo.

4.5. Kaip manote, ar jūsų vaiko ugdymo įstaigos pedagogai yra pasirengę priimti ir toleruoti vaikų skirtybes bei žvelgti į kiekvieną vaiką kaip į vertybę?

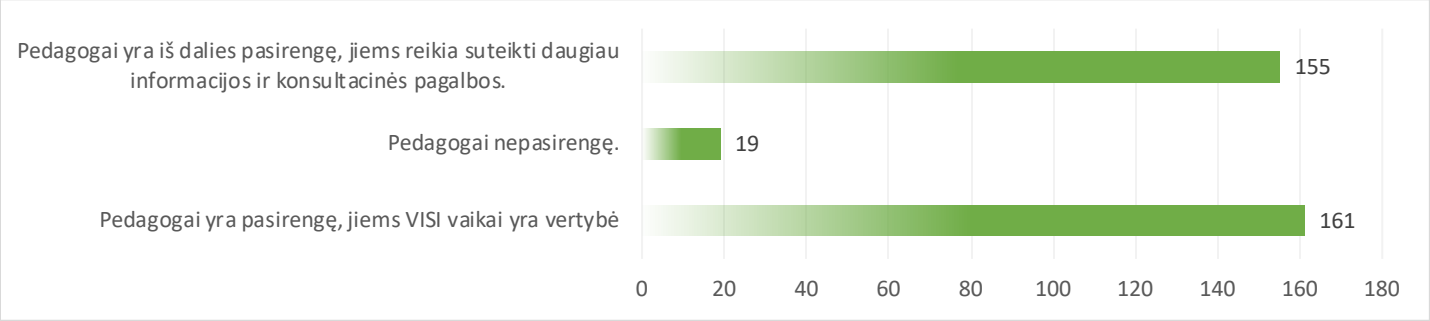

Tik 19 respondentų mano, kad jų vaiko ugdymo įstaigos pedagogai nepasirengę priimti ir toleruoti vaikų skirtybes bei žvelgti į kiekvieną vaiką kaip į vertybę. Beveik per pusę dalinasi respondentų atsakymai dėl nuomonės, kad pedagogai yra pasirengę ir yra iš dalies pasirengę.

***Duomenis apibendrinanti išvada*:** tyrime dalyvavusių tėvų nuostatos į pedagogų pasirengimą priimti ir toleruoti vaikų skirtybes, remiantis atsakymų pasirinkimo variantais, yra teigiamos.

Citatos iš tėvų anketų apie jų vaiko ugdymo įstaigos pedagogų pasirengimą priimti ir toleruoti vaikų skirtybes bei žvelgti į kiekvieną vaiką kaip į vertybę (kalba neredaguota):

„Pedagogai pasirengę, tačiau jų yra per mažai, vaikų per daug, kad vyktų pilnavertis ugdymas."

„Negaliu vertinti pedagogų, kokius kursus/ programas išklausę/baigę"

„Negalėčiau atsakyti į šį klausimą, nes padagogų pasirrngimą mačiau tik su vaikais be spec.poreikių."

„nežinau"

„Pedagogai gal ir gali būti pasirengę, tačiau sąlygos manau tikrai nėra tam sudarytos."

„Neturiu tokios informacijos"

„Negaliu atsakyti už pedagogus"

„Šiuo metu nežinau jų nuomonės"

„Manau, kad pedagogai gal ir yra pasirengę, bet svarbu kitų vaikų ugdymo kokybė ir saugumas."

„Dauguma pedagogų neturi nei menkiausių žinių ar supratimo apie spec.poreikių turinčius vaikus. Kai kurie turi iškreiptas žinias, kas yra išvis blogai. Nes tokie pedagogai galvoja, kad žino kaip elgtis su tokiu vaiku, o iš tikrųjų taip daro netgi žąlą tokiam vaikui"

„Labai silpni pedagogų sugebejimai. Būtina teikti konsultacijas ir kvalifikacijos tobilinimus"

„Nežinau ar tam turi kompetencijų"

„Reikia klausti pedagogų"

„Negaliu atsakyti"

„Nesuprantu klausimo"

Citatos iš tėvų anketų apie jų vaiko ugdymo įstaigos pedagogų pasirengimą priimti ir toleruoti vaikų skirtybes bei žvelgti į kiekvieną vaiką kaip į vertybę (kalba neredaguota):

„nežinau jų nuostatos, bet tikiuosi, kad yra pasirengę priimti vaikų skirtybes"

„Nežinau kokios pedagogų kompetencijos dirbti su specialiųjų poreikių vaikais"

„Grupėse perdidelis skaičius vaikų, grupės neįrengtos ir neparuoštos dirbti su skirtybės vaikais, bei trūksta tam įstaigose specialistų"

„Pasirenge, bet nevisada suspeja su spec poreikiu vaiku, jam reik ipatingo demesio ypac jei jis linkes i egresija"

„Pasirenge, taciau reikalinga suteikt visa pagalba, kad skirtybes nekenktu kitu vaiku ugdymui."

„Asmeniškai mūsų nėra pasirengusi, nes nuolat pasakoja kaip jai sunku su tokiais vaikais"

„Mano vaikas yra kitoks, grupėje jis priimtas iš dalies. Šiuo klausimu reikėtų vertinti kiekvieną pedagogą atskirai, o ne pedagogų bendruomenę"

„Kaip aš galiu spręsti?"

„Nemanau, kad visi apklausos dalyviai yra KOMPETETINGI vertinti VISU ugdymo pedagogu pasirengima! Taciau papildomas svietimas, ziniu diegimas ir pan VISUOMET yra teigiamas sprendimas!"

Dalis individualiai pateiktų atsakymų rodo respondentų atsisakymą vertinti pedagogų pasirengimą priimti ir toleruoti vaikų skirtybes bei į kiekvieną vaiką žvelgti kaip į vertybę: „*reikia klausti pedagogų*“, "*Negaliu vertinti pedagogų, kokius kursus/ programas išklausę/baigę*" ar "*Negaliu atsakyti už pedagogus*". Keletas respondentų atvirai įvardino jų nuomone matomas problemas jų vaiko ugdymo įstaigoje, pvz., "*Dauguma pedagogų neturi nei menkiausių žinių ar supratimo apie spec.poreikių turinčius vaikus. Kai kurie turi iškreiptas žinias, kas yra išvis blogai. Nes tokie pedagogai galvoja, kad žino kaip elgtis su tokiu vaiku, o iš tikrųjų taip daro netgi žąlą tokiam vaikui*" ar "*Pedagogai pasirengę, tačiau jų yra per mažai, vaikų per daug, kad vyktų pilnavertis ugdymas*." Pateikiant individualius atsakymus į šį klausimą taip pat išryškėjo egzistuojančios tėvų nuostatos vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, atžvilgiu: "*Manau, kad pedagogai gal ir yra pasirengę, bet svarbu kitų vaikų ugdymo kokybė ir saugumas*.", "*Pasirenge, taciau reikalinga suteikt visa pagalba, kad skirtybes nekenktu kitu vaiku ugdymui*." ar "*Pasirenge, bet nevisada suspeja su spec poreikiu vaiku, jam reik ipatingo demesio ypac jei jis linkes i egresija*". Vienas respondentas atsakė, jog nesuprato klausimo, ir vienas suabejojo apklausoje dalyvaujančių respondentų kompetencija atsakyti į šį klausimą.

Duomenis apibendrinanti išvada: analizuojant visus respondentų atsakymus galima teigti, kad tėvai turi labiaus neigiamas nuostatas į vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, tačiau pedagogų pasirengimą vertina teigiamai.

4.6. Kaip vertinate Jūsų vaiko ugdymo įstaigos ir tėvų bendruomenės bendradarbiavimą?

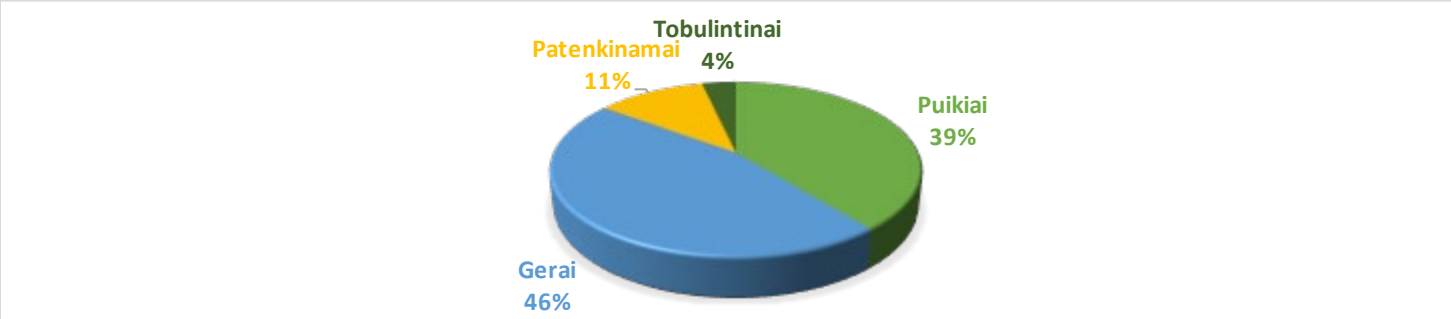

Beveik pusė respondentų (46 procentai atsakiusiųjų) teigia, kad savo vaiko ugdymo įstaigos ir tėvų bendruomenės bendradarbiavimą vertina gerai. Kiek mažiau nei pusė respondentų (39 procentai atsakiusiųjų) bendradarbiavimą tarp įstaigos ir tėvų bendruomenės vertina puikiai. Mažesnė dalis atsakiusiųjų (11 procentų apklaustųjų) bendradarbiavimą vertina patenkinamai ir tik 4 procentai - tobulintinai.

***Duomenis apibendrinanti išvada*:** dauguma apklausoje dalyvavusių tėvų yra patenkinti savo vaiko ugdymo įstaigos ir tėvų bendruomenės bendradarbiavimu.

Citatos iš tėvų anketų apie jų vaiko ugdymo įstaigos ir tėvų bendruomenės bendradarbiavimą (kalba neredaguota):

„Mokytojų puikiai, administracijos ne taip jau gerai."

„Su ugdymo įstaiga gerai, su tėvų bendruomene tobulintinai."

„Vertinu puikiai. Bendradarbiaujama daug, daug informuojama elektronineme dienyne, facebook grupėje, suteikiama visa reikiama informacija, visuomet aiškūs savaitės planai ir gausu nuotraukų iš veiklų. Tėvai įtraukiami į ugdymą, renginius. Esu labai patenkinta."

„Visiškai jokio bendravimo, jokių susirinkimų, jokių žinių apie vaikus, paklausi kaip sekėsi atsako gerai ir stumia per duris"

„Nėra bendradarbiavimo"

„Nera jokio tevu bendruomeniskumo"

Individualius atsakymus pateikė šeši respondentai ir tik vienas iš šių atsakymų yra teigiamas tiek ugdymo įstaigos, tiek tėvų bendruomenės atžvilgiu. Vienas respondentas įvardino, kad mokytojų bendradarbiavimas su tėvais yra geresnis nei administracijos. Du respondentai prastai vertina tėvų bendradarbiavimą, vienas – įvardino, kad bendradarbiavimo nėra.

***Duomenis apibendrinanti išvada*:** Remiantis respondentų pateiktais individualiais atsakymais ir aukščiau pateiktais apibendrintais duomenimis, ugdymo įstaigų ir tėvų bendruomenės bendradarbiavimas tenkina didžiąją dalį respondentų, tačiau tobulinimo poreikis išlieka.

4.7. Ar ugdymo įstaiga organizavo susitikimą, kvietė pasikalbėti apie vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą Jūsų vaiko grupėje?

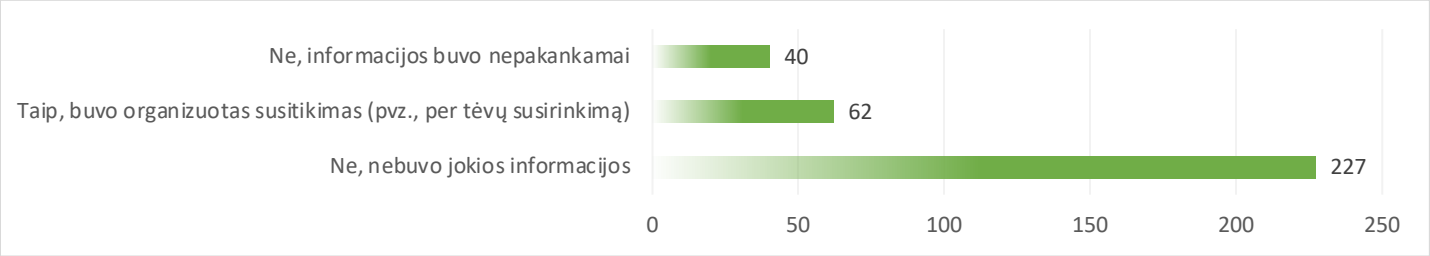

Didžioji dalis respondentų, net 69 procentai (227 atsakymai) teigia, kad nebuvo jokios informacijos apie tai, kad jų vaiko grupėje yra vaikas, turintis specialiųjų ugdymosi poreikių. 62 respondentai įvardino, kad susitikimas buvo organizuotas, o 40 respondentų teigė, kad informacijos buvo nepakankamai.

***Duomenis apibendrinanti išvada*:** tėvų informavimas apie tai, kad jų vaiko grupėje yra vaikas, turintis specialiųjų ugdymosi poreikių, siekia vos 17 procentų.

Citatos iš tėvų anketų apie ugdymo įstaigos organizuotą susitikimą dėl jų vaiko grupėje ugdomo vaiko, turinčio specialiuosius ugdymosi poreikius (kalba neredaguota):

„Musu grupeje nera spec poreikiu turinciu vaiku"

„Nebuvo vaikų su spec.poreikiais"

„Su mokytoja kalbėtasi individualiai"

„Per susirinkimą pedagogės minėjo, bet kadangi musų vaikų grupėje tokio vaikiuko nėra, neplėtojome klausimo"

„Ne, nes darželio pedagogai negali kalbėti apie kitus vaikus su kitais tevai del konfidencialumo."

„Vaiko grupėje tokių vaikų nėra, todėl susirinkimo nebuvo"

„Tik pranešė,kad grupėje yra tokių vaikų."

„Nebuvo poreikio" (8 atsakymai)

„Buvome informuoti individualiai"

„Ji dar mazyte"

„Atskiras susitikimas nebuvo organizuotas, bet informacijos neslepia"

„Vaiko ugdymo grupėje nėra, šiai dienai, vaikų su specialiaisiais poreikiais."

Citatos iš tėvų anketų apie ugdymo įstaigos organizuotą susitikimą dėl jų vaiko grupėje ugdomo vaiko, turinčio specialiuosius ugdymosi poreikius (kalba neredaguota):

„Informavo auklėtoja"

„Nežinau" (3 atsakymai)

„Šiuo metu pati turiu du vaikučius su spec. poreikiais, tai papildomai informacijai nebuvo poreikio."

„Kažkaip neesu girdėjęs apie tai."

„Nekalbėjo, bet pati turiu vaiką su spec ugdymosi poreikiais, ir visai nenoriu, kad tai būtų skelbiama kitiems tėvams. Kadangi niekas nieko net neįtartų apie mano vaiko spec poreikius. Ir nenoriu kitokio požiūrio į savo vaiką šitoj nepribrendusioj visuomenėj."

„Negirdėjau, kad vaiko grupėje yra vaikas su spec. poreikiais."

„Nėra grupėje vaikų su specialiaisiais poreikeis"

„Nebuvau tokiam, bet gal praleidau"

„Informacija teikiama pagal poreikius, jos yra pakankamai"

„Grupėje nėra"

„Buvo karantinas.."

„Aš asmeniškai apie tokį susirinkimą nesu girdėjusi"

„Nė užsiminta apie tai nebuvo"

„Ne, buvo itin nepedagogiškai pranešta, kad grupėje, turėsime vaikų su spec. poreikiais. "

„Nebuvo organizuota"

„Mano žiniomis, mano vaiko grupės nelanko spacialiųjų ugdymosi poreikių turintys vaikai"

„Neturime grupėje vaikų su spec. poreikiais"

„Nėra specialiųjų poreikių vaikų,todėl informacija nebuvo teikiama."

„Mano vaikui nustatyti specialieji poreikiai. Vyko susirinkimas su specialistais, kurie teiks pagalbą vaikui. Buvo aiškiai ir išsamiai pristatytas pagalbos planas ir priemonės."

Buvo pateikti 42 individualūs atsakymas iš kurių 8 atsakė, kad nebuvo poreikio informuoti tėvus apie vaiką, turintį specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdomą jų vaiko grupėje, o trys atsakė „nežinau“. 11 respondentų įvardino, kad jų vaikų grupėje nėra vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių. 2 respondentai įvardino, kad informacija buvo suteikta individualiai, 2 – teigė, kad informacijos yra pakankamai, 5 – atsakė, kad nebuvo organizuota, užsiminta arba jie negirdėjo. 3 respondentai įvardino patys turintys vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių: 1 dalyvavo susirinkime su pagalbos mokiniui specialistais, 1 mano, kad visuomenė nepasiruošusi ir nenorėtų, kad informacija būtų viešinama, o 1 įvardino, kad papildomai informacijai nėra poreikio.

***Duomenis apibendrinanti išvada*:** ugdymo įstaigos dažniausiai neinformuoja tėvų bendruomenės apie vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą ir nesinaudoja galimybe šviesti apie vaikų skirtybes bei visapusišką kiekvieno priėmimą.

4.8. Ar kalbatės su savo vaiku apie vaikų skirtingas galimybes, įvairovę, toleranciją įvairovei ir pan.?

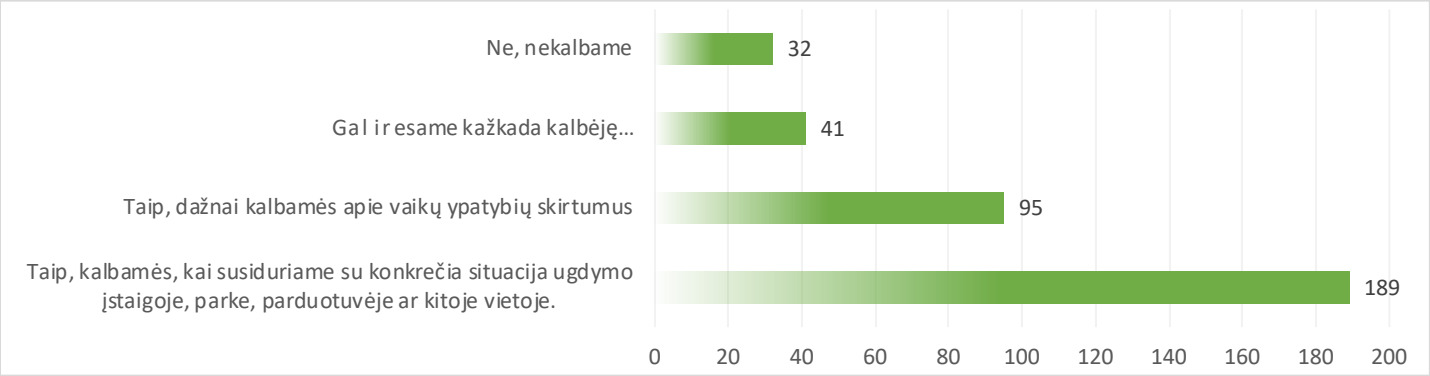

Kiek daugiau nei pusė, 52 procentai (189 atsakymai) respondentų teigė, kad su savo vaikais apie kitų vaikų skirtingas galimybes, įvairovę, toleranciją įvairovei ir kita kalbasi tuomet, kai susiduria su konkrečia situacija. 41 respondentas įvardino, kad galbūt kažkada yra kalbėjęs su savo vaiku apie kitų vaikų įvairovę ir kt., o 32 respondentai atsakė, kas su vaikais šia tema nekalba. Tik mažiau nei trečdalis (95 atsakymai) visų atsakiusiųjų įvardino, kad dažnai kalbasi apie vaikų ypatybių skirtumus.

***Duomenis apibendrinanti išvada*:** tėvai su savo vaikais apie skirtingas galimybes bei įvairovę linkę kalbėti tik vaikui tiesiogiai susidūrus su situacija.

Citatos iš tėvų anketų apie jų pokalbius su savo vaikais apie kitų vaikų skirtingas galimybes, įvairovę, toleranciją įvairovei ir pan. (kalba neredaguota):

„Dar kolkas nekalbėjome, nes per mažo amžiaus"	„Dar per mažas"	„Dar nekalbėjome, nes manau,kad mano vaikai dar per maži,kad suprastų.(jiems tik 2m.8 mėn.)."	„Pagal amžių dar per mažas, todėl ir nebuvo kalbėta"
„Nekalbam,nes dar per mažas."	„Vaikas dar per mažas tokiems pokalbiams (2m),nes nesuprastų apie ką eina kalba"	„Dar per maža"	„Auginu vaiką su spec. poreikiais"
„Nebuvo tokio poreikio ar kontakto su tokiais vaikais"	„Ugdymo įstaigoje puikiai viskas išaiškinta. Nors esantis neįgalus vaikas agresyvus ir didelių nelaimių didelė grėsmė."	„Kalbame"	„Musu vaikas turi spec poreikiu,anketa reikia koreguoti"

12 respondentų pateikė individualius atsakymus iš kurių net 7 mano, kad jų vaikai pokalbiui apie skirtybes bei įvairovę yra dar per maži. Du atsakiusieji tiesiog įvardino, kad augina vaiką, turintį specialiųjų ugdymosi poreikių, tačiau nepateikė informacijos apie tai, ar kalba su jais klausime įvardintomis temomis. Vienas respondentas teigė, kad visa informacija gaunama ugdymo įstaigoje, o vienas – mano, kad nebuvo poreikio.

***Duomenis apibendrinanti išvada*:** respondentai linkę manyti, kad jų vaikai yra dar per maži pokalbiui apie kitų vaikų skirtingas galimybes, įvairovę, toleranciją įvairovei ir pan.

4.9. Kaip vertinate jūsų vaiko ugdymo įstaigos aplinkos pritaikymą vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių (pvz., pandusai, laiptų pakopų žymėjimas, šviesos signalai, garso signalai, vaizdinės priemonės ir kt.).

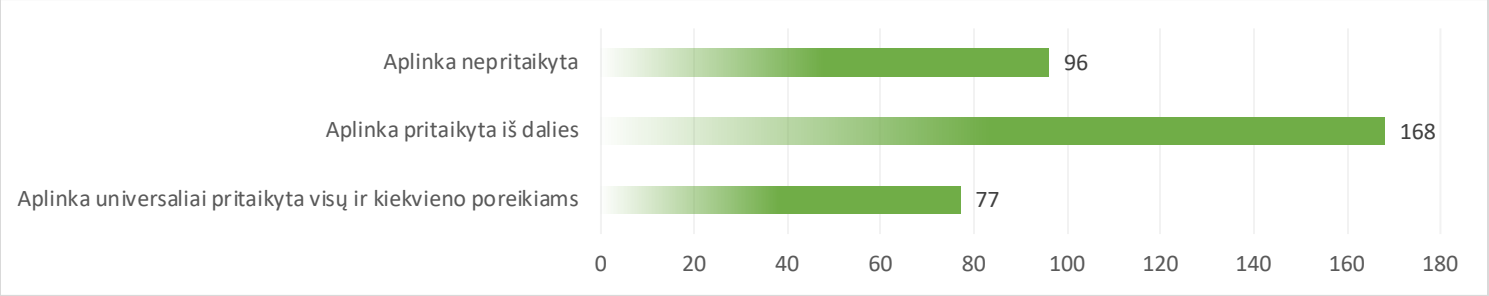

Beveik pusė (168 atsakymai) respondentų, pasirinkusių vieną iš pateiktų atsakymų, mano, kad jų vaiko ugdymo įstaigos aplinka yra tik iš dalies pritaikyta vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių. 96 respondentai teigia, kad jų vaiko ugdymo įstaigos aplinka nėra pritaikyta, o 77 respondentai mano, kad aplinka yra universaliai pritaikyta visų ir kiekvieno poreikiams.

***Duomenis apibendrinanti išvada*:** tik 23 procentai respondentų savo vaiko ugdymo įstaigos aplinką laiko pritaikyta visų ir kiekvieno poreikiams.

Citatos iš tėvų anketų apie jų vertinimą jų vaiko ugdymo įstaigos aplinkos pritaikymą vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių (kalba neredaguota):

„Nežinau" (4 atsakymai)	„Negaliu atsakyti, neteko susidurti."	„Mes to nematome, nes nežinome kas turi būti pritaikyta"	„Nesidomėjau" (2 atsakymai)
„Neatkreipiau dėmesio" (6 atsakymai)	„Neturiu nuomonės"	„neturiu nuomones suuo klausimu, nes nezinau kokios priemones realiai yra reikalingos tokiems vaikuciams"	„Sunku įvertinti"
„Aplinka nepritaikyta"	„Neturiu jokios informacijos, todėl negaliu vertinti"	„Nepastebėjau, kad tokie būtų"	„apie tai net negalvoju nes neturim tam poreikio"
„Neturiu informacijos"	„Mums neaktualu, todėl ar yra dėmesio neatkreipiau"	„Nesaugi aplinka net tipiniam vaikui,vartai atviti,tamsiu paros metu ne visur sviesa sviecia"	„Neteko matyti, kad butu irengta neigaliuju uzvaziavimas. Po darzelio grupes ir vidaus erdve tevai nevedziojami! Todel klausimas nera tinkamas."

Individualius atsakymus pateikė 25 respondentai: 6 iš jų pripažino, kad į ugdymo įstaigos aplinkos pritaikymą nėra atkreipę dėmesio, 4 – įvardino tiesiog nežinantys, 2 – nesidomėjo. Kiti atsakiusieji teigė, kad neturi apie tai nuomonės ar informacijos. Vienas respondentas įvardino, kad ugdymo įstaigos aplinka apskritai yra nesaugi, nes

„<...> vartai atviti (pastaba: atviri)*, tamsiu paros metu ne visur sviesa sviecia* (pastaba: šviesa šviečia)*“*. Vienas respondentas mano, kad šis klausimas yra netinkamas, tačiau įvardino, jog *„neteko matyti, kad butu irengta neigaliuju uzvaziavimas* (pastaba: neteko matyti, kad būtų įrengtas užvažiavimas neįgaliesiems – pandusas)*“*.

***Duomenis apibendrinanti išvada*:** apklausoje dalyvavusiems tėvams stinga žinių apie ugdymo įstaigos universalų aplinkos pritaikymą kiekvieno poreikiams, tačiau didžioji dalis mano, kad tokio pritaikymo jų vaikų ugdymo įstaigos neturi.

4.10. Kaip vertinate jūsų vaiko ugdymo įstaigos tolerancijos įvairovei kultūrą?

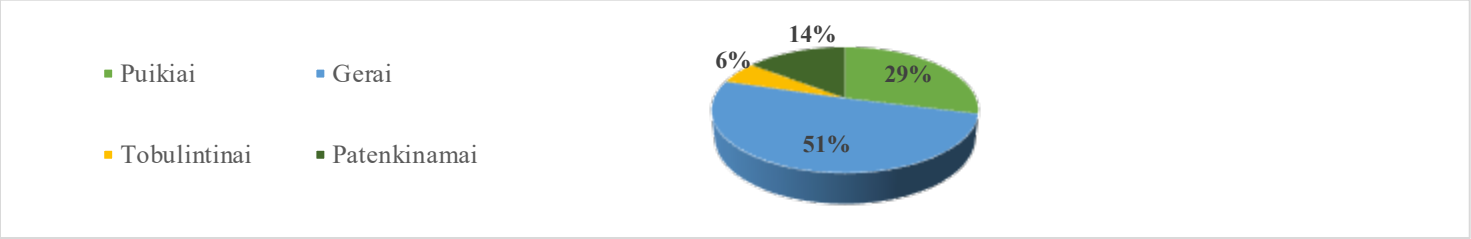

Net pusė respondentų savo vaiko ugdymo įstaigos tolerancijos įvairovei kultūrą vertina gerai, 29 procentai – puikiai, 14 procentų – patenkinamai ir tik 6 procentai – tobulintinai.

Citatos iš tėvų anketų apie jų vaiko ugdymo įstaigos tolerancijos įvairovei kultūrą (kalba neredaguota):

Negalėjo atsakyti į klausimą (10 anketų): "Nesu tikra"; "Negaliu įvertinti"; "Sunku įvertinti"; "Neturiu atsakymo"; "Nežinau"; "Neturiu nuomonės"; "Negaliu atsakyti"; "Neturiu informacijos"; "Nesu susidurusi"; "niekaip".

„Iš 10 duočiau 3"

„Patenkinamai, nes darželyje reikalaujama suprasti kitokius vaikus, bet dėl to neturi kentėti ir būti skriaudžiami kiti vaikai."

„Tai gali įvertinti mamos, kurios turi vaikučius su sutrikimais."

„Vertinu puikiai, darželyja gausu specialistų pagalbos, mokytojos turi padėjėją kuri padeda dirbti su spec poreikių vaiku."

„negalime vertinti, nes tevai pakankamai stipriai atriboti nuobto, kas vyksta grupeje (ne visais atvejais, taciau jei kalbeti apie pagr. aukletoja, kuri su vaikais praleisdavo daugiausiai laiko- tai komunikacija su tevais tikrai labai ribota)"

„Nnesu susidūrus,girdėjus,mači us įstaigos toleranciją įvairovei"

„nežinau, bet tikiuosi kad įstaiga tolerantiška"

„Įstaiga nepasirengus priimti tokius vaikus, nes jiems reikalinga spec priežiura. O jei bus grupej toks vaikas, tai nukentes visi kiti, nes vaikui su spec poreikiais bus atiduodamas visas dėmesys."

„Įstaigos klauskit šio klausimo"

„Per mazai kontakto ir informacijos, kad ivertinti ir padaryti bendra isvada apie įstaigos tolerancija! Bet visumoje, ugdymo istaiga vertinu teigiamai!"

Individualius atsakymus pateikė 20 respondentų, tačiau pusė jų negalėjo atsakyti į klausimą: *"Nesu tikra"; "Negaliu įvertinti"; "Sunku įvertinti"; "Neturiu atsakymo"; "Nežinau"; "Neturiu nuomonės"; "Negaliu atsakyti"; "Neturiu informacijos"; "Nesu susidurusi"; "niekaip"*. Iš kitų likusių atsakymų tik du buvo teigiamai vertinantys ugdymo įstaigos tolerancijos įvairovei kultūrą. Vieno respondento nuomonė apie ugdymo įstaigą buvo itin prasta: *„Iš 10 duočiau 3“*. Taip pat pasiteikė atsakymų su išreikštu tėvų rūpesčiu: *„<...> reikalaujama suprasti kitokius vaikus, bet dėl to neturi kentėti ir būti skriaudžiami kiti vaikai“* ar *„<...> O jei bus grupej toks vaikas, tai nukentes visi kiti, nes vaikui su spec poreikiais bus atiduodamas visas dėmesys“*.

Duomenis apibendrinanti išvada: nors pusė respondentų savo vaiko ugdymo įstaigos tolerancijos įvairovei kultūrą vertina gerai, tačiau net ketvirtadalis visų atsakiusiųjų šią sritį mato kaip problemišką dėl savo žinių ar gaunamos informacijos trūkumo.

5. APIBENDRINTI KIEKYBINĖS ANALIZĖS DUOMENYS

Tiktai maža dalis ugdymo įstaigų atstovų tobulintinai vertina savo administracijos lyderystę ir vadybinius sprendimus, įgyvendinant įtraukties politiką, nes, anot jų, daugelyje ikimokyklinio ugdymo įstaigų mikroklimatas yra geras, pagarbos ir tolerancijos atmosfera pakankama, visi pedagogai yra pasirengę priimti su reikme tobulėti ir didžioji dalis vaikų yra pasirengę priimti įvairių poreikių turinčius bendraamžius.

Vyrauja nuomonė, kad siekiant įtraukiojo ugdymo kultūros gerinimo, daugeliui įstaigų labiausiai reikalinga tinkamai pritaikyta aplinka, žmogiškieji resursai ir bendruomenės švietimo galimybės.

Įtraukties politikos srityje ikimokyklinių ugdymo įstaigų strateginiai planavimo dokumentai prioritetiniais tikslais dažniausiai numato individualų vaikų pažangos planavimą ir vertinimą.

Apklausos duomenimis, ikimokyklinio ugdymo įstaigose vyrauja tradicinės bendruomeninio ir individualaus bendradarbiavimo formos, t.y. susirinkimai (organizuojami pusėje įstaigų), individualūs pokalbiai ir renginiai, beveik visi VGK nariai mano, jog pedagogai dirba kolegialiai (darbuotojai nepaliekami problemų spręsti savarankiškai), tačiau tik dešimtadalis pripažįsta, jog gali kreiptis konsultacinės pagalbos į vadovus ir mažiau nei pusė teigia, jog švietimo pagalbos specialistai bendradarbiauja įsitraukdami į ugdomąsias veiklas.

Nors didžioji dalis įstaigų teigia organizuojančios galimų iššūkių aptarimus su visa įstaigos bendruomene, prieš pradedant konkrečiam vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą, pusė įstaigų pagalbos specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniams planavimą įsivertina kaip nepakankamai atsižvelgiantį į tėvų nuomones ir pastebėjimus. Nemaža dalis VGK mano, jog bendradarbiavimą su ugdytinių tėvais dar būtų galima gerinti.

Nors pusė tėvų įtraukiojo ugdymo kultūrą įstaigose vertina gerai, bet ketvirtadalis tėvų ją nurodo kaip problemišką sritį dėl savo žinių ir gaunamos informacijos trūkumo. Tėvai akcentuoja, jog pavieniais atvejais susidūrė su pedagogų ir specialistų etikos bei bendradarbiavimo trūkumu.

Tuo tarpu pedagogų, manančių, kad visi bendruomenei priklausantys tėvai pasirengę priimti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes, nebuvo, o jų nuomone trečdalis tėvų apskirtai nėra pasirengę priimti minėtus asmenis.

Įstaigų VGK taip pat nurodo, kad beveik trečdalis nepedagoginių darbuotojų, kol kas, žmonių įvairovės dar nelaiko vertybe.

Tėvai implikuoja, jog atskirais atvejais prireikė keisti ugdymo įstaigą dėl bendradarbiavimo tarp pedagogų, specialistų ir administracijos sprendžiant iškilusias problemas trūkumo. Tuo tarpu įstaigos ir tėvų bendruomenės bendradarbiavimu dauguma tėvų patenkinti.

Didžioji dalis tėvų nurodė, kad su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių, susiduria tik tuomet, kai toks vaikas ugdomas jų vaiko grupėje. Tėvai su savo vaikais apie skirtingas galimybes linkę kalbėti tik tuomet, kai susiduria su konkrečia situacija (linkę manyti, kad vaikai per maži). Anot tėvų, ugdymo įstaigos dažniausiai neinformuoja tėvų bendruomenės apie vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą ir nesinaudoja galimybe šviesti jų apie vaikų skirtybes bei visapusišką kiekvieno priėmimą. Tėvų informavimas apie tai, kad jų vaiko grupėje yra vaikas, turintis specialiųjų ugdymosi poreikių, siekia vos 17 procentų. Duomenų analizė rodo, kad tėvams galimai sudėtinga atpažinti kuo skiriasi skirtybių toleravimas ir skirtybių priėmimas.

Tėvai pedagogų pasirengimą ugdyti skirtingų gebėjimų ir poreikių vaikus vertina teigiamai.

Tuo pat metu pedagogai prioritetinėmis mokytojų švietimo sritimis nurodo gebėjimus pasitelkti vaikų skirtybes kaip išteklius (beveik pusė). Tyrimo duomenys rodo, kad ypatingai retai praktikoje taikomi universalaus

dizaino ugdymuisi metodai, ypatingai retai ugdymo metodai personalizuojami. Respondentai teigia, kad tai daryti trukdo per didelis vaikų skaičius grupėse, žinių, patirties ir išteklių stoka. Duomenys atskleidžia pedagogams kylančių sunkumų įvairovę ugdant skirtingų gebėjimų ir poreikių vaikus. Keldami kvalifikaciją SUP turinčių mokinių ugdymo srityse mažiausiai dėmesio ikimokyklinio ugdymo mokytojai skiria atskirų sutrikimų išsamesniam pažinimui, daugiau dėmesio skirdami aplinkos pritaikymui, metodų parinkimui ir priemonių parinkimui, o daugiausiai dėmesio - ugdymo programų rengimui ir bendram specialiųjų ugdymosi poreikių atpažinimui.

Daugiau nei trečdalis VGK narių ugdymosi išteklių prieinamumą įstaigose vertina kaip nepakankamai gerą, o ugdymosi išteklių kokybę gerai vertina mažiau nei trečdalis. Respondentai teigia, kad tik nedidelė dalis turi bent vieną ar visus fizinę negalią turintiems asmenims pritaikytus sanitarinius mazgus. Didžiosios dalies įstaigų teritorijoje panduso nėra. Tik dešimtadalio įstaigų patalpų durys pritaikytos neįgaliojo vežimėliui. Šešios įstaigos gali užtikrinti savarankišką judėjimą neįgaliojo vežimėliu tik pirmo aukšto patalpose. Tik dvi įstaigos neįgaliojo vežimėlio judėjimą gali užtikrinti mobiliojo laiptų kopiklio, lifto ar keltuvo pagalba.

Nors tėvai pripažįsta, kad jiems stinga žinių apie ugdymo įstaigos universalų aplinkos pritaikymą kiekvieno asmens poreikiams, nepaisant to, didžioji dalis mano, kad tokio pritaikymo jų vaikų ugdymo įstaigos neturi.

Įsivertindamos švietimo pagalbos prieinamumą ir kokybę įstaigos nurodo, kad didžioji dalis vaikų, kuriems skirta mokytojo padėjėjo pagalba, ją gauna reikiama apimtimi. Visose ikimokyklinio ugdymo įstaigose dirba logopedai, devyniose iš jų dirba socialiniai pedagogai, septyniose iš jų dirba psichologai, penkiose iš jų dirba specialieji pedagogai. Trečdalis respondentų konstatuoja, kad švietimo pagalba ikimokyklinio ugdymo įstaigose prieinama tik daliai specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių, nes jų skaičius yra per didelis. Beveik pusė įstaigų nepakankamai gerai įsivertina ir spec. ugdymo paslaugų kokybę. Tiktai labai maža dalis respondentų operatyvios ir ankstyvosios intervencijos sistemą įsivertina patenkinamai.

Tuo tarpu tėvai nurodo, jog tik atskirais atvejais kilo poreikis keisti ugdymo įstaigą dėl galimo pedagogų ir specialistų profesinės kompetencijos trūkumo.

Didžioji dalis respondentų gerai įsivertina savo inovacijų diegimo politiką ir švietimo pagalbos sistemą, o prioritetine įstaigų švietimo pagalbos specialistų švietimo sritimi tyrimo respondentai nurodė kvalifikacijos kėlimą.

Daugumoje įstaigų ugdomoji aplinka yra struktūruojama įvairiais veiklos ir aplinkos struktūravimo būdais (pagrinde darbotvarkėmis).

Deja pasirinkdami alternatyvius girdimosios informacijos pateikimo metodus pedagogai renkasi ne pačius veiksmingiausius ar vaikų raidos tarpsnį atitinkančius. Pasirinkdami alternatyvius regimosios informacijos pateikimo metodus ikimokyklinio ugdymo pedagogai naudoja sensorinius, taktilinius ir garso signalus, dominuoja sensorinio signalizavimo metodai ir priemonės. Savireguliacijos ugdymo praktikoje nėra pakankamai taikomas nuoseklus vaikų įgūdžių ugdymo procesas.

Vos daugiau nei trečdalis respondentų pastebi, kad jų įstaigų sprendimų priėmimo praktikoje galėtų būti daugiau atsižvelgiama į vaikų poreikius ir nuomonę.

IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGŲ PASIRENGIMO ĮTRAUKIAJAM UGDYMUI APKLAUSOS DUOMENŲ KOKYBINĖ ANALIZĖ

6. IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGŲ IR JŲ UGDYTINIŲ TĖVŲ PATEIKTŲ ATSAKYMŲ PALYGINIMAS

6. .1. Nuostatos

Ikimokyklinių ugdymo įstaigų atstovų požiūriu:
• **Trečdalis tėvų nėra pasirengę** į ugdymo įstaigos bendruomenę **priimti** asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes. Manančių, kad visi bendruomenei priklausantys tėvai (globėjai) yra pasirengę, nebuvo. • **Puse VGK narių** mano, jog **didžioji dalis ugdytinių yra pasirengę** priimti vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes. **Beveik pusė** teigia: **visi pasirengę**; **dešimtadalis - didžioji dalis vaikų** nėra pasirengę. • **Visos VGK** vienareikšmiškai teigia, jog **visi jų įstaigose dirbantys pedagogai** yra **pasirengę priimti reikmę** nuolat atnaujinti žinias. • **Mažiau nei penktadalis** įstaigų atstovų mano, jog **pedagogai vis dar turi neigiamų nuostatų** „nepatogių“ vaikų atžvilgiu. • **VGK narių** nuomone, **pedagogai** daugiau ar mažiau **yra pasirengę** vaikų įvairovę **laikyti vertybe**. • Beveik **visiems nepedagoginiams** įstaigų **darbuotojams reikalingas žinių atnaujinimas** apie asmenų, turinčių skirtingus poreikius ir galimybes, priėmimą, nes **beveik trečdalis nepedagoginių darbuotojų turi neigiamų nuostatų** vaikų skirtingiems poreikiams ir galimybėmis, vos **mažiau nei trečdalis** vaikų **įvairovės nelaiko vertybe**. • **Visų** ikimokyklinio ugdymo įstaigų **strateginiai planavimo dokumentai numato individualų** visų vaikų **pažangos planavimą ir vertinimą**. • **Maža dalis** ugdymo įstaigų atstovų **vertina tobulintinai** savo **administracijos lyderystę ir vadybinius sprendimus**, įgyvendinant įtraukties politiką. • **Iš VGK** atsakymų - **daugelyje** ikimokyklinių ugdymo įstaigų **mikroklimatas yra geras**, **pagarbos ir tolerancijos atmosfera** jų bendruomenėse **pakankama**. • Siekiant įtraukiojo ugdymo kultūros gerėjimo, **daugeliui įstaigų reikalinga** tinkamai **pritaikyta aplinka, žmogiškieji resursai** ir **bendruomenės švietimo** galimybės.
Tėvų požiūriu:
• **Pusė** apklaustų **tėvų** savo vaiko ugdymo įstaigos tolerancijos įvairovei kultūrą vertina gerai. • **Ketvirtadalis** šią sritį **mato kaip problemišką** dėl savo žinių ar gaunamos informacijos trūkumo. • Atskirais atvejais, kai vaikui teko keisti ugdymo įstaigą, toks poreikis kilo dėl (tėvų nuomone) ugdymo įstaigos pedagogų ir specialistų galimo profesinės kompetencijos ir (ar) **etikos** bei bendradarbiavimo su administracija, sprendžiant iškilusias problemas, **trūkumo**.

6.2. Bendradarbiavimas su tėvais

Ikimokyklinių ugdymo įstaigų atstovų požiūriu:
• **Beveik visose** ugdymo įstaigose **yra vaikų turinčių didelių ir labai didelių** specialiųjų ugdymosi poreikių. • **Didžioji dalis** įstaigų **organizuoja** galimų iššūkių **aptarimus su visa** įstaigos **bendruomene** prieš pradedant vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą. • **Pusė** tyrime dalyvavusių respondentų **pagalbos** specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniams **planavimą įsivertina kaip nepakankamai atsižvelgiantį į tėvų nuomones ir pastebėjimus**. **Nemaža dalis VGK** mano, jog **bendradarbiavimą su** ugdytinių **tėvais** dar būtų **galima gerinti**. • **Didžiosios dalies tėvų ir pedagogų lūkesčiai** susiję su vaikų (turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių) individualia pažanga, kurie **kartais būna didesni** nei vaiko **galimybės**.
Tėvų požiūriu:

- **Didžioji dalis tėvų** teigia, kad **nėra susidūrę** su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių, nebent šis vaikas yra ugdomas jų vaiko grupėje.
- **Daugiau nei pusė respondentų** įvardino esantys **pasirengę priimti ir toleruoti** vaikų skirtybes bei į kiekvieną vaiką **žvelgti kaip į vertybę**.
- Individualių atsakymų **analizė rodo disonansą**: priėmimas ir **tolerancija vyrauja** tada, kai vaikas, turintis specialiųjų ugdymosi poreikių, **nėra ugdomas** jų **vaikų artimiausioje ugdymo aplinkoje**.
- **Ugdymo įstaigos** dažniausiai **neinformuoja tėvų** bendruomenės apie vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą ir **nesinaudoja galimybe šviesti** apie vaikų skirtybes bei visapusišką kiekvieno priėmimą. **Tėvų informavimas** apie tai, kad jų vaiko grupėje yra vaikas, turintis specialiųjų ugdymosi poreikių, **siekia vos 17 procentų**.
- **Tėvai** su savo vaikais apie skirtingas galimybes bei įvairovę **linkę kalbėti tik** vaikui **tiesiogiai susidūrus** su situacija.
- Respondentai **linkę manyti**, **kad** jų **vaikai** yra dar **per maži** pokalbiui apie kitų vaikų skirtingas galimybes, įvairovę, toleranciją įvairovei ir pan.
- Remiantis pateiktų atsakymų analize, pastebima: **tėvams galimai** yra **sudėtinga skirti skirtybių priėmimą ir toleravimą**.

6.3. Bendradarbiavimas įstaigos viduje

Ikimokyklinių ugdymo įstaigų atstovų požiūriu:

- **Pusėje** įstaigų organizuojami pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų **susirinkimai prieš pradedant** vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, **lankyti** ugdymo įstaigą.
- **Ženkliai daugiau nei pusė** tyrime dalyvavusių respondentų personalizuoto **ugdymo planavimo praktiką vertina kaip nepakankamai gerą**.
- **Sėkmingiausiomis** mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir tėvų (globėjų, rūpintojų) **bendradarbiavimo formomis VGK laiko individualius pokalbius ir renginius**.
- Gauti duomenys leidžia daryti prielaidą, kad **įstaigose vyrauja** tradicinės **bendruomeninio ir individualaus bendradarbiavimo formos**.
- **Mažiau nei pusė** respondentų **teigia**, kad **švietimo pagalbos specialistai aktyviai bendradarbiauja** kolegialiai **įsitraukdami į ugdomąsias veiklas**.
- **Beveik visi** respondentai švietimo pagalbos specialistų metodinės konsultacinės **pagalbos prieinamumą vertina kaip pakankamą**.
- **Dešimtadalis** respondentų pripažįsta, kad **gali kreiptis** dėl konsultacinės **pagalbos į vadovus**, kolegialiai dalindamiesi patirtimi.
- Anot respondentų, **darbuotojai nepaliekami** iškilusias **problemas spręsti savarankiškai**, jos sprendžiamos kolegialiai, kiekvieno darbuotojo nuomonė, daugiau ar mažiau yra išklausoma.
- **Beveik visų** įstaigų **VGK** mano, jog **pedagogai dirba kolegialiai** ir **yra linkę** geranoriškai **bendradarbiauti**.

Tėvų požiūriu:

- **Atskirais atvejais**, kilus poreikiui keisti ugdymo įstaigą, pastarasis atsirado **dėl galimo** ugdymo įstaigos pedagogų, specialistų bei administracijos **bendradarbiavimo** sprendžiant iškilusias problemas **trūkumo**.
- **Dauguma tėvų yra patenkinti** savo vaiko **ugdymo įstaigos ir tėvų bendruomenės bendradarbiavimu**.

6.4. Pasirengimas, švietimo pagalbos prieinamumas

Ikimokyklinių ugdymo įstaigų atstovų požiūriu:

- Tyrime dalyvavę respondentai kiekvieno **vaiko individualumą**, jo **galimybių pažinimą**, **pripažinimo bei stiprinimo politiką vertina geriau savo įstaigos lygmenyje**, nei Marijampolės savivaldybės švietimo įstaigų lygmenyje.

- Respondentų vertinimu, **nepakankamai paplitę STEAM mokymo(-si) būdai** (patyriminio ugdymo, kryptingo mokymo spręsti problemas, tikslingo mokymosi žaidžiant, kritinio mąstymo, samprotavimo, analizavimo apibendrinimo, išvadų darymo, iškilusių problemų sprendimo ir kt.).
- Tyrimo duomenys rodo, kad **ypatingai retai** įstaigose **taikomi universalaus dizaino ugdymuisi metodai** (apimantys ugdymo turinio ir medžiagos pateikimą visais pojūčiais vienu metu), **ypatingai retai ugdymo metodai personalizuojami** atsižvelgiant į individualius ugdymosi poreikius.
- **Prioritetinėmis** ikimokyklinio ugdymo **mokytojų švietimo sritimis** tyrimo respondentai įvardino vaikų SUP tenkinimo, ugdymo metodų parinkimo, universalaus dizaino ir ugdymo priemonių parinkimo sritis. Respondentų vertinimu **beveik pusei** ikimokyklinio ugdymo **pedagogų reikėtų sustiprinti gebėjimus naudoti vaikų skirtybes** ugdymo procese **kaip išteklius**.
- Įsivertinant sunkumus, kylančius ikimokyklinio ugdymo pedagogams personalizuojant vaikų ugdymą, nuomonės sutapo dėl **per didelio vaikų skaičiaus grupėse**, **žinių ir patirties bei išteklių stokos**, iš kitų nuomonių matyti pedagogams **kylančių sunkumų įvairovė**.
- **Penktadaliu atvejų** mokytojų **gebėjimai laiku atpažinti** vaikų **įvairovę ir poreikius dar nėra pakankami.**
- Keldami kvalifikaciją SUP turinčių mokinių ugdymo srityse **mažiausiai dėmesio** ikimokyklinio ugd‘‘/ymo mokytojai skyrė atskirų **sutrikimų** išsamesniam **pažinimui, daugiau dėmesio** skirdami **aplinkos pritaikymui, metodų parinkimui ir priemonių parinkimui**, **daugiausiai - ugdymo programų rengimui** ir **bendram** specialiųjų ugdymosi poreikių **atpažinimui**.

Tėvų požiūriu:

- Analizuojant visus respondentų atsakymus galima teigti, kad **tėvai pedagogų pasirengimą vertina teigiamai.**

6..5. Aplinkos pritaikymas, ugdymo(si) ištekliai

Ikimokyklinių ugdymo įstaigų atstovų požiūriu:

- **Penktadalis koridorių yra tik iš dalies pritaikyti** asmenims, judantiems neįgaliojo vežimėlyje, **penktadalis yra pritaikyti judėti laisvai**.
- **Daugiau nei trečdalio** grupių **baldai ir kiti daiktai nėra pritaikyti** judėjimo negalią turintiems asmenimis, **daugiau nei trečdalio** grupių baldai ir daiktai yra **iš dalies pritaikyti**, t.y. grupėje reguliuojamo aukščio yra **tik stalai ir kėdės.**
- **Tik nedidelė dalis** turi bent vieną ar visus fizinę negalią turintiems asmenims **pritaikytus sanitarinius mazgus**.
- **Didžiosios dalies** įstaigų teritorijoje **panduso nėra**, yra tik laiptai.
- **Du trečdaliai** įstaigų **yra nepritaikytos asmenims su negalia, judantiems neįgaliojo vežimėliu**.
- **Dešimtadalio** įstaigų patalpų **durys pritaikytos** neįgaliojo vežimėliui.
- **Šešios** įstaigos gali užtikrinti **savarankišką judėjimą neįgaliojo vežimėliu** tik **pirmo aukšto** patalpose. **Dvi** įstaigos neįgaliojo **vežimėlio judėjimą užtikrina** mobiliojo laiptų kopiklio, lifto ar **keltuvo pagalba**.
- **Didžioji dalis** įstaigų **lauko** teritorijų **takų** yra **išklota skirtinga danga**.
- **Pusėje** įstaigų **patalpų grindys atskirtos skirtinga** grindų **danga**.
- **Beveik visose** įstaigose **įrengti apsauginiai turėklai** laiptams. **Visose** laiptai dengti **viena danga**.
- **Didžiojoje dalyje** įstaigų įspėjamųjų **garsinių priemonių nėra**.
- **Daugiau nei pusė** respondentų atsakė, kad jų ugdymo įstaigų pastatuose ir teritorijose **nėra** įrengtų **informacinių-vaizdinių priemonių**, t.y. informacinių rodyklių, lentų, ekranų ir kt.
- **Daugiau nei trečdalis** respondentų nurodė, kad jų įstaigose **informacinės-vaizdinės priemonės įrengtos iš dalies**, t.y. įstaigų pastato viduje **prie įėjimų ir išėjimų**.
- **Didžioji dalis** įstaigų grupių **erdves** ir patalpas **struktūruoja į ugdomąją, žaidimų, ramybės ir poilsio** erdves.

- **Daugiau nei trečdalis** respondentų **ugdymosi išteklių prieinamumą** įstaigose vertina kaip **nepakankamai gerą**. Įstaigos turimų **ugdymosi išteklių kokybę gerai vertina mažiau nei trečdalis** tyrime dalyvavusių respondentų.

Tėvų požiūriu:

- **Daugiau nei penktadalis** respondentų savo vaiko ugdymo įstaigos **aplinką laiko pritaikyta visų ir kiekvieno poreikiams**.
- **Tėvams stinga žinių** apie ugdymo įstaigos **universalų aplinkos pritaikymą** kiekvieno poreikiams, nepaisant to, **didžioji dalis** mano, kad tokio **pritaikymo** jų vaikų ugdymo įstaigos **neturi**.

5.6. Specialiojo ugdymo prieinamumas ir kokybė

Ikimokyklinių ugdymo įstaigų atstovų požiūriu:

- **Didžioji dalis vaikų**, kuriems skirta **mokytojo padėjėjo** pagalba, ją **gauna reikiama apimtimi**.
- **Visose** ikimokyklinio ugdymo įstaigose dirba **logopedai**, **devyniose** iš jų dirba **socialiniai pedagogai**, **septyniose** iš jų dirba **psichologai**, **penkiose** iš jų dirba **specialieji pedagogai**.
- **Trečdalis** respondentų konstatuoja, kad **švietimo pagalba** ikimokyklinio ugdymo įstaigose **prieinama tik daliai specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių**, nes jų skaičius yra per didelis.
- **Trečdalis** respondentų kitų savivaldybės įstaigų ir institucijų teikiamos švietimo pagalbos **prieinamumą ir kokybę** vertina **nepakankamai gerai**. **Tik labai maža dalis** respondentų **operatyvios ir ankstyvosios intervencijos sistemą** vertina **patenkinamai** arba pagal galimybes.

Tėvų požiūriu:

-

6.7. Ugdymo pritaikymas

Ikimokyklinių ugdymo įstaigų atstovų požiūriu:

- Respondentų įsivertinimo duomenys rodo, kad **vienoje** ugdymo **įstaigoje** ikimokyklinio ugdymo veiklos jokiais būdais **nestruktūruojamos**.
- **Daugumoje** įstaigų **ugdomoji aplinka** yra **struktūruojama** įvairiais veiklos ir aplinkos struktūravimo būdais. **Darbotvarkės** ikimokyklinėse ugdymo įstaigose dažnai taikomas ugdomosios veiklos struktūravimo būdas.
- Pasirinkdami **alternatyvius girdimosios** informacijos pateikimo metodu ikimokyklinio ugdymo pedagogai **renkasi ne pačius veiksmingiausius** ar **vaikų raidos tarpsnį** atitinkančius. Pasirinkdami **alternatyvius regimosios informacijos** pateikimo metodus ikimokyklinio ugdymo pedagogai naudoja sensorinius, taktilinius ir garso signalus, **dominuoja sensorinio signalizavimo metodai** ir priemonės.
- **Procentine išraiška** vaikų **įsitraukimo į neformalias veiklas neįsivertino nei viena įstaiga**, **kiekybine išraiška** viena. Vaikų įsitraukimo ir dalyvavimo neformaliose veiklose įsivertinimas atskleidžia, kad **įtraukties situacijos** atskirose ugdymo įstaigose **yra labai skirtingos**. Kiekvieno vaiko **galimybes** aktyviai **dalyvauti** ugdymo įstaigos ir vietos bendruomenės gyvenime **kaip tobulintinas įsivertino dešimtadalis respondentų**. **Didžioji dalis** įstaigų atstovų vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, **galimybes** aktyviai **dalyvauti** ugdymo įstaigų ir vietos bendruomenės gyvenime **vertina pakankamai gerai**.
- **Savireguliacijos** ugdymo praktikoje **nėra pakankamai taikomas** nuoseklus vaikų **įgūdžių ugdymo procesas** (mokant naudotis pasunkintomis liemenėmis, antklodėmis, balansinėmis pagalvėlėmis, balansiniais kamuoliais ir pan. savarankiško elgesio ir emocijų stabilizavimo priemonėmis). Vyrauja **savireguliacijos mokymas nukreipiant dėmesį** į žaidimus, **kviečiantis kitų specialistų pagalbą** arba pasitelkiant **sensorinės relaksacijos priemones**.
- Vos **daugiau nei trečdalis** respondentų pastebi, kad jų įstaigų **sprendimų priėmimo** praktikoje galėtų būti daugiau **atsižvelgiama į vaikų poreikius ir nuomonę**.

• **Dešimtadalis** įstaigų atstovų vaikų **savivertės stiprinimo** ir **pasitikėjimo savimi** skatinimo **politiką vertina tobulintinai**. • **Didžioji dalis** respondentų **gerai vertina** savo **inovacijų** diegimo politiką ir **švietimo pagalbos sistemą.** • **Prioritetine** įstaigų švietimo pagalbos specialistų švietimo **sritimi** tyrimo respondentai nurodė **kvalifikacijos kėlimą**. • **Mažiau nei pusėje** įstaigų švietimo pagalbos **specialistų** ir ikimokyklinio ugdymo **pedagogų bendradarbiavimo praktika**, organizuojant ugdymą bei teikiant pagalbą specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams **vienoje erdvėje, yra reta**.
Tėvų požiūriu:
• Atskirais atvejais, kai kilo poreikis keisti švietimo įstaigą, pastarasis atsirado dėl ugdymo įstaigos **pedagogų ir specialistų galimo profesinės kompetencijos trūkumo**.

7. APIBENDRINTI TYRIMO KOKYBINĖS ANALIZĖS DUOMENYS

7.1. ĮTRAUKTIES KULTŪROS SRITIS

Apibendrinus ikimokyklinių įstaigų apklausos kiekybinius rezultatus, galima teigti, jog vos mažiau nei puse tėvų, nėra pasirengę į ugdymo įstaigos bendruomenę *priimti* asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes, nes daliai jų trūksta švietimo įtraukties temomis. Nepaisant to, beveik visi respondentai mano, kad jų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvai (globėjai) yra pasirengę *toleruoti* asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes, nors didžioji dauguma respondentų mano, jog tik tam tikra dalis tėvų, vaikų įvairovę laiko *vertybe*. Įsivertinusių įstaigų požiūriu, visgi daugiau nei dešimtadaliui tėvų, vaikų įvairovė *nėra vertybė*.

Ikimokyklinės ugdymo įstaigos, įsivertindamos *ugdytinių* pasirengimą *priimti* vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes konstatuoja, jog jų įstaigose nėra vaikų, kurie vengtų būti tarp vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių.

Nors didžioji dalis respondentų teigia, kad dauguma *ugdytinių* ar visi yra pasirengę *priimti* vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes, bet daugiau nei puse pastebi savo įstaigos ugdytinių nenorą bendradarbiauti su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdantis ir žaidžiant.

Analizuojant tyrimo duomenimis, daroma įžvalga, jog ugdytiniai nevengia būti tarp vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių ir dauguma pasirengę juos priimti, tačiau *bendradarbiauti* su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių, *ugdantis ir žaidžiant*, jie nelinkę.

Įsivertinant savo įstaigų bendruomenės *pedagogų* požiūrį į vaikų įvairovę, konstatuojama, kad pedagogai iš dalies arba visi yra pasirengę vaikų įvairovę laikyti *vertybe.* Ir respondentai vienareikšmiškai teigia, jog visi *pedagogai* yra pasirengę *priimti* į bendruomenę vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes, su reikme nuolat atnaujinti žinias. Tačiau visgi daugiau nei dešimtadalis mano, kad pedagogai vis dar turi neigiamų nuostatų „nepatogių“ vaikų atžvilgiu.

Tyrimo duomenų pagrindu, galima daryti įžvalgą, jog nors tokių pedagogų, kurie nelaikytų vaikų įvairovės vertybe nėra, tačiau visgi tokių, kurie vis dar turi neigiamų nuostatų „nepatogių“ vaikų atžvilgiu, yra.

Respondentų vertinimu, jų įstaigų pedagogai dirba *kolegialiai* ir yra linkę *geranoriškai bendradarbiauti*.

Nors iš pateiktų respondentų atsakymų matome, jog daugelyje ikimokyklinių ugdymo įstaigų mikroklimatas yra geras, o pagarbos ir tolerancijos atmosfera jų bendruomenėse pakankami, tačiau tyrimo duomenys atskleidžia, kad įsivertinusių įstaigų požiūriu, beveik visiems *nepedagoginiams* įstaigų darbuotojams reikalingas žinių atnaujinimas apie asmenų, turinčių skirtingus poreikius ir galimybes, priėmimą, nes beveik trečdalis jų vis dar turi neigiamų nuostatų vaikų skirtingiems poreikiams ir galimybėmis, o vos mažiau nei trečdalis, vaikų įvairovės *nelaiko vertybe*.

Daugiau nei puse respondentų bendradarbiavimą su ugdytinių tėvais vertina gerai, tačiau nemaža dalis mano, kad dar būtų galima gerinti.

Tyrimo duomenys atskleidžia, kad didžiosios dalies tėvų ir pedagogų lūkesčiai susiję su vaikų (turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių) individualia pažanga, kartais būna didesni nei vaiko galimybės.

Daugiausia ugdymo įstaigų, bendruomenes įtraukiojo ugdymo klausimais stengiasi edukuoti seminarų, mokymų, kursų būdu. Ir tam, kad šalintų kliūtis, trukdančias vaikų įtraukčiai, įstaigos pasirengusios taikyti įvairius būdus, nuo švietimo, bendradarbiavimo su kitomis įstaigomis iki individualių, konkrečių atvejų analizės.

Respondentų vertinimu, ikimokyklinėse ugdymo įstaigose darbuotojai nepaliekami iškilusias problemas spręsti savarankiškai, jos sprendžiamos kolegialiai ir kiekvieno darbuotojo nuomonė, daugiau ar mažiau yra išklausoma.

Kad ikimokyklinio ugdymo įstaigose gerėtų įtraukiojo ugdymo kultūra, daugeliui įstaigų reikalinga tinkamai pritaikyta aplinka, žmogiškieji resursai ir bendruomenės švietimo galimybės.

7.2. ĮTRAUKTIES POLITIKOS SRITIS

Remiantis tyrimo metu gautais rezultatais, beveik visose Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigose yra vaikų turinčių didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių. Vienos ikimokyklinio ugdymo įstaigos atstovai nurodė neturintys vaikų su specialiaisiais poreikiais, visgi remiantis turimais Marijampolės savivaldybės pedagoginės psichologinės tarnybos statistiniais duomenimis, visos ikimokyklinio ugdymo įstaigose yra vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, o tai leidžia manyti, kad ne visi respondentai nurodė tiesą atspindinčius atsakymus.

Įsivertindamos savo įstaigų įtraukties politiką institucijos nurodė, kad ikimokyklinio ugdymo įstaigų administracija, atvykusius specialiųjų poreikių vaikus, supažindina su ugdymo įstaigos aplinka ir bendruomene, prieš vaikams pradedant lankyti ugdymo įstaigą, švietimo pagalbos specialistai kartu su ikimokyklinio ugdymo pedagogais ir kitais darbuotojais, kurie dalyvaus ugdymo procese, aptaria ir numato pagalbos teikimo strategijas, organizuoja ugdysiančių pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų susirinkimus, aptaria galimus iššūkius su visa įstaigos bendruomene. Įdomi detalė, kad kiekvieno vaiko individualumą, jo galimybių pažinimą, pripažinimo bei stiprinimo politiką savo įstaigos lygmenyse, įstaigos įsivertino geriau, nei Marijampolės savivaldybės švietimo įstaigų lygmenyje. Nors tikėtina, kad didžioji dalis ugdymo įstaigų tinkamai organizuoja specialiųjų poreikių vaikų priėmimą, bet institucinio lygmens politikos įsivertinimo ir savivaldybės lygmens įtraukties politikos įvertinimo duomenų atotrūkis leidžia manyti, kad toliau pateikti ikimokyklinio ugdymo įstaigų atstovų atsakymai tik dalinai atspindi realybę.

Keturios ikimokyklinio ugdymo įstaigos įtraukties filosofijos nuostatų ir universalaus dizaino mokymuisi strategijų netaiko, o kita dalis ikimokyklinio ugdymo įstaigų jų laikosi. Pavyzdžiui, šių strategijų besilaikančios ikimokyklinio ugdymo įstaigos pagrindinį dėmesį telkia į mokytojų kompetencijų stiprinimą, bendrųjų ugdymų programų pritaikymą, kuria specialias erdves-pojūčių laboratoriją, siekia ugdymo pagal kiekvieno ugdytinio poreikius, bendradarbiauja su Lietuvos aklųjų ir silpnaregių centro SRVKS specialistais, siekia ugdymą personalizuoti, individualizuoti, naudoja STEAM priemones, eksperimentus gamtoje, o daugiau nei pusė ikimokyklinio ugdymo įstaigų, savo grupių erdves ir patalpas, struktūruoja į ugdomąją erdvę, žaidimų erdvę, ramybės erdvę ir poilsio erdvę.

Įtraukiojo ugdymo kontekste, ikimokyklinio ugdymo įstaigų siekiamybė - įtraukti lauko pedagogikos idėjas, socialinių emocinių įgūdžių lavinimo svarbą, sunkumų nustatymą ir intervencijų taikymą. Ugdymo įstaigos planuoja ir toliau vykdyti individualių programų, planų ruošimą ir sudarymą, komandinį bendradarbiavimą su specialistais ir vaikų tėvais, o savo administracijos lyderystę ir vadybinius sprendimus, įgyvendinant įtraukties politiką, vertina gerai.

Didžioji dalis ikimokyklinio ugdymo įstaigų atstovų išskiria tokias taikomas vaikų individualios pažangos stebėjimo sistemas: individualus vaiko planas, vaikų vertinimo aplankai, pažangos stebėjimas ir fiksavimas, ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašo naudojimas, pokalbiai su vaikais ir jų tėvais, o savo operatyvios, ankstyvosios intervencijos sistemą ir inovacijų diegimo politiką, švietimo pagalbos sistemą vertina gerai. Ikimokyklinio ugdymo įstaigų administracija skatina pedagogų kvalifikacijos kėlimą ir pasirengimą diegti personalizuoto ugdymo strategijas sudarydama sąlygas pedagogams kelti kvalifikaciją, skirdamos pakankamą finansavimą mokymams, įtraukia į tarptautinius projektus, seminarus, mokymus, o kvalifikacijos kėlimą aptariama su kiekvienu pedagogu individualiai mokslo metų pabaigoje.

Ikimokyklinio ugdymo įstaigos, nurodo, kad vaikus turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, motyvuoja lankyti ugdymo įstaigą, skatindami vaikų įsitraukimą į įvairias veiklas, išvykas, renginius. Turimų ugdymo erdvių įvairovę, įstaigose teikiamą švietimo pagalbos specialistų pagalbą ir savo vaikų savivertės stiprinimo bei pasitikėjimo savimi skatinimo politiką įstaigos taip pat įsivertino gerai. Atsižvelgiant į tai, kad ikimokyklinio ugdymo įstaigose mokytojo padėjėjo pagalba yra užtikrinama, visgi ne visos Marijampolės ikimokyklinio ugdymo įstaigos gali patenkinti kitų švietimo pagalbos specialistų poreikį, nes ne visose įstaigose dirba socialiniai pedagogai, psichologai, specialieji pedagogai.

Įgyvendinant, gerinant ir užtikrinant įtraukiojo ugdymo politiką, ikimokyklinio ugdymo įstaigoms reikia tokių išteklių, kaip finansai, žmogiškieji ištekliai, priemonės skirtos ugdyti specialiųjų poreikių vaikus, taip pat tokių iniciatyvų, kaip vaikų skaičiaus mažinimas grupėse, ugdomosios aplinkos atnaujinimas, mokymų poreikio pedagogams užtikrinimas.

Galima manyti, kad didžiosios dalies Marijampolės ikimokyklinio ugdymo įstaigų patalpos ir lauko teritorijos tik iš dalies yra pritaikytos specialiųjų poreikių vaikams.

7.3. ĮTRAUKTIES PRAKTIKOS SRITIS

Apklausos rezultatų kiekybinė analizė atskleidė institucinio lygmens nuomonių spektrą, kurių apibendrinti duomenys leidžia daryti kokybines įstaigose **vyraujančios įtraukties praktikos įžvalgas ir prielaidas.**

Dauguma tyrime dalyvavusių respondentų personalizuoto ugdymo *planavimo praktiką* įsivertino kaip dar nepakankamai gerą, o nuomonės sutapo tik dėl kelių tai lemiančių priežasčių: per didelio vaikų skaičiaus grupėse, žinių ir patirties bei išteklių stokos. Likusios nuomonės atskleidė pedagogams kylančių planavimo praktikos sunkumų įvairovę.

Penktadalio tyrime dalyvavusių respondentų vertinimu individualūs mokytojų gebėjimai laiku atpažinti vaikų įvairovę ir poreikius taip pat dar nėra pakankami. Keldami kvalifikaciją mokytojai *mažiausiai dėmesio skiria atskirų sutrikimų išsamesniam pažinimui* (t.y. gilinimuisi į konkrečius atvejus ir/ar problemų sprendimą), kiek daugiau dėmesio mokytojai skiria aplinkos pritaikymui, metodų ir priemonių parinkimui, o daugiausiai dėmesio skiria ugdymo programų rengimui ir bendram specialiųjų ugdymosi poreikių atpažinimui. Galima daryti prielaidą, kad vyraujantys kvalifikacijos kėlimo prioritetai nepakankamai užtikrina penktadalio mokytojų gebėjimus laiku atpažinti vaikų įvairovę ir poreikius.

Tyrimo duomenų pagrindu daroma įžvalga, kad apklausoje dalyvavusiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose vyrauja tradicinės bendruomeninio ir individualaus bendradarbiavimo formos (individualūs pokalbiai ir renginiai įstaigose).

Analizuojant švietimo pagalbos prieinamumą duomenys atskleidžia, kad švietimo pagalba ikimokyklinio ugdymo įstaigose prieinama tik daliai specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių, nes jų skaičius yra per didelis (įstaigų turimiems švietimo pagalbos specialistų etatiniams krūviams ir etatui priskirtam pagalbos gavėjų normatyviniam skaičiui).

Įsivertindamos teikiamos švietimo pagalbos *kokybę,* įstaigos kaip didžiausią problemą turinčią lemiamą įtaką kokybei, nurodo jos nepakankamą prieinamumą.

Tiktai mažiau nei pusė tyrime dalyvavusių respondentų teigia, kad jų įstaigų švietimo pagalbos specialistai aktyviai bendradarbiauja kolegialiai įsitraukdami į ugdomąsias veiklas. Bet dauguma respondentų ikimokyklinio ugdymo įstaigų švietimo pagalbos specialistų metodinės konsultacinės pagalbos prieinamumą vertina kaip pakankamą. Ir tiktai 10 % respondentų pripažįsta, kad gali kreiptis dėl konsultacinės pagalbos į vadovus, kolegialiai dalindamiesi patirtimi.

Kitų savivaldybės įstaigų ir institucijų teikiamos švietimo pagalbos prieinamumą ir kokybę tiktai trečdalis respondentų vertina nepakankamai gerai.

Tiktai truputį daugiau nei trečdalis respondentų pastebi, kad jų įstaigų *sprendimų priėmimo* praktikoje galėtų būti daugiau atsižvelgiama į vaikų poreikius ir nuomonę, bet pusė tyrime dalyvavusių respondentų, pagalbos specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniams planavimą įsivertina, kaip nepakankamai atsižvelgiantį į tėvų nuomones ir pastebėjimus.

Respondentų vertinimu beveik pusei ikimokyklinio ugdymo pedagogų reikėtų sustiprinti gebėjimus naudoti *vaikų skirtybes* ugdymo procese *kaip išteklius*.

Daugiau kaip trečdalis respondentų ugdymosi išteklių prieinamumą ikimokyklinio ugdymo įstaigose vertina kaip nepakankamai gerą, bet įsivertindami ikimokyklinių ugdymo įstaigų bendruomenių *praktiką naudotis visais*

turimais ugdymo aplinkos ištekliais beveik trečdalis respondentų vertino ją kaip tobulintiną. Įstaigų turimų ugdymosi išteklių kokybę gerai vertino tiktai mažiau nei trečdalis tyrime dalyvavusių respondentų.

Vaikų įsitraukimo ir dalyvavimo neformaliose veiklose įsivertinimas atskleidžia, kad įtraukties situacijos atskirose ugdymo įstaigose yra labai skirtingos. Procentine išraiška vaikų įsitraukimo į neformalias veiklas neįsivertino nei viena įstaiga, kiekine išraiška tik viena. Didžioji dauguma - 90 % respondentų, vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, galimybes aktyviai dalyvauti ugdymo įstaigų ir vietos bendruomenės gyvenime vertina pakankamai gerai, o kaip tobulintinas įsivertino tiktai 10 % respondentų.

Įsivertinant didžiausiais švietimo pagalbos reikmes, respondentų dažniausiai minima žmogiškųjų ir finansinių išteklių stoka bei nepakankamas aplinkos pritaikymas. Pora institucijų teigia, kad pagalbos, išteklių ar iniciatyvų jų įstaigose nereikia/pakanka.

Ikimokyklinio amžiaus *vaikų savireguliacijos ugdymo praktikoje* dar nėra pakankamai taikomas nuoseklus vaikų įgūdžių ugdymo procesas (mokant naudotis pasunkintomis liemenėmis, antklodėmis, balansinėmis pagalvėlėmis, balansiniais kamuoliais ir pan. savarankiško elgesio ir emocijų stabilizavimo priemonėmis). Ugdymo praktikoje vyrauja savireguliacijos mokymas nukreipiant dėmesį į žaidimus, kviečiantis kitų specialistų pagalbą arba pasitelkiant sensorinės relaksacijos priemones.

Respondentų vertinimu, Marijampolės ikimokyklinio ugdymo įstaigose dar nepakankamai paplitę STEAM mokymo(-si) būdai (patyriminio ugdymo, kryptingo mokymo spręsti problemas, tikslingo mokymosi žaidžiant, kritinio mąstymo, samprotavimo, analizavimo apibendrinimo, išvadų darymo, iškilusių problemų sprendimo ir pan.). Tyrimo duomenys rodo, kad ugdymo organizavime dar ypatingai retai įstaigose taikomi ir universalaus dizaino ugdymuisi principai ir ugdymo metodai bei ugdymo personalizavimas, atsižvelgiant į individualius ugdymosi poreikius.

Tyrimo duomenys atskleidžia, kad pasirinkdami *alternatyvius girdimosios informacijos pateikimo metodus* ikimokyklinio ugdymo pedagogai renkasi ne pačius veiksmingiausius ar vaikų raidos tarpsnį atitinkančius, bet naudoja sensorinius, taktilinius ir garso signalus, todėl *vyrauja sensorinio signalizavimo metodai ir priemonės*.

Respondentų pateikti apklausos duomenys rodo, kad daugumoje ikimokyklinio ugdymo įstaigų ugdomoji aplinka yra struktūruojama įvairiais veiklos ir aplinkos struktūravimo būdais, o darbotvarkės vis dar yra dažniausiai taikomas ugdomosios veiklos struktūravimo būdas. Respondentai teigia, kad ikimokyklinio ugdymo *veiklos jokiais būdais nestruktūruojamos* tiktai vienoje ugdymo įstaigoje.

Truputį daugiau nei pusė apklausoje dalyvavusių respondentų nurodo, kad vaikų ugdymo procese naudoja pakankamai platų techninės pagalbos priemonių spektrą. Beveik pusėje įsivertinime dalyvavusių Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų teigia, kad techninės pagalbos priemonės vaikų ugdymo procese naudojamos labai ribotai arba iš viso nenaudojamos. Respondentų vertinimo duomenimis trečdalis įstaigų stokoja reikalingų techninės pagalbos priemonių.

Mažiau nei pusėje Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų, švietimo pagalbos specialistų ir ikimokyklinio ugdymo pedagogų *bendradarbiavimo praktika*, organizuojant ugdymą bei teikiant pagalbą specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams *vienoje erdvėje* vyksta tiktai kartais arba yra reta.

Prioritetinėmis *ikimokyklinio ugdymo* mokytojų švietimo sritimis tyrimo respondentai įsivertino vaikų SUP tenkinimo, ugdymo metodų parinkimo, universalaus dizaino ir ugdymo priemonių parinkimo sritis.

Prioritetine Marijampolės ikimokyklinio ugdymo įstaigų *švietimo pagalbos specialis*tų švietimo sritimi tyrimo respondentai nurodė *kvalifikacijos kėlimą*.

7.4. TĖVŲ NUOSTATOS

Remiantis gautais duomenimis apie atsirandantį poreikį respondentų vaikams keisti ikimokyklinio ugdymo įstaigą, pastebimas tėvų nepasitikėjimas jų vaiką ugdančiais pedagogais, kuris galimai kyla dėl profesionalios ir etiškos komunikacijos su įstaigos administracija, pedagogais bei specialistais trūkumo. Dauguma tyrime dalyvavusių tėvų įvardino neturėję jokio kontakto su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių, kas

verčia abejoti ar visi tėvai teisingai supranta „specialiųjų ugdymosi poreikių“ sąvoką. Įžvelgiama tikimybė, kad specialiaisiais ugdymosi poreikiais laikoma ne pagalbos ar paslaugų reikmė, o vaikai, kurie aiškiai išsiskiria savo išvaizda, elgesiu ar gebėjimais: „Logopedo pagalba reikalinga ir sveikiems vaikams, o dabar ji teikiama tik „kitokiems“. Respondentams galimai buvo sudėtinga suprasti skirtumą tarp tolerancijos ir priėmimo sąvokų. Įvardindami, kad yra pasirengę toleruoti ir priimti „<...> tol, kol nekenkia mano vaiko saugumui“, „Esu pasirengusi priimti visus <...>, bet ne agresyvius“ arba „<...> jei tai tiesiogiai nepalies mano vaiko“, kuo respondentai akivaizdžiai parodė savo nepasirengimą priimti vaikų įvairovę. Šie individualūs atsakymai leidžia suprasti, kad dalis tėvų tik mano, kad priima visus vaikus, toleruoja skirtybes ir vaikų individualumą, tačiau iš tikrųjų galimai nepageidauja, kad vaikai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, būtų ugdomi kartu su jų vaiku. Tai patvirtina ir didžiąją dalį gautų atsakymų, kad respondentai mano, jog tėvams trūksta informacijos, nes galimai susiformavę nepagrįstos baimės, išankstinės nuostatos, jaučiamas informacijos trūkumas ir kt.

Nors remiantis tyrimo dalyvių pateiktais atsakymais yra pastebimas tėvų nepasirengimas įtraukiojo ugdymo filosofijos diegimui ikimokyklinio ugdymo įstaigose ir keletas respondentų apskritai net nedrįso vertinti pedagogų pasirengimo, tačiau bendrais duomenimis yra matoma, kad pedagogų pasirengimas tėvų nuomone yra vertinamas geriau. Tikima, kad jie yra pasirengę priimti ir toleruoti vaikų skirtybes bei žvelgti į kiekvieną vaiką kaip į vertybę, tačiau individualiuose atsakymuose išsiskyrė pastebėjimai, kad pedagogams galimai yra sunku ir sudėtinga dirbti dėl didelio vaikų skaičiaus grupėse, trūksta konsultacinės pagalbos, reikalinga tobulinti kvalifikaciją ir profesines kompetencijas.

Didžioji dauguma respondentų bendradarbiavimą tarp ugdymo įstaigos ir tėvų bendruomenės vertina palankiai, nors individualiuose atsakymuose buvo pastebėjimų, kad kartais sunkumų kyla ir šioje srityje. Gauti duomenys apie susitikimų organizavimą dėl vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo tyrime dalyvavusių tėvų vaikų grupėse parodo bendradarbiavimo stygių. Dažnu atveju ne tik nebuvo organizuojami bendri susitikimai, tačiau tėvai net individualiai negauna jokios informacijos. Šis tarpusavio komunikacijos bei tėvų informavimo trūkumas galimai gilina egzistuojančią problemą dėl nepakankamo tėvų specialiųjų ugdymosi poreikių suvokimo, tolerancijos ir vaikų įvairovės priėmimo. Kadangi ugdymo įstaigos nepakankamai skatina tėvų bendruomenes išsamiau suvokti vaikų įvairovę, skirtingas vaikų galimybes bei toleranciją joms, tėvai šia tema netgi nesikalba su savo vaikais, kol nesusiduria su konkrečia situacija.

8. TYRIMO PRIELAIDOS IR ĮŽVALGOS

Įtraukiojo ugdymo ir tolerancijos temos nėra pakankamai aktualizuojamos

Remiantis Marijampolės savivaldybės pedagoginės psichologinės tarnybos disponuojamais statistiniais duomenimis apie savivaldybės švietimo pagalbos gavėjus, visos ikimokyklinio ugdymo įstaigos turi vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių. Visgi vienos įstaigos atstovai nurodė neugdantys vaikų su tokiais poreikiais. Tai kelia pagrįstą abejonę, ar visi atstovai pakankamai gerai susipažinę su įstaigos praktika ir įsigilinę į „specialiųjų ugdymosi poreikių“ sąvoką.

Dauguma tyrime dalyvavusių tėvų įvardino neturėję jokio kontakto kitose aplinkose su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių, išskyrus tuos atvejus, kai susiduria savo vaiko grupėje. Pirma, šie duomenys taip pat skatina suabejoti, ar visi tėvai pakankamai plačiai suvokia „specialiųjų ugdymosi poreikių“ sąvoką (galbūt vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių, yra laikomi tik tie vaikai, kurie itin išsiskiria savo išvaizda, elgesiu ar gebėjimais?), antra, tokios tėvų nuostatos lemia, jog tolerancijos ir įtraukiojo ugdymo temomis jie nesikalba su savo vaikais (manydami, jog pastarieji tam per maži).

Nors didžioji dalis ikimokyklinių ugdymo įstaigų tinkamai organizuoja specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų priėmimą, bet tik maža dalis tėvų apskritai gauna informacijos apie jų vaikų grupėje besiugdysiantį ugdytinį, turintį specialiųjų ugdymosi poreikių. Šis komunikavimo trūkumas galimai gilina esamą nepalankią įtraukties kultūrą įstaigose: ugdymo įstaigos nepakankamai skatina tėvų bendruomenes pasigilinti, įgauti žinių ir geriau suvokti vaikų gebėjimų ir sunkumų įvairovę, nepasinaudojama galimybėmis aptarti įvairias patirtis, jas geriau suprasti ir atliepti, todėl įtraukiojo ugdymo bei tolerancijos temos tėvams nėra pakankamai aktualizuojamos, o pastarieji šiomis temomis nepakankamai kalbasi su savo vaikais, kalbėdamiesi tik susiduriant su konkrečiomis situacijomis.

Taip pat dėl žinių, supratimo bei konkrečios komunikacijos su tėvais trūkumo susidaro dar vienas atotrūkis: neretai pasitaiko, jog didžiosios dalies tėvų ir pedagogų lūkesčiai, susiję su vaikų (turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių) individualia pažanga, būna didesni nei vaiko galimybės.

Toleruoti ar priimti?

Anot tyrime dalyvavusių įstaigų atstovų, mažiau nei pusė ikimokyklines ugdymo įstaigas lankančių vaikų tėvų apskritai nėra pasirengę priimti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes, nes daliai tėvų apskritai trūksta švietimo įtraukties temomis. Nepaisant to, beveik visi respondentai mano, kad jų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvai (globėjai) yra pasirengę *toleruoti* minėtus asmenis. Vis dėlto didžioji dauguma pedagogų patvirtina, kad tik tam tikra dalis tėvų vaikų įvairovę laiko *vertybe*, manydami, kad daugiau nei dešimtadaliui tėvų, vaikų įvairovė *nėra vertybė*.

Panaši situacija stebima ir analizuojant atsakymus apie ugdytinius: manoma, kad dauguma arba visi *ugdytiniai* yra pasirengę *priimti* vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes, bet daugiau nei pusė respondentų pastebi savo įstaigos ugdytinių nenorą bendradarbiauti su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdantis ir žaidžiant. Daroma įžvalga, jog ugdytiniai nevengia būti tarp vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, dauguma pasirengę juos priimti, tačiau *bendradarbiauti* su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių, *ugdantis ir žaidžiant*, jie nelinkę.

Vis dar esama *pedagogų*, kurie turi neigiamų nuostatų „nepatogių“ vaikų atžvilgiu. Beveik visiems *nepedagoginiams* įstaigų darbuotojams reikalingas žinių atnaujinimas apie asmenų, turinčių skirtingus poreikius ir galimybes, priėmimą, nes beveik trečdalis jų vis dar turi *neigiamų nuostatų,* susijusių su skirtingais vaikų poreikiais ir galimybėmis, o vos mažiau nei trečdalis vaikų įvairovės apskritai *nelaiko vertybe*.

Vyraujantys kvalifikacijos kėlimo prioritetai nepakankamai užtikrina penktadalio mokytojų gebėjimus laiku atpažinti vaikų įvairovę ir poreikius. Greta to beveik pusei ikimokyklinio ugdymo pedagogų reikėtų sustiprinti gebėjimus naudoti *vaikų skirtybes* ugdymo procese *kaip išteklius*.

Ugdymas planuojamas nepakankamai atsižvelgiant į vaikų poreikius ir tėvų nuomones, pastebėjimus

Nors didžioji dalis respondentų bendradarbiavimą tarp ugdymo įstaigos atstovų ir tėvų bendruomenės vertina *palankiai*, atskiri pasisakymai liudija galimą tėvų nepasitikėjimą jų vaiką ugdančiais pedagogais. Toks pasitikėjimo atotrūkis galimai kyla dėl *profesionalios, etiškos komunikacijos* su įstaigos administracija, pedagogais bei specialistais *trūkumo*.

Apie sąveikos su tėvais trūkumą kalba ir patys ikimokyklinių įstaigų atstovai. Daugiau nei trečdalis respondentų pastebi, kad jų įstaigų *sprendimų priėmimo* praktikoje galėtų būti ir daugiau atsižvelgiama į *vaikų poreikius* ir nuomonę. Pusė tyrime dalyvavusių respondentų *pagalbos* specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniams *planavimą* įsivertina kaip nepakankamai atsižvelgiantį į *tėvų nuomones* ir pastebėjimus.

Bendradarbiavimo praktika teikiant pagalbą vienoje erdvėje itin reta

Nors ikimokyklinio ugdymo įstaigų švietimo pagalbos specialistų metodinės konsultacinės pagalbos prieinamumas daugumos respondentų vertinamas kaip pakankamas, tačiau tik mažiau nei pusė tyrime dalyvavusių respondentų teigia, kad jų įstaigų švietimo pagalbos specialistai aktyviai bendradarbiauja *kolegialiai* įsitraukdami į *ugdomąsias veiklas*. Tyrimo duomenys rodo, kad švietimo pagalbos specialistų ir ikimokyklinio ugdymo pedagogų *bendradarbiavimo praktika*, organizuojant ugdymą bei teikiant pagalbą specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams *vienoje erdvėje,* vyksta tiktai kartais arba yra reta. Tik dešimtadalis respondentų pripažįsta, kad gali kreiptis dėl konsultacinės pagalbos į vadovus, kolegialiai dalindamiesi patirtimi. Dažniausiai darbuotojai nepaliekami iškilusias problemas spręsti savarankiškai, nors kai neišvengiamai reikia jos sprendžiamos kolegialiai ir kiekvieno darbuotojo nuomonė daugiau ar mažiau yra išklausoma.

Saugios aplinkos lūkestis

Analizuojant atskirus tėvų pasisakymus įžvelgiamas netiesiogiai išreiškiamas *saugios aplinkos* ugdymo įstaigoje lūkestis. Viena vertus, tėvams užsimenant apie *agresiją*, kyla poreikis pasigilinti, kas yra *agresija*, kas yra *elgesio sunkumai*, kokia dar yra vaikų *elgesio sunkumų raiška*, kaip savo sunkumus reiškia kiti, specialiųjų ugdymosi poreikių neturintys, vaikai, antra vertus, nuomonės kelia klausimų apie tėvų turimas *nuostatas* specialiųjų poreikių turinčių vaikų atžvilgiu, bei ką ugdymo įstaigos bendruomenė (pedagogai bei specialistai kartu su tėvais nei nepedagoginiais darbuotojais) gali padaryti, kad minėtas saugumo lūkestis būtų geriau atliepiamas.

Dažniausiai minima problema, kalbant apie pasirengimą įtraukiam ugdymui įstaigose, yra *žmogiškųjų ir finansinių išteklių stoka* bei nepakankamas *aplinkos pritaikymas*. Patalpos ir lauko teritorijos tik iš dalies yra pritaikytos specialiųjų poreikių vaikams. Ši sritis yra labai tobulintina. Nors mokytojo padėjėjo pagalba daugumoje atvejų yra užtikrinama reikiama apimtimi, visgi ne visos ikimokyklinio ugdymo įstaigos gali patenkinti *švietimo pagalbos poreikį*, nes ne visose įstaigose dirba socialiniai pedagogai, psichologai, specialieji pedagogai. Švietimo pagalba ikimokyklinio ugdymo įstaigose prieinama tik daliai specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių, nes jų skaičius yra per didelis (įstaigų turimiems švietimo pagalbos specialistų etatiniams krūviams ir etatui priskirtam pagalbos gavėjų normatyviniam skaičiui).

Ikimokyklinio ugdymo įstaigoms stinga priemonių, skirtų ugdyti specialiųjų poreikių vaikus, taip pat reikalinga mažinti vaikų skaičių grupėse, atnaujinti *ugdomąją aplinką*, užtikrinti *mokymus* pedagogams pagal esamą poreikį.

Galimi sprendimai – kas toliau?

Pasisakydami apie *įtraukųjį ugdymą* ir jo *kokybę*, ikimokyklinio ugdymo įstaigų atstovai siekia įtraukti *lauko pedagogikos* idėjas, akcentuoja *socialinių emocinių įgūdžių lavinimo* svarbą, *sunkumų nustatymą* ir *intervencijų taikymą*. Ugdymo įstaigos planuoja ir toliau vykdyti individualių programų, planų ruošimą ir sudarymą, komandinį bendradarbiavimą su specialistais ir vaikų tėvais, o savo administracijos lyderystę ir vadybinius sprendimus, įgyvendinant įtraukties politiką, vertina gerai.

Visgi ikimokyklinio amžiaus *vaikų savireguliacijos ugdymo praktikoje* dar nėra pakankamai taikomas nuoseklus vaikų įgūdžių ugdymo procesas, dar nepakankamai paplitę STEAM mokymo(-si) būdai, pasirinkdami *alternatyvius girdimosios informacijos pateikimo metodus* ikimokyklinio ugdymo pedagogai renkasi ne pačius veiksmingiausius ar vaikų raidos tarpsnį atitinkančius, bet naudoja sensorinius, taktilinius ir garso signalus (*vyrauja sensorinio signalizavimo metodai ir priemonės*).

Beveik pusėje įsivertinime dalyvavusių ugdymo įstaigų atstovų teigia, kad techninės pagalbos priemonės vaikų ugdymo procese naudojamos labai ribotai arba iš viso nenaudojamos. Respondentų vertinimo duomenimis trečdalis įstaigų jų stokoja.

Siekiant šalinti kliūtis

Siekiant šalinti kliūtis, trukdančias vaikų įtraukčiai, įstaigų atstovai pasirengę taikyti įvairius būdus: nuo *švietimo*, *bendradarbiavimo su kitomis įstaigomis* iki *individualių*, konkrečių *atvejų analizės*.

Prioritetinėmis *ikimokyklinio ugdymo* mokytojų švietimo sritimis tyrimo respondentai laiko vaikų SUP tenkinimo, ugdymo metodų parinkimo, universalaus dizaino ir ugdymo priemonių parinkimo sritis.

Apžvelgus tėvų atsakymus, akivaizdu, jog pastarieji tiki, kad tiek jie patys yra pasirengę *toleruoti* vaikų skirtingas galias ir sunkumus, bet žvelgti į kiekvieną vaiką kaip į *vertybę ir skirtybes priimti kaip galimybes – ne visuomet.* Pedagogų *vertybinis* pasirengimas bei dalykinis pasiruošimas įtraukiam ugdymui tyrime įvertinti geriau. Visų ugdymo įstaigų *tolerancijos įvairovei* kultūrą tėvai vertina gerai ir puikiai.

9. TYRIMO IŠVADOS

1. Įtraukties kultūros ūgtis (vaikų įvairovės bendruomenėse vertinimo aspektu) Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigose dar nepakankamai aktualizuojama. Stiprindamos įtraukties kultūrą savo bendruomenėse, įstaigos pasirengusios analizuoti konkrečius atvejus, bendradarbiauti su kitomis įstaigomis ir institucijomis, tėvų bendruomene, bet prioritetinėmis įtraukties kultūros stiprinimo priemonėmis, kol kas, renkasi aplinkos pritaikymą, žmogiškųjų resursų užtikrinimą ir bendruomenių švietimą.

2. Pedagogų pasirengimą priimti vaikų įvairovę tyrimo respondentai vertina kaip pakankamą, patvirtindami nuolatinį žinių bei supratimo atnaujinimo ir gilinimo poreikį, bet pripažįsta, kad pedagoginėje bendruomenėje dar neretai pastebimos neigiamos nuostatos „nepatogių“ vaikų atžvilgiu.

3. Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų nepedagoginių darbuotojų pasisakymuose vis dar stebimos reikšmingos neigiamos nuostatos vaikų įvairovės, jų skirtingų poreikių bei galimybių atžvilgiu.

4. Tėvų pasirengimas toleruoti skirtingas vaikų galimybes ir poreikius yra pakankamas, bet pasirengimas priimti ir vertinti skirtybes kaip vertybę, dar nepakankamas. Tėvų švietimas, informavimas ir dalyvavimas įtraukties kultūros stiprinime – nepakankami.

5. Vaikų pasirengimas toleruoti skirtybes respondentų taip pat vertinamas kaip pakankamas, bet skirtybių priėmimas ir bendradarbiavimas veiklose nepakankami.

6. Tyrimo duomenimis didžioji dauguma ikimokyklinio ugdymo įstaigų palaiko įtraukties švietime politikos nuostatas, tinkamai organizuodamos įvairių poreikių vaikų priėmimą ir taikydamos universalaus dizaino ugdyme elementus. Ir tiktai keturios, iš dešimties tyrime dalyvavusių ikimokyklinio ugdymo įstaigų, nurodo, kad įtraukties filosofijos nuostatų ir strategijų ugdyme netaiko.

7. Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovų lyderystė ir vadybiniai sprendimai, įgyvendinant įtraukties politiką švietime, tyrimo respondentų įvertinti gerai. Pakankamai vertinama darbuotojų veiklos rezultatų priežiūra ir kontrolė, darbuotojų kvalifikacijos kėlimo skatinimas.

8. Dauguma įstaigų taiko vaikų individualaus ir personalizuoto ugdymo, individualios pažangos stebėjimo bei ankstyvosios intervencijos sistemas, bet vertina jas tobulintinai.

9. Įsivertindami ugdymo organizavimą respondentai pastebi, kad, vyraujant nepakankamai pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų bendradarbiavimo praktikai, ugdymas planuojamas mažai atsižvelgiant į vaikų poreikius, ugdymo rekomendacijas ir tėvų nuomonę.

10. Tyrimo dalyviai pakankamai gerai įsivertino įvairių poreikių ir skirtingų galimybių vaikų įtrauktį į bendruomenių kultūrines ir socialines veiklas, neformalųjį ugdymą bei specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų savivertės stiprinimo politiką instituciniuose lygmenyse.

11. Galimai reikšmingiausiais įtraukties politikos skatinimo veiksniais tyrime nurodyti finansiniai ir žmogiškieji ištekliai, ugdymo priemonių prieinamumas, ugdomųjų aplinkų atnaujinimas, vaikų skaičiaus grupėse mažinimas ir kvalifikacijos kėlimas.

12. Ugdymo ir aplinkos pritaikymas mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių įvertintas kaip labiausiai tobulintina įtraukties politikos sritis: didžiosios dalies Marijampolės ikimokyklinio ugdymo įstaigų patalpos ir lauko teritorijos tik iš dalies yra pritaikytos specialiųjų poreikių vaikams. Didžioji dalis ikimokyklinio ugdymo įstaigų pastatų ir jų prieigų, nėra pritaikyti asmenims su regėjimo negalia. Tik pusėje ikimokyklinių ugdymo įstaigų, kelių patalpų grindys atskirtos skirtinga grindų danga, o didžiojoje dalyje įstaigų įspėjamųjų garsinių priemonių iš viso nėra. Daugiau nei pusė Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų yra nepritaikytos asmenims su negalia, judantiems neįgaliojo vežimėliu ir tik šešios Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigos gali užtikrinti savarankišką judėjimą neįgaliojo vežimėliu ir tai tik pirmo jų įstaigos aukšto patalpose. Tik dvi ikimokyklinio ugdymo įstaigos neįgaliojo vežimėlio judėjimą gali užtikrinti mobiliojo laiptų kopiklio, lifto ar keltuvo pagalba. Tik labai nedidelė dalis ikimokyklinio ugdymo įstaigų koridorių, yra iš dalies pritaikyti ar pritaikyti, judėti laisvai asmenims, judantiems neįgaliojo vežimėliu, o patalpų durys pritaikytos neįgaliojo vežimėliui. Daugiau nei trečdalio Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų grupių baldai ir kiti daiktai nėra pritaikyti judėjimo negalią turinčių asmenų judėjimui tarp jų bei yra tik iš dalies pritaikyti naudojimui t.y. grupėje reguliuojamo aukščio yra tik stalai ir kėdės. Ir tik nedidelė dalis Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų turi bent vieną ar visus sanitarinius mazgus, pritaikytus fizinę negalią turintiems asmenims. Daugiau nei pusės ikimokyklinio ugdymo įstaigų pastatuose ir jų teritorijose nėra įrengtų informacinių-vaizdinių priemonių, t.y. informacinių rodyklių, lentų, ekranų ir kt., didžiojoje dalyje įstaigų lauko takai yra iškloti skirtinga ir nesaugia danga, pandusų nėra, yra tik laiptai. Apibendrinus Marijampolės ikimokyklinio ugdymo įstaigų ugdymo aplinkų pritaikomumą specialiųjų poreikių vaikams, daroma išvada, kad ši sritis yra dar labai tobulintina.

13. Personalizuoto ugdymo planavimo praktika tyrime įsivertinta kaip dar nepakankamai gera, o pateiktos nuomonės atskleidė pedagogams kylančių planavimo praktikos sunkumų įvairovę bei nepakankamus mokytojų gebėjimus laiku atpažinti vaikų poreikių įvairovę ir nepakankamą dėmesį atskirų atvejų išsamesniam pažinimui bei analizei.

14. Vyraujantys ikimokyklinio ugdymo pedagogų kvalifikacijos kėlimo prioritetai nepakankamai užtikrina penktadalio mokytojų gebėjimus laiku atpažinti vaikų įvairovę ir poreikius, o beveik pusei ikimokyklinio ugdymo pedagogų reikėtų sustiprinti gebėjimus vaikų skirtybes ugdymo procese naudoti kaip išteklius.

15. Ikimokyklinio ugdymo įstaigose vis dar vyrauja tradicinės bendruomeninio ir individualaus bendradarbiavimo formos (individualūs pokalbiai ir renginiai įstaigose).

16. Pakankamai gerai įsivertintas bendras švietimo pagalbos prieinamumas savivaldybėje ir švietimo pagalbos specialistų metodinės konsultacinės pagalbos prieinamumas, nors atskleidžiama, kad instituciniuose lygmenyse psichologinė, specialioji pedagoginė ir logopedinė pagalba nėra visiems pakankamai prieinama. Tik nedidelė dalis respondentų kitų savivaldybės įstaigų ir institucijų teikiamos švietimo pagalbos prieinamumą ir kokybę įvertino nepakankamai gerai.

17. Įsivertindamos teikiamos švietimo pagalbos kokybę, įstaigos visą dėmesį nukreipia į nepakankamą pagalbos prieinamumą, bet pateiktų kontrolinių klausimų atsakymuose atskleidžiamas ir švietimo pagalbos specialistų nepakankamas bendradarbiavimas, kolegialiai įsitraukiant į ugdomąsias veiklas, ir itin reta švietimo pagalbos specialistų ir ikimokyklinio ugdymo pedagogų bendradarbiavimo praktika, organizuojant ugdymą bei teikiant pagalbą specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams vienoje erdvėje, ir nepakankamas administracijos bei kitų pedagogų įsitraukimas sprendžiant problemas ir dalinantis patirtimi.

18. Ugdymosi išteklių prieinamumą ikimokyklinio ugdymo įstaigose vertinamas kaip nepakankamai geras, bet įsivertindami ikimokyklinių ugdymo įstaigų bendruomenių praktiką naudotis visais turimais ugdymo aplinkos ištekliais beveik trečdalis respondentų vertino ją kaip tobulintiną.

19. Ikimokyklinio amžiaus vaikų savireguliacijos ugdymo praktikoje dar nėra pakankamai taikomas nuoseklus vaikų įgūdžių ugdymo procesas (mokant naudotis pasunkintomis liemenėmis, antklodėmis, balansinėmis pagalvėlėmis, balansiniais kamuoliais ir pan. savarankiško elgesio ir emocijų stabilizavimo priemonėmis). Ugdymo praktikoje vyrauja savireguliacijos mokymas nukreipiant dėmesį į žaidimus, kviečiantis kitų specialistų pagalbą arba pasitelkiant sensorinės relaksacijos priemones.

20. Marijampolės ikimokyklinio ugdymo įstaigose dar nepakankamai paplitę STEAM pradmenų mokymo(-si) būdai (patyriminio ugdymo, kryptingo mokymo spręsti problemas, tikslingo mokymosi žaidžiant, kritinio mąstymo, samprotavimo, analizavimo apibendrinimo, išvadų darymo, iškilusių problemų sprendimo ir pan.). Tyrimo duomenys rodo, kad ugdymo organizavime dar ypatingai retai įstaigose taikomi ir universalaus dizaino ugdymuisi principai ir ugdymo metodai bei ugdymo personalizavimas, atsižvelgiant į individualius ugdymosi poreikius.

21. Pasirinkdami alternatyvius girdimosios informacijos pateikimo metodus ikimokyklinio ugdymo pedagogai renkasi ne pačius veiksmingiausius ar vaikų raidos tarpsnį atitinkančius.

22. Daugumoje ikimokyklinio ugdymo įstaigų ugdomoji aplinka yra struktūruojama įvairiais veiklos ir aplinkos struktūravimo būdais, o darbotvarkės vis dar yra dažniausiai taikomas ugdomosios veiklos struktūravimo būdas.

23. Ten kur ištekiai turimi, vaikų ugdymo procese naudojamas pakankamai platus techninės pagalbos priemonių spektras, bet beveik pusėje įsivertinime dalyvavusių Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų teigia, kad techninės pagalbos priemonės vaikų ugdymo procese naudojamos labai ribotai arba iš viso nenaudojamos dėl jų stokos.

24. Prioritetinės ikimokyklinio ugdymo mokytojų švietimo ir kvalifikacijos kėlimo sritys, respondentų vertinimu - vaikų SUP tenkinimas, ugdymo metodų ir ugdymo priemonių parinkimas.

25. Prioritetinė Marijampolės ikimokyklinio ugdymo įstaigų švietimo pagalbos specialistų švietimo sritis - jų kvalifikacijos kėlimas.

10. REKOMENDACIJOS

10.1. MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS IKIMOKYKLINIŲ UGDYMO ĮSTAIGŲ PATEIKTOS PASIRENGIMO ĮTRAUKIAM UGDYMUI REKOMENDACIJOS

Marijampolės lopšelis-darželis "Ąžuoliukas"

1. Žmogiškųjų, materialiųjų išteklių paieška ir veiklos iniciatyvų skatinimas ir palaikymas.
2. Kurti įstaigoje nusiraminimo, atsipalaidavimo erdves, siekiant struktūruoti ugdomąją veiklą.
3. Stiprinti švietimo pagalbos specialistų, mokytojų kompetencijas, įgyvendinant įtraukųjį ugdymą.
4. Prieš ateinant vaikams į įstaigą, su tėvais, mokytojais aptarti vaikų ugdymo sunkumus, sutrikimus, negalias ir galimybes, kaip lengviau vaikui integruotis į grupės veiklą.

Lopšelis - darželis "Nykštukas"

1. Įstaigos darbuotojai bei švietimo pagalbos specialistai turi ne tik išnaudoti turimus įgūdžius bei resursus, bet ir plėsti savo kompetencijas, siekiant teikiamos pagalbos efektyvumo įsigyjant metodikas įvairiems sutrikimams šalinti (pvz. autizmo spektro sutrikimai) ir/ar kaip lavinti įgūdžius akliems, silpnaregiams, kurtiems ar neprigirdintiems vaikams) bei apmokyti darbuotojus kaip su metodikomis dirbti.
2. Užtikrinti ugdymo aplinkos pritaikymą ir modernizavimą, reikalingų priemonių, atitinkančių įvairius ugdymosi poreikius, įsigijimą.
3. Svarbu įdėti pakankamai pastangų užmezgant ryšį su vaiku ir bendradarbiavimą su jo tėvais. Pedagogai, specialistai mokėdami dirbti su įvairiomis metodikomis galėtų padėti, patarti tėvams kaip ugdyti vaiką namuose esant įvairiems sutrikimams (pvz. esant autizmo spektro sutrikimams kaip formuoti savarankiškumo įgūdžius, gebėjimą komunikuoti).
4. Įstaigos aplinka turi atitikti visų bendruomenės narių poreikius. Ugdymo aplinka turi būti saugi, patogi, patraukli, funkcionali, greitai pritaikoma skirtingoms veikloms, informatyvi, su aiškiomis vizualiomis ir (ar) garsinėmis nuorodomis, atitikti higienos normų reikalavimus.

Marijampolės vaikų lopšelis-darželis "Pasaka"

1. Siekiant taikyti universalaus dizaino ugdymuisi metodus reikėtų mažinti vaikų skaičių grupėse, didinti išteklius.
2. Siekiant kokybiško įtraukiojo ugdymo įstaigoje reikalinga pritaikyti aplinkas, atitinkančias visų mokinių poreikius.
3. Siekiant kokybiško švietimo pagalbos teikimo, įstaigoje reikalinga užtikrinti specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams visų švietimo pagalbos specialistų prieinamumą.

Marijampolės sav. Patašinės universalus daugiafunkcis centras

1. Formuoti ir plėtoti ikimokyklinio ugdymo įstaigos bendruomenėje teigiamas nuostatas vaikų turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių atžvilgiu.
2. Plėtoti inkliuzinio ugdymo įgyvendinimui reikiamus materialinius ir žmogiškuosius išteklius.
3. Sudaryti sąlygas tikslingam pedagogų švietimui, inkliuzinio ugdymo įgyvendinimo ir taikymo tematika.
4. Ugdymo procesą orientuoti į kiekvieną vaiką bei jo poreikius.

Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Rasa“

1. Kurti įtraukioji ugdymo kultūros suvokimą, formuojant visų bendruomenės narių nuostatas, leidžiančias priimti žmonių įvairovę kaip vertybę, o ne kaip trukdį.
2. Įstaigoje vykdyti švietėjišką veiklą visų su vaiko ugdymu susijusių asmenų, tėvų (globėjų , rūpintojų) supažindinimui su vaikų amžiaus tarpsnių dėsningumais, jiems būdingais elgesio ir emocijų ypatumais.
3. Įtraukiojo ugdymo prioritetas įstaigoje išlieka žmogiškasis faktorius - komandoje dirbančių mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų pagalbos mokiniui specialistų pakankamas kiekis įstaigoje ir sąlygų sudarymas jų kvalifikacijos kėlimui, tobulinimuisi, įgyjant naujų kompetencijų.

Marijampolės vaikų lopšelis darželis "Rūta"

1. Organizuoti diskusijas, refleksijas, pokalbius su tėvais, mokytojais ir nepedagoginiais darbuotojais, akcentuojant ugdytinių SUP pasiekimus, sėkmę, laimėjimus, padarytą pažangą;
2. Inicijuoti glaudesnį VGK bendradarbiavimą su tėvais ir pedagogais, išklausant ir įsiklausant į abipusius lūkesčius, atliepiant vaiko poreikius spendžiant problemas;
3. Užtikrinti SUP vaikų saugią ir palankią mokymosi aplinką, orientuotą į asmenybės sėkmę, gerą savijautą, brandą, individualias vaiko galimybes atitinkančias ugdymosi pasiekimus ir pažangą.

Marijampolės vaikų lopšelis - darželis "Šaltinėlis"

1. Patenkinti ugdymo įstaigos kvalifikuotų kompetentingų specialistų poreikį (psichologų, logopedų, specialiųjų pedagogų), įvedant ugdymo įstaigai reikalingą etatų skaičių.
2. Patraukliais metodais skatinti tėvus dalyvauti veiklose, seminaruose, mokymuose, patyriminėse dienose, siekiant formuoti nuostatą, jog kiekvienas vaikas yra asmenybė.
3. Skirti lėšų tikslingų priemonių įsigijimui, patalpų atnaujinimui (įrengiant nusiraminimo, relaksacijos kambarius), kurias galima pritaikyti ne tik fizinę negalią turintiems vaikams.
4. Organizuoti nepedagoginių darbuotojų ilgalaikę kvalifikacijos tobulinimo programą.
5. Sistemingai organizuoti apskrito stalo diskusijas – „Iššūkiai ir sprendimai. Praktikoje išbandyti metodai“, praktikoje išbandytų metodų dienas- pasidalinti gerąja patirtimi ugdant SUP turinčius vaikus.

Marijampolės vaikų lopšelis - darželis "Šypsenėlė"

1. Stiprinti įtraukties kultūrą savo bendruomenėje, nuolat bendradarbiaujant su kitomis įstaigomis, institucijomis, ugdytinių tėvais.
2. Šviesti ir informuoti įstaigoje dirbančius nepedagoginius darbuotojus, ugdytinių tėvus apie specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius vaikus, skatinti toleranciją ir palaikančios aplinkos kūrimą.
3. Organizuoti ugdymą, atsižvelgiant į vaikų poreikius, ugdymo rekomendacijas, taikant universalaus dizaino principus, mažinant vaikų skaičių grupėse.
4. Ikimokyklinio ugdymo įstaigose turėtų dirbti visa švietimo pagalbos specialistų komanda: tiflopedagogas, surdopedagogas, judesio korekcijos specialistas, specialusis pedagogas, socialinis pedagogas, psichologas, logopedas, mokytojo padėjėjas.
5. Skirti dėmesį aplinkos pritaikymui vaikams su judėjimo/regos negalia: įrengti aiškias įspėjamąsias garsines ir vizualines nuorodas, kontrastingai pažymėti paviršius (durys, laiptai), praplatinti duris, įrengti pandusą, pasirūpinti liftu ar keltuvu. Neįgaliesiems pritaikyti tualetus.

Marijampolės vaikų lopšelis - darželis "Vaivorykštė"

1. Tėvų, pedagogų ir kitų nepedagoginių darbuotojų švietimas, teigiamos nuostatos vaikų įvairovės, jų skirtingų poreikių ir galimybių atžvilgiu formavimas.
2. Nepakankami žmogiškieji ir finansiniai ištekliai, ugdomosios aplinkos pritaikymas bei ugdymo priemonių prieinamumas.
3. Siekiant lygių galimybių įgyvendinimo principo, atsižvelgiant į individualius kiekvieno vaiko poreikius, mažinti vaikų skaičių grupėse.
4. Efektyvių praktinių – metodinių mokymų pedagogams stygius.

Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Želmenėliai“

1. Mažinti ugdytinių skaičių grupėse.
2. Didinti žmogiškuosius išteklius. Gerinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą (gydytojų, PPT ir ugdymo įstaigos).PPT rekomendavus specialiąją pagalbą (mokytojo padėjėjo) informuoti įstaigos steigėją dėl pareigybės įstaigai poreikio.
3. Didinti finansinius išteklius dėl aplinkos pritaikymo.
4. Organizuoti nemokamus kvalifikacijos tobulinimo seminarus, gerinančius visų ugdymo įstaigos darbuotojų pasirengimą, dalykines kompetencijas, pozityvias vertybines nuostatas, priimant mokinių ir jų ugdymosi poreikių įvairovę.
5. Sukurti pedagogų motyvavimo ir paskatinimo už sėkmingą darbą su SUP turinčiais mokiniais sistemą.

10.1. MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS PEDAGOGINĖS PSICHOLOGINĖS TARNYBOS PASIRENGIMO ĮTRAUKIAM UGDYMUI REKOMENDACIJOS

ĮTRAUKTIES KULTŪROS FORMAVIMO IR AUGINIMO LYGMENYJE

BENDRUOMENĖS SUSITARIMAI DĖL ESMINIŲ VERTYBIŲ:

· Įveiklinti lyderystę, susitariant dėl pagarbos mokinių įvairovei, tolerancijos nuomonių įvairovei, pagalbos kiekvienam, švietimo pagalbos paslaugų prieinamumo ir veiksmingumo, bendradarbiavimo ir veiklos kartu, nenutrūkstamo asmeninio tobulėjimo, lygiaverčio ir įtraukus švietimo, aktyvaus mokinių dalyvavimo ugdymo veiklose ir bendruomenės gyvenime, teigiamų pedagogų ir darbuotojų nuostatų mokinių įvairovės atžvilgiu, iniciatyvų ir lyderystės;

· Gerinti švietimo įstaigų mikroklimatą stiprinant pagarbos žmonių įvairovei ir tolerancijos skirtybėms atmosferą nepedagoginių darbuotojų tarpe.

BENDRADARBIAVIMAS IR KOMUNIKAVIMAS:

· Didinti bendradarbiavimo kultūrą stiprinant visos bendruomenės įsitraukimą (vadovų, mokytojų, vaikų, šeimų, darbuotojų), bendrai susitariant dėl esminių bendruomenės vertybių;

· Tikslingai ir efektyviai komunikuoti planuojant vaikų ugdymą, numatant tikslus ir priemones, mokinio pažangą ir tėvų įsitraukimą, asmeninės pažangos ir asmenybės ūgties stebėjimo sistemą, vertinimo sistemą;

· Individualiai aktyviai ir reguliariai bendradarbiauti siekiant kiekvieno mokinio gerovės;

· Stiprinti profesionalią ir etišką komunikaciją, mažinti aktualų tėvų ir pedagogų lūkesčių atotrūkį vidutinių didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių pažangos atžvilgiu aiškiai, aktyviai ir reguliariai komunikuojant bei įtraukiant tėvus į aktyvų dalyvavimą jų vaikų ugdymo procese.

TĖVŲ ŠVIETIMAS IR ĮTRAUKTIES VERTYBINIŲ NUOSTATŲ FORMAVIMAS:

· Įveiklinti lyderystę įvairiomis formomis skatinant, inicijuojant ir organizuojant informatyvų bei įtraukų tėvų švietimą vaikų įvairovės galių ir sunkumų srityse;
· Mokyti tėvus reflektuoti, aptarti ir priimti skirtingas patirtis, jas geriau suprasti ir atliepti;
· Skatinti tėvus kalbėtis su vaikais apie žmonių įvairovę, skirtybes, toleranciją ir skirtybių vertingumą visuomenei.

VAIKŲ SOCIALINĖS EMOCINĖS KOMPETENCIJOS UGDYMAS:

· Mokyti ne tik toleruoti, bet geriau pažinti įvairias vaikų galias, jas priimti kaip vertybę, bendrauti ir bendradarbiauti ugdantis ir žaidžiant;
· Aktyviai mokyti vaikus tinkamo elgesio suaugusiųjų pavyzdžiu, netoleruojant patyčių ir atskirties;
· Pereiti nuo intervencijų į netinkamo elgesio pasekmes prie priežasčių prevencijos ir ankstyvosios interevencijos (atliekant funkcinį vaiko netinkamo elgesio vertinimą ir skiriant individualų dėmesį jo poreikiams);
· Kurti ir diegti pozityvaus elgesio palaikymo sistemas (tinkamo elgesio paskatinimo/ pastiprinimo 4/1).

PEDAGOGŲ ŠVIETIMAS IR ĮTRAUKTIES VERTYBINIŲ NUOSTATŲ PUOSELĖJIMAS:

· Stiprinti pagarbą įvairovei ir toleranciją skirtybėms (skirtybes vertinti kaip galimybes ir išteklius, kuriais grindžiamas kiekvieno mokinio ugdymasis);
· Skatinti bendradarbiavimą ir tarpusavio paramą (nesivadovaujant išankstinėmis neigiamomis nuostatomis, o puoselėjant lūkesčius dėl kiekvieno mokinio pasiekimų);
· Stiprinti pedagogų bendradarbiavimo, nekonkuravimo ir komandinio darbo kultūrą;
· Palaikyti nenutrūkstamo asmeninio pedagogų profesinio tobulėjimo ir dalinimosi gerąja patirtimi kultūrą.

ĮTRAUKTIES POLITIKOS FORMAVIMO LYGMENYJE

LYDERYSTĖ
· *Pozityvi* ir aiški ugdymo įstaigos vadovo ir jo komandos vizija kiekvieno vaiko įtraukties atžvilgiu;
· Kryptinga ir nuosekli įtraukties politika: vizijos ir misijos įgyvendinimo tikslų, uždavinių ir priemonių planavimas ir įgyvendinimas;
· Įtrauki vadovo ir komandos darbo kultūra;
· Kiekvieno komandos nario lyderystė savo veiklos sferose.

RESURSŲ TELKIMAS IR OPTIMALUS NAUDOJIMAS

Žmogiškųjų:
· Suformuoti komandas konkretiems procesams;
· Pritraukti steigėjus, partnerius, išorės specialistus ir konsultantus konkrečioms problemoms spręsti;
· Įtraukti įstaigos bendruomenę ir nuolat įvairiomis formomis skatinti aktyviai dalyvauti veiklose bei problemų sprendimo paieškose bei įgyvendinime.

Laiko: tvarius pokyčius įstaigų bendruomenėse įtvirtinti mažais žingsneliais nuosekliai įgyvendinant įtraukties politiką

Materialinių:
· Resursai ugdymo priemonėms, įrangai, paskatinimams
· Darbuotojų mokymams
· Darbuotojų skatinimui

TYRIMŲ DUOMENIMIS IR REKOMENDACIJOMIS GRĮSTŲ SPRENDIMŲ PRIĖMIMAS

- Naudokite įvairius įtraukties procesų diegimo ir vertinimo įrankius. Pavyzdžiui:
  Įtraukioji mokyklos lyderystė: politikos ir praktikos savirefleksijos priemonė.docx

  Ankstyvojo amžiaus vaikų įtraukiojo ugdymo savirefleksijos priemonė.doc

  https://www.european-agency.org/resources/publications/raising-achievement-all-learners-self-review

  http://pbsacademy.org.uk/wp-content/uploads/2016/01/PBS-Academy-Service-Provder-checklist.pdf

  https://srvks.lt/wp-content/uploads/2020/06/FEV-GAIR%C4%96S-SRVKS.LT_.pdf

- Veiklos strategijas, planus, politika ir tvarkas renkite moksliniais tyrimais ir duomenimis grįstų rekomendacijų pagrindu (taikykite nacionalinių, regioninių, institucinių pasirengimo įtraukiąjam ugdymui tyrimų, apklausų, analizių, vertinimų ir rekomendacijų duomenis, planuojant ir priimant sprendimus);
- Įgyvendinkite kryptingą pedagogų ir aptarnaujančių darbuotojų ugdymo, jų asmeninio tobulėjimo bei profesinių kompetencijų plėtotės institucinę politiką;
- Išsamiai pažinkite mokinių asmenines savybes, poreikius ir galias, nes tik tuomet galėsite suprasti kaip organizuoti jų mokymą, kur ir kokių išteklių ieškoti;
- Užtikrinkite naujų, efektyviausių, į mokinių poreikius atliepiančių ir moksliniais įrodymais grįstų praktikų bei metodų naudojimą ugdymo procesuose alternatyvios komunikacijos sistemos (PECS, Makaton, ir pan.), PEPIS, MAPA (agresijos prevencija ir valdymas), individualaus ugdymo programos (ASDAN, AFFLS), sensorinė integracija, aplinkos pritaikymas ir vizualinės pagalbos sistemos, ir kt.

VISŲ IR KIEKVIENO SAVIRAIŠKOS SKATINIMAS

PEDAGOGŲ PROFESINIO MEISTRIŠKUMO AUGINIMAS

Inicijuokite ir įdiekite mokytojų profesinio meistriškumo (nuolatinio tobulėjimo įgyjant naujų žinių, įgūdžių ir gebėjimų žinias taikyti praktikoje ir ją tobulinti) augimo ir veiklos analizės sistemą įstaigoje;

Organizuokite sistemingą pedagoginės veiklos stebėseną, jos aptarimą, grįžtamąjį ryšį, sudarykite sąlygas savirefleksijai;

Telkite mokytojus kolegialiai analizuoti savo veiklą, išbandyti naujus būdus, stiprinkite kolegialaus grįžtamojo ryšio praktiką, skatinkite mokytojus kryptingai planuoti savo profesinio meistriškumo augimą, reflektuoti savo pedagoginę veiklą, tobulinant įtraukaus ugdymo praktiką.

ĮTRAUKTIES PRAKTIKOS TAIKYMO LYGMENYJE

UNIVERSALUS ĮSTAIGŲ PATALPŲ IR UGDYMO APLINKŲ DIZAINAS:

- Pritaikant patalpas ir aplinkas siekite užtikrinti visiems vienodą resursų prieinamumą ir erdvių saugumą (pvz. bendrų ir individualių, „ramybės kampelių“, sensorinių kambarių, sensoriškai draugiškų erdvių, ir pan.)
- Siekite erdvių, patalpų ir aplinkų funkcionalumo (pvz. baldus išdėstykite taip, kad išvengtumėte mokinių susibūrimo vienoje vietoje, kurkite individualias ir grupinės veiklos zonas, suplanuokite funkcionalias vietas priemonėms, atsižvelkite į individualius konkrečių mokinių poreikius, ir kt.)

- Taikykite informacinę aplinkos vizualizaciją (pvz. simboliai, piktogramos, veiklų sekos, susitarimai, vertybės ir lūkesčiai, tvarkaraščiai, laikmačiai, alternatyvi komunikacija, mokymo(si) planai, aplinkos ir savęs stebėjimo sistemos, ir pan.);

UNIVERSALUS UGDYMO PROCESO DIZAINAS:

- Sukurkite ir nuosekliai taikykite individualios mokinio pažangos sistemas (apimančias stebėjimą, planavimą, pasiekimų vertinimą, naujas ugdymo strategijas ir metodus ir kt);
- Personalizuokite ugdymo procesą, gerai pažinkite individualius visų mokinių poreikius ir galias, suteikite reikiamą ugdymosi paramą ir švietimo pagalbą;
- Naudokite įvairius ugdymo metodus ir strategijas, personalizuokite ugdymo turinį ir priemones, naudokite interaktyvią mokomąją medžiagą, atliepkite į mokinių sensorinius poreikius diferencijuokite instrukcijas ir pan.
- Ypatingą dėmesį skirkite nuosekliam mokinių savireguliacijos įgūdžių ugdymo procesui (mokant naudotis pasunkintomis liemenėmis, antlodėmis, balansinėmis pagalvėlėmis, balansiniais kamuoliais, savarankiško elgesio ir emocijų stabilizavimo priemonėmis ir pan.), savo veiklos planavimo ir kasdienių gyvenimo įgūdžių ugdymui.

PLANAVIMO PRAKTIKOS STIPRINIMAS

· Išsamiai pažinkite mokinių galias ir sunkumus, pasitelkite tėvus ir specialistus, ugdymo metodus, strategijas ir priemones rinkitės personaliai atsižvelgdami į mokinių galias ir sunkumus, įgalinkite kiekvieną mokinį stiprindami jo galias ir atskleisdami galimybes;

· Įtraukite visų mokinių tėvus (tame tarpe ir turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių) į jų vaiko ugdymo planavimą ir organizavimą.

VEIKSMINGŲ NETRADICINIŲ BENDRADARBIAVIMO FORMŲ PAIEŠKA BEI SKATINIMAS

Pasitelkite šiuolaikines informacines technologijas, tėvų ir bendruomenės bendradarbiavimo idėjas

ŠVIETIMO PAGALBOS PRIEINAMUMO IR KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS

· Pasitelkite visus įmanomus institucijos finansinius ir žmogiškuosius išteklius, kitų institucijų ir bendruomenės paramą reikiamai švietimo pagalbai užtikrinti;

· Užtikrinkite ikimokyklinio ugdymo pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų komandinį bendradarbiavimą ir švietimo pagalbos teikimą veikiant kolegialiai, tose pačiose erdvėse;

UNIVERSALUS UGDYMO PRIEMONIŲ DIZAINAS

· Stiprinkite praktiką dalintis įstaigos turimais ištekliais ir optimaliai juos panaudoti;

· Pasinaudokite tinklaveikos galimybėmis padidindami įvairių išteklių prieinamumą;

· Įsigydami naujas priemones kolegialiai apsvarstykite poreikius, galimybes, prioritetus ir sprendimų tvarumą.

11.PRIEDAI

11.1. Marijampolės vaikų lopšelis - darželis „Rūta“

(tyrime naudoti duomenys iš pateiktų 4 anketų)

	Anketos klausimas	Ugdymo įstaigos atsakymai
1.	KULTŪROS SRITIS	
1.1.	Ar manote, kad Jūsų ugdytinių tėvai (globėjai) yra pasirengę į ugdymo įstaigos bendruomenę priimti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Taip, didesnė dalis tėvų (globėjų) yra pasirengę. Ne, visiems tėvams (globėjams) trūksta švietimo įtraukties temomis.
1.2.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvai (globėjai) yra pasirengę toleruoti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Taip, didesnė dalis tėvų (globėjų) yra pasirengę toleruoti asmenų įvairovę.
1.3.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvams (globėjams) vaikų įvairovė yra vertybė?	Dalis tėvų (globėjų) vaikų įvairovę laiko vertybe.
1.4.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytiniai yra pasirengę priimti vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Taip, didžioji dalis vaikų yra pasirengę.
1.5.	Kaip manote, ar jūsų ugdymo įstaigos ugdytiniai lygiavertiškai priima vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdantis ir žaidžiant?	Vaikai lygiavertiškai priima kiekvieną asmenį. Kartais pastebimas vaikų nenoras bendradarbiauti. Kartais pastebimas vaikų nenoras bendradarbiauti. "Jau trečius metus grupę lanko keli vaikai turintys spec. poreikių. Nepastebėjau vaikų nenoro bendrauti ar jų vengimo. Visi vaikai puikiai sutaria."
1.6.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos pedagogų pasirengimą priimti į bendruomenę vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Pedagogai pasirengę, tačiau reikalingas nuolatinis žinių atnaujinimas.
1.7.	Kaip vertinate jūsų įstaigos bendruomenės pedagogų pasirengimą toleruoti asmenų skirtingus poreikius ir galimybes?	Pedagogai yra tolerantiški įvairiems vaikų poreikiams ir galimybėms.
1.8.	Ar jūsų ugdymo įstaigos bendruomenės pedagogams vaikų įvairovė yra vertybė?	Pedagogai pasirengę vaikų įvairovę laikyti vertybe. Pedagogai iš dalies pasirengę vaikų įvairovę laikyti vertybe.
1.9.	Kokių pastebėjimų turite apie jūsų įstaigos pedagogų kolegialumą, pasirengimą bendradarbiauti?	"Manau mūsų įstaigos pedagogai yra atviri bendradarbiavimui." "aktyviai bendradarbiaujame sprendžiant įtraukiojo ugdymo klausimus" "Noriai bendrauja, bendradarbiauja" "Nezinau"
1.10.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiai darbuotojai priima vaikų įvairovę?	Nepedagoginiams darbuotojams būtina pagilinti savo žinias apie asmenų, turinčių skirtingus poreikius ir galimybes, priėmimą.

1.11.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiai darbuotojai toleruoja skirtingus poreikius ir galimybes?	Tolerancija skirtingiems poreikiams ir galimybėms yra pakankama. Nepedagoginiai darbuotojai vis dar turi neigiamų nuostatų vaikų skirtingiems poreikiams ir galimybėms.
1.12.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiams darbuotojams vaikų įvairovė yra vertybė?	Ne, didžioji dalis nepedagoginių darbuotojų vaikų įvairovės nelaiko vertybe.
1.13.	Kokia jūsų nuomonė apie mikroklimatą, pagarbos ir tolerancijos atmosferą ugdymo įstaigos bendruomenėje?	"Kaip ir kiekvienoje įstaigoje pasitaiko nesusipratimų, bet viską puikiai ir taikiai išsprendžiame. Svarbiausia yra bendravimas, išsikalbėjimas, įsiklausymas, keitimasis informacija." "Manau, kad tolerancija ir pagarba pakankama" "Labai gerai, mikroklimatas pagarbus, tolerantiškas, empatiškas." "Tai ne nuo manes priklauso. Tai visos istaigos ir tevu reikalas taip pat"
1.14.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimą?	Gerai
1.15.	Kaip vertinate ugdymo įstaigos ugdytinių TĖVŲ (globėjų) lūkesčius, susijusius su jų vaikų (turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių) individualia pažanga?	Keliami lūkesčiai kartais būna didesni nei vaiko galimybės.
1.16.	Kaip vertinate pedagogų lūkesčius susijusius su vaikų, turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, individualiai pažangai?	Keliami lūkesčiai kartais būna didesni nei vaiko galimybės.
1.17.	Kokiais būdais siekiate edukuoti įstaigos bendruomenę įtraukiojo ugdymo klausimais?	"Įvairiais." "Susitikimų, diskusijų, bendrų švenčių, išvykų metu" "Seminarai, konferencijos." "Seminarai"
1.18.	Kaip planuojate šalinti kliūtis, trukdančias vaikų įtraukčiai?	"Pirmiausia - kokios bus kliūtys. Visada galima rasti problemos sprendimo įvairiausių būdų." "Kurti fizines ir socialines aplinkas įtraukiojo ugdymo vaikų poreikių tenkinimui" "Gilinti savo pačios žinias apie įtrauktį, ir tai pritaikyti praktiškai."
1.19.	Kaip savo ugdymo įstaigoje skatinate įtraukiojo ugdymo filosofijos ir jos vertybių puoselėjimą?	"Kol kas dar ir neteko skatinti įtraukiojo ugdymo filosofijos." "Svarbus visų švietimo pagalbos specialistų komandinis bendravimas ir bendradarbiavimas su tėvais, mokytojais diskutuojant apie vaiko gerovės užtikrinimą, poreikių tenkinimą įstaigoje."
1.20.	Kaip vertinate pasidalintos lyderystės, skatinimo ir palaikymo kultūrą jūsų įstaigoje?	Problemos sprendžiamos kolegialiai.

1.21.	Kokių iniciatyvų, pagalbos, išteklių reikia įtraukiojo ugdymo kultūros gerinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	"Kompetentingų specialistų, kurie profesionaliai ir aiškiai tėveliams perteiktų informaciją, kodėl jų mažyliui reikalinga pagalba ir kokia." "Svarbu sudaryti sąlygas vaikų socialinės ir emocinės aplinkų sukūrimui, priemonių įsigijimui, mokytojų kompetencijos tobulinimui." "Financinių edukacinių ir kt."
2.	POLITIKOS SRITIS	
2.1.	Kaip priimate į ugdymo įstaigą atvykstančius vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių?	Naujai atvykstantį vaiką supažindinate su ugdymo įstaigos aplinka ir bendruomene prieš jam pradedant lankyti ugdymo įstaigą. Švietimo pagalbos specialistai kartu su ikimokyklinio ugdymo pedagogais ir kitais darbuotojais, kurie dalyvaus ugdymo procese, aptariate ir numatote pagalbos teikimo strategijas.
2.2.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko individualumo, jo galimybių pažinimo, pripažinimo bei stiprinimo politiką Marijampolės savivaldybės švietimo įstaigų lygmenyje?	Patenkinamai
2.3.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko individualumo, jo galimybių pažinimo, pripažinimo bei stiprinimo politiką jūsų įstaigos lygmenyje?	Gerai
2.4.	Ar jūsų ugdymo įstaigoje ugdomi vaikai, turintys didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių?	Taip
2.5.	Kokias esmines įtraukties filosofijos nuostatas ir universalaus dizaino mokymuisi strategijas jau esate įdiegę ugdymo įstaigoje?	"Mokytojų kompetencijų stiprinimas." "Kuriamos specialios erdvės - "Pojūčių" laboratorija ir kt." Netaikome
2.6.	Ar ugdymo įstaigos strateginio planavimo dokumentuose yra numatytas individualios visų vaikų pažangos planavimas ir vertinimas?	Taip
2.7.	Kokiais būdais ir formomis planuojate ugdymo individualizavimą?	"Kiekvienam vaikui atsižvelgiant į jo sutrikimą ruošiame individualias programas. Jomis remiantis vykdomas ugdymas." "Pedagogai ir švietimo pagalbos specialistai planuoja individualų darbą" "Individualių programų sudarymas" Neplanuojame
2.8.	Kaip vertinate jūsų įstaigos administracijos lyderystę ir vadybinius sprendimus, įgyvendinant įtraukties politiką?	Gerai
2.9.	Kokios vaikų individualios pažangos stebėjimo sistemos taikomos jūsų ugdymo įstaigoje?	"Vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimas." "vaikų vertinimo aplankai, individualių gebėjimų programos"

2.10.	Kaip vertinate jūsų įstaigos operatyvios pagalbos ir ankstyvosios intervencijos sistemą?	Gerai
2.11.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos inovacijų diegimo politiką?	Gerai
2.12.	Kaip vertinate švietimo pagalbos sistemą jūsų įstaigoje?	Gerai
2.13.	Kaip jūsų ugdymo įstaigos administracija skatina pedagogų kvalifikacijos kėlimą ir pasirengimą diegti personalizuoto ugdymo strategijas?	"Pagal būtinumą ir mokytojų prašymus organizuojami seminarai, paskaitos." "Įtraukiami mokytojai į Savivaldybės, Respublikos it Tarptautinius projektus, seminarus, mokymus"
2.14.	Kaip vertinate vaikų savivertės stiprinimo ir pasitikėjimo savimi skatinimo politiką jūsų ugdymo įstaigoje?	Gerai
2.15.	Kaip skatinate vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą?	"Vaikams turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių būtina lankyti ugdymo įstaigą, bet nepilną darbo laiką ir įstaiga turi užtikrinti padėjėjos buvimą nuolatos." "Teigiamo emocinio klimato sukūrimu" "Sudarant tam sąlygas, prisitaikant prie ugdytinio poreikių." "Gera atmosfera"
2.16.	Kokios pagalbos, išteklių ir (ar) iniciatyvų reikia įtraukiojo ugdymo politikos gerinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	"Ugdymo(si) priemonių spec. poreikių vaikams. Kvalifikuotų specialistų žinių, informacijos. Jų per mažai." "Svarbus specialiojo pedagogo pareigybės įsteigimas"
2.17.	Ar pastatas ir jo prieigos pritaikyti asmenims su regėjimo negalia (pažymėtos durys, laiptų pakopos, kiti paženklinti statinio elementai)?	Nepritaikytas, asmeniui su regėjimo negalia orientuotis pastate neįmanoma.
2.18.	Ar įstaigoje esantiems laiptams įrengti apsauginiai turėklai?	Įrengti visame pastate
2.19.	Ar laiptų pradžia ir pabaiga dengta skirtinga danga?	Laiptai dengti viena danga
2.20.	Ar įstaigos patalpų grindys išklotos skirtinga danga?	Kelių patalpų grindys atskirtos skirtinga grindų danga
2.21.	Kokios įspėjamosios garsinės priemonės yra įrengtos pastate?	Įspėjamųjų garsinių priemonių nėra
2.22.	Ar lauko teritorijoje takai iškloti skirtinga danga?	Taip, dalyje teritorijos takai iškloti skirtinga danga
2.23.	Įvertinkite, ar Jūsų įstaiga prieinama asmenims su negalia, judantiems neįgaliojo vežimėliu:	Nepritaikyta. Į pastatą patekti nėra galimybės
2.24.	Ar patalpų durys pritaikytos neįgaliojo vežimėliui tilpti?	Patalpų durys siauros ir nepritaikytos
2.25.	Kaip užtikrinate savarankišką patekimą į pastatą su neįgaliojo vežimėliu?	Panduso nėra, yra tik laiptai
2.26.	Kaip užtikrinate savarankišką judėjimą su neįgaliojo vežimėliu, jei pastatas kelių aukštų?	Judėti galima tik pirmame aukšte

2.27.	Ar koridoriai yra pritaikyti asmenims, judantiems neįgaliojo vežimėlyje?	Koridoriai nėra pritaikyti
2.28.	Ar pritaikyti baldai ir kiti daiktai grupėse judėjimo negalią turintiems vaikams?	Iš dalies pritaikyti. Reguliuojamo aukščio tik stalai ir kėdės
2.29.	Ar bent vienas sanitarinis mazgas (tualetas/prausykla) pritaikytas fizinę negalią turintiems asmenims (tinkamas durų plotis ir užraktas, pakankamai erdvės vežimėliui judėti, yra ranktūriai, patogu naudotis kriaukle, popieriaus laikikliu, muilo dozatoriumi)?	Sanitariniai mazgai nepritaikyti asmenims su fizine negalia
2.30.	Ar įstaigos pastate ir teritorijoje įrengtos informacinės-vaizdinės priemonės (informacinės rodyklės, lentos, ekranai, kita)?	Ne, informacinės vaizdinės priemonės neįrengtos
2.31.	Ar visi vaikai, kuriems skirta mokytojo padėjėjo pagalba, ją gauna jūsų įstaigoje reikiama apimtimi?	Taip
2.32.	Kokie švietimo pagalbos specialistai dirba įstaigoje?	Logopedas, psichologas, socialinis pedagogas
2.33.	Ar grupių erdvės ir patalpos yra struktūruojamos į:	Ugdomąją erdvę Žaidimų erdvę Ramybės erdvę
2.34.	Ar organizuojami vaiką, turintį specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdysiančių pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų susirinkimai dar prieš pradedant vaikui lankyti ugdymo įstaigą?	Ne
2.35.	Ar su visa ugdymo įstaigos bendruomene (įskaitant administracijos darbuotojus) dar prieš pradedant vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą yra aptariami galimi iššūkiai?	Ne
3.	PRAKTIKOS SRITIS	
3.1.	Kaip vertinate personalizuoto ugdymo planavimo praktiką jūsų ugdymo įstaigoje?	Gerai
3.2.	Kokie sunkumai kyla ikimokyklinio ugdymo mokytojams personalizuojant vaikų ugdymą?	"Žinių ir informacijos stoka." "Programų rengime" "Priemonių trukumas"
3.3.	Kaip ikimokyklinio ugdymo mokytojai geba atpažinti vaikų įvairovę ir poreikius?	Atpažįsta per pirmąjį pusmetį
3.4.	Kokiose specialiųjų ugdymosi poreikių srityse iki šiol ikimokyklinio ugdymo mokytojai tobulino ir kėlė profesinę kvalifikaciją?	SUP atpažinimas, Priemonių pritaikymas, Metodų parinkimas, Atskirų sutrikimų pažinimas, Ugdymo programų rengimas, Aplinkos pritaikymas
3.5.	Kokias būdais stengiatės įgyvendinti sėkmingą ikimokyklinio ugdymo mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimą?	Individualiais pokalbiais, Renginiais ugdymo įstaigoje Tėvų susirinkimais
3.6.	Kaip vertinate švietimo pagalbos vaikams prieinamumą jūsų įstaigoje?	Švietimo pagalbą gauna tik dalis vaikų

3.7.	Kaip vertinate švietimo pagalbos vaikams kokybę jūsų ugdymo įstaigoje?	Švietimo pagalba teikiama nepilna apimtimi, t.y. pagal specialistų užimtumą ir galimybes.
3.8.	Kaip vertinate metodinės ir konsultacinės pagalbos prieinamumą ikimokyklinio ugdymo mokytojams jūsų ugdymo įstaigoje?	Švietimo pagalbos specialistai kolegialiai dalyvauja ugdymo procese (pvz., lankosi grupėje), stebi veiklas ir konsultuoja ikimokyklinio ugdymo pedagogus
3.9.	Kaip vertinate švietimo pagalbos jūsų ugdymo įstaigai prieinamumą ir kokybę, teikiamą kitų savivaldybės įstaigų ir institucijų?	Patenkinamai
3.10.	Kaip vertinate jūsų įstaigoje vyraujančią sprendimų priėmimo praktiką, atsižvelgiant į vaikų poreikius ir nuomonę?	Patenkinamai
3.11.	Ar vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, pagalbos planas rengiamas kartu su tėvais (globėjais)? Ar atsižvelgiama į tėvų (globėjų) nuomonę ir pastebėjimus?	Tėvai tik supažindinami su pagalbos planu.
3.12	Kaip vertinate pedagogų gebėjimus vaikų skirtybes naudoti ugdymo procese kaip išteklius?	Patenkinamai
3.13.	Kaip vertinate bendruomenės praktiką naudotis visais turimais ugdymo aplinkos ištekliais?	Patenkinamai
3.14.	Kaip vertinate ugdymosi išteklių prieinamumą jūsų ugdymo įstaigoje?	Gerai
3.15.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos turimų ugdymosi išteklių kokybę?	Gerai
3.16.	Kiek vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, įsitraukia į neformalias veiklas jūsų ugdymo įstaigoje?	"Daug. Tiksliai neįvardinsiu, bet daug." "Dailės, keramikos, vėlimo , futbolo, choreografijos, lego ir kt." "Vos keli dalyvauja neformalioje veikloje"
3.17.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko galimybes aktyviai dalyvauti ugdymo įstaigos ir vietos bendruomenės gyvenime?	Gerai
3.18.	Kokios pagalbos, išteklių ir (ar) iniciatyvų reikia įtraukiojo ugdymo praktikos tobulinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	"Finansinių išteklių"
3.19.	Kokias priemones ir/ar metodus ikimokyklinio ugdymo mokytojai taiko vaikų savireguliacijos ugdymui?	Žaidimai Garso įrašai Sensorinės priemonės Švietimo pagalbos specialisto pagalba
3.20.	Keliais skirtingais būdais pateikiama ugdomoji medžiaga vienos veiklos metu?	Vizualiniu Sensoriniu (pojūčiais) STEAM
3.21.	Kokie alternatyvūs būdai pateikiami vaikams, padedantys lengviau suvokti girdimąją informaciją?	Paveikslėliai Socialinės istorijos Užrašai ant daiktų ir (ar) baldų
3.22.	Kokie alternatyvūs būdai pateikiami vaikams, padedantys lengviau suvokti regimąją informaciją?	Garso signalai Sensoriniai signalai Taktilinės priemonės

3.23.	Kaip struktūruojama ugdomoji veikla?	Dienotvarkės Piešinėliai/simboliai Nuotraukos Konkretūs daiktai
3.24.	Kokias techninės pagalbos priemones turite ir naudojate vaikų ugdymo procese?	"Neturime" "Plančetės, Smart lenta, specialios s logopedinės priemonės, sensorinė priemonė" "Kompiuteris"
3.25.	Kaip dažnai švietimo pagalbos specialistai ir ikimokyklinio ugdymo pedagogai vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą organizuoja ir pagalbą teikia kartu vienoje erdvėje?	Dažnai Visada Kartais Retai (*visose 4 anketose buvo pateikti skirtingi atsakymai*)
3.26.	Kokiose srityse ikimokyklinio ugdymo mokytojams stinga žinių?	Vaikų specialiųjų ugdymosi poreikių tenkinimas Ugdymo aplinkų pritaikymas Ugdymo metodų parinkimas Ugdymo priemonių parinkimas Universalus dizainas Vaikų ugdymosi sutrikimų atpažinimas Bendradarbiavimas su tėvais Bendradarbiavimas su švietimo pagalbos specialistais
3.27.	Kokiose srityse švietimo pagalbos specialistams stinga žinių?	Bendradarbiavimas su tėvais Bendradarbiavimas su pedagogais Kvalifikacijos kėlimas

11.2. Marijampolės vaikų lopšelis darželis "Šaltinėlis"

	Anketos klausimas	Ugdymo įstaigos atsakymai
1.	KULTŪROS SRITIS	
1.1.	Ar manote, kad Jūsų ugdytinių tėvai (globėjai) yra pasirengę į ugdymo įstaigos bendruomenę priimti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Taip, didesnė dalis tėvų (globėjų) yra pasirengę.
1.2.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvai (globėjai) yra pasirengę toleruoti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Taip, didesnė dalis tėvų (globėjų) yra pasirengę toleruoti asmenų įvairovę.
1.3.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvams (globėjams, rūpintojai) vaikų įvairovė yra vertybė?	Dalis tėvų (globėjų) vaikų įvairovę laiko vertybe.
1.4.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytiniai yra pasirengę priimti vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Taip, vaikai yra pasirengę.
1.5.	Kaip manote, ar jūsų ugdymo įstaigos ugdytiniai lygiavertiškai priima vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdantis ir žaidžiant?	Kartais pastebimas vaikų nenoras bendradarbiauti.
1.6.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos pedagogų pasirengimą priimti į bendruomenę vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Pedagogai pasirengę, tačiau reikalingas nuolatinis žinių atnaujinimas.
1.7.	Kaip vertinate jūsų įstaigos bendruomenės pedagogų pasirengimą toleruoti asmenų skirtingus poreikius ir galimybes?	Pedagogai yra tolerantiški įvairiems vaikų poreikiams ir galimybėms.
1.8.	Ar jūsų ugdymo įstaigos bendruomenės pedagogams vaikų įvairovė yra vertybė?	Pedagogai iš dalies pasirengę vaikų įvairovę laikyti vertybe.
1.9.	Kokių pastebėjimų turite apie jūsų įstaigos pedagogų kolegialumą, pasirengimą bendradarbiauti?	„Pedagogai linkę bendradarbiauti“
1.10.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiai darbuotojai priima vaikų įvairovę?	Taip, priima, tačiau reikalingas nuolatinis žinių atnaujinimas.
1.11.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiai darbuotojai toleruoja skirtingus poreikius ir galimybes?	Tolerancija skirtingiems poreikiams ir galimybėms yra pakankama.
1.12.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiams darbuotojams vaikų įvairovė yra vertybė?	Taip, didžioji dalis nepedagoginių darbuotojų vaikų įvairovę laiko vertybe.
1.13.	Kokia jūsų nuomonė apie mikroklimatą, pagarbos ir tolerancijos atmosferą ugdymo įstaigos bendruomenėje?	„Patenkinamas mikroklimatas, palanki atmosfera“
1.14.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimą?	Tobulintinai
1.15.	Kaip vertinate ugdymo įstaigos ugdytinių tėvų (globėjų) lūkesčius, susijusius su jų vaikų (turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių) individualia pažanga?	Keliami lūkesčiai kartais būna didesni nei vaiko galimybės.
1.16.	Kaip vertinate pedagogų lūkesčius susijusius su vaikų, turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių	Keliami lūkesčiai kartais būna mažesni nei vaiko galimybės.

	specialiųjų ugdymosi poreikių, individualiai pažangai?	
1.17.	Kokiais būdais siekiate edukuoti įstaigos bendruomenę įtraukiojo ugdymo klausimais?	„Mokymai, susirinkimai, vaikų pažangos ir pasiekimų aptarimai, bendros šventės“
1.18.	Kaip planuojate šalinti kliūtis, trukdančias vaikų įtraukčiai?	„Nuolatiniu įstaigos bendruomenės švietimu“
1.19.	Kaip savo ugdymo įstaigoje skatinate įtraukiojo ugdymo filosofijos ir jos vertybių puoselėjimą?	„Seminarai, dalijimasis patirtimi, sklaida virtualioje erdvėje“
1.20.	Kaip vertinate pasidalintos lyderystės, skatinimo ir palaikymo kultūrą jūsų įstaigoje?	Kiekvieno darbuotojo nuomonė yra išklausoma.
1.21.	Kokių iniciatyvų, pagalbos, išteklių reikia įtraukiojo ugdymo kultūros gerinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„Pritaikytos aplinkos, pritaikytų priemonių bei nuoširdaus bendravimo ir bendradarbiavimo“
2.	POLITIKOS SRITIS	
2.1.	Kaip priimate į ugdymo įstaigą atvykstančius vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių?	Analizuojate vaiko situaciją Vaiko gerovės komisijos susirinkime. Švietimo pagalbos specialistai kartu su ikimokyklinio ugdymo pedagogais ir kitais darbuotojais, kurie dalyvaus ugdymo procese, aptariate ir numatote pagalbos teikimo strategijas.
2.2.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko individualumo, jo galimybių pažinimo, pripažinimo bei stiprinimo politiką Marijampolės savivaldybės švietimo įstaigų lygmenyje?	Gerai
2.3.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko individualumo, jo galimybių pažinimo, pripažinimo bei stiprinimo politiką jūsų įstaigos lygmenyje?	Gerai
2.4.	Ar jūsų ugdymo įstaigoje ugdomi vaikai, turintys didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių?	Taip
2.5.	Kokias esmines įtraukties filosofijos nuostatas ir universalaus dizaino mokymuisi strategijas jau esate įdiegę ugdymo įstaigoje?	Netaikome
2.6.	Ar ugdymo įstaigos strateginio planavimo dokumentuose yra numatytas individualios visų vaikų pažangos planavimas ir vertinimas?	Taip
2.7.	Kokiais būdais ir formomis planuojate ugdymo individualizavimą?	„Rengiame prietaikytas ugdymo programas bei individualius pagalbos vaikui planus“
2.8.	Kaip vertinate jūsų įstaigos administracijos lyderystę ir vadybinius sprendimus, įgyvendinant įtraukties politiką?	Gerai
2.9.	Kokios vaikų individualios pažangos stebėjimo sistemos taikomos jūsų ugdymo įstaigoje?	„pažymima individuali pažanga dienyne“
2.10.	Kaip vertinate jūsų įstaigos operatyvios pagalbos ir ankstyvosios intervencijos sistemą?	Tobulintinai
2.11.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos inovacijų diegimo politiką?	Patenkinamai

2.12.	Kaip vertinate švietimo pagalbos sistemą jūsų įstaigoje?	Gerai
2.13.	Kaip jūsų ugdymo įstaigos administracija skatina pedagogų kvalifikacijos kėlimą ir pasirengimą diegti personalizuoto ugdymo strategijas?	„Skiriamos pakankamos lėšos pedagogų kvalifikacijos kėlimui“
2.14.	Kaip vertinate vaikų savivertės stiprinimo ir pasitikėjimo savimi skatinimo politiką jūsų ugdymo įstaigoje?	Gerai
2.15.	Kaip skatinate vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą?	„Šie vaikai įstaigą lanko labai gerai“
2.16.	Kokios pagalbos, išteklių ir (ar) iniciatyvų reikia įtraukiojo ugdymo politikos gerinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„Mažinti vaikų skaičių grupėje, patenkinti pagalbos vaikui specialistų poreikį“
2.17.	Ar pastatas ir jo prieigos pritaikyti asmenims su regėjimo negalia (pažymėtos durys, laiptų pakopos, kiti paženklinti statinio elementai)?	Nepritaikytas, asmeniui su regėjimo negalia orientuotis pastate neįmanoma.
2.18.	Ar įstaigoje esantiems laiptams įrengti apsauginiai turėklai?	Įrengti visame pastate
2.19.	Ar laiptų pradžia ir pabaiga dengta skirtinga danga?	Laiptai dengti viena danga
2.20.	Ar įstaigos patalpų grindys išklotos skirtinga danga?	Kelių patalpų grindys atskirtos skirtinga grindų danga
2.21.	Kokios įspėjamosios garsinės priemonės yra įrengtos pastate?	Įspėjamųjų garsinių priemonių nėra
2.22.	Ar lauko teritorijoje takai iškloti skirtinga danga?	Taip, dalyje teritorijos takai iškloti skirtinga danga
2.23.	Įvertinkite, ar Jūsų įstaiga prieinama asmenims su negalia, judantiems neįgaliojo vežimėliu:	Nepritaikyta. Į pastatą patekti nėra galimybės
2.24.	Ar patalpų durys pritaikytos neįgaliojo vežimėliui tilpti?	Patalpų durys siauros ir nepritaikytos
2.25.	Kaip užtikrinate savarankišką patekimą į pastatą su neįgaliojo vežimėliu?	Panduso nėra, yra tik laiptai
2.26.	Kaip užtikrinate savarankišką judėjimą su neįgaliojo vežimėliu, jei pastatas kelių aukštų?	Judėti galima tik pirmame aukšte
2.27.	Ar koridoriai yra pritaikyti asmenims, judantiems neįgaliojo vežimėlyje?	Koridoriai nėra pritaikyti
2.28.	Ar pritaikyti baldai ir kiti daiktai grupėse judėjimo negalią turintiems vaikams?	Nepritaikyti
2.29.	Ar bent vienas sanitarinis mazgas (tualetas/prausykla) pritaikytas fizinę negalią turintiems asmenims (tinkamas durų plotis ir užraktas, pakankamai erdvės vežimėliui judėti, yra ranktūriai, patogu naudotis kriaukle, popieriaus laikikliu, muilo dozatoriumi)?	Sanitariniai mazgai nepritaikyti asmenims su fizine negalia
2.30.	Ar įstaigos pastate ir teritorijoje įrengtos informacinės-vaizdinės priemonės (informacinės rodyklės, lentos, ekranai, kita)?	Iš dalies įrengtos pastato viduje tik prie įėjimų/išėjimų

2.31.	Ar visi vaikai, kuriems skirta mokytojo padėjėjo pagalba, ją gauna jūsų įstaigoje reikiama apimtimi?	Taip
2.32.	Kokie švietimo pagalbos specialistai dirba įstaigoje?	Logopedas Psichologas Socialinis pedagogas Specialusis pedagogas
2.33.	Ar grupių erdvės ir patalpos yra struktūruojamos į:	Ugdomąją erdvę Poilsio erdvę Žaidimų erdvę Ramybės erdvę
2.34.	Ar organizuojami vaiką, turintį specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdysiančių pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų susirinkimai dar prieš pradedant vaikui lankyti ugdymo įstaigą?	Taip
2.35.	Ar su visa ugdymo įstaigos bendruomene (įskaitant administracijos darbuotojus) dar prieš pradedant vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą yra aptariami galimi iššūkiai?	Taip
3.	PRAKTIKOS SRITIS	
3.1.	Kaip vertinate personalizuoto ugdymo planavimo praktiką jūsų ugdymo įstaigoje?	Patenkinamai
3.2.	Kokie sunkumai kyla ikimokyklinio ugdymo mokytojams personalizuojant vaikų ugdymą?	„Vaikų ir mokytojų adaptacija, sunkumų atpažinimas“
3.3.	Kaip ikimokyklinio ugdymo mokytojai geba atpažinti vaikų įvairovę ir poreikius?	„Įvairiai, priklauso nuo vaiko negalės ir gebėjimų“
3.4.	Kokiose specialiųjų ugdymosi poreikių srityse iki šiol ikimokyklinio ugdymo mokytojai tobulino ir kėlė profesinę kvalifikaciją?	SUP atpažinimas Priemonių pritaikymas Metodų parinkimas Atskirų sutrikimų pažinimas Ugdymo programų rengimas Aplinkos pritaikymas
3.5.	Kokias būdais stengiatės įgyvendinti sėkmingą ikimokyklinio ugdymo mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimą?	Individualiais pokalbiais Tėvų susirinkimais Renginiais ugdymo įstaigoje
3.6.	Kaip vertinate švietimo pagalbos vaikams prieinamumą jūsų įstaigoje?	Švietimo pagalbą gauna tik dalis vaikų
3.7.	Kaip vertinate švietimo pagalbos vaikams kokybę jūsų ugdymo įstaigoje?	Švietimo pagalba teikiama nepilna apimtimi, t.y. pagal specialistų užimtumą ir galimybes.
3.8.	Kaip vertinate metodinės ir konsultacinės pagalbos prieinamumą ikimokyklinio ugdymo mokytojams jūsų ugdymo įstaigoje?	Ikimokyklinio ugdymo pedagogai visada gali kreiptis į švietimo pagalbos specialistus dėl metodinės pagalbos
3.9.	Kaip vertinate švietimo pagalbos jūsų ugdymo įstaigai prieinamumą ir kokybę, teikiamą kitų savivaldybės įstaigų ir institucijų?	Gerai

3.10.	Kaip vertinate jūsų įstaigoje vyraujančią sprendimų priėmimo praktiką, atsižvelgiant į vaikų poreikius ir nuomonę?	Gerai
3.11.	Ar vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, pagalbos planas rengiamas kartu su tėvais (globėjais)? Ar atsižvelgiama į tėvų (globėjų) nuomonę ir pastebėjimus?	Pagalbos planas rengiamas kolegialiai su tėvais (globėjais), įvertinant visas nuomones ir pastebėjimus.
3.12	Kaip vertinate pedagogų gebėjimus vaikų skirtybes naudoti ugdymo procese kaip išteklius?	Gerai
3.13.	Kaip vertinate bendruomenės praktiką naudotis VISAIS turimais ugdymo aplinkos ištekliais?	Gerai
3.14.	Kaip vertinate ugdymosi išteklių prieinamumą jūsų ugdymo įstaigoje?	Gerai
3.15.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos turimų ugdymosi išteklių kokybę?	Patenkinamai
3.16.	Kiek vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, įsitraukia į neformalias veiklas jūsų ugdymo įstaigoje?	„Didžioji dauguma“
3.17.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko galimybes aktyviai dalyvauti ugdymo įstaigos ir vietos bendruomenės gyvenime?	Gerai
3.18.	Kokios pagalbos, išteklių ir (ar) iniciatyvų reikia įtraukiojo ugdymo praktikos tobulinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„specialistų darbui su specialiųjų poreikių turinčiais vaikais“
3.19.	Kokias priemones ir/ar metodus ikimokyklinio ugdymo mokytojai taiko vaikų savireguliacijos ugdymui?	Žaidimai Pasunkintos liemenės ir/ar antklodės Balansinės pagalvėlės ir/ar kamuoliai Garso įrašai Sensorinės priemonės Dirgiklio pašalinimas Švietimo pagalbos specialisto pagalba
3.20.	Keliais skirtingais būdais pateikiama ugdomoji medžiaga vienos veiklos metu?	Vizualiniu Girdimuoju Sensoriniu (pojūčiais) Taktiliniu (lietimu) Skaitmeniniu STEAM
3.21.	Kokie alternatyvūs būdai pateikiami vaikams, padedantys lengviau suvokti girdimąją informaciją?	Gestai Paveikslėliai Užrašai ant daiktų ir (ar) baldų Šviesos signalai
3.22.	Kokie alternatyvūs būdai pateikiami vaikams, padedantys lengviau suvokti regimąją informaciją?	Garso signalai Sensoriniai signalai Taktilinės priemonės
3.23.	Kaip struktūruojama ugdomoji veikla?	Dienotvarkės Darbotvarkė Piešinėliai/ simboliai

		Nuotraukos Konkretūs daiktai
3.24.	Kokias techninės pagalbos priemones turite ir naudojate vaikų ugdymo procese?	„interaktyvi lenta, švieso stalai, multimedija“
3.25.	Kaip dažnai švietimo pagalbos specialistai ir ikimokyklinio ugdymo pedagogai vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą organizuoja ir pagalbą teikia kartu vienoje erdvėje?	Kartais
3.26.	Kokiose srityse ikimokyklinio ugdymo mokytojams stinga žinių?	Vaikų specialiųjų ugdymosi poreikių tenkinimas Ugdymo aplinkų pritaikymas Ugdymo metodų parinkimas Ugdymo priemonių parinkimas Ugdymo priemonių kūrimas Universalus dizainas Vaikų ugdymosi sutrikimų atpažinimas Bendradarbiavimas su tėvais Bendradarbiavimas su švietimo pagalbos specialistais
3.27.	Kokiose srityse švietimo pagalbos specialistams stinga žinių?	Kvalifikacijos kėlimas

11.3. Marijampolės vaikų lopšelis - darželis "Rasa"

	Anketos klausimas	Ugdymo įstaigos atsakymai
1.	KULTŪROS SRITIS	
1.1.	Ar manote, kad Jūsų ugdytinių tėvai (globėjai) yra pasirengę į ugdymo įstaigos bendruomenę priimti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Taip, didesnė dalis tėvų (globėjų) yra pasirengę.
1.2.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvai (globėjai) yra pasirengę toleruoti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Taip, didesnė dalis tėvų (globėjų) yra pasirengę toleruoti asmenų įvairovę.
1.3.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvams (globėjams) vaikų įvairovė yra vertybė?	Dalis tėvų (globėjų) vaikų įvairovę laiko vertybe.
1.4.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytiniai yra pasirengę priimti vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Taip, vaikai yra pasirengę.
1.5.	Kaip manote, ar jūsų ugdymo įstaigos ugdytiniai lygiavertiškai priima vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdantis ir žaidžiant?	Vaikai lygiavertiškai priima kiekvieną asmenį.
1.6.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos pedagogų pasirengimą priimti į bendruomenę vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Pedagogai pasirengę, tačiau reikalingas nuolatinis žinių atnaujinimas.
1.7.	Kaip vertinate jūsų įstaigos bendruomenės pedagogų pasirengimą toleruoti asmenų skirtingus poreikius ir galimybes?	Pedagogai yra tolerantiški įvairiems vaikų poreikiams ir galimybėms.
1.8.	Ar jūsų ugdymo įstaigos bendruomenės pedagogams vaikų įvairovė yra vertybė?	Pedagogai pasirengę vaikų įvairovę laikyti vertybe.
1.9.	Kokių pastebėjimų turite apie jūsų įstaigos pedagogų kolegialumą, pasirengimą bendradarbiauti?	„Įstaigos pedagogai nuolat bendradarbiauja.“
1.10.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiai darbuotojai priima vaikų įvairovę?	Taip, priima, tačiau reikalingas nuolatinis žinių atnaujinimas.
1.11.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiai darbuotojai toleruoja skirtingus poreikius ir galimybes?	Tolerancija skirtingiems poreikiams ir galimybėms yra pakankama.
1.12.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiams darbuotojams vaikų įvairovė yra vertybė?	Taip, nepedagoginiams darbuotojams vaikų įvairovė yra vertybė.
1.13.	Kokia jūsų nuomonė apie mikroklimatą, pagarbos ir tolerancijos atmosferą ugdymo įstaigos bendruomenėje?	„Puikus mikroklimatas įstaigoje.“
1.14.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimą?	Tobulintinai
1.15.	Kaip vertinate ugdymo įstaigos ugdytinių tėvų (globėjų) lūkesčius, susijusius su jų vaikų (turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių) individualia pažanga?	Keliami lūkesčiai kartais būna didesni nei vaiko galimybės.
1.16.	Kaip vertinate pedagogų lūkesčius susijusius su vaikų, turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių	Keliami lūkesčiai kartais būna didesni nei vaiko galimybės.

	specialiųjų ugdymosi poreikių, individualiai pažangai?	
1.17.	Kokiais būdais siekiate edukuoti įstaigos bendruomenę įtraukiojo ugdymo klausimais?	„Kelti kvalifikaciją seminaruose, mokymuose, bendradarbiaujant su kitomis institucijomis.“
1.18.	Kaip planuojate šalinti kliūtis, trukdančias vaikų įtraukčiai?	„Atsižvelgti į kiekvieną konkretų atvejį, aptariant ir analizuojant atskiruose įstaigos bendruomenės susirinkimuose.“
1.19.	Kaip savo ugdymo įstaigoje skatinate įtraukiojo ugdymo filosofijos ir jos vertybių puoselėjimą?	„Įtraukiojo ugdymo klausimai aptariami pedagogų, tėvų, aptarnaujančio personalo susirinkimuose.“
1.20.	Kaip vertinate pasidalintos lyderystės, skatinimo ir palaikymo kultūrą jūsų įstaigoje?	Problemos sprendžiamos kolegialiai.
1.21.	Kokių iniciatyvų, pagalbos, išteklių reikia įtraukiojo ugdymo kultūros gerinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„Tinkamų priemonių, inventoriaus, atitinkančio vaikų poreikius, papildymo. Lektorių - praktikų pasidalijimo gerąja patirtimi.“
2.	POLITIKOS SRITIS	
2.1.	Kaip priimate į ugdymo įstaigą atvykstančius vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių?	Naujai atvykstantį vaiką supažindinate su ugdymo įstaigos aplinka ir bendruomene prieš jam pradedant lankyti ugdymo įstaigą. Analizuojate vaiko situaciją Vaiko gerovės komisijos susirinkime. Švietimo pagalbos specialistai kartu su ikimokyklinio ugdymo pedagogais ir kitais darbuotojais, kurie dalyvaus ugdymo procese, aptariate ir numatote pagalbos teikimo strategijas.
2.2.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko individualumo, jo galimybių pažinimo, pripažinimo bei stiprinimo politiką Marijampolės savivaldybės švietimo įstaigų lygmenyje?	Tobulintinai
2.3.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko individualumo, jo galimybių pažinimo, pripažinimo bei stiprinimo politiką jūsų įstaigos lygmenyje?	Tobulintinai
2.4.	Ar jūsų ugdymo įstaigoje ugdomi vaikai, turintys didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių?	Taip
2.5.	Kokias esmines įtraukties filosofijos nuostatas ir universalaus dizaino mokymuisi strategijas jau esate įdiegę ugdymo įstaigoje?	„Bendradarbiaujam su Lietuvos aklųjų ir silpnaregių centro SRVKS specialistais“
2.6.	Ar ugdymo įstaigos strateginio planavimo dokumentuose yra numatytas individualios visų vaikų pažangos planavimas ir vertinimas?	Taip
2.7.	Kokiais būdais ir formomis planuojate ugdymo individualizavimą?	„Rengiamos pritaikytos programos ir individualios pagalbos planai.“
2.8.	Kaip vertinate jūsų įstaigos administracijos lyderystę ir vadybinius sprendimus, įgyvendinant įtraukties politiką?	Tobulintinai

2.9.	Kokios vaikų individualios pažangos stebėjimo sistemos taikomos jūsų ugdymo įstaigoje?	„Pasiekimų ir individualios pažangos fiksavimas el. dienyne, kaupiami vaikų pasiekimų aplankai ir vyksta individualūs pokalbiai su tėvais / globėjais.“
2.10.	Kaip vertinate jūsų įstaigos operatyvios pagalbos ir ankstyvosios intervencijos sistemą?	Tobulintinai
2.11.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos inovacijų diegimo politiką?	Tobulintinai
2.12.	Kaip vertinate švietimo pagalbos sistemą jūsų įstaigoje?	Tobulintinai
2.13.	Kaip jūsų ugdymo įstaigos administracija skatina pedagogų kvalifikacijos kėlimą ir pasirengimą diegti personalizuoto ugdymo strategijas?	„Įstaiga nupirkusi BDT mokymus visiems pedagogams ir kvalifikacijos kėlimas individualiai aptariamas su kiekvienu pedagogu mokslų metų pabaigoje.“
2.14.	Kaip vertinate vaikų savivertės stiprinimo ir pasitikėjimo savimi skatinimo politiką jūsų ugdymo įstaigoje?	Tobulintinai
2.15.	Kaip skatinate vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą?	„Specialiųjų ugdymosi poreikių, turintiems vaikams, teikiama specialistų švietimo pagalba, grupėje dirba mokytojų padėjėjai.“
2.16.	Kokios pagalbos, išteklių ir (ar) iniciatyvų reikia įtraukiojo ugdymo politikos gerinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„Finansinių išteklių.“
2.17.	Ar pastatas ir jo prieigos pritaikyti asmenims su regėjimo negalia (pažymėtos durys, laiptų pakopos, kiti paženklinti statinio elementai)?	Nepritaikytas, asmeniui su regėjimo negalia orientuotis pastate neįmanoma.
2.18.	Ar įstaigoje esantiems laiptams įrengti apsauginiai turėklai?	Įrengti visame pastate
2.19.	Ar laiptų pradžia ir pabaiga dengta skirtinga danga?	Laiptai dengti viena danga
2.20.	Ar įstaigos patalpų grindys išklotos skirtinga danga?	Visame pastate vienoda grindų danga
2.21.	Kokios įspėjamosios garsinės priemonės yra įrengtos pastate?	Įspėjamųjų garsinių priemonių nėra
2.22.	Ar lauko teritorijoje takai iškloti skirtinga danga?	Taip, dalyje teritorijos takai iškloti skirtinga danga
2.23.	Įvertinkite, ar Jūsų įstaiga prieinama asmenims su negalia, judantiems neįgaliojo vežimėliu:	Iš dalies pritaikyta. Galima judėti visame pastate ir teritorijoje su asistento pagalba
2.24.	Ar patalpų durys pritaikytos neįgaliojo vežimėliui tilpti?	Dalis patalpų durų pritaikytos, dalis – siauros ir nepritaikytos
2.25.	Kaip užtikrinate savarankišką patekimą į pastatą su neįgaliojo vežimėliu?	Įrengtas pandusas, tinkamo nuolydžio, pločio, su turėklais
2.26.	Kaip užtikrinate savarankišką judėjimą su neįgaliojo vežimėliu, jei pastatas kelių aukštų?	Yra mobilus laiptų kopiklis
2.27.	Ar koridoriai yra pritaikyti asmenims, judantiems neįgaliojo vežimėlyje?	Taip, pakanka vietos laisvai judėti
2.28.	Ar pritaikyti baldai ir kiti daiktai grupėse judėjimo negalią turintiems vaikams?	Pritaikyti. Visose grupėse reguliuojamas baldų aukštis

2.29.	Ar bent vienas sanitarinis mazgas (tualetas/prausykla) pritaikytas fizinę negalią turintiems asmenims (tinkamas durų plotis ir užraktas, pakankamai erdvės vežimėliui judėti, yra ranktūriai, patogu naudotis kriaukle, popieriaus laikikliu, muilo dozatoriumi)?	Sanitariniai mazgai nepritaikyti asmenims su fizine negalia
2.30.	Ar įstaigos pastate ir teritorijoje įrengtos informacinės-vaizdinės priemonės (informacinės rodyklės, lentos, ekranai, kita)?	Ne, informacinės vaizdinės priemonės neįrengtos
2.31.	Ar visi vaikai, kuriems skirta mokytojo padėjėjo pagalba, ją gauna jūsų įstaigoje reikiama apimtimi?	Taip
2.32.	Kokie švietimo pagalbos specialistai dirba įstaigoje?	Logopedas Psichologas Socialinis pedagogas Specialusis pedagogas
2.33.	Ar grupių erdvės ir patalpos yra struktūruojamos į:	Ugdomąją erdvę Poilsio erdvę Žaidimų erdvę Ramybės erdvę
2.34.	Ar organizuojami vaiką, turintį specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdysiančių pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų susirinkimai dar prieš pradedant vaikui lankyti ugdymo įstaigą?	Taip
2.35.	Ar su visa ugdymo įstaigos bendruomene (įskaitant administracijos darbuotojus) dar prieš pradedant vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą yra aptariami galimi iššūkiai?	Taip
3.	PRAKTIKOS SRITIS	
3.1.	Kaip vertinate personalizuoto ugdymo planavimo praktiką jūsų ugdymo įstaigoje?	Tobulintinai
3.2.	Kokie sunkumai kyla ikimokyklinio ugdymo mokytojams personalizuojant vaikų ugdymą?	„Sunku laikytis pedagogų ir tėvų bendrų ugdymosi susitarimų - taisyklių.“
3.3.	Kaip ikimokyklinio ugdymo mokytojai geba atpažinti vaikų įvairovę ir poreikius?	Atpažįsta per pirmąjį pusmetį
3.4.	Kokiose specialiųjų ugdymosi poreikių srityse iki šiol ikimokyklinio ugdymo mokytojai tobulino ir kėlė profesinę kvalifikaciją?	SUP atpažinimas Priemonių pritaikymas Metodų parinkimas Atskirų sutrikimų pažinimas Ugdymo programų rengimas Aplinkos pritaikymas
3.5.	Kokias būdais stengiatės įgyvendinti sėkmingą ikimokyklinio ugdymo mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimą?	Individualiais pokalbiais Tėvų susirinkimais Renginiais ugdymo įstaigoje Informaciniais leidiniais
3.6.	Kaip vertinate švietimo pagalbos vaikams prieinamumą jūsų įstaigoje?	Švietimo pagalba yra teikiama KIEKVIENAM vaikui laiku ir pagal poreikį

3.7.	Kaip vertinate švietimo pagalbos vaikams kokybę jūsų ugdymo įstaigoje?	Švietimo pagalba teikiama, atliepiant kiekvieno vaiko individualų poreikį
3.8.	Kaip vertinate metodinės ir konsultacinės pagalbos prieinamumą ikimokyklinio ugdymo mokytojams jūsų ugdymo įstaigoje?	Švietimo pagalbos specialistai kolegialiai dalyvauja ugdymo procese (pvz., lankosi grupėje), stebi veiklas ir konsultuoja ikimokyklinio ugdymo pedagogus
3.9.	Kaip vertinate švietimo pagalbos jūsų ugdymo įstaigai prieinamumą ir kokybę, teikiamą kitų savivaldybės įstaigų ir institucijų?	Tobulintinai
3.10.	Kaip vertinate jūsų įstaigoje vyraujančią sprendimų priėmimo praktiką, atsižvelgiant į vaikų poreikius ir nuomonę?	Tobulintinai
3.11.	Ar vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, pagalbos planas rengiamas kartu su tėvais (globėjais)? Ar atsižvelgiama į tėvų (globėjų) nuomonę ir pastebėjimus?	Pagalbos planas rengiamas kolegialiai su tėvais (globėjais), įvertinant visas nuomones ir pastebėjimus.
3.12	Kaip vertinate pedagogų gebėjimus vaikų skirtybes naudoti ugdymo procese kaip išteklius?	Tobulintinai
3.13.	Kaip vertinate bendruomenės praktiką naudotis VISAIS turimais ugdymo aplinkos ištekliais?	Tobulintinai
3.14.	Kaip vertinate ugdymosi išteklių prieinamumą jūsų ugdymo įstaigoje?	Tobulintinai
3.15.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos turimų ugdymosi išteklių kokybę?	Tobulintinai
3.16.	Kiek vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, įsitraukia į neformalias veiklas jūsų ugdymo įstaigoje?	„Neformalias veiklas lanko visi pageidaujantys.“
3.17.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko galimybes aktyviai dalyvauti ugdymo įstaigos ir vietos bendruomenės gyvenime?	Gerai
3.18.	Kokios pagalbos, išteklių ir (ar) iniciatyvų reikia įtraukiojo ugdymo praktikos tobulinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„Žmogiškųjų išteklių ir papildomo finansavimo.“
3.19.	Kokias priemones ir/ar metodus ikimokyklinio ugdymo mokytojai taiko vaikų savireguliacijos ugdymui?	Žaidimai Balansinės pagalvėlės ir/ar kamuoliai Socialinės istorijos Vaizdo įrašai Garso įrašai Sensorinės priemonės Dirgiklio pašalinimas Švietimo pagalbos specialisto pagalba
3.20.	Keliais skirtingais būdais pateikiama ugdomoji medžiaga vienos veiklos metu?	Vizualiniu Girdimuoju Sensoriniu (pojūčiais) Taktiliniu (lietimu) Skaitmeniniu STEAM

3.21.	Kokie alternatyvūs būdai pateikiami vaikams, padedantys lengviau suvokti girdimąją informaciją?	Gestai Paveikslėliai Socialinės istorijos
3.22.	Kokie alternatyvūs būdai pateikiami vaikams, padedantys lengviau suvokti regimąją informaciją?	Sensoriniai signalai
3.23.	Kaip struktūruojama ugdomoji veikla?	Dienotvarkės Darbotvarkė Piešinėliai/ simboliai Nuotraukos Konkretūs daiktai
3.24.	Kokias techninės pagalbos priemones turite ir naudojate vaikų ugdymo procese?	„Iki šiol šių priemonių nenaudojome.“
3.25.	Kaip dažnai švietimo pagalbos specialistai ir ikimokyklinio ugdymo pedagogai vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą organizuoja ir pagalbą teikia kartu vienoje erdvėje?	Kartais
3.26.	Kokiose srityse ikimokyklinio ugdymo mokytojams stinga žinių?	Ugdymo metodų parinkimas Ugdymo priemonių parinkimas Vaikų ugdymosi sutrikimų atpažinimas Bendradarbiavimas su tėvais
3.27.	Kokiose srityse švietimo pagalbos specialistams stinga žinių?	Bendradarbiavimas su tėvais Bendradarbiavimas su kitais specialistais

11.4. Marijampolės vaikų lopšelis -darželis "Ąžuoliukas"

	Anketos klausimas	Ugdymo įstaigos atsakymai
1.	KULTŪROS SRITIS	
1.1.	Ar manote, kad Jūsų ugdytinių tėvai (globėjai) yra pasirengę į ugdymo įstaigos bendruomenę priimti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Taip, didesnė dalis tėvų (globėjų) yra pasirengę.
1.2.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvai (globėjai) yra pasirengę toleruoti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Taip, didesnė dalis tėvų (globėjų) yra pasirengę toleruoti asmenų įvairovę.
1.3.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvams (globėjams) vaikų įvairovė yra vertybė?	Dalis tėvų (globėjų) vaikų įvairovę laiko vertybe.
1.4.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytiniai yra pasirengę priimti vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Taip, didžioji dalis vaikų yra pasirengę.
1.5.	Kaip manote, ar jūsų ugdymo įstaigos ugdytiniai lygiavertiškai priima vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdantis ir žaidžiant?	Kartais pastebimas vaikų nenoras bendradarbiauti.
1.6.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos pedagogų pasirengimą priimti į bendruomenę vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Pedagogai pasirengę, tačiau reikalingas nuolatinis žinių atnaujinimas.
1.7.	Kaip vertinate jūsų įstaigos bendruomenės pedagogų pasirengimą toleruoti asmenų skirtingus poreikius ir galimybes?	Pedagogai yra tolerantiški įvairiems vaikų poreikiams ir galimybėms.
1.8.	Ar jūsų ugdymo įstaigos bendruomenės pedagogams vaikų įvairovė yra vertybė?	Pedagogai pasirengę vaikų įvairovę laikyti vertybe.
1.9.	Kokių pastebėjimų turite apie jūsų įstaigos pedagogų kolegialumą, pasirengimą bendradarbiauti?	„Visi pedagogai dirba kolegialiai“
1.10.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiai darbuotojai priima vaikų įvairovę?	Nepedagoginiams darbuotojams būtina pagilinti savo žinias apie asmenų, turinčių skirtingus poreikius ir galimybes, priėmimą.
1.11.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiai darbuotojai toleruoja skirtingus poreikius ir galimybes?	Tolerancija skirtingiems poreikiams ir galimybėms yra pakankama.
1.12.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiams darbuotojams vaikų įvairovė yra vertybė?	Taip, didžioji dalis nepedagoginių darbuotojų vaikų įvairovę laiko vertybe.
1.13.	Kokia jūsų nuomonė apie mikroklimatą, pagarbos ir tolerancijos atmosferą ugdymo įstaigos bendruomenėje?	„Mikroklimatas , tolerancijos atmosfera ir pagarba įstaigos bendruomenėje gera.“
1.14.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos ir tėvų (globėjų, rūpintojų) bendradarbiavimą?	Gerai
1.15.	Kaip vertinate ugdymo įstaigos ugdytinių tėvų (globėjų) lūkesčius, susijusius su jų vaikų (turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių) individualia pažanga?	Keliami lūkesčiai kartais būna didesni nei vaiko galimybės.
1.16.	Kaip vertinate pedagogų lūkesčius susijusius su vaikų, turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių	Keliami lūkesčiai kartais būna didesni nei vaiko galimybės.

	specialiųjų ugdymosi poreikių, individualiai pažangai?	
1.17.	Kokiais būdais siekiate edukuoti įstaigos bendruomenę įtraukiojo ugdymo klausimais?	„Susipažįstame su naujausiais dokumentais, dalyvayjame seminaruose,kursuose.“
1.18.	Kaip planuojate šalinti kliūtis, trukdančias vaikų įtraukčiai?	„Išsiaiškinti ir šalinti priežastis, kurios trukdo vaikų įtraukčiai į įstaigos bendruomenę.“
1.19.	Kaip savo ugdymo įstaigoje skatinate įtraukiojo ugdymo filosofijos ir jos vertybių puoselėjimą?	„Vaiką priimame tokį, koks jis yra(su visais privalumais ir trūkumais)“
1.20.	Kaip vertinate pasidalintos lyderystės, skatinimo ir palaikymo kultūrą jūsų įstaigoje?	Problemos sprendžiamos kolegialiai.
1.21.	Kokių iniciatyvų, pagalbos, išteklių reikia įtraukiojo ugdymo kultūros gerinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„Nuolatinio švietimo visiems bendruomenės nariams bei mokytojų padėjėjų papildomų etatų steigimo.“
2.	POLITIKOS SRITIS	
2.1.	Kaip priimate į ugdymo įstaigą atvykstančius vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių?	Supažindinate ugdymo įstaigos bendruomenę su naujai atvykstančio vaiko situacija. Naujai atvykstantį vaiką supažindinate su ugdymo įstaigos aplinka ir bendruomene prieš jam pradedant lankyti ugdymo įstaigą. Analizuojate vaiko situaciją Vaiko gerovės komisijos susirinkime. Švietimo pagalbos specialistai kartu su ikimokyklinio ugdymo pedagogais ir kitais darbuotojais, kurie dalyvaus ugdymo procese, aptariate ir numatote pagalbos teikimo strategijas.
2.2.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko individualumo, jo galimybių pažinimo, pripažinimo bei stiprinimo politiką Marijampolės savivaldybės švietimo įstaigų lygmenyje?	Gerai
2.3.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko individualumo, jo galimybių pažinimo, pripažinimo bei stiprinimo politiką jūsų įstaigos lygmenyje?	Gerai
2.4.	Ar jūsų ugdymo įstaigoje ugdomi vaikai, turintys didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių?	Taip
2.5.	Kokias esmines įtraukties filosofijos nuostatas ir universalaus dizaino mokymuisi strategijas jau esate įdiegę ugdymo įstaigoje?	„ugdymas pagal kiekvieno poreikius ir galimybes, siekiant geriausio rezultato“
2.6.	Ar ugdymo įstaigos strateginio planavimo dokumentuose yra numatytas individualios visų vaikų pažangos planavimas ir vertinimas?	Taip
2.7.	Kokiais būdais ir formomis planuojate ugdymo individualizavimą?	„Vaikams sudarome sąlygas jaustis grupėje saugiai ir ugdytis pagal savo galimybes.“
2.8.	Kaip vertinate jūsų įstaigos administracijos lyderystę ir vadybinius sprendimus, įgyvendinant įtraukties politiką?	Gerai

2.9.	Kokios vaikų individualios pažangos stebėjimo sistemos taikomos jūsų ugdymo įstaigoje?	„Vaikų pažanga nuolat stebima ir aptariama su tėvais“
2.10.	Kaip vertinate jūsų įstaigos operatyvios pagalbos ir ankstyvosios intervencijos sistemą?	Gerai
2.11.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos inovacijų diegimo politiką?	Gerai
2.12.	Kaip vertinate švietimo pagalbos sistemą jūsų įstaigoje?	Gerai
2.13.	Kaip jūsų ugdymo įstaigos administracija skatina pedagogų kvalifikacijos kėlimą ir pasirengimą diegti personalizuoto ugdymo strategijas?	„Pedagogai skatinami kelti kvalifikaciją personalizuoto ugdymo klausimais“
2.14.	Kaip vertinate vaikų savivertės stiprinimo ir pasitikėjimo savimi skatinimo politiką jūsų ugdymo įstaigoje?	Gerai
2.15.	Kaip skatinate vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą?	„Vaikų lankymas priklauso nuo tėvų požiūrio ir galimybių. Vyksta nuolatinis bendravimas su tėvais ir jų aktyvinimas. Vaikams sudaromos galimybes ugdytis ne tik grupėje, bet ir kitose įstaigos erdvėse.“
2.16.	Kokios pagalbos, išteklių ir (ar) iniciatyvų reikia įtraukiojo ugdymo politikos gerinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„Žmogiškųjų ir materialiųjų išteklių.“
2.17.	Ar pastatas ir jo prieigos pritaikyti asmenims su regėjimo negalia (pažymėtos durys, laiptų pakopos, kiti paženklinti statinio elementai)?	Nepritaikytas, asmeniui su regėjimo negalia orientuotis pastate neįmanoma.
2.18.	Ar įstaigoje esantiems laiptams įrengti apsauginiai turėklai?	Įrengti visame pastate
2.19.	Ar laiptų pradžia ir pabaiga dengta skirtinga danga?	Laiptai dengti viena danga
2.20.	Ar įstaigos patalpų grindys išklotos skirtinga danga?	Kelių patalpų grindys atskirtos skirtinga grindų danga
2.21.	Kokios įspėjamosios garsinės priemonės yra įrengtos pastate?	Garsinis skambutis atidarant/uždarant patalpų duris
2.22.	Ar lauko teritorijoje takai iškloti skirtinga danga?	Taip, dalyje teritorijos takai iškloti skirtinga danga
2.23.	Įvertinkite, ar Jūsų įstaiga prieinama asmenims su negalia, judantiems neįgaliojo vežimėliu:	Nepritaikyta. Į pastatą patekti nėra galimybės
2.24.	Ar patalpų durys pritaikytos neįgaliojo vežimėliui tilpti?	Patalpų durys siauros ir nepritaikytos
2.25.	Kaip užtikrinate savarankišką patekimą į pastatą su neįgaliojo vežimėliu?	Panduso nėra, yra tik laiptai
2.26.	Kaip užtikrinate savarankišką judėjimą su neįgaliojo vežimėliu, jei pastatas kelių aukštų?	„Neužtikriname“
2.27.	Ar koridoriai yra pritaikyti asmenims, judantiems neįgaliojo vežimėlyje?	Koridoriai nėra pritaikyti
2.28.	Ar pritaikyti baldai ir kiti daiktai grupėse judėjimo negalią turintiems vaikams?	Nepritaikyti

2.29.	Ar bent vienas sanitarinis mazgas (tualetas/prausykla) pritaikytas fizinę negalią turintiems asmenims (tinkamas durų plotis ir užraktas, pakankamai erdvės vežimėliui judėti, yra ranktūriai, patogu naudotis kriaukle, popieriaus laikikliu, muilo dozatoriumi)?	Sanitariniai mazgai nepritaikyti asmenims su fizine negalia
2.30.	Ar įstaigos pastate ir teritorijoje įrengtos informacinės-vaizdinės priemonės (informacinės rodyklės, lentos, ekranai, kita)?	Iš dalies įrengtos pastato viduje tik prie įėjimų/išėjimų
2.31.	Ar visi vaikai, kuriems skirta mokytojo padėjėjo pagalba, ją gauna jūsų įstaigoje reikiama apimtimi?	Taip
2.32.	Kokie švietimo pagalbos specialistai dirba įstaigoje?	Logopedas Psichologas Socialinis pedagogas
2.33.	Ar grupių erdvės ir patalpos yra struktūruojamos į:	Ugdomąją erdvę Poilsio erdvę Žaidimų erdvę Ramybės erdvę
2.34.	Ar organizuojami vaiką, turintį specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdysiančių pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų susirinkimai dar prieš pradedant vaikui lankyti ugdymo įstaigą?	Taip
2.35.	Ar su visa ugdymo įstaigos bendruomene (įskaitant administracijos darbuotojus) dar prieš pradedant vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą yra aptariami galimi iššūkiai?	Taip
3.	PRAKTIKOS SRITIS	
3.1.	Kaip vertinate personalizuoto ugdymo planavimo praktiką jūsų ugdymo įstaigoje?	Gerai
3.2.	Kokie sunkumai kyla ikimokyklinio ugdymo mokytojams personalizuojant vaikų ugdymą?	„Žinių, mokėjimų, įgudžių ir patirties stoka.“
3.3.	Kaip ikimokyklinio ugdymo mokytojai geba atpažinti vaikų įvairovę ir poreikius?	„Atpažįsta per pirmąjį pusmetį“
3.4.	Kokiose specialiųjų ugdymosi poreikių srityse iki šiol ikimokyklinio ugdymo mokytojai tobulino ir kėlė profesinę kvalifikaciją?	SUP atpažinimas Priemonių pritaikymas Metodų parinkimas Ugdymo programų rengimas
3.5.	Kokias būdais stengiatės įgyvendinti sėkmingą ikimokyklinio ugdymo mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimą?	Individualiais pokalbiais Tėvų susirinkimais Renginiais ugdymo įstaigoje Informaciniais leidiniais
3.6.	Kaip vertinate švietimo pagalbos vaikams prieinamumą jūsų įstaigoje?	Švietimo pagalba yra teikiama KIEKVIENAM vaikui laiku ir pagal poreikį
3.7.	Kaip vertinate švietimo pagalbos vaikams kokybę jūsų ugdymo įstaigoje?	Švietimo pagalba teikiama, atliepiant kiekvieno vaiko individualų poreikį

3.8.	Kaip vertinate metodinės ir konsultacinės pagalbos prieinamumą ikimokyklinio ugdymo mokytojams jūsų ugdymo įstaigoje?	Ikimokyklinio ugdymo pedagogai visada gali kreiptis į švietimo pagalbos specialistus dėl metodinės pagalbos
3.9.	Kaip vertinate švietimo pagalbos jūsų ugdymo įstaigai prieinamumą ir kokybę, teikiamą kitų savivaldybės įstaigų ir institucijų?	Gerai
3.10.	Kaip vertinate jūsų įstaigoje vyraujančią sprendimų priėmimo praktiką, atsižvelgiant į vaikų poreikius ir nuomonę?	Gerai
3.11.	Ar vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, pagalbos planas rengiamas kartu su tėvais (globėjais)? Ar atsižvelgiama į tėvų (globėjų) nuomonę ir pastebėjimus?	Pagalbos planas rengiamas kolegialiai su tėvais (globėjais, rūpintojais), įvertinant visas nuomones ir pastebėjimus.
3.12	Kaip vertinate pedagogų gebėjimus vaikų skirtybes naudoti ugdymo procese kaip išteklius?	Gerai
3.13.	Kaip vertinate bendruomenės praktiką naudotis VISAIS turimais ugdymo aplinkos ištekliais?	Gerai
3.14.	Kaip vertinate ugdymosi išteklių prieinamumą jūsų ugdymo įstaigoje?	Gerai
3.15.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos turimų ugdymosi išteklių kokybę?	Gerai
3.16.	Kiek vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, įsitraukia į neformalias veiklas jūsų ugdymo įstaigoje?	„Neįsitraukia“
3.17.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko galimybes aktyviai dalyvauti ugdymo įstaigos ir vietos bendruomenės gyvenime?	Gerai
3.18.	Kokios pagalbos, išteklių ir (ar) iniciatyvų reikia įtraukiojo ugdymo praktikos tobulinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„Kol kas visko pakanka“
3.19.	Kokias priemones ir/ar metodus ikimokyklinio ugdymo mokytojai taiko vaikų savireguliacijos ugdymui?	Žaidimai Vaizdo įrašai Garso įrašai Sensorinės priemonės Švietimo pagalbos specialisto pagalba
3.20.	Keliais skirtingais būdais pateikiama ugdomoji medžiaga vienos veiklos metu?	Vizualiniu Girdimuoju Sensoriniu (pojūčiais) Taktiliniu (lietimu) Skaitmeniniu STEAM
3.21.	Kokie alternatyvūs būdai pateikiami vaikams, padedantys lengviau suvokti girdimąją informaciją?	Paveikslėliai Užrašai ant daiktų ir (ar) baldų Šviesos signalai
3.22.	Kokie alternatyvūs būdai pateikiami vaikams, padedantys lengviau suvokti regimąją informaciją?	Garso signalai Sensoriniai signalai Taktilinės priemonės

3.23.	Kaip struktūruojama ugdomoji veikla?	Dienotvarkės Piešinėliai/ simboliai Nuotraukos Konkretūs daiktai
3.24.	Kokias techninės pagalbos priemones turite ir naudojate vaikų ugdymo procese?	„Multimedija, steam priemonės, interaktyvios grindys, planšetės.“
3.25.	Kaip dažnai švietimo pagalbos specialistai ir ikimokyklinio ugdymo pedagogai vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą organizuoja ir pagalbą teikia kartu vienoje erdvėje?	Dažnai
3.26.	Kokiose srityse ikimokyklinio ugdymo mokytojams stinga žinių?	Vaikų specialiųjų ugdymosi poreikių tenkinimas Ugdymo aplinkų pritaikymas Ugdymo metodų parinkimas Ugdymo priemonių parinkimas
3.27.	Kokiose srityse švietimo pagalbos specialistams stinga žinių?	Kvalifikacijos kėlimas

11.5. Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Vaivorykštė"

	Anketos klausimas	Ugdymo įstaigos atsakymai
1.	KULTŪROS SRITIS	
1.1.	Ar manote, kad Jūsų ugdytinių tėvai (globėjai) yra pasirengę į ugdymo įstaigos bendruomenę priimti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Ne, didesnė dalis tėvų (globėjų) nėra pasirengę.
1.2.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvai (globėjai) yra pasirengę toleruoti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Taip, didesnė dalis tėvų (globėjų) yra pasirengę toleruoti asmenų įvairovę.
1.3.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvams (globėjams) vaikų įvairovė yra vertybė?	Dalis tėvų (globėjų) vaikų įvairovę laiko vertybe.
1.4.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytiniai yra pasirengę priimti vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Taip, didžioji dalis vaikų yra pasirengę.
1.5.	Kaip manote, ar jūsų ugdymo įstaigos ugdytiniai lygiavertiškai priima vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdantis ir žaidžiant?	Kartais pastebimas vaikų nenoras bendradarbiauti.
1.6.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos pedagogų pasirengimą priimti į bendruomenę vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Pedagogai pasirengę, tačiau reikalingas nuolatinis žinių atnaujinimas.
1.7.	Kaip vertinate jūsų įstaigos bendruomenės pedagogų pasirengimą toleruoti asmenų skirtingus poreikius ir galimybes?	Pedagogai yra tolerantiški įvairiems vaikų poreikiams ir galimybėms.
1.8.	Ar jūsų ugdymo įstaigos bendruomenės pedagogams vaikų įvairovė yra vertybė?	Pedagogai pasirengę vaikų įvairovę laikyti vertybe.
1.9.	Kokių pastebėjimų turite apie jūsų įstaigos pedagogų kolegialumą, pasirengimą bendradarbiauti?	„Pedagogai linkę bendradarbiauti, dalinasi turima informacija, gerąja patirtimi.“
1.10.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiai darbuotojai priima vaikų įvairovę?	Nepedagoginiams darbuotojams būtina pagilinti savo žinias apie asmenų, turinčių skirtingus poreikius ir galimybes, priėmimą.
1.11.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiai darbuotojai toleruoja skirtingus poreikius ir galimybes?	Tolerancija skirtingiems poreikiams ir galimybėms yra pakankama.
1.12.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiams darbuotojams vaikų įvairovė yra vertybė?	Taip, didžioji dalis nepedagoginių darbuotojų vaikų įvairovę laiko vertybe.
1.13.	Kokia jūsų nuomonė apie mikroklimatą, pagarbos ir tolerancijos atmosferą ugdymo įstaigos bendruomenėje?	„Įstaigoje mikroklimatas geras, jaučiama tarp darbuotojų pagarba ir tolerancija.“
1.14.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimą?	Tobulintinai
1.15.	Kaip vertinate ugdymo įstaigos ugdytinių tėvų (globėjų) lūkesčius, susijusius su jų vaikų (turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių) individualia pažanga?	Keliami lūkesčiai kartais būna didesni nei vaiko galimybės.
1.16.	Kaip vertinate pedagogų lūkesčius susijusius su vaikų, turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių	Keliami lūkesčiai kartais būna didesni nei vaiko galimybės.

	specialiųjų ugdymosi poreikių, individualiai pažangai?	
1.17.	Kokiais būdais siekiate edukuoti įstaigos bendruomenę įtraukiojo ugdymo klausimais?	„Mokymais, seminarais, individualiomis konsultacijomis ir kt.“
1.18.	Kaip planuojate šalinti kliūtis, trukdančias vaikų įtraukčiai?	„Stengsimės šalinsime kliūtis atsižvelgdami į individualius“
1.19.	Kaip savo ugdymo įstaigoje skatinate įtraukiojo ugdymo filosofijos ir jos vertybių puoselėjimą?	„Šviečiame tėvus apie įtraukiamąjį ugdymą, pedagogai gilina žinias įtraukiojo ugdymo filosofijoje“
1.20.	Kaip vertinate pasidalintos lyderystės, skatinimo ir palaikymo kultūrą jūsų įstaigoje?	Kiekvieno darbuotojo nuomonė yra išklausoma.
1.21.	Kokių iniciatyvų, pagalbos, išteklių reikia įtraukiojo ugdymo kultūros gerinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„Žmogiškųjų , finansinių išteklių, praktinių mokymų“
2.	POLITIKOS SRITIS	
2.1.	Kaip priimate į ugdymo įstaigą atvykstančius vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių?	Naujai atvykstantį vaiką supažindinate su ugdymo įstaigos aplinka ir bendruomene prieš jam pradedant lankyti ugdymo įstaigą. Analizuojate vaiko situaciją Vaiko gerovės komisijos susirinkime. Švietimo pagalbos specialistai kartu su ikimokyklinio ugdymo pedagogais ir kitais darbuotojais, kurie dalyvaus ugdymo procese, aptariate ir numatote pagalbos teikimo strategijas.
2.2.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko individualumo, jo galimybių pažinimo, pripažinimo bei stiprinimo politiką Marijampolės savivaldybės švietimo įstaigų lygmenyje?	Tobulintinai
2.3.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko individualumo, jo galimybių pažinimo, pripažinimo bei stiprinimo politiką jūsų įstaigos lygmenyje?	Tobulintinai
2.4.	Ar jūsų ugdymo įstaigoje ugdomi vaikai, turintys didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių?	Taip
2.5.	Kokias esmines įtraukties filosofijos nuostatas ir universalaus dizaino mokymuisi strategijas jau esate įdiegę ugdymo įstaigoje?	„Pritaikomos bendrosios ugdymo programos“
2.6.	Ar ugdymo įstaigos strateginio planavimo dokumentuose yra numatytas individualios visų vaikų pažangos planavimas ir vertinimas?	Taip
2.7.	Kokiais būdais ir formomis planuojate ugdymo individualizavimą?	„Individualiais ugdymo, pagalbos planais“
2.8.	Kaip vertinate jūsų įstaigos administracijos lyderystę ir vadybinius sprendimus, įgyvendinant įtraukties politiką?	Gerai
2.9.	Kokios vaikų individualios pažangos stebėjimo sistemos taikomos jūsų ugdymo įstaigoje?	„Pasiekimų ir pažangos aplankai(vertinimas 2 kartus per metus)“

2.10.	Kaip vertinate jūsų įstaigos operatyvios pagalbos ir ankstyvosios intervencijos sistemą?	Gerai
2.11.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos inovacijų diegimo politiką?	Gerai
2.12.	Kaip vertinate švietimo pagalbos sistemą jūsų įstaigoje?	Tobulintinai
2.13.	Kaip jūsų ugdymo įstaigos administracija skatina pedagogų kvalifikacijos kėlimą ir pasirengimą diegti personalizuoto ugdymo strategijas?	„Administracija sudaro sąlygas kelti kvalifikaciją“
2.14.	Kaip vertinate vaikų savivertės stiprinimo ir pasitikėjimo savimi skatinimo politiką jūsų ugdymo įstaigoje?	Gerai
2.15.	Kaip skatinate vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą?	„Ugdymo erdvių įvairove“
2.16.	Kokios pagalbos, išteklių ir (ar) iniciatyvų reikia įtraukiojo ugdymo politikos gerinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„Žmogiškųjų, finansinių išteklių“
2.17.	Ar pastatas ir jo prieigos pritaikyti asmenims su regėjimo negalia (pažymėtos durys, laiptų pakopos, kiti paženklinti statinio elementai)?	Nepritaikytas, asmeniui su regėjimo negalia orientuotis pastate neįmanoma.
2.18.	Ar įstaigoje esantiems laiptams įrengti apsauginiai turėklai?	Apsauginiai turėklai laiptams neįrengti
2.19.	Ar laiptų pradžia ir pabaiga dengta skirtinga danga?	Laiptai dengti viena danga
2.20.	Ar įstaigos patalpų grindys išklotos skirtinga danga?	Visų patalpų grindys išklotos skirtinga grindų danga
2.21.	Kokios įspėjamosios garsinės priemonės yra įrengtos pastate?	Įspėjamųjų garsinių priemonių nėra
2.22.	Ar lauko teritorijoje takai iškloti skirtinga danga?	Taip, dalyje teritorijos takai iškloti skirtinga danga
2.23.	Įvertinkite, ar Jūsų įstaiga prieinama asmenims su negalia, judantiems neįgaliojo vežimėliu:	Nepritaikyta. Į pastatą patekti nėra galimybės
2.24.	Ar patalpų durys pritaikytos neįgaliojo vežimėliui tilpti?	Patalpų durys siauros ir nepritaikytos
2.25.	Kaip užtikrinate savarankišką patekimą į pastatą su neįgaliojo vežimėliu?	Yra pandusas, juo naudotis įmanoma, bet nepatogu
2.26.	Kaip užtikrinate savarankišką judėjimą su neįgaliojo vežimėliu, jei pastatas kelių aukštų?	Judėti galima tik pirmame aukšte
2.27.	Ar koridoriai yra pritaikyti asmenims, judantiems neįgaliojo vežimėlyje?	Koridoriai nėra pritaikyti
2.28.	Ar pritaikyti baldai ir kiti daiktai grupėse judėjimo negalią turintiems vaikams?	Nepritaikyti
2.29.	Ar bent vienas sanitarinis mazgas (tualetas/prausykla) pritaikytas fizinę negalią turintiems asmenims (tinkamas durų plotis ir užraktas, pakankamai erdvės vežimėliui judėti, yra ranktūriai, patogu naudotis kriaukle, popieriaus laikikliu, muilo dozatoriumi)?	Sanitariniai mazgai nepritaikyti asmenims su fizine negalia

2.30.	Ar įstaigos pastate ir teritorijoje įrengtos informacinės-vaizdinės priemonės (informacinės rodyklės, lentos, ekranai, kita)?	Ne, informacinės vaizdinės priemonės neįrengtos
2.31.	Ar visi vaikai, kuriems skirta mokytojo padėjėjo pagalba, ją gauna jūsų įstaigoje reikiama apimtimi?	Taip
2.32.	Kokie švietimo pagalbos specialistai dirba įstaigoje?	Logopedas Socialinis pedagogas
2.33.	Ar grupių erdvės ir patalpos yra struktūruojamos į:	Ugdomąją erdvę Poilsio erdvę Žaidimų erdvę Ramybės erdvę
2.34.	Ar organizuojami vaiką, turintį specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdysiančių pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų susirinkimai dar prieš pradedant vaikui lankyti ugdymo įstaigą?	„Specialieji ugdymosi poreikiai nustatyti vaikui jau lankant ugdymo įstaigą“
2.35.	Ar su visa ugdymo įstaigos bendruomene (įskaitant administracijos darbuotojus) dar prieš pradedant vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą yra aptariami galimi iššūkiai?	„Su tokia situacija dar neteko įstaigai susidurti“
3.	PRAKTIKOS SRITIS	
3.1.	Kaip vertinate personalizuoto ugdymo planavimo praktiką jūsų ugdymo įstaigoje?	Tobulintinai
3.2.	Kokie sunkumai kyla ikimokyklinio ugdymo mokytojams personalizuojant vaikų ugdymą?	„Per didelis vaikų skaičius grupėje“
3.3.	Kaip ikimokyklinio ugdymo mokytojai geba atpažinti vaikų įvairovę ir poreikius?	Atpažįsta per pirmąjį pusmetį
3.4.	Kokiose specialiųjų ugdymosi poreikių srityse iki šiol ikimokyklinio ugdymo mokytojai tobulino ir kėlė profesinę kvalifikaciją?	SUP atpažinimas Priemonių pritaikymas Metodų parinkimas Atskirų sutrikimų pažinimas Ugdymo programų rengimas Aplinkos pritaikymas
3.5.	Kokias būdais stengiatės įgyvendinti sėkmingą ikimokyklinio ugdymo mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimą?	Individualiais pokalbiais Tėvų susirinkimais Renginiais ugdymo įstaigoje Informaciniais leidiniais
3.6.	Kaip vertinate švietimo pagalbos vaikams prieinamumą jūsų įstaigoje?	Švietimo pagalba yra teikiama KIEKVIENAM vaikui laiku ir pagal poreikį
3.7.	Kaip vertinate švietimo pagalbos vaikams kokybę jūsų ugdymo įstaigoje?	Švietimo pagalba teikiama, atliepiant kiekvieno vaiko individualų poreikį
3.8.	Kaip vertinate metodinės ir konsultacinės pagalbos prieinamumą ikimokyklinio ugdymo mokytojams jūsų ugdymo įstaigoje?	Ikimokyklinio ugdymo pedagogai visada gali kreiptis į švietimo pagalbos specialistus dėl metodinės pagalbos
3.9.	Kaip vertinate švietimo pagalbos jūsų ugdymo įstaigai prieinamumą ir kokybę, teikiamą kitų savivaldybės įstaigų ir institucijų?	Gerai

3.10.	Kaip vertinate jūsų įstaigoje vyraujančią sprendimų priėmimo praktiką, atsižvelgiant į vaikų poreikius ir nuomonę?	Gerai
3.11.	Ar vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, pagalbos planas rengiamas kartu su tėvais (globėjais)? Ar atsižvelgiama į tėvų (globėjų) nuomonę ir pastebėjimus?	Pagalbos planas kartais rengiamas kartu su tėvais (globėjais), mėginant atsižvelgti į jų nuomonę ir pastabas.
3.12	Kaip vertinate pedagogų gebėjimus vaikų skirtybes naudoti ugdymo procese kaip išteklius?	Gerai
3.13.	Kaip vertinate bendruomenės praktiką naudotis visais turimais ugdymo aplinkos ištekliais?	Gerai
3.14.	Kaip vertinate ugdymosi išteklių prieinamumą jūsų ugdymo įstaigoje?	Gerai
3.15.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos turimų ugdymosi išteklių kokybę?	Gerai
3.16.	Kiek vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, įsitraukia į neformalias veiklas jūsų ugdymo įstaigoje?	„Visi vaikai įsitraukia“
3.17.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko galimybes aktyviai dalyvauti ugdymo įstaigos ir vietos bendruomenės gyvenime?	Gerai
3.18.	Kokios pagalbos, išteklių ir (ar) iniciatyvų reikia įtraukiojo ugdymo praktikos tobulinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„Žmogiškųjų, finansinių išteklių“
3.19.	Kokias priemones ir/ar metodus ikimokyklinio ugdymo mokytojai taiko vaikų savireguliacijos ugdymui?	Žaidimai Socialinės istorijos Vaizdo įrašai Garso įrašai Sensorinės priemonės Dirgiklio pašalinimas Švietimo pagalbos specialisto pagalba
3.20.	Keliais skirtingais būdais pateikiama ugdomoji medžiaga vienos veiklos metu?	Vizualiniu Girdimuoju Sensoriniu (pojūčiais) Taktiliniu (lietimu) Skaitmeniniu STEAM
3.21.	Kokie alternatyvūs būdai pateikiami vaikams, padedantys lengviau suvokti girdimąją informaciją?	Gestai Paveikslėliai Socialinės istorijos Užrašai ant daiktų ir (ar) baldų Šviesos signalai
3.22.	Kokie alternatyvūs būdai pateikiami vaikams, padedantys lengviau suvokti regimąją informaciją?	Garso signalai Sensoriniai signalai Taktilinės priemonės
3.23.	Kaip struktūruojama ugdomoji veikla?	Dienotvarkės Darbotvarkė

		Piešinėliai/ simboliai Nuotraukos Konkretūs daiktai
3.24.	Kokias techninės pagalbos priemones turite ir naudojate vaikų ugdymo procese?	„Neturime priemonių“
3.25.	Kaip dažnai švietimo pagalbos specialistai ir ikimokyklinio ugdymo pedagogai vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą organizuoja ir pagalbą teikia kartu vienoje erdvėje?	Kartais
3.26.	Kokiose srityse ikimokyklinio ugdymo mokytojams stinga žinių?	Vaikų specialiųjų ugdymosi poreikių tenkinimas Ugdymo metodų parinkimas Universalus dizainas Vaikų ugdymosi sutrikimų atpažinimas
3.27.	Kokiose srityse švietimo pagalbos specialistams stinga žinių?	Kvalifikacijos kėlimas

11.6. Marijampolės vaikų lopšelis darželis „Želmenėliai“

	Anketos klausimas	Ugdymo įstaigos atsakymai
1.	KULTŪROS SRITIS	
1.1.	Ar manote, kad Jūsų ugdytinių tėvai (globėjai) yra pasirengę į ugdymo įstaigos bendruomenę priimti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Ne, didesnė dalis tėvų (globėjų) nėra pasirengę.
1.2.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvai (globėjai) yra pasirengę toleruoti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Ne, didesnė dalis tėvų (globėjų) nėra pasirengę toleruoti asmenų įvairovę.
1.3.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvams (globėjams) vaikų įvairovė yra vertybė?	Dalis tėvų (globėjų) vaikų įvairovę laiko vertybe.
1.4.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytiniai yra pasirengę priimti vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Taip, didžioji dalis vaikų yra pasirengę.
1.5.	Kaip manote, ar jūsų ugdymo įstaigos ugdytiniai lygiavertiškai priima vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdantis ir žaidžiant?	Vaikai lygiavertiškai priima kiekvieną asmenį.
1.6.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos pedagogų pasirengimą priimti į bendruomenę vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Pedagogai pasirengę, tačiau reikalingas nuolatinis žinių atnaujinimas.
1.7.	Kaip vertinate jūsų įstaigos bendruomenės pedagogų pasirengimą toleruoti asmenų skirtingus poreikius ir galimybes?	Pedagogai vis dar turi neigiamų nuostatų „nepatogių“ vaikų atžvilgiu.
1.8.	Ar jūsų ugdymo įstaigos bendruomenės pedagogams vaikų įvairovė yra vertybė?	Pedagogai iš dalies pasirengę vaikų įvairovę laikyti vertybe.
1.9.	Kokių pastebėjimų turite apie jūsų įstaigos pedagogų kolegialumą, pasirengimą bendradarbiauti?	„Pedagogai bendradarbiauja noriai“
1.10.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiai darbuotojai priima vaikų įvairovę?	Nepedagoginiams darbuotojams būtina pagilinti savo žinias apie asmenų, turinčių skirtingus poreikius ir galimybes, priėmimą.
1.11.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiai darbuotojai toleruoja skirtingus poreikius ir galimybes?	Nepedagoginiai darbuotojai vis dar turi neigiamų nuostatų vaikų skirtingiems poreikiams ir galimybėms.
1.12.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiams darbuotojams vaikų įvairovė yra vertybė?	Ne, didžioji dalis nepedagoginių darbuotojų vaikų įvairovės nelaiko vertybe.
1.13.	Kokia jūsų nuomonė apie mikroklimatą, pagarbos ir tolerancijos atmosferą ugdymo įstaigos bendruomenėje?	„Mikroklimatas yra teigiamas“
1.14.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimą?	Gerai
1.15.	Kaip vertinate ugdymo įstaigos ugdytinių tėvų (globėjų) lūkesčius, susijusius su jų vaikų (turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių) individualia pažanga?	Keliami lūkesčiai kartais būna didesni nei vaiko galimybės.

1.16.	Kaip vertinate pedagogų lūkesčius susijusius su vaikų, turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, individualiai pažangai?	Keliami lūkesčiai kartais būna didesni nei vaiko galimybės.
1.17.	Kokiais būdais siekiate edukuoti įstaigos bendruomenę įtraukiojo ugdymo klausimais?	„Pranešimai tėvų susirinkimų metu, organizuojamos atvirų durų dienos, pedagogų diskusijos su švietimo pagalbos specialistais“
1.18.	Kaip planuojate šalinti kliūtis, trukdančias vaikų įtraukčiai?	„Edukuojant bendruomenę, įtraukiant tėvus į bendras grupių bendruomenių veiklas“
1.19.	Kaip savo ugdymo įstaigoje skatinate įtraukiojo ugdymo filosofijos ir jos vertybių puoselėjimą?	„Per bendras veiklas ir kuriamas ugdymo įstaigos tradicijas“
1.20.	Kaip vertinate pasidalintos lyderystės, skatinimo ir palaikymo kultūrą jūsų įstaigoje?	Problemos sprendžiamos kolegialiai.
1.21.	Kokių iniciatyvų, pagalbos, išteklių reikia įtraukiojo ugdymo kultūros gerinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„Jaučiamas poreikis įstaigoje organizuoti mokymus-konsultacijas, kviečiant kompetentingą lektorių. Reikalingas finansavimas mokymams ir priemonių įsigijimui.“
2.	POLITIKOS SRITIS	
2.1.	Kaip priimate į ugdymo įstaigą atvykstančius vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių?	Naujai atvykstantį vaiką supažindinate su ugdymo įstaigos aplinka ir bendruomene prieš jam pradedant lankyti ugdymo įstaigą.
2.2.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko individualumo, jo galimybių pažinimo, pripažinimo bei stiprinimo politiką Marijampolės savivaldybės švietimo įstaigų lygmenyje?	Gerai
2.3.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko individualumo, jo galimybių pažinimo, pripažinimo bei stiprinimo politiką jūsų įstaigos lygmenyje?	Gerai
2.4.	Ar jūsų ugdymo įstaigoje ugdomi vaikai, turintys didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių?	Taip
2.5.	Kokias esmines įtraukties filosofijos nuostatas ir universalaus dizaino mokymuisi strategijas jau esate įdiegę ugdymo įstaigoje?	„Ugdymas pagal kiekvieno ugdytinio poreikius“
2.6.	Ar ugdymo įstaigos strateginio planavimo dokumentuose yra numatytas individualios visų vaikų pažangos planavimas ir vertinimas?	Taip
2.7.	Kokiais būdais ir formomis planuojate ugdymo individualizavimą?	„pritaikomos ugdymo programos ir rengiami individualūs pagalbos planai“
2.8.	Kaip vertinate jūsų įstaigos administracijos lyderystę ir vadybinius sprendimus, įgyvendinant įtraukties politiką?	Gerai
2.9.	Kokios vaikų individualios pažangos stebėjimo sistemos taikomos jūsų ugdymo įstaigoje?	„Stebima ir fiksuojama kiekvieno vaiko pažanga“
2.10.	Kaip vertinate jūsų įstaigos operatyvios pagalbos ir ankstyvosios intervencijos sistemą?	„Pagal poreikį ir galimybes“

2.11.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos inovacijų diegimo politiką?	Gerai
2.12.	Kaip vertinate švietimo pagalbos sistemą jūsų įstaigoje?	Gerai
2.13.	Kaip jūsų ugdymo įstaigos administracija skatina pedagogų kvalifikacijos kėlimą ir pasirengimą diegti personalizuoto ugdymo strategijas?	„Pagal poreikį“
2.14.	Kaip vertinate vaikų savivertės stiprinimo ir pasitikėjimo savimi skatinimo politiką jūsų ugdymo įstaigoje?	Gerai
2.15.	Kaip skatinate vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą?	„Lankomumas yra geras“
2.16.	Kokios pagalbos, išteklių ir (ar) iniciatyvų reikia įtraukiojo ugdymo politikos gerinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„Poreikis neišreikštas“
2.17.	Ar pastatas ir jo prieigos pritaikyti asmenims su regėjimo negalia (pažymėtos durys, laiptų pakopos, kiti paženklinti statinio elementai)?	Nepritaikytas, asmeniui su regėjimo negalia orientuotis pastate neįmanoma.
2.18.	Ar įstaigoje esantiems laiptams įrengti apsauginiai turėklai?	Įrengti dalyje pastato
2.19.	Ar laiptų pradžia ir pabaiga dengta skirtinga danga?	Laiptai dengti viena danga
2.20.	Ar įstaigos patalpų grindys išklotos skirtinga danga?	Visame pastate vienoda grindų danga
2.21.	Kokios įspėjamosios garsinės priemonės yra įrengtos pastate?	Įspėjamųjų garsinių priemonių nėra
2.22.	Ar lauko teritorijoje takai iškloti skirtinga danga?	Taip, dalyje teritorijos takai iškloti skirtinga danga
2.23.	Įvertinkite, ar Jūsų įstaiga prieinama asmenims su negalia, judantiems neįgaliojo vežimėliu:	Nepritaikyta. Į pastatą patekti nėra galimybės
2.24.	Ar patalpų durys pritaikytos neįgaliojo vežimėliui tilpti?	Patalpų durys siauros ir nepritaikytos
2.25.	Kaip užtikrinate savarankišką patekimą į pastatą su neįgaliojo vežimėliu?	Panduso nėra, yra tik laiptai
2.26.	Kaip užtikrinate savarankišką judėjimą su neįgaliojo vežimėliu, jei pastatas kelių aukštų?	Judėti galima tik pirmame aukšte
2.27.	Ar koridoriai yra pritaikyti asmenims, judantiems neįgaliojo vežimėlyje?	Koridoriai nėra pritaikyti
2.28.	Ar pritaikyti baldai ir kiti daiktai grupėse judėjimo negalią turintiems vaikams?	Iš dalies pritaikyti. Reguliuojamo aukščio tik stalai ir kėdės
2.29.	Ar bent vienas sanitarinis mazgas (tualetas/prausykla) pritaikytas fizinę negalią turintiems asmenims (tinkamas durų plotis ir užraktas, pakankamai erdvės vežimėliui judėti, yra ranktūriai, patogu naudotis kriaukle, popieriaus laikikliu, muilo dozatoriumi)?	Sanitariniai mazgai nepritaikyti asmenims su fizine negalia

2.30.	Ar įstaigos pastate ir teritorijoje įrengtos informacinės-vaizdinės priemonės (informacinės rodyklės, lentos, ekranai, kita)?	Ne, informacinės vaizdinės priemonės neįrengtos
2.31.	Ar visi vaikai, kuriems skirta mokytojo padėjėjo pagalba, ją gauna jūsų įstaigoje reikiama apimtimi?	Ne
2.32.	Kokie švietimo pagalbos specialistai dirba įstaigoje?	Logopedas Psichologas Socialinis pedagogas Specialusis pedagogas
2.33.	Ar grupių erdvės ir patalpos yra struktūruojamos į:	„Bendros erdvės pritaikomos pagal struktūrą“
2.34.	Ar organizuojami vaiką, turintį specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdysiančių pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų susirinkimai dar prieš pradedant vaikui lankyti ugdymo įstaigą?	Taip
2.35.	Ar su visa ugdymo įstaigos bendruomene (įskaitant administracijos darbuotojus) dar prieš pradedant vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą yra aptariami galimi iššūkiai?	Taip
3.	PRAKTIKOS SRITIS	
3.1.	Kaip vertinate personalizuoto ugdymo planavimo praktiką jūsų ugdymo įstaigoje?	Gerai
3.2.	Kokie sunkumai kyla ikimokyklinio ugdymo mokytojams personalizuojant vaikų ugdymą?	„Didelis vaikų skaičius grupėse, specialiųjų priemonių trūkumas“
3.3.	Kaip ikimokyklinio ugdymo mokytojai geba atpažinti vaikų įvairovę ir poreikius?	Atpažįsta per pirmuosius ugdymo mėnesius
3.4.	Kokiose specialiųjų ugdymosi poreikių srityse iki šiol ikimokyklinio ugdymo mokytojai tobulino ir kėlė profesinę kvalifikaciją?	SUP atpažinimas Priemonių pritaikymas Metodų parinkimas Atskirų sutrikimų pažinimas Ugdymo programų rengimas Aplinkos pritaikymas
3.5.	Kokias būdais stengiatės įgyvendinti sėkmingą ikimokyklinio ugdymo mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimą?	Individualiais pokalbiais Tėvų susirinkimais Renginiais ugdymo įstaigoje Informaciniais leidiniais
3.6.	Kaip vertinate švietimo pagalbos vaikams prieinamumą jūsų įstaigoje?	Švietimo pagalba yra teikiama KIEKVIENAM vaikui laiku ir pagal poreikį
3.7.	Kaip vertinate švietimo pagalbos vaikams kokybę jūsų ugdymo įstaigoje?	Švietimo pagalba teikiama, atliepiant kiekvieno vaiko individualų poreikį
3.8.	Kaip vertinate metodinės ir konsultacinės pagalbos prieinamumą ikimokyklinio ugdymo mokytojams jūsų ugdymo įstaigoje?	Švietimo pagalbos specialistai kolegialiai dalyvauja ugdymo procese (pvz., lankosi grupėje), stebi veiklas ir konsultuoja ikimokyklinio ugdymo pedagogus
3.9.	Kaip vertinate švietimo pagalbos jūsų ugdymo įstaigai prieinamumą ir kokybę, teikiamą kitų savivaldybės įstaigų ir institucijų?	Gerai

3.10.	Kaip vertinate jūsų įstaigoje vyraujančią sprendimų priėmimo praktiką, atsižvelgiant į vaikų poreikius ir nuomonę?	Gerai
3.11.	Ar vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, pagalbos planas rengiamas kartu su tėvais (globėjais)? Ar atsižvelgiama į tėvų (globėjų) nuomonę ir pastebėjimus?	Pagalbos planas rengiamas kolegialiai su tėvais (globėjais), įvertinant visas nuomones ir pastebėjimus.
3.12	Kaip vertinate pedagogų gebėjimus vaikų skirtybes naudoti ugdymo procese kaip išteklius?	Gerai
3.13.	Kaip vertinate bendruomenės praktiką naudotis VISAIS turimais ugdymo aplinkos ištekliais?	Gerai
3.14.	Kaip vertinate ugdymosi išteklių prieinamumą jūsų ugdymo įstaigoje?	Patenkinamai
3.15.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos turimų ugdymosi išteklių kokybę?	Patenkinamai
3.16.	Kiek vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, įsitraukia į neformalias veiklas jūsų ugdymo įstaigoje?	„Visi (19)“
3.17.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko galimybes aktyviai dalyvauti ugdymo įstaigos ir vietos bendruomenės gyvenime?	Gerai
3.18.	Kokios pagalbos, išteklių ir (ar) iniciatyvų reikia įtraukiojo ugdymo praktikos tobulinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„Finansinių ir žmogiškųjų išteklių“
3.19.	Kokias priemones ir/ar metodus ikimokyklinio ugdymo mokytojai taiko vaikų savireguliacijos ugdymui?	Žaidimai Pasunkintos liemenės ir/ar antklodės Balansinės pagalvėlės ir/ar kamuoliai Socialinės istorijos Vaizdo įrašai Garso įrašai Sensorinės priemonės Švietimo pagalbos specialisto pagalba
3.20.	Keliais skirtingais būdais pateikiama ugdomoji medžiaga vienos veiklos metu?	„Stengiamasi naudoti visus 5 pojūčius, atsižvelgiant į individualius poreikius.“
3.21.	Kokie alternatyvūs būdai pateikiami vaikams, padedantys lengviau suvokti girdimąją informaciją?	Gestai Paveikslėliai Socialinės istorijos Užrašai ant daiktų ir (ar) baldų
3.22.	Kokie alternatyvūs būdai pateikiami vaikams, padedantys lengviau suvokti regimąją informaciją?	Taktilinės priemonės
3.23.	Kaip struktūruojama ugdomoji veikla?	Dienotvarkės Darbotvarkė Piešinėliai/ simboliai Nuotraukos Konkretūs daiktai
3.24.	Kokias techninės pagalbos priemones turite ir naudojate vaikų ugdymo procese?	„Nenaudojame, nes nėra poreikio“

3.25.	Kaip dažnai švietimo pagalbos specialistai ir ikimokyklinio ugdymo pedagogai vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą organizuoja ir pagalbą teikia kartu vienoje erdvėje?	Dažnai
3.26.	Kokiose srityse ikimokyklinio ugdymo mokytojams stinga žinių?	Vaikų specialiųjų ugdymosi poreikių tenkinimas Universalus dizainas Bendradarbiavimas su tėvais
3.27.	Kokiose srityse švietimo pagalbos specialistams stinga žinių?	„Žinių pakanka“

11.7. Marijampolės sav. Patašinės universalus daugiafunkcis centras

	Anketos klausimas	Ugdymo įstaigos atsakymai
1.	KULTŪROS SRITIS	
1.1.	Ar manote, kad Jūsų ugdytinių tėvai (globėjai) yra pasirengę į ugdymo įstaigos bendruomenę priimti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Ne, didesnė dalis tėvų (globėjų) nėra pasirengę.
1.2.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvai (globėjai) yra pasirengę toleruoti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Taip, didesnė dalis tėvų (globėjų) yra pasirengę toleruoti asmenų įvairovę.
1.3.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvams (globėjams) vaikų įvairovė yra vertybė?	Ne, tėvams (globėjams) vaikų įvairovė nėra vertybė.
1.4.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytiniai yra pasirengę priimti vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Ne, didžioji dalis vaikų nėra pasirengusi.
1.5.	Kaip manote, ar jūsų ugdymo įstaigos ugdytiniai lygiavertiškai priima vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdantis ir žaidžiant?	Kartais pastebimas vaikų nenoras bendradarbiauti.
1.6.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos pedagogų pasirengimą priimti į bendruomenę vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Pedagogai pasirengę, tačiau reikalingas nuolatinis žinių atnaujinimas.
1.7.	Kaip vertinate jūsų įstaigos bendruomenės pedagogų pasirengimą toleruoti asmenų skirtingus poreikius ir galimybes?	Pedagogai yra tolerantiški įvairiems vaikų poreikiams ir galimybėms.
1.8.	Ar jūsų ugdymo įstaigos bendruomenės pedagogams vaikų įvairovė yra vertybė?	Pedagogai pasirengę vaikų įvairovę laikyti vertybe.
1.9.	Kokių pastebėjimų turite apie jūsų įstaigos pedagogų kolegialumą, pasirengimą bendradarbiauti?	„visi pedagogai pasirengę priimti vaiką tokį koks jis yra“
1.10.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiai darbuotojai priima vaikų įvairovę?	Taip, priima, tačiau reikalingas nuolatinis žinių atnaujinimas.
1.11.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiai darbuotojai toleruoja skirtingus poreikius ir galimybes?	Tolerancija skirtingiems poreikiams ir galimybėms yra pakankama.
1.12.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiams darbuotojams vaikų įvairovė yra vertybė?	Taip, didžioji dalis nepedagoginių darbuotojų vaikų įvairovę laiko vertybe.
1.13.	Kokia jūsų nuomonė apie mikroklimatą, pagarbos ir tolerancijos atmosferą ugdymo įstaigos bendruomenėje?	„teigiama“
1.14.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimą?	Gerai
1.15.	Kaip vertinate ugdymo įstaigos ugdytinių tėvų (globėjų) lūkesčius, susijusius su jų vaikų (turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių) individualia pažanga?	Keliami lūkesčiai kartais būna didesni nei vaiko galimybės.
1.16.	Kaip vertinate pedagogų lūkesčius susijusius su vaikų, turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių	Keliami lūkesčiai visuomet atitinka vaikų galimybes.

	specialiųjų ugdymosi poreikių, individualiai pažangai?	
1.17.	Kokiais būdais siekiate edukuoti įstaigos bendruomenę įtraukiojo ugdymo klausimais?	„pokalbiais“
1.18.	Kaip planuojate šalinti kliūtis, trukdančias vaikų įtraukčiai?	„švietėjiška veikla, bendradarbiavimu su atitinkamomis tarnybomis, komisijomis“
1.19.	Kaip savo ugdymo įstaigoje skatinate įtraukiojo ugdymo filosofijos ir jos vertybių puoselėjimą?	„švietėjiška veikla bendruomenei“
1.20.	Kaip vertinate pasidalintos lyderystės, skatinimo ir palaikymo kultūrą jūsų įstaigoje?	Kiekvieno darbuotojo nuomonė yra išklausoma.
1.21.	Kokių iniciatyvų, pagalbos, išteklių reikia įtraukiojo ugdymo kultūros gerinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„švietėjiškos pagalbos tėvams“
2.	POLITIKOS SRITIS	
2.1.	Kaip priimate į ugdymo įstaigą atvykstančius vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių?	„Tokių vaikų mūsų įstaigoje dar nebuvo.“
2.2.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko individualumo, jo galimybių pažinimo, pripažinimo bei stiprinimo politiką Marijampolės savivaldybės švietimo įstaigų lygmenyje?	Tobulintinai
2.3.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko individualumo, jo galimybių pažinimo, pripažinimo bei stiprinimo politiką jūsų įstaigos lygmenyje?	Gerai
2.4.	Ar jūsų ugdymo įstaigoje ugdomi vaikai, turintys didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių?	Ne
2.5.	Kokias esmines įtraukties filosofijos nuostatas ir universalaus dizaino mokymuisi strategijas jau esate įdiegę ugdymo įstaigoje?	Netaikome
2.6.	Ar ugdymo įstaigos strateginio planavimo dokumentuose yra numatytas individualios visų vaikų pažangos planavimas ir vertinimas?	Taip
2.7.	Kokiais būdais ir formomis planuojate ugdymo individualizavimą?	„ugdomosios veiklos metu“
2.8.	Kaip vertinate jūsų įstaigos administracijos lyderystę ir vadybinius sprendimus, įgyvendinant įtraukties politiką?	Tobulintinai
2.9.	Kokios vaikų individualios pažangos stebėjimo sistemos taikomos jūsų ugdymo įstaigoje?	„pokalbiais su vaikais, tėvais, darbas ugdomosios veiklos metu“
2.10.	Kaip vertinate jūsų įstaigos operatyvios pagalbos ir ankstyvosios intervencijos sistemą?	Tobulintinai
2.11.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos inovacijų diegimo politiką?	Tobulintinai
2.12.	Kaip vertinate švietimo pagalbos sistemą jūsų įstaigoje?	Tobulintinai
2.13.	Kaip jūsų ugdymo įstaigos administracija skatina pedagogų kvalifikacijos kėlimą ir pasirengimą diegti personalizuoto ugdymo strategijas?	„finansuoja pedagogų kvalifikacijos kėlimą“

2.14.	Kaip vertinate vaikų savivertės stiprinimo ir pasitikėjimo savimi skatinimo politiką jūsų ugdymo įstaigoje?	Gerai
2.15.	Kaip skatinate vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą?	„vaikų su spec. poreikiais nėra“
2.16.	Kokios pagalbos, išteklių ir (ar) iniciatyvų reikia įtraukiojo ugdymo politikos gerinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„šiuo metu nieko nereikia, nes neturim spec. poreikių vaikų“
2.17.	Ar pastatas ir jo prieigos pritaikyti asmenims su regėjimo negalia (pažymėtos durys, laiptų pakopos, kiti paženklinti statinio elementai)?	Nepritaikytas, asmeniui su regėjimo negalia orientuotis pastate neįmanoma.
2.18.	Ar įstaigoje esantiems laiptams įrengti apsauginiai turėklai?	Įrengti visame pastate
2.19.	Ar laiptų pradžia ir pabaiga dengta skirtinga danga?	Laiptai dengti viena danga
2.20.	Ar įstaigos patalpų grindys išklotos skirtinga danga?	Visų patalpų grindys išklotos skirtinga grindų danga
2.21.	Kokios įspėjamosios garsinės priemonės yra įrengtos pastate?	Įspėjamųjų garsinių priemonių nėra
2.22.	Ar lauko teritorijoje takai iškloti skirtinga danga?	Taip, dalyje teritorijos takai iškloti skirtinga danga
2.23.	Įvertinkite, ar Jūsų įstaiga prieinama asmenims su negalia, judantiems neįgaliojo vežimėliu:	Iš dalies pritaikyta. Galima judėti visame pastate ir teritorijoje su asistento pagalba
2.24.	Ar patalpų durys pritaikytos neįgaliojo vežimėliui tilpti?	Patalpų durys plačios ir pritaikytos, patogu varstyti, lengvai atidaromos
2.25.	Kaip užtikrinate savarankišką patekimą į pastatą su neįgaliojo vežimėliu?	Įrengtas pandusas, tinkamo nuolydžio, pločio, su turėklais Yra liftas arba keltuvas
2.26.	Kaip užtikrinate savarankišką judėjimą su neįgaliojo vežimėliu, jei pastatas kelių aukštų?	Yra liftas ar keltuvas
2.27.	Ar koridoriai yra pritaikyti asmenims, judantiems neįgaliojo vežimėlyje?	Taip, pakanka vietos laisvai judėti
2.28.	Ar pritaikyti baldai ir kiti daiktai grupėse judėjimo negalią turintiems vaikams?	Iš dalies pritaikyti. Reguliuojamo aukščio tik stalai ir kėdės
2.29.	Ar bent vienas sanitarinis mazgas (tualetas/prausykla) pritaikytas fizinę negalią turintiems asmenims (tinkamas durų plotis ir užraktas, pakankamai erdvės vežimėliui judėti, yra ranktūriai, patogu naudotis kriaukle, popieriaus laikikliu, muilo dozatoriumi)?	Visi sanitariniai mazgai pritaikyti
2.30.	Ar įstaigos pastate ir teritorijoje įrengtos informacinės-vaizdinės priemonės (informacinės rodyklės, lentos, ekranai, kita)?	Ne, informacinės vaizdinės priemonės neįrengtos
2.31.	Ar visi vaikai, kuriems skirta mokytojo padėjėjo pagalba, ją gauna jūsų įstaigoje reikiama apimtimi?	„nėra“
2.32.	Kokie švietimo pagalbos specialistai dirba įstaigoje?	Logopedas
2.33.	Ar grupių erdvės ir patalpos yra struktūruojamos į:	Ugdomąją erdvę

		Poilsio erdvę Žaidimų erdvę Ramybės erdvę
2.34.	Ar organizuojami vaiką, turintį specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdysiančių pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų susirinkimai dar prieš pradedant vaikui lankyti ugdymo įstaigą?	„kol kas nebuvo poreikio“
2.35.	Ar su visa ugdymo įstaigos bendruomene (įskaitant administracijos darbuotojus) dar prieš pradedant vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą yra aptariami galimi iššūkiai?	„kol kas nebuvo poreikio“
3.	PRAKTIKOS SRITIS	
3.1.	Kaip vertinate personalizuoto ugdymo planavimo praktiką jūsų ugdymo įstaigoje?	Tobulintinai
3.2.	Kokie sunkumai kyla ikimokyklinio ugdymo mokytojams personalizuojant vaikų ugdymą?	„žmogiškųjų išteklių stoka“
3.3.	Kaip ikimokyklinio ugdymo mokytojai geba atpažinti vaikų įvairovę ir poreikius?	Atpažįsta per pirmuosius ugdymo mėnesius
3.4.	Kokiose specialiųjų ugdymosi poreikių srityse iki šiol ikimokyklinio ugdymo mokytojai tobulino ir kėlė profesinę kvalifikaciją?	SUP atpažinimas
3.5.	Kokias būdais stengiatės įgyvendinti sėkmingą ikimokyklinio ugdymo mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimą?	Individualiais pokalbiais Renginiais ugdymo įstaigoje Informaciniais leidiniais
3.6.	Kaip vertinate švietimo pagalbos vaikams prieinamumą jūsų įstaigoje?	Švietimo pagalba yra teikiama KIEKVIENAM vaikui laiku ir pagal poreikį
3.7.	Kaip vertinate švietimo pagalbos vaikams kokybę jūsų ugdymo įstaigoje?	Švietimo pagalba teikiama nepilna apimtimi, t.y. pagal specialistų užimtumą ir galimybes.
3.8.	Kaip vertinate metodinės ir konsultacinės pagalbos prieinamumą ikimokyklinio ugdymo mokytojams jūsų ugdymo įstaigoje?	Ikimokyklinio ugdymo pedagogai visada gali kreiptis į švietimo pagalbos specialistus dėl metodinės pagalbos
3.9.	Kaip vertinate švietimo pagalbos jūsų ugdymo įstaigai prieinamumą ir kokybę, teikiamą kitų savivaldybės įstaigų ir institucijų?	Tobulintinai
3.10.	Kaip vertinate jūsų įstaigoje vyraujančią sprendimų priėmimo praktiką, atsižvelgiant į vaikų poreikius ir nuomonę?	Tobulintinai
3.11.	Ar vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, pagalbos planas rengiamas kartu su tėvais (globėjais)? Ar atsižvelgiama į tėvų (globėjų) nuomonę ir pastebėjimus?	Pagalbos planas kartais rengiamas kartu su tėvais (globėjais), mėginant atsižvelgti į jų nuomonę ir pastabas.
3.12	Kaip vertinate pedagogų gebėjimus vaikų skirtybes naudoti ugdymo procese kaip išteklius?	Tobulintinai
3.13.	Kaip vertinate bendruomenės praktiką naudotis visais turimais ugdymo aplinkos ištekliais?	Tobulintinai

3.14.	Kaip vertinate ugdymosi išteklių prieinamumą jūsų ugdymo įstaigoje?	Tobulintinai
3.15.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos turimų ugdymosi išteklių kokybę?	Tobulintinai
3.16.	Kiek vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, įsitraukia į neformalias veiklas jūsų ugdymo įstaigoje?	„Žymių sutrikimų turinčių vaikų įstaigoje nėra“
3.17.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko galimybes aktyviai dalyvauti ugdymo įstaigos ir vietos bendruomenės gyvenime?	Tobulintinai
3.18.	Kokios pagalbos, išteklių ir (ar) iniciatyvų reikia įtraukiojo ugdymo praktikos tobulinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„šiuo metu nereikia“
3.19.	Kokias priemones ir/ar metodus ikimokyklinio ugdymo mokytojai taiko vaikų savireguliacijos ugdymui?	Žaidimai Vaizdo įrašai Garso įrašai Sensorinės priemonės Švietimo pagalbos specialisto pagalba
3.20.	Keliais skirtingais būdais pateikiama ugdomoji medžiaga vienos veiklos metu?	Vizualiniu Girdimuoju Sensoriniu (pojūčiais) Taktiliniu (lietimu)
3.21.	Kokie alternatyvūs būdai pateikiami vaikams, padedantys lengviau suvokti girdimąją informaciją?	Paveikslėliai Šviesos signalai
3.22.	Kokie alternatyvūs būdai pateikiami vaikams, padedantys lengviau suvokti regimąją informaciją?	Garso signalai Sensoriniai signalai
3.23.	Kaip struktūruojama ugdomoji veikla?	Dienotvarkės Darbotvarkė Piešinėliai/ simboliai
3.24.	Kokias techninės pagalbos priemones turite ir naudojate vaikų ugdymo procese?	„informacinės priemonės: kompiuteris, multimedija“
3.25.	Kaip dažnai švietimo pagalbos specialistai ir ikimokyklinio ugdymo pedagogai vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą organizuoja ir pagalbą teikia kartu vienoje erdvėje?	Kartais
3.26.	Kokiose srityse ikimokyklinio ugdymo mokytojams stinga žinių?	Vaikų specialiųjų ugdymosi poreikių tenkinimas Ugdymo aplinkų pritaikymas Ugdymo metodų parinkimas Ugdymo priemonių parinkimas Ugdymo priemonių kūrimas Universalus dizainas Vaikų ugdymosi sutrikimų atpažinimas
3.27.	Kokiose srityse švietimo pagalbos specialistams stinga žinių?	Kvalifikacijos kėlimas

11.8. Marijampolės lopšelis - darželis "Nykštukas"

	Anketos klausimas	Ugdymo įstaigos atsakymai
1.	KULTŪROS SRITIS	
1.1.	Ar manote, kad Jūsų ugdytinių tėvai (globėjai) yra pasirengę į ugdymo įstaigos bendruomenę priimti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Taip, didesnė dalis tėvų (globėjų) yra pasirengę.
1.2.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvai (globėjai) yra pasirengę toleruoti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Taip, didesnė dalis tėvų (globėjų) yra pasirengę toleruoti asmenų įvairovę.
1.3.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvams (globėjams) vaikų įvairovė yra vertybė?	Dalis tėvų (globėjų) vaikų įvairovę laiko vertybe.
1.4.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytiniai yra pasirengę priimti vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Taip, didžioji dalis vaikų yra pasirengę.
1.5.	Kaip manote, ar jūsų ugdymo įstaigos ugdytiniai lygiavertiškai priima vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdantis ir žaidžiant?	Kartais pastebimas vaikų nenoras bendradarbiauti.
1.6.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos pedagogų pasirengimą priimti į bendruomenę vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Pedagogai pasirengę, tačiau reikalingas nuolatinis žinių atnaujinimas.
1.7.	Kaip vertinate jūsų įstaigos bendruomenės pedagogų pasirengimą toleruoti asmenų skirtingus poreikius ir galimybes?	Pedagogai vis dar turi neigiamų nuostatų „nepatogių“ vaikų atžvilgiu.
1.8.	Ar jūsų ugdymo įstaigos bendruomenės pedagogams vaikų įvairovė yra vertybė?	Pedagogai iš dalies pasirengę vaikų įvairovę laikyti vertybe.
1.9.	Kokių pastebėjimų turite apie jūsų įstaigos pedagogų kolegialumą, pasirengimą bendradarbiauti?	„Pedagogai noriai įsitraukia į bendradarbiavimą su specialistais, tėvais ir PPT.“
1.10.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiai darbuotojai priima vaikų įvairovę?	Taip, priima, tačiau reikalingas nuolatinis žinių atnaujinimas.
1.11.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiai darbuotojai toleruoja skirtingus poreikius ir galimybes?	Tolerancija skirtingiems poreikiams ir galimybėms yra pakankama.
1.12.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiams darbuotojams vaikų įvairovė yra vertybė?	Taip, didžioji dalis nepedagoginių darbuotojų vaikų įvairovę laiko vertybe.
1.13.	Kokia jūsų nuomonė apie mikroklimatą, pagarbos ir tolerancijos atmosferą ugdymo įstaigos bendruomenėje?	„Pedagoginiai ir nepedagoginiai darbuotojai yra pagarbūs ir tolerantiški.“
1.14.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimą?	Tobulintinai
1.15.	Kaip vertinate ugdymo įstaigos ugdytinių tėvų (globėjų) lūkesčius, susijusius su jų vaikų (turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių) individualia pažanga?	Keliami lūkesčiai kartais būna didesni nei vaiko galimybės.
1.16.	Kaip vertinate pedagogų lūkesčius susijusius su vaikų, turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių	Keliami lūkesčiai visuomet atitinka vaikų galimybes.

	specialiųjų ugdymosi poreikių, individualiai pažangai?	
1.17.	Kokiais būdais siekiate edukuoti įstaigos bendruomenę įtraukiojo ugdymo klausimais?	„Dalyvavimas seminaruose, konsultacijose apie įtraukųjį ugdymą.“
1.18.	Kaip planuojate šalinti kliūtis, trukdančias vaikų įtraukčiai?	„Manome, kad kliūčių neatsiras, o atsiradus kreipsimės pagalbos į institucijas PPT ir kt..“
1.19.	Kaip savo ugdymo įstaigoje skatinate įtraukiojo ugdymo filosofijos ir jos vertybių puoselėjimą?	„Skatiname dalyvauti darbuotojus seminaruose, konferencijose apie įtraukųjį ugdymą.“
1.20.	Kaip vertinate pasidalintos lyderystės, skatinimo ir palaikymo kultūrą jūsų įstaigoje?	Problemos sprendžiamos kolegialiai.
1.21.	Kokių iniciatyvų, pagalbos, išteklių reikia įtraukiojo ugdymo kultūros gerinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„Specialistų, priemonių, literatūros.“
2.	POLITIKOS SRITIS	
2.1.	Kaip priimate į ugdymo įstaigą atvykstančius vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių?	Švietimo pagalbos specialistai kartu su ikimokyklinio ugdymo pedagogais ir kitais darbuotojais, kurie dalyvaus ugdymo procese, aptariate ir numatote pagalbos teikimo strategijas.
2.2.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko individualumo, jo galimybių pažinimo, pripažinimo bei stiprinimo politiką Marijampolės savivaldybės švietimo įstaigų lygmenyje?	Gerai
2.3.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko individualumo, jo galimybių pažinimo, pripažinimo bei stiprinimo politiką jūsų įstaigos lygmenyje?	Gerai
2.4.	Ar jūsų ugdymo įstaigoje ugdomi vaikai, turintys didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių?	Taip
2.5.	Kokias esmines įtraukties filosofijos nuostatas ir universalaus dizaino mokymuisi strategijas jau esate įdiegę ugdymo įstaigoje?	Netaikome
2.6.	Ar ugdymo įstaigos strateginio planavimo dokumentuose yra numatytas individualios visų vaikų pažangos planavimas ir vertinimas?	Taip
2.7.	Kokiais būdais ir formomis planuojate ugdymo individualizavimą?	„Parengiamas individualus pagalbos planas, ugdytiniui ir pritaikoma ugdymo programa, teikiama individuali specialistų pagalba.“
2.8.	Kaip vertinate jūsų įstaigos administracijos lyderystę ir vadybinius sprendimus, įgyvendinant įtraukties politiką?	Gerai
2.9.	Kokios vaikų individualios pažangos stebėjimo sistemos taikomos jūsų ugdymo įstaigoje?	„Du kartus metuose vertinama vaikų pažanga ir aptariama su tėvais.“
2.10.	Kaip vertinate jūsų įstaigos operatyvios pagalbos ir ankstyvosios intervencijos sistemą?	Gerai
2.11.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos inovacijų diegimo politiką?	Tobulintinai

2.12.	Kaip vertinate švietimo pagalbos sistemą jūsų įstaigoje?	Gerai
2.13.	Kaip jūsų ugdymo įstaigos administracija skatina pedagogų kvalifikacijos kėlimą ir pasirengimą diegti personalizuoto ugdymo strategijas?	„Skatina nuolat tobulėti ir kelti kvalifikaciją.“
2.14.	Kaip vertinate vaikų savivertės stiprinimo ir pasitikėjimo savimi skatinimo politiką jūsų ugdymo įstaigoje?	Gerai
2.15.	Kaip skatinate vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą?	„Vaikai įtraukiami į įvairias veiklas, dalyvauja išvykose, renginiuose.“
2.16.	Kokios pagalbos, išteklių ir (ar) iniciatyvų reikia įtraukiojo ugdymo politikos gerinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„Specialistų, priemonių ir lėšų.“
2.17.	Ar pastatas ir jo prieigos pritaikyti asmenims su regėjimo negalia (pažymėtos durys, laiptų pakopos, kiti paženklinti statinio elementai)?	Nepritaikytas, asmeniui su regėjimo negalia orientuotis pastate neįmanoma.
2.18.	Ar įstaigoje esantiems laiptams įrengti apsauginiai turėklai?	Įrengti visame pastate
2.19.	Ar laiptų pradžia ir pabaiga dengta skirtinga danga?	Laiptai dengti viena danga
2.20.	Ar įstaigos patalpų grindys išklotos skirtinga danga?	Kelių patalpų grindys atskirtos skirtinga grindų danga
2.21.	Kokios įspėjamosios garsinės priemonės yra įrengtos pastate?	Įspėjamųjų garsinių priemonių nėra
2.22.	Ar lauko teritorijoje takai iškloti skirtinga danga?	Taip, dalyje teritorijos takai iškloti skirtinga danga
2.23.	Įvertinkite, ar Jūsų įstaiga prieinama asmenims su negalia, judantiems neįgaliojo vežimėliu:	Nepritaikyta. Į pastatą patekti nėra galimybės
2.24.	Ar patalpų durys pritaikytos neįgaliojo vežimėliui tilpti?	Pritaikytos iš dalies (durys tinkamo pločio, bet yra kliūčių, pvz. Laiptai, slenkstis)
2.25.	Kaip užtikrinate savarankišką patekimą į pastatą su neįgaliojo vežimėliu?	Panduso nėra, yra tik laiptai
2.26.	Kaip užtikrinate savarankišką judėjimą su neįgaliojo vežimėliu, jei pastatas kelių aukštų?	Judėti galima tik pirmame aukšte
2.27.	Ar koridoriai yra pritaikyti asmenims, judantiems neįgaliojo vežimėlyje?	Iš dalies, yra nepritaikytų elementų ir kliūčių
2.28.	Ar pritaikyti baldai ir kiti daiktai grupėse judėjimo negalią turintiems vaikams?	Iš dalies pritaikyti. Dalyje grupių reguliuojamas baldų aukštis
2.29.	Ar bent vienas sanitarinis mazgas (tualetas/prausykla) pritaikytas fizinę negalią turintiems asmenims (tinkamas durų plotis ir užraktas, pakankamai erdvės vežimėliui judėti, yra ranktūriai, patogu naudotis kriaukle, popieriaus laikikliu, muilo dozatoriumi)?	Sanitariniai mazgai nepritaikyti asmenims su fizine negalia
2.30.	Ar įstaigos pastate ir teritorijoje įrengtos informacinės-vaizdinės priemonės (informacinės rodyklės, lentos, ekranai, kita)?	Iš dalies įrengtos pastato viduje tik prie įėjimų/išėjimų

2.31.	Ar visi vaikai, kuriems skirta mokytojo padėjėjo pagalba, ją gauna jūsų įstaigoje reikiama apimtimi?	Taip
2.32.	Kokie švietimo pagalbos specialistai dirba įstaigoje?	Logopedas Socialinis pedagogas
2.33.	Ar grupių erdvės ir patalpos yra struktūruojamos į:	Ugdomąją erdvę Poilsio erdvę Žaidimų erdvę
2.34.	Ar organizuojami vaiką, turintį specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdysiančių pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų susirinkimai dar prieš pradedant vaikui lankyti ugdymo įstaigą?	Kartais
2.35.	Ar su visa ugdymo įstaigos bendruomene (įskaitant administracijos darbuotojus) dar prieš pradedant vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą yra aptariami galimi iššūkiai?	Taip
3.	PRAKTIKOS SRITIS	
3.1.	Kaip vertinate personalizuoto ugdymo planavimo praktiką jūsų ugdymo įstaigoje?	Tobulintinai
3.2.	Kokie sunkumai kyla ikimokyklinio ugdymo mokytojams personalizuojant vaikų ugdymą?	„Laiko išteklių ir priemonių trūkumas.“
3.3.	Kaip ikimokyklinio ugdymo mokytojai geba atpažinti vaikų įvairovę ir poreikius?	Atpažįsta per pirmuosius ugdymo mėnesius
3.4.	Kokiose specialiųjų ugdymosi poreikių srityse iki šiol ikimokyklinio ugdymo mokytojai tobulino ir kėlė profesinę kvalifikaciją?	SUP atpažinimas Ugdymo programų rengimas Aplinkos pritaikymas
3.5.	Kokias būdais stengiatės įgyvendinti sėkmingą ikimokyklinio ugdymo mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimą?	Individualiais pokalbiais Tėvų susirinkimais Renginiais ugdymo įstaigoje Informaciniais leidiniais
3.6.	Kaip vertinate švietimo pagalbos vaikams prieinamumą jūsų įstaigoje?	„Vaikų skaičius yra per didelis ir pagalba teikiama ne visiems vaikams.“
3.7.	Kaip vertinate švietimo pagalbos vaikams kokybę jūsų ugdymo įstaigoje?	Švietimo pagalba teikiama nepilna apimtimi, t.y. pagal specialistų užimtumą ir galimybes.
3.8.	Kaip vertinate metodinės ir konsultacinės pagalbos prieinamumą ikimokyklinio ugdymo mokytojams jūsų ugdymo įstaigoje?	Švietimo pagalbos specialistai kolegialiai dalyvauja ugdymo procese (pvz., lankosi grupėje), stebi veiklas ir konsultuoja ikimokyklinio ugdymo pedagogus
3.9.	Kaip vertinate švietimo pagalbos jūsų ugdymo įstaigai prieinamumą ir kokybę, teikiamą kitų savivaldybės įstaigų ir institucijų?	Gerai
3.10.	Kaip vertinate jūsų įstaigoje vyraujančią sprendimų priėmimo praktiką, atsižvelgiant į vaikų poreikius ir nuomonę?	Gerai
3.11.	Ar vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, pagalbos planas rengiamas kartu su tėvais	Pagalbos planas rengiamas kolegialiai su tėvais (globėjais), įvertinant visas nuomones ir pastebėjimus.

	(globėjais)? Ar atsižvelgiama į tėvų (globėjų) nuomonę ir pastebėjimus?	
3.12	Kaip vertinate pedagogų gebėjimus vaikų skirtybes naudoti ugdymo procese kaip išteklius?	Gerai
3.13.	Kaip vertinate bendruomenės praktiką naudotis visais turimais ugdymo aplinkos ištekliais?	Gerai
3.14.	Kaip vertinate ugdymosi išteklių prieinamumą jūsų ugdymo įstaigoje?	Gerai
3.15.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos turimų ugdymosi išteklių kokybę?	Tobulintinai
3.16.	Kiek vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, įsitraukia į neformalias veiklas jūsų ugdymo įstaigoje?	„Visi vaikai.“
3.17.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko galimybes aktyviai dalyvauti ugdymo įstaigos ir vietos bendruomenės gyvenime?	Gerai
3.18.	Kokios pagalbos, išteklių ir (ar) iniciatyvų reikia įtraukiojo ugdymo praktikos tobulinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„Trūksta specialistų. Reikia aplinką pritaikyti judėjimo ir regos negalią turintiems vaikams.“
3.19.	Kokias priemones ir/ar metodus ikimokyklinio ugdymo mokytojai taiko vaikų savireguliacijos ugdymui?	Žaidimai Pasunkintos liemenės ir/ar antklodės Balansinės pagalvėlės ir/ar kamuoliai Socialinės istorijos Sensorinės priemonės Dirgiklio pašalinimas Švietimo pagalbos specialisto pagalba
3.20.	Keliais skirtingais būdais pateikiama ugdomoji medžiaga vienos veiklos metu?	Vizualiniu Girdimuoju Sensoriniu (pojūčiais) Taktiliniu (lietimu) Skaitmeniniu
3.21.	Kokie alternatyvūs būdai pateikiami vaikams, padedantys lengviau suvokti girdimąją informaciją?	Paveikslėliai Socialinės istorijos Užrašai ant daiktų ir (ar) baldų
3.22.	Kokie alternatyvūs būdai pateikiami vaikams, padedantys lengviau suvokti regimąją informaciją?	Sensoriniai signalai Taktilinės priemonės
3.23.	Kaip struktūruojama ugdomoji veikla?	Dienotvarkės Piešinėliai/ simboliai Nuotraukos Konkretūs daiktai
3.24.	Kokias techninės pagalbos priemones turite ir naudojate vaikų ugdymo procese?	„Nenaudojame, nes neturime vaikų, kuriems reikalinga techninės pagalbos priemonės.“
3.25.	Kaip dažnai švietimo pagalbos specialistai ir ikimokyklinio ugdymo pedagogai vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą organizuoja ir pagalbą teikia kartu vienoje erdvėje?	Kartais

3.26.	Kokiose srityse ikimokyklinio ugdymo mokytojams stinga žinių?	Ugdymo aplinkų pritaikymas Ugdymo metodų parinkimas Ugdymo priemonių parinkimas
3.27.	Kokiose srityse švietimo pagalbos specialistams stinga žinių?	Kvalifikacijos kėlimas

11.9. Marijampolės vaikų lopšelis - darželis "Šypsenėlė"

	Anketos klausimas	Ugdymo įstaigos atsakymai
1.	KULTŪROS SRITIS	
1.1.	Ar manote, kad Jūsų ugdytinių tėvai (globėjai) yra pasirengę į ugdymo įstaigos bendruomenę priimti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Taip, didesnė dalis tėvų (globėjų) yra pasirengę.
1.2.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvai (globėjai) yra pasirengę toleruoti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Taip, didesnė dalis tėvų (globėjų) yra pasirengę toleruoti asmenų įvairovę.
1.3.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvams (globėjams) vaikų įvairovė yra vertybė?	Taip, tėvams (globėjams) vaikų įvairovė yra vertybė.
1.4.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytiniai yra pasirengę priimti vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Taip, didžioji dalis vaikų yra pasirengę.
1.5.	Kaip manote, ar jūsų ugdymo įstaigos ugdytiniai lygiavertiškai priima vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdantis ir žaidžiant?	Kartais pastebimas vaikų nenoras bendradarbiauti.
1.6.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos pedagogų pasirengimą priimti į bendruomenę vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Pedagogai pasirengę, tačiau reikalingas nuolatinis žinių atnaujinimas.
1.7.	Kaip vertinate jūsų įstaigos bendruomenės pedagogų pasirengimą toleruoti asmenų skirtingus poreikius ir galimybes?	Pedagogai yra tolerantiški įvairiems vaikų poreikiams ir galimybėms.
1.8.	Ar jūsų ugdymo įstaigos bendruomenės pedagogams vaikų įvairovė yra vertybė?	Pedagogai iš dalies pasirengę vaikų įvairovę laikyti vertybe.
1.9.	Kokių pastebėjimų turite apie jūsų įstaigos pedagogų kolegialumą, pasirengimą bendradarbiauti?	„Geba dirbti komandoje ir kūrybinėse grupėse, bendradarbiauja, dalijasi gerąja darbo patirtimi su įstaigos, miesto ir respublikos pedagogais.“
1.10.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiai darbuotojai priima vaikų įvairovę?	Taip, priima, tačiau reikalingas nuolatinis žinių atnaujinimas.
1.11.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiai darbuotojai toleruoja skirtingus poreikius ir galimybes?	Tolerancija skirtingiems poreikiams ir galimybėms yra pakankama.
1.12.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiams darbuotojams vaikų įvairovė yra vertybė?	Taip, didžioji dalis nepedagoginių darbuotojų vaikų įvairovę laiko vertybe.
1.13.	Kokia jūsų nuomonė apie mikroklimatą, pagarbos ir tolerancijos atmosferą ugdymo įstaigos bendruomenėje?	„Bendruomenės nariai pripažįsta vaikų kultūrą kaip vertybę, o vaikus - kaip aktyvius savo aplinkos kūrėjus. Įstaigoje vaikams sudaromos sąlygos atskleisti savo individualumą ir kūrybiškumą. Bendruomenės nariai jaučiasu saugūs, veikla grindžiama lygių galimybių, teisiugumo ir teisėtumo principais.“
1.14.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimą?	Gerai
1.15.	Kaip vertinate ugdymo įstaigos ugdytinių tėvų (globėjų) lūkesčius, susijusius su jų vaikų (turinčių	„Keliami lūkesčiai dažniausiai sutampa su vaiko galimybėmis.“

	vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių) individualia pažanga?	
1.16.	Kaip vertinate pedagogų lūkesčius susijusius su vaikų, turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, individualiai pažangai?	Keliami lūkesčiai kartais būna didesni nei vaiko galimybės.
1.17.	Kokiais būdais siekiate edukuoti įstaigos bendruomenę įtraukiojo ugdymo klausimais?	„Individualūs pokalbiai su tėvais, pedagogais, įstaigos vadovu, VGK nariais, prevenciniai projektai, bendruomenės susirinkimai, įstaigos tarybos, VGK posėdžiai, seminarai.“
1.18.	Kaip planuojate šalinti kliūtis, trukdančias vaikų įtraukčiai?	„Įstaigos pedagogų bendruomenės sistemingas darbas su tėvais, su VGK, mokymai, seminarai, reikalingų specialistų - mokytojų padėjėjų, specialiojo pedagogo et. didinimas, reikiamas finasavimas.“
1.19.	Kaip savo ugdymo įstaigoje skatinate įtraukiojo ugdymo filosofijos ir jos vertybių puoselėjimą?	„Vadovaujamasi Geros ikimokyklinės įstaigos koncepcija: personalizuotas, suasmenintas ugdymasis ir mokymasis, pripažįstant, kad žmonių patirtys, poreikiai, siekiai skiriasi, ugdomi vaikai skirtingais tempais ir būdais; drauge mokantis, dirbant komandose, mokymasis “socialėja” – mokomasi partneriškai grupėse, komandose, įvairiuose virtualiuose socialiniuose tinkluose; keičiasi ugdymo organizavimas IU įstaigose – mažiau paisoma tam tikrų amžiaus tarpsnių numatytų pasiekimų normų (standartų), lanksčiau grupuojama, individualizuojama; plinta ugdymas(is) iš elektroninių šaltinių ir virtualus pažinimas, tačiau tuo pat metu suvokiama aktyvaus mokymo(si), ugdymo(si) iš patirties svarba.“
1.20.	Kaip vertinate pasidalintos lyderystės, skatinimo ir palaikymo kultūrą jūsų įstaigoje?	Kiekvieno darbuotojo nuomonė yra išklausoma.
1.21.	Kokių iniciatyvų, pagalbos, išteklių reikia įtraukiojo ugdymo kultūros gerinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„Užtikrinsime vaiko socialinį, emocinį, intelektualinį ugdymą, sveikatos stiprinimą ir apsaugą, socialinės paramos ir kitų teikiamų paslaugų kokybę ir prieinamumą šeimai. Tobulinsime įstaigos vidines ir išorės erdves, įrengdami "Pojūčių namelį" ir kt., įsigysime reikiamų ugdymo priemonių, bendradarbiaujant su įstaigos bendruomene ,socialiniais partneriais kursime bendrus projektus, juos įgyvendinsime, ieškosime finasinės paramos. Aktyvinsime VGK veiklą, darbą su tėvais. Gerinsime įstaigos įvaizdį, tinkamai atstovausime visuomenėje. Tenkinsime vietos

		bendruomenės poreikius ir būsime atviri pokyčiams,“
2.	POLITIKOS SRITIS	
2.1.	Kaip priimate į ugdymo įstaigą atvykstančius vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių?	Naujai atvykstantį vaiką supažindinate su ugdymo įstaigos aplinka ir bendruomene prieš jam pradedant lankyti ugdymo įstaigą.
2.2.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko individualumo, jo galimybių pažinimo, pripažinimo bei stiprinimo politiką Marijampolės savivaldybės švietimo įstaigų lygmenyje?	Gerai
2.3.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko individualumo, jo galimybių pažinimo, pripažinimo bei stiprinimo politiką jūsų įstaigos lygmenyje?	Gerai
2.4.	Ar jūsų ugdymo įstaigoje ugdomi vaikai, turintys didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių?	Taip
2.5.	Kokias esmines įtraukties filosofijos nuostatas ir universalaus dizaino mokymuisi strategijas jau esate įdiegę ugdymo įstaigoje?	„Įstaigos strateginio planavimo dokumentuose, metinėje veiklos programoje, prevencinėse programose yra numatyta, kaip yra nustatomi vaiko ugdymosi sunkumai, kaip vertinama, kaip siekama kiekvieno vaiko pažangos ir tobulėjimo. ĮĮgyvendinama Lauko pedagogika, socialinių emocinių įgūdžių programos "Zipio draugai", Komochis" ir kt. prevencinės programos bei projektai.sigyta modernių ugdymo priemonių, pastatytas ir įrenginėjamas "Pojūčių namelis" vaikų nusiraminimui, vaikų socialinių emocinių sunkumų įveikimui, vaikų raidos surtikimų problemoms spręsti.“
2.6.	Ar ugdymo įstaigos strateginio planavimo dokumentuose yra numatytas individualios visų vaikų pažangos planavimas ir vertinimas?	Taip
2.7.	Kokiais būdais ir formomis planuojate ugdymo individualizavimą?	„Ugdymo planai, pritaikytos programos, prevencinės programos ir projektai. Kooperuotas ir komandinis bendradarbiavimas su specialistais, mokytojais, vadovais, mokytojų padėjėjais, tėvais, mokiniais, kitomis tarnybomis.“
2.8.	Kaip vertinate jūsų įstaigos administracijos lyderystę ir vadybinius sprendimus, įgyvendinant įtraukties politiką?	Gerai
2.9.	Kokios vaikų individualios pažangos stebėjimo sistemos taikomos jūsų ugdymo įstaigoje?	„Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“
2.10.	Kaip vertinate jūsų įstaigos operatyvios pagalbos ir ankstyvosios intervencijos sistemą?	Gerai
2.11.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos inovacijų diegimo politiką?	Gerai

2.12.	Kaip vertinate švietimo pagalbos sistemą jūsų įstaigoje?	Tobulintinai
2.13.	Kaip jūsų ugdymo įstaigos administracija skatina pedagogų kvalifikacijos kėlimą ir pasirengimą diegti personalizuoto ugdymo strategijas?	„Įstaigos administacija motyvuoja, skatina pedagogus, sudaro sąlygas ir skiria pakankamai lėšų pedagogų kvalifikacijos kėlimui ir naujų kompetencijų darbui su SUP vaikais. Skiria lėšų logopedo kabinetui, grupių naujų erdvių įkūrimui, modernių priemonių įsigijimui grupių patalpose ir lauko aikštyne individualiam darbui su vaiku. Įrenginėjamas "Pojūčių namelis" , paildomos kitos erdvės personalizuotam ugdymui.“
2.14.	Kaip vertinate vaikų savivertės stiprinimo ir pasitikėjimo savimi skatinimo politiką jūsų ugdymo įstaigoje?	Gerai
2.15.	Kaip skatinate vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą?	„Indivudualizuojame ugdymo turinį, teikiame švietimo pagalbos specialistų pagalbą, bendradarbiaujame su tėvais, įtraukiame SUP ugdytinius į organizuojamas šventes ir renginius, tobuliname ugdymo(si) aplinką, suadarome sąlygas .....“
2.16.	Kokios pagalbos, išteklių ir (ar) iniciatyvų reikia įtraukiojo ugdymo politikos gerinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„Finansinių ir žmogiškųjų išteklių.“
2.17.	Ar pastatas ir jo prieigos pritaikyti asmenims su regėjimo negalia (pažymėtos durys, laiptų pakopos, kiti paženklinti statinio elementai)?	Nepritaikytas, asmeniui su regėjimo negalia orientuotis pastate neįmanoma.
2.18.	Ar įstaigoje esantiems laiptams įrengti apsauginiai turėklai?	Įrengti visame pastate
2.19.	Ar laiptų pradžia ir pabaiga dengta skirtinga danga?	Laiptai dengti viena danga
2.20.	Ar įstaigos patalpų grindys išklotos skirtinga danga?	Kelių patalpų grindys atskirtos skirtinga grindų danga
2.21.	Kokios įspėjamosios garsinės priemonės yra įrengtos pastate?	Garsinis skambutis atidarant/uždarant patalpų duris
2.22.	Ar lauko teritorijoje takai iškloti skirtinga danga?	Taip, visoje įstaigos teritorijoje takai iškloti skirtinga danga
2.23.	Įvertinkite, ar Jūsų įstaiga prieinama asmenims su negalia, judantiems neįgaliojo vežimėliu:	Nepritaikyta. Į pastatą patekti nėra galimybės
2.24.	Ar patalpų durys pritaikytos neįgaliojo vežimėliui tilpti?	Patalpų durys siauros ir nepritaikytos
2.25.	Kaip užtikrinate savarankišką patekimą į pastatą su neįgaliojo vežimėliu?	Panduso nėra, yra tik laiptai
2.26.	Kaip užtikrinate savarankišką judėjimą su neįgaliojo vežimėliu, jei pastatas kelių aukštų?	„Judėjimui su vežimėliu nepritaikyta“
2.27.	Ar koridoriai yra pritaikyti asmenims, judantiems neįgaliojo vežimėlyje?	Koridoriai nėra pritaikyti

2.28.	Ar pritaikyti baldai ir kiti daiktai grupėse judėjimo negalią turintiems vaikams?	Iš dalies pritaikyti. Reguliuojamo aukščio tik stalai ir kėdės
2.29.	Ar bent vienas sanitarinis mazgas (tualetas/prausykla) pritaikytas fizinę negalią turintiems asmenims (tinkamas durų plotis ir užraktas, pakankamai erdvės vežimėliui judėti, yra ranktūriai, patogu naudotis kriaukle, popieriaus laikikliu, muilo dozatoriumi)?	Sanitariniai mazgai nepritaikyti asmenims su fizine negalia
2.30.	Ar įstaigos pastate ir teritorijoje įrengtos informacinės-vaizdinės priemonės (informacinės rodyklės, lentos, ekranai, kita)?	Ne, informacinės vaizdinės priemonės neįrengtos
2.31.	Ar visi vaikai, kuriems skirta mokytojo padėjėjo pagalba, ją gauna jūsų įstaigoje reikiama apimtimi?	„Iš dalies“
2.32.	Kokie švietimo pagalbos specialistai dirba įstaigoje?	Logopedas Psichologas Socialinis pedagogas
2.33.	Ar grupių erdvės ir patalpos yra struktūruojamos į:	Ugdomąją erdvę Žaidimų erdvę Ramybės erdvę „4 grupės turi atskirą poilsio erdvę“
2.34.	Ar organizuojami vaiką, turintį specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdysiančių pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų susirinkimai dar prieš pradedant vaikui lankyti ugdymo įstaigą?	Taip
2.35.	Ar su visa ugdymo įstaigos bendruomene (įskaitant administracijos darbuotojus) dar prieš pradedant vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą yra aptariami galimi iššūkiai?	Taip
3.	PRAKTIKOS SRITIS	
3.1.	Kaip vertinate personalizuoto ugdymo planavimo praktiką jūsų ugdymo įstaigoje?	Gerai
3.2.	Kokie sunkumai kyla ikimokyklinio ugdymo mokytojams personalizuojant vaikų ugdymą?	„Didokas vaikų skaičius grupėse, kai kurių pedagogų darbo patirties stoka ir negebėjimas planuoti savo darbo laiko.“
3.3.	Kaip ikimokyklinio ugdymo mokytojai geba atpažinti vaikų įvairovę ir poreikius?	Atpažįsta per pirmąjį pusmetį
3.4.	Kokiose specialiųjų ugdymosi poreikių srityse iki šiol ikimokyklinio ugdymo mokytojai tobulino ir kėlė profesinę kvalifikaciją?	SUP atpažinimas Priemonių pritaikymas Metodų parinkimas Atskirų sutrikimų pažinimas Ugdymo programų rengimas Aplinkos pritaikymas
3.5.	Kokias būdais stengiatės įgyvendinti sėkmingą ikimokyklinio ugdymo mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimą?	Individualiais pokalbiais Tėvų susirinkimais Renginiais ugdymo įstaigoje Informaciniais leidiniais

		„prevenciniai projektai ir programos“
3.6.	Kaip vertinate švietimo pagalbos vaikams prieinamumą jūsų įstaigoje?	Švietimo pagalba yra teikiama KIEKVIENAM vaikui laiku ir pagal poreikį
3.7.	Kaip vertinate švietimo pagalbos vaikams kokybę jūsų ugdymo įstaigoje?	Švietimo pagalba teikiama nepilna apimtimi, t.y. pagal specialistų užimtumą ir galimybes.
3.8.	Kaip vertinate metodinės ir konsultacinės pagalbos prieinamumą ikimokyklinio ugdymo mokytojams jūsų ugdymo įstaigoje?	Ikimokyklinio ugdymo pedagogai visada gali kreiptis į švietimo pagalbos specialistus dėl metodinės pagalbos
3.9.	Kaip vertinate švietimo pagalbos jūsų ugdymo įstaigai prieinamumą ir kokybę, teikiamą kitų savivaldybės įstaigų ir institucijų?	Gerai
3.10.	Kaip vertinate jūsų įstaigoje vyraujančią sprendimų priėmimo praktiką, atsižvelgiant į vaikų poreikius ir nuomonę?	Gerai
3.11.	Ar vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, pagalbos planas rengiamas kartu su tėvais (globėjais)? Ar atsižvelgiama į tėvų (globėjų) nuomonę ir pastebėjimus?	Pagalbos planas kartais rengiamas kartu su tėvais (globėjais), mėginant atsižvelgti į jų nuomonę ir pastabas.
3.12	Kaip vertinate pedagogų gebėjimus vaikų skirtybes naudoti ugdymo procese kaip išteklius?	Gerai
3.13.	Kaip vertinate bendruomenės praktiką naudotis VISAIS turimais ugdymo aplinkos ištekliais?	Gerai
3.14.	Kaip vertinate ugdymosi išteklių prieinamumą jūsų ugdymo įstaigoje?	Gerai
3.15.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos turimų ugdymosi išteklių kokybę?	Patenkinamai
3.16.	Kiek vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, įsitraukia į neformalias veiklas jūsų ugdymo įstaigoje?	„Pagal vaikų norus, galimybes ir gebėjimus“
3.17.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko galimybes aktyviai dalyvauti ugdymo įstaigos ir vietos bendruomenės gyvenime?	Gerai
3.18.	Kokios pagalbos, išteklių ir (ar) iniciatyvų reikia įtraukiojo ugdymo praktikos tobulinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„Specialiojo pedagogo, trūksta mokytojo padėjėjų. Reikalinga pagalba, pritaikant įstaigos patalpas vaikų su negalia ugdymui.“
3.19.	Kokias priemones ir/ar metodus ikimokyklinio ugdymo mokytojai taiko vaikų savireguliacijos ugdymui?	Žaidimai Balansinės pagalvėlės ir/ar kamuoliai Socialinės istorijos Vaizdo įrašai Garso įrašai Sensorinės priemonės Dirgiklio pašalinimas Švietimo pagalbos specialisto pagalba
3.20.	Keliais skirtingais būdais pateikiama ugdomoji medžiaga vienos veiklos metu?	Vizualiniu Girdimuoju Sensoriniu (pojūčiais) Skaitmeniniu

		STEAM
3.21.	Kokie alternatyvūs būdai pateikiami vaikams, padedantys lengviau suvokti girdimąją informaciją?	Gestai Paveikslėliai Socialinės istorijos Užrašai ant daiktų ir (ar) baldų Šviesos signalai
3.22.	Kokie alternatyvūs būdai pateikiami vaikams, padedantys lengviau suvokti regimąją informaciją?	Garso signalai Sensoriniai signalai Taktilinės priemonės
3.23.	Kaip struktūruojama ugdomoji veikla?	Dienotvarkės Piešinėliai/ simboliai Nuotraukos Konkretūs daiktai Nestruktūruojama
3.24.	Kokias techninės pagalbos priemones turite ir naudojate vaikų ugdymo procese?	„Šviesos stalai, išmanieji ekranai, išmanusis kubas, STEAM ugdymo priemonės, robotukai "Bitutės", kompiuteriai, magnetolos, multimedios, muzikinis centras, sintezatorius.“
3.25.	Kaip dažnai švietimo pagalbos specialistai ir ikimokyklinio ugdymo pedagogai vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą organizuoja ir pagalbą teikia kartu vienoje erdvėje?	Dažnai
3.26.	Kokiose srityse ikimokyklinio ugdymo mokytojams stinga žinių?	Vaikų specialiųjų ugdymosi poreikių tenkinimas Ugdymo priemonių kūrimas Universalus dizainas
3.27.	Kokiose srityse švietimo pagalbos specialistams stinga žinių?	Bendradarbiavimas su tėvais

11.10. Marijampolės vaikų lopšelis-darželis "Pasaka"

	Anketos klausimas	Ugdymo įstaigos atsakymai
1.	KULTŪROS SRITIS	
1.1.	Ar manote, kad Jūsų ugdytinių tėvai (globėjai) yra pasirengę į ugdymo įstaigos bendruomenę priimti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Taip, didesnė dalis tėvų (globėjų) yra pasirengę.
1.2.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvai (globėjai) yra pasirengę toleruoti asmenis, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Taip, didesnė dalis tėvų (globėjų) yra pasirengę toleruoti asmenų įvairovę.
1.3.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytinių tėvams (globėjams) vaikų įvairovė yra vertybė?	Dalis tėvų (globėjų) vaikų įvairovę laiko vertybe.
1.4.	Ar manote, kad jūsų ugdymo įstaigos ugdytiniai yra pasirengę priimti vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Taip, vaikai yra pasirengę.
1.5.	Kaip manote, ar jūsų ugdymo įstaigos ugdytiniai lygiavertiškai priima vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdantis ir žaidžiant?	Vaikai lygiavertiškai priima kiekvieną asmenį.
1.6.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos pedagogų pasirengimą priimti į bendruomenę vaikus, turinčius skirtingus poreikius ir galimybes?	Pedagogai pasirengę, tačiau reikalingas nuolatinis žinių atnaujinimas.
1.7.	Kaip vertinate jūsų įstaigos bendruomenės pedagogų pasirengimą toleruoti asmenų skirtingus poreikius ir galimybes?	Pedagogai yra tolerantiški įvairiems vaikų poreikiams ir galimybėms.
1.8.	Ar jūsų ugdymo įstaigos bendruomenės pedagogams vaikų įvairovė yra vertybė?	Pedagogai iš dalies pasirengę vaikų įvairovę laikyti vertybe.
1.9.	Kokių pastebėjimų turite apie jūsų įstaigos pedagogų kolegialumą, pasirengimą bendradarbiauti?	„Įstaiga ir joje dirbantys pedagogai yra besimokančios mokyklos dalis, kurie tarpusavyje nuolat linkę kolegialiai dalintis gerąja praktika.“
1.10.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiai darbuotojai priima vaikų įvairovę?	Taip, priima, tačiau reikalingas nuolatinis žinių atnaujinimas.
1.11.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiai darbuotojai toleruoja skirtingus poreikius ir galimybes?	Nepedagoginiai darbuotojai vis dar turi neigiamų nuostatų vaikų skirtingiems poreikiams ir galimybėms.
1.12.	Ar jūsų ugdymo įstaigos nepedagoginiams darbuotojams vaikų įvairovė yra vertybė?	Taip, didžioji dalis nepedagoginių darbuotojų vaikų įvairovę laiko vertybe.
1.13.	Kokia jūsų nuomonė apie mikroklimatą, pagarbos ir tolerancijos atmosferą ugdymo įstaigos bendruomenėje?	„Mikroklimatas nuolat yra puoselėjamas“
1.14.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimą?	Gerai
1.15.	Kaip vertinate ugdymo įstaigos ugdytinių tėvų (globėjų) lūkesčius, susijusius su jų vaikų (turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių) individualia pažanga?	„Tėvelių lūkesčiai yra skirtingi. Vienų tėvelių lūkesčiai didesni nei vaiko galimybės, kitos grupės tėvėlių lūkesčiai mažesni.“

1.16.	Kaip vertinate pedagogų lūkesčius susijusius su vaikų, turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, individualiai pažangai?	„Pedagogų lūkesčiai vaiko galimybėms priklauso nuo pedagogo kompetencijpos ir jo vertybiniųnuostatų“
1.17.	Kokiais būdais siekiate edukuoti įstaigos bendruomenę įtraukiojo ugdymo klausimais?	„Tėvų ir bendruomenės švietimas: visuotiniuose ir grupių tėvų susirinkimuose, bendruomenės susirinkimuose, VGK posėdžiuose ir kt. pasitarimuose. Skatindami partnerystę su įstaigomis, kurios dirba įtraukiojo ugdymo srityje ir dalijasi savo gerąja praktika. Pvz. Vaikų ir jaunimo diabeto klubu DIABITĖ, Lietuvos aklųjų ir silpnaregių ugdymo centru, Marijampolės tarpinstitucinio bendradarbiavimo specialistais, Marijampolės sav.PPT. Įstaiga sukaupusi gerąją patirtį (įtraukiojo ugdymo srityje) ja pasidalinome organizuodami respublikinę konferenciją „Įtraukiojo ugdymo link'as“
1.18.	Kaip planuojate šalinti kliūtis, trukdančias vaikų įtraukčiai?	„Šviesdami visuomenę ir bendruomenę, universalaus dizaino pagrindu kurdami ir atnaujindami įstaigos edukacines erdves.“
1.19.	Kaip savo ugdymo įstaigoje skatinate įtraukiojo ugdymo filosofijos ir jos vertybių puoselėjimą?	„Kurdami naujas tradicijas, sudarydami lygias galimybes vaikams ir tėvams kiekvienoje įstaigos veikloje dalyvauti kaip pilnateisiais įstaigos bendruomenės nariais.“
1.20.	Kaip vertinate pasidalintos lyderystės, skatinimo ir palaikymo kultūrą jūsų įstaigoje?	Kiekvieno darbuotojo nuomonė yra išklausoma.
1.21.	Kokių iniciatyvų, pagalbos, išteklių reikia įtraukiojo ugdymo kultūros gerinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„Vietos, erdvės, laiko ir išteklių: pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, mokytojo padėjėjų švietimui ir relaksacijai.“
2.	POLITIKOS SRITIS	
2.1.	Kaip priimate į ugdymo įstaigą atvykstančius vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių?	Naujai atvykstantį vaiką supažindinate su ugdymo įstaigos aplinka ir bendruomene prieš jam pradedant lankyti ugdymo įstaigą. Analizuojate vaiko situaciją Vaiko gerovės komisijos susirinkime. Švietimo pagalbos specialistai kartu su ikimokyklinio ugdymo pedagogais ir kitais darbuotojais, kurie dalyvaus ugdymo procese, aptariate ir numatote pagalbos teikimo strategijas. „Didelį dėmesį skiria vadovas pirmojo pokalbio su tėvais metu“
2.2.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko individualumo, jo galimybių pažinimo, pripažinimo bei stiprinimo politiką Marijampolės savivaldybės švietimo įstaigų lygmenyje?	Gerai

2.3.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko individualumo, jo galimybių pažinimo, pripažinimo bei stiprinimo politiką jūsų įstaigos lygmenyje?	Gerai
2.4.	Ar jūsų ugdymo įstaigoje ugdomi vaikai, turintys didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių?	Taip
2.5.	Kokias esmines įtraukties filosofijos nuostatas ir universalaus dizaino mokymuisi strategijas jau esate įdiegę ugdymo įstaigoje?	„ugdymo personalizavimas, individualizavimas, savaiminis ugdymasis, eksperimentai, ugdymasgamtoje, STEAM ir kt.“
2.6.	Ar ugdymo įstaigos strateginio planavimo dokumentuose yra numatytas individualios visų vaikų pažangos planavimas ir vertinimas?	Taip
2.7.	Kokiais būdais ir formomis planuojate ugdymo individualizavimą?	„leidžiame vaikams atsiskleisti, pastebime jų sunkumus, aptariame VGK, su mokytojaisse su tėvais,“
2.8.	Kaip vertinate jūsų įstaigos administracijos lyderystę ir vadybinius sprendimus, įgyvendinant įtraukties politiką?	Gerai
2.9.	Kokios vaikų individualios pažangos stebėjimo sistemos taikomos jūsų ugdymo įstaigoje?	„individualus vaiko planas“
2.10.	Kaip vertinate jūsų įstaigos operatyvios pagalbos ir ankstyvosios intervencijos sistemą?	Gerai
2.11.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos inovacijų diegimo politiką?	Tobulintinai
2.12.	Kaip vertinate švietimo pagalbos sistemą jūsų įstaigoje?	Gerai
2.13.	Kaip jūsų ugdymo įstaigos administracija skatina pedagogų kvalifikacijos kėlimą ir pasirengimą diegti personalizuoto ugdymo strategijas?	„Užtikrinamas kvalifikacijos kėlimas pagal atliepiant individualius pedagogų ir šv. pagalbos specialistų poreikius.“
2.14.	Kaip vertinate vaikų savivertės stiprinimo ir pasitikėjimo savimi skatinimo politiką jūsų ugdymo įstaigoje?	Gerai
2.15.	Kaip skatinate vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą?	„Nuolatiniai geranoriški, šilti santykiai su ugdytiniu ir jo šeima. Dėmesys ir pagalba visai šeimai.“
2.16.	Kokios pagalbos, išteklių ir (ar) iniciatyvų reikia įtraukiojo ugdymo politikos gerinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„ugdomosios aplinkos atnaujinimas pagal universalaus dizaino principą“
2.17.	Ar pastatas ir jo prieigos pritaikyti asmenims su regėjimo negalia (pažymėtos durys, laiptų pakopos, kiti paženklinti statinio elementai)?	Iš dalies (yra nepažymėtų ar nepritaikytų statinio elementų).
2.18.	Ar įstaigoje esantiems laiptams įrengti apsauginiai turėklai?	Įrengti visame pastate
2.19.	Ar laiptų pradžia ir pabaiga dengta skirtinga danga?	Laiptai dengti viena danga
2.20.	Ar įstaigos patalpų grindys išklotos skirtinga danga?	Visame pastate vienoda grindų danga

2.21.	Kokios įspėjamosios garsinės priemonės yra įrengtos pastate?	Įspėjamųjų garsinių priemonių nėra
2.22.	Ar lauko teritorijoje takai iškloti skirtinga danga?	Ne, auga tik žolė
2.23.	Įvertinkite, ar Jūsų įstaiga prieinama asmenims su negalia, judantiems neįgaliojo vežimėliu:	Iš dalies pritaikyta. Galima naudotis tik pirmame aukšte esančiomis patalpomis
2.24.	Ar patalpų durys pritaikytos neįgaliojo vežimėliui tilpti?	Pritaikytos iš dalies (durys tinkamo pločio, bet yra kliūčių, pvz. Laiptai, slenkstis)
2.25.	Kaip užtikrinate savarankišką patekimą į pastatą su neįgaliojo vežimėliu?	Panduso nėra, yra tik laiptai
2.26.	Kaip užtikrinate savarankišką judėjimą su neįgaliojo vežimėliu, jei pastatas kelių aukštų?	Judėti galima tik pirmame aukšte
2.27.	Ar koridoriai yra pritaikyti asmenims, judantiems neįgaliojo vežimėlyje?	Iš dalies, yra nepritaikytų elementų ir kliūčių
2.28.	Ar pritaikyti baldai ir kiti daiktai grupėse judėjimo negalią turintiems vaikams?	Iš dalies pritaikyti. Reguliuojamo aukščio tik stalai ir kėdės
2.29.	Ar bent vienas sanitarinis mazgas (tualetas/prausykla) pritaikytas fizinę negalią turintiems asmenims (tinkamas durų plotis ir užraktas, pakankamai erdvės vežimėliui judėti, yra ranktūriai, patogu naudotis kriaukle, popieriaus laikikliu, muilo dozatoriumi)?	Bent vienas sanitarinis mazgas pritaikytas
2.30.	Ar įstaigos pastate ir teritorijoje įrengtos informacinės-vaizdinės priemonės (informacinės rodyklės, lentos, ekranai, kita)?	Ne, informacinės vaizdinės priemonės neįrengtos
2.31.	Ar visi vaikai, kuriems skirta mokytojo padėjėjo pagalba, ją gauna jūsų įstaigoje reikiama apimtimi?	Taip
2.32.	Kokie švietimo pagalbos specialistai dirba įstaigoje?	Logopedas Psichologas Socialinis pedagogas Specialusis pedagogas
2.33.	Ar grupių erdvės ir patalpos yra struktūruojamos į:	Ugdomąją erdvę Žaidimų erdvę Ramybės erdvę
2.34.	Ar organizuojami vaiką, turintį specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdysiančių pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų susirinkimai dar prieš pradedant vaikui lankyti ugdymo įstaigą?	Kartais
2.35.	Ar su visa ugdymo įstaigos bendruomene (įskaitant administracijos darbuotojus) dar prieš pradedant vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, lankyti ugdymo įstaigą yra aptariami galimi iššūkiai?	Taip
3.	PRAKTIKOS SRITIS	
3.1.	Kaip vertinate personalizuoto ugdymo planavimo praktiką jūsų ugdymo įstaigoje?	Tobulintinai
3.2.	Kokie sunkumai kyla ikimokyklinio ugdymo mokytojams personalizuojant vaikų ugdymą?	„Visos visuomenės požiūris į SUP turinčius vaikus“

3.3.	Kaip ikimokyklinio ugdymo mokytojai geba atpažinti vaikų įvairovę ir poreikius?	„tai priklauso individualiai nuo pedagogo, jo kompetencijos vieni atpažįsta per pirmąjį mėnesį, kiti vėliau“
3.4.	Kokiose specialiųjų ugdymosi poreikių srityse iki šiol ikimokyklinio ugdymo mokytojai tobulino ir kėlė profesinę kvalifikaciją?	SUP atpažinimas Priemonių pritaikymas Metodų parinkimas Atskirų sutrikimų pažinimas Ugdymo programų rengimas Aplinkos pritaikymas
3.5.	Kokias būdais stengiatės įgyvendinti sėkmingą ikimokyklinio ugdymo mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimą?	Individualiais pokalbiais Tėvų susirinkimais Renginiais ugdymo įstaigoje Informaciniais leidiniais „bendrų projektų įgyvendinimas“
3.6.	Kaip vertinate švietimo pagalbos vaikams prieinamumą jūsų įstaigoje?	„švietimo pagalba teikiama kiekvienam vaikui, kuris yra įtraukiamas į pagalbos gavėjų sąrašą.“
3.7.	Kaip vertinate švietimo pagalbos vaikams kokybę jūsų ugdymo įstaigoje?	„Šv. pagalba teikiama atliepiant kiekvieno vaiko poreikius, tačiau yra sudėtinga dėl švietimo pagalbos specialistų užimtumo ir pareigybių apimties. (psichologo, soc. pedagogo 0,5 pareigybės)“
3.8.	Kaip vertinate metodinės ir konsultacinės pagalbos prieinamumą ikimokyklinio ugdymo mokytojams jūsų ugdymo įstaigoje?	„pedagogai visada gali kreiptis pagalbos į šv. pagalbos specialistus, vadovus, kolegialiai dalindamiesi patirtimi.‘
3.9.	Kaip vertinate švietimo pagalbos jūsų ugdymo įstaigai prieinamumą ir kokybę, teikiamą kitų savivaldybės įstaigų ir institucijų?	Gerai
3.10.	Kaip vertinate jūsų įstaigoje vyraujančią sprendimų priėmimo praktiką, atsižvelgiant į vaikų poreikius ir nuomonę?	Gerai
3.11.	Ar vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, pagalbos planas rengiamas kartu su tėvais (globėjais)? Ar atsižvelgiama į tėvų (globėjų) nuomonę ir pastebėjimus?	Pagalbos planas kartais rengiamas kartu su tėvais (globėjais), mėginant atsižvelgti įjų nuomonę ir pastabas.
3.12	Kaip vertinate pedagogų gebėjimus vaikų skirtybes naudoti ugdymo procese kaip išteklius?	Tobulintinai
3.13.	Kaip vertinate bendruomenės praktiką naudotis VISAIS turimais ugdymo aplinkos ištekliais?	Tobulintinai
3.14.	Kaip vertinate ugdymosi išteklių prieinamumą jūsų ugdymo įstaigoje?	Tobulintinai
3.15.	Kaip vertinate jūsų ugdymo įstaigos turimų ugdymosi išteklių kokybę?	Tobulintinai
3.16.	Kiek vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, įsitraukia į neformalias veiklas jūsų ugdymo įstaigoje?	„Visus kurių tėveliai pateikia norą“

3.17.	Kaip vertinate kiekvieno vaiko galimybes aktyviai dalyvauti ugdymo įstaigos ir vietos bendruomenės gyvenime?	Gerai
3.18.	Kokios pagalbos, išteklių ir (ar) iniciatyvų reikia įtraukiojo ugdymo praktikos tobulinimui jūsų ugdymo įstaigoje?	„Fizinės aplinkos pritaikymas“
3.19.	Kokias priemones ir/ar metodus ikimokyklinio ugdymo mokytojai taiko vaikų savireguliacijos ugdymui?	Žaidimai Pasunkintos liemenės ir/ar antklodės Balansinės pagalvėlės ir/ar kamuoliai Garso įrašai Sensorinės priemonės Dirgiklio pašalinimas Švietimo pagalbos specialisto pagalba
3.20.	Keliais skirtingais būdais pateikiama ugdomoji medžiaga vienos veiklos metu?	Vizualiniu Girdimuoju Sensoriniu (pojūčiais) Taktiliniu (lietimu) Skaitmeniniu STEAM
3.21.	Kokie alternatyvūs būdai pateikiami vaikams, padedantys lengviau suvokti girdimąją informaciją?	Paveikslėliai Užrašai ant daiktų ir (ar) baldų
3.22.	Kokie alternatyvūs būdai pateikiami vaikams, padedantys lengviau suvokti regimąją informaciją?	Sensoriniai signalai
3.23.	Kaip struktūruojama ugdomoji veikla?	Dienotvarkės Piešinėliai/ simboliai Nuotraukos
3.24.	Kokias techninės pagalbos priemones turite ir naudojate vaikų ugdymo procese?	„neturime“
3.25.	Kaip dažnai švietimo pagalbos specialistai ir ikimokyklinio ugdymo pedagogai vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą organizuoja ir pagalbą teikia kartu vienoje erdvėje?	Kartais
3.26.	Kokiose srityse ikimokyklinio ugdymo mokytojams stinga žinių?	Vaikų specialiųjų ugdymosi poreikių tenkinimas Ugdymo aplinkų pritaikymas Ugdymo metodų parinkimas Ugdymo priemonių parinkimas Ugdymo priemonių kūrimas Universalus dizainas Vaikų ugdymosi sutrikimų atpažinimas Bendradarbiavimas su švietimo pagalbos specialistais
3.27.	Kokiose srityse švietimo pagalbos specialistams stinga žinių?	Kvalifikacijos kėlimas